

T.A. Topsøe-Jensen
Livserindringer.

1938

Til

Børge Topsøe-Jensen

19. 8. 1952

til Minde om Bedste far.

Livserindringer

fortalt for mine Børn og Børnebørn

af

T. A. Topsøe-Jensen.

1938

I Barndom (1867 - 1882) .

Om Faders og Moders Afstamning og Familier er der givet udførlige Oplysninger dels i Stamtavlen, der er samlet af min Broder Wilhelm, dels i Faders Barndoms-og Ungdomsminder og endelig i min Broder Vilhelms Bog om Moders Familie, som Børn, Børnebørn og Børnebørnebørn fik i Julegave 1937.

Man vil af disse se, at Farfaders (Prokurator Hans Gundorph Jensen) Forældre var Landmænd i Sønderjylland og, at Farmoders var Jurister, Landmænd, Møllere, alle af jydsk Afstamning, medens Moders Familie paa fædrende Side stammer fra en Indsidder Wilhelm Hansen i Topshøj og paa mødrende Side fra Familien Wulff, hvor der findes Handelsmænd, Præster, Søofficerer m. fl, altsaa væsentlig Sjællændere.

Jeg skal nu prøve paa at fortælle lidt om hvad jeg kan huske af mine Oplevelser i de svundne 70 Aar, ogsaa for at mine Børn og Børnebørn gennem mine Barndomserinder ^{rigt} maa faa et Indtryk af, hvad jeg skylder min Fader og Moder og mit Barndomshjem, og for ^{de} de, naar de læser de andre Erindringer, maaske ogsaa med Glæde og lidt Taknemlighed vil tænke tilbage paa deres eget Barndomshjem, som Moder og jeg altid har søgt at gøre godt for vore Børn.

Om det er lykkedes, tilkommer det ikke os, men Børnene at dømme om. Det er jo ikke saa meget, jeg har oplevet, men det kan dog maaske interessere Børnebørnene, særlig fordi den Tid, Moder og jeg har levet vor Barndom og Ungdom, er saa vidt forskellig fra disses, i det der vistnok aldrig i Historien har været en saa voldsom Udvikling som i det sidst forløbne halve Aarhundrede, hvor gennemgribende tekniske Opfindelser har gjort alle Afstande saa smaa og dermed Jorden saa lille, hvor frygtelige Krige er udkæmpede, og hvor hele Livet som Følge heraf næsten er revolutioneret.

Fader og Moder blev forlovet 1863, da Fader var blevet juridisk Kandidat med et fint Laud. Da Morfader saa døde i Hørsholm 8 April 1865, stod Moder ene, Mormoder var allerede død 1856, og der var saaledes ingen Grund til at vente. Fader havde opnaaet Plads som Volontør i Justitsministeriet, det var ganske vist ulønnet, men han tjente dog lidt paa et Sagførerkontor og ved at skrive Sager for sin Fader, Prokuratoren i Aarhus. Moder arvede efter sin Fader en Kapital, vistnok paa ca. 30000 Rdl. og herpaa grundedes det unge Hjems Økonomi foreløbig. Disse Penge lod Moder efter sin Død uddele til sine mange Børnebørn, 2000 Kr. til hver, idet dog de Børnebørn, hun havde holdt over Daaben, fik 2000 Kr. extra. Disse Penge i Forbindelse med Tante Lises Fond, som jeg senere skal tale om, og Pengene, som jeres Moder gav jer efter sin Moders Død til Minde om hendes to udmærkede Forældre, i Forbindelse med jeres Børneforsørgelsesbøger, som ogsaa væsentlig skyldes Bedsteforeldrene paa begge Sider, er blevet til den lille Kapital ca. 18000 Kr. som hver af Jer fik, da I skulde begynde paa egen Haand. Vielsen foregik 4 November 1865 i Hørsholm Kirke og blev foretaget af Onkel Vilhelm, Moders Broder, den Gang Præst i Stoerhedinge, Efter Middag i Præstegaarden tog de nygifte til København, hvor Hjemmet var indrettet i St. Hansgade 19-2 i et pænt Hus, som ligger der endnu, udvendig uforandret. Jeg kiggede tit til Vinduerne, da Gudrun og Aage som nygifte kom til at bo i samme Gade. Jeg kan selvsølgelig ikke huske noget fra St. Hansgade, hvor jeg blev født 24 December 1867 Kl. 7 EM, som Nr. 2, min ældre Broder Johannes var født 4 August 1866. Jeg blev døbt 7 April 1868 i St. Johannes Kirke paa Nørrebro af Onkel Vilhelm. Fadderne var Fru Anna Fønss f. Hansen, gift med Pastor Hans Fønss, og Frk. Emilie Schiøtz fra Roskilde, begge Moders Ungdomsvendinder, der bevarede Venskabet til Moder gennem hele Livet og overførte en Del heraf til Fader og alle os Børn. Fra Opholdet i St. Hansgade stammer Bekendtskabet til den senere Fru Jordan. Hun hed Laurine Jensen og blev senere gift med Naalemager Jordan, der var Enkemand og meget ældre. Hun var venlig og god mod os Børn og havde altid en lille Gave til os, naar vi senere besøgte hende, men det skulde Manden helst ikke vide.

For at faa nogen praktisk Erfaring og vel ogsaa for at faa lidt Løn for sit Arbejde fik Fader i April 1869 Orlog fra Justitsministeriet for at overtage en Stilling som Fuldmægtig hos Birkedommer Moltke i Fredensborg.

Vi kom til at bo i et pænt lille gult Hus i Asminderød paa en Sidevej til venstre lidt inden man kommer til Kroen, og allerede 10 Dage efter vor Ankomst, der var d. 20 April, kom Karen Marie Nielsen til os som Barnepige for Johannes og mig. Hun var kun 15 Aar, Datter at to udmærkede Forældre: Husmand og Træskomand Niels Jensen, en dygtig og flittig Mand, Moderen Marie var en ualmindelig pæn, god og dygtig Kone, som vi ældre Børn, der senere fik Lov til at besøge dem og bo der, ~~der~~ Fader og Moder var paa Rejse, skylder meget. Koen hed "Rose" og Hunden "Belling". Karen Marie blev nu søster og Moder i ca. 22 Aar. Hun blev senere Enepige i det store Hjem og var en glimrende Støtte for Moder og for alle os 9 Søkende. Hun kunde alting, ikke alene passede hun det store Hus, men hun tog sig venligt af os alle, læste Lektier med os, hjalp os ud af megen Vanskelighed, dækkede over os naar vi havde været uartige, og har senere hele Livet været os en trofast Veninde, der følger os alle og vore Børn med stor Interesse. Hun blev senere gift med en pæn og god Mand, Tækker Nielsen i Roland, senere i Asminderød, hvor hun nu bor som gammel Enke og har et nydeligt Hjem, hvor hun altid er glad over at modtage Besøg af os Børn, som hun ~~altid~~ har kendt og passet, Johannes og mig fra vi var smaa, de andre syv fra de blev født.

Fra Opholdet i Fredensborg kan jeg naturligvis ikke huske noget, men jeg har hørt, at jeg Juleaften 1869, da jeg blev 2 Aar, forspiste mig i en lækker Flæskesteg af en Gris, Moder havde ladet slagte til Julen, saa jeg maatte i Seng og gik glip af Juletræet. Her blev min Broder Carl født 27 Nov. 1869.

12 Oktober 1870 kom Familien, der nu bestod af Fader, Moder, 3 Børn og Karen Marie til Lemvig, hvor Fader var konstitueret som Byfoged og Borgmester og Herredsfoged i tilstødende Herred. Vi fik et dejligt Hus, den Gang det sidste paa Hovedgaden i Byens østlige Udkant paa venstre Haand, naar man kom fra Byen. Der hørte en stor Have til, der gik ned til en lille Aa eller Bæk. Jeg har set Huset senere, naar jeg med "Løvenørn" kom til Lemvig. Der var da Lægebolig. Aaen er forsvundet i en muret Kloak og over den og tilstødende Del af Haven ligger nu en Vej der fører ned til den østlige^u Del af Havnen. Jeg har en dunkel Erindring om, at jeg en Dag faldt i Aaen og blev trukket op af Johannes, men ellers kan jeg ikke huske noget derfra udover Ture til Vesterhavet til Bovbjerg og Harboøre.

Min ælste Søster Ellen Kirstine, senere Fru Krog, blev født der den 30 April 1871. Vinteren 1870-71 var overordentlig streng; det var under den fransk-tyske Krig.

I Lemvig boede vi til 3 Sept, 1871. Paa Hjemrejsen til København besøgte vi Bedstemoder i Aarhus nogle Dage- Bedstefader var død pludselig 22 Januar 1871- og fik derefter midlertidigt Ophold i Asminderød, Johannes og jeg vistnok hos Karen Marie's Forældre, indtil vi 5 Oktober s.Aar. flyttede ind paa Vesterbrogade Nr. 37, 3 Sal, Hjørnet af Victoriagade, hvor Fader og Moder havde deres Hjem i de følgende 25 Aar, og jeg derefter i 6 Aar, 1896-1902. Vesterbrogade var dengang en smuk Gade med mange pæne gamle Huse. Ligeoverfor vort Hjem laa Jetsmarks og Jærnstøber Meldahls to smukke enetages Huse, Bag Meldahls helt op til Gl. Kongevej, hvor nu Stenos Kirke og Skole ligger laa Støberiet. Langs med dette, ligeoverfor Victoriagade, løb Rosenaaen, og paa den anden Side af denne, ogsaa gennemgaaende fra Vesterbrogade til Gl. Kongevej, laa "Løven", tidligere en gammel Gæstgivergaard, en smuk toetages Købmandsgaard mod Vesterbro. Inde i den vidtløftige Gaard, der var i mange Afdelinger, var der Stalde med mange Køer. Ligeoverfor "Løven" paa modsat Side af Vesterbro laa en anden anselig toetages Købmandsgaard "Bjørnsdal", Ved Siden af os i Nr. 35, der ogsaa var et lavt gammelt Hus havde Slagtermester Neiiendam, Fader til Skuespilleren og Teaterhistorikeren, sin Forretning. Nr. 33 var ogsaa et lavt gammelt Hus, det blev revet ned kort efter at vi flyttede ind, og her opførtes "Akvariet". Det levede dog kun nogle Aar, kunde ikke bære sig, blev revet ned, og her opførtes et stort Hus. Som Børn kom vi der ofte, men holdt ikke af det, for vi blev sendt derover, naar Moder havde travlt, med Besked om at blive der til et vist Klokkeslæt, som Besøgende blev efterhaanden betragtet som en Slags Stuearrest. Naar man naaede ind til, hvor Helgolandsgade nu ligger, begyndte Vesterbros Passage, bred og smuk med store Træer lige ind til Halmtorvet (nu Raadhuspladsen). Paa den sydlige Side- de ulige Numre- laa udefra Gartner Hintzes store Have, i Runddelen, hvor Frihedsstøtten staar, laa Vesterbros Teater, en Tid Klebergs Menageri, den idylliske Tommerpladsvej, Tivoli, Industribygningen, der blev bygget til Udstillingen 1872, og blev liggende og fra hvis Vindue over Porten vi Børn i Udstillingsaaret saa Grundtvigs Ligtog passere forbi paa Vej til Jærnbane stationen. Derefter kom Voldgraven, der var meget bred, og Volden med Kirsebærgangen. Paa den modsatte Side laa ligeledes udefra indefter : Trommesalen, hvor der tillige forevistes naturhistoriske Mærkværdigheder, saasom en Kalv med 5 Ben eller en lille Sælhund i et Kar, derefter Københavns 2 den Jærnbane station. Derefter Concert du Boulevard, tidligere Kongens Klub, senere erstattet af National-

og saa nogle faa store Huse imod Halmtervet. Vesterport var nedrevet nogle Aar før jeg blev født, men Voldens stod endnu med Lucie Mølle, hvor Raadhuset nu ligger og Kongens Mølle, hvor Helmerhus ligger. Der var kønt, idyllisk og Fredeligt. I Zacharias Værk : " Før og Nu" Bind V findes mange gode Billeder fra det gamle Vesterbro, hvor vort Hus Nr. 37 og de nævnte Huse m. fl. alle er godt gengivne. Jeg skal senere vende tilbage til at fortælle lidt om Huset og Lejligheden.

Fra mit første Aar paa Vesterbro husker jeg kun vore Ture til Frederiksberg Have og Udstillingen, hvor en stor Kanon og nogle store Flasker imponerede mig. Jeg mener at kunne huske, at jeg med Moder 5 Maj 1872 havde været paa Besøg paa Østerbro, vistnok hos Fru Jordan, og da mærkede megen ^{ro} blandt Folk i Anledning af at Husarene havde ryddet Fælleden, hvor der trods Forbud blev ^{holdt} afholdt det første Socialistmøde efter at Pio, Brix og Geleff var bleven arresterede. 20 Juli- 20 August boede vi i Fredensborg og i September- i Anledning af min Broder Axels Fødsels 19 Sept.- var jeg sendt til Aarhus til Bedstemoder og Tante Lise. Jeg sejlede med det gamle Hjuldampskib " Kjøbenhavn" dertil sammen med Frk. Rikke Jensen (se Faders Erindringer), medens Hjemrejsen foretoges alene. Man kom til Aarhus Kl. 5 Morgen, og da det var for tidligt at gaa til Bedstemoder, kom jeg hjem til Frk. Rikke og blev lagt i Seng. I passende Tid om Morgenen gik vi saa til Bedstemoder i Klosterstræde, hvor der imidlertid efter min Mening ikke saa ud til at være videre morsomt. Da vi havde været der lidt. trak jeg Frk. Rikke i Kjolen og spurgte, om vi ikke hellere skulde gaa hjem. men fik ^{saa} at vide, at jeg skulde blive. Der var ikke særligt morsomt, da Bedstemoder allerede paa det Tidspunkt ikke var rask. Jeg legede i den store Have, hvor en Del af Guldsmedegade nu ligger. Naar jeg kom ind i Stuen, tog jeg ikke min Hue af. "Tag Huen af i Stuen," kommanderede Bedstemor, "Hvorfor det? Du gaar jo selv med Hue paa". Bedstemoder gik som alle ældre Damer dengang med sort Kniplingskappe.

I Oktober 1872 blev Fader, der imidlertid var avanceret til Assistent i Justitsministeriet og var meget højt anskrevet hos daværende Departementchef Ricard, konstitueret som Byfoged og Borgmester i Thisted og Herredsfoged i tilstødende Herred. Fader tog derover i Førvejen for at overtage Embedet og finde Lejlighed til den nu store Familie. Moder med fem Børn, heraf Axel kun ca. 6 Uger gammel, Karen Marie rejste 7 November fra København med Dampskibet "Aalborg". Vi havde ^{net} godt Vejer om Natten over Kattegat,

det var nogle Dage før Stormfloden. I Aalborg skiftede vi over i den ganske lille Dampet "Ørnen", der havde en bevæget og vanskelig Tur, da vi ved Løgstør forgæves søgte at tage Dampskibet "Fylla" af Grunden. "Fylla"'s Grundstødning havde yderlige forsinket Turen, da vi maatte skulde have været med den fra Aalborg, men nu maatte vi vente et Døgn paa "Ørnen". Fader var rejst til Aalborg for at modtage os. Jeg husker, at vi boede i Nærheden af Pontonbroen i en gammel Gæstgivergaard med mange Postvogne og Køretøjer i Gaarden. Om Morgenen løb Johannes og jeg ud paa Pontonbroen og fik os en alvorlig Forskrækkelse af en gammel gnaven Bromand, der forlangte Bropenge. Efter disse Genvordigheder naaede vi Thisted vistnok 10 November og jeg kom til at bo i et pænt 2-etages Hus i Søndergade. Bag Huset laa en Have, der vendte ud til en Gangsti (nu Vej), der fra Havnepladsen langs Kysten i S^{yd}lig Retning førte ud til den ny Kirkegaard. Fader har næppe tænkt sig, at Opholdet skulde blive af saa lang Varighed, som det blev, ca. 2 Aar, for Lejligheden paa Vesterbrogade beholdt vi, og de fleste Mobler blev staaende der. Foruden det der medtoges, lejede vi en Del, og noget blev stillet til Raadighed af venlige Folk i Byen. Af mine tidligste Erindringer fra Thisted, ja maaske den eneste fra vort første Hjem i denne By- er, at jeg 16 Februar 1873 faldt ud af Vinduet i Barnevereløst paa 1. Sal mod Haven, hvor der langs Huset var en smal Strimmel Brolægning. Fader og Moder var den Dag allerede fra Morgenstunden over Vilsund taget paa Besøg hos Pastor Hans Fønss paa Mors, gift med Moders Barndomsveninde Anna Hansen. Datter af den kendte Vexelerer Hansen paa Højbroplads. I Mørkningen var jeg kravlet op i Vindueskarmen for at se paa nogle Drengene, der sloges med Sne paa Strandstykket ud for vor Have, og har vel pillet den nederste Haspe af Vinduet, hvor den øverste ikke var paa. Vinduet gik op, og jeg gik paa Hovedet ud og slog Panden over venstre Øje paa Stenbroen. Karen Marie, der var i Stuen, styrtede ned og bar mig op. Vi havde endnu ikke haft Brug for Læge og havde derfor ingen. Karen Marie sendte strax Bud til Præstefruen, Fru Dam, der strax kom og tog Affære. Hun sendte Bud efter Dr. Mulvad- senere Fysikus i Vejle- der kom og syede Hullet i Panden sammen med Sølvtraad. Fader og Moder kom sent hjem med Vogn fra Mors, de blev modtagne ved den vestlige Indgang til Byen af den ene af Byens to Politibetjente, der fortalte, at der var ikke noget særligt i Vejen, en Besked, der naturligvis i høj Grad baade forbaavsedde og særlig foruroligede Fader og Moder. Ikke m

mindre urolige blev de, da de fik Huset i Sigte og saa at der var Lys i Stuerne, De styrde^{tede} op og fandt forskellige Thisteddamer bl. a. Fru Dam, der var blevet for at assistere. Det gik nu alt-sammen meget godt og har vel heller ikke været særlig alvorligt, hvis ikke efter en Uges Forløb der var kommet Rosen i Saaret, hvilket gav høj Feber, der særlig 26- 28 s. M. skal have gjort Tilstanden^{meget} betænkelig. Moder vaagede ved Sengen Dag og Nat, og da Krisen endelig var overstaaet, var hun saa træt, at hun, da hun havde faaet en Kop kogende hed Te, pludselig faldt i Søvn med Koppen i Haanden og heldte den kogende ~~Te~~ ned over sig. Moder præsterede ved denne Lejlighed og mange Gange senere det utroligste i Retning af at byde sig selv meget, naar det galdt at hjælpe en af hendes egne. Saa kom en Reconvalescens, hvorefter jeg husker, at jeg blev overvældet med mange gode Ting og Lejetoj, bl. a. et Jærnbantog, som jeg morede mig meget over ved at lade det køre paa en stor oval Bakke, som jeg vuggede. Denne Hændelse gjorde vistnok meget til at Fader og Moder saa hurtigt fandt Venner i Thisted, hvor mange Mennesker benyttede Lejligheden til at yde^{eller vise} Hjælp og Deltagelse.

Af Familier som vi kom i varigt Venskab med i Thisted, husker jeg Sognepræsten, ~~Pastor~~^{Prest} Hans Christian Sonne (1817- 80) og hans smukke statelige Hustru Margrethe Caroline f. Rothe, d. 1912. De havde mange og dygtige Børn, vistnok syv Sønner og en Datter. Blandt Sønnerne er den kendte Landmand og Politiker Christian S., en anden har jeg senere truffet i Shanghai i 1900, hvor han var Lloyds Agent, en tredje August, var en Tid Kadet, men maatte opgive det paa Grund af Nærsynethed, han blev senere Læge i Vejle. Den yngste hed Viggo og var omtrent jævnaldrende med min Broder Johannes. Datteren, Thora, der var meget smuk, blev gift med den bekendte Kemiker Rudolph Koefoed (1862- 1924). Residerende Kapelan^{lan} var Pastor Markus Andreas Dam (1835-96) hans elskvædige^{valf} Hustru Augusta Ulrikka f. Thomsen (1838- 1925) er nævnt ovenfor, deres Søn var Journalisten og Forfatteren Johannes Dam (1866- 1920). med hvem vi legede. Pastor Dam var en nidker og til Tider kolektisk Mand, Fruen god og blid. Dernæst husker jeg Rektor Møller fra Realskolen og hans Frue og smukke Døtre, hvorefter den ene^{ca. 1870} blev gift med sin Fætter Roed-Møller, der var Overdyrlæge ved Randers Dragoner. Hun var senere, inden hun blev gift, et Aars Tid hos os paa Vesterbro for at hjælpe Moder med at passe den store Børneflokk og vi holdt meget af hende. ^{der}Endvidere husker¹⁹ Apoteker Christian Tullin Petersen (1835- 1905) og Hustru Maren Andrea f. Thomsen (1833-92).

Han kom senere til København, da han købte Gammeltorvs Apotek. Han var sær og indesluttet, vistnok Morfinist, Konen var fortrykt, men trods dette havde vi hos dem paa Gammeltorv et udmærket Sted, hvor vi har tilbragt mange fornøjelige Timer med Leg og Komadiespil. Af Børnene blev den ælste Tom en stille, beskeden og fin Kunstner, Andreas overtog Gammeltorvs Apotek efter Faderen og Johannes, der var dygtig til at spille Diletantkomedie, han gik i Skole med min Broder Johannes, Datteren Ingeborg f. 1869 blev senere gift med Maleren Peter Ilsted (1861-1869) Folketingsmand, Kaptain Christian Jagd (1821-95) besøgte os ogsaa, ^{boede} ~~boede~~ i Thisted og senere i København, han var en djærv Mand af Landsknægttype, livlig og morsom. Han blev valgt 1873 i Thisted, jeg husker Valget med Tribunen paa Torvet foran Raadhuset, Fader spillede en fremtrædende Rolle i Egenskab af Politimester eller som Formand for Valgbestyrelsen, hvilket vi Børn lagde Mærke til og satte Pris paa. Saa var der to gamle Søstre, Frk. Sloth og Fru Lustrup, der boede tæt ved os, og satte megen Pris paa Fader og Moder. Jeg har jævnlig, sidste Gang vistnok 1912 med "Løvenørn" besøgt Frk. Sloth, der altid var glad for et Besøg. Alle disse Mennesker besøgte os ^{meget} ~~sejtere~~ i København. Fader og Moder var meget trofaste mod deres Venner og maa have haft en sjælden Evne til at finde Venner overalt, hvor de færdedes.

I Foråret 1873 flyttede vi saa fra Søndergade til Hjørnet af Havnepladsen og Toldbodgade, et smukt toetages Hus, hvor Herredskontoret var i Stueetagen, medens Lejligheden laa paa 1 Sal. Der var herfra en dejlig og morsom Udsigt over Havnen og Vandet. I August s.A. kom jeg i Kyndbyes Forberedelsesskole, hvor Johannes allerede gik. Skolen holdes i en Skolestue, hvor alle Eleverne - vel en ca. 30 af forskellig Alder - fordelt i tre Klasser, undervistes samtidig. Kyndbye var tilsyneladende gammel, usøigneret, med stort Skæg med Tobakspletter, han røj altid Pibe. Min næste Broder Carl maaede ogsaa at komme i Skole der. En Dag - maaske den første Carl var i Skole - kyssede Kyndbye ham. Det syntes Carl ikke om, hvorfor han, da han igen satte sig paa sin Plads, omhyggeligt tørte Kysset af. Han blev strax kaldt tilbage af Kyndbye, der paany kyssede og formanede ham til ikke at tørre Kysset af. Kyndbye sad under Timerne ved et lille Bord midt i Skolestuen. Naar en Dreng skulde examineres, kom han pp at staa ved Siden af Kyndbye.

Det var et storartet Sted for Drengene at voxe pp. Først var der jo Havnen, hvor der altid skete noget, og hvor man kunde fiske Krabber^{4. b}, Søpindsvin og Ulke, og hvor der altid var Drengene at lege med. De var maaske ikke særlig artige, eller maaske har vi været særlig lærenemme. Vi var imidlertid med, naar der foregik noget, saaledes bl. a. ogsaa til at forfølge og gøre Grin med Byens to Drukkenbolte: Drækken-Didrik, en gammel godmodig Vagabond, og Lars Kynne, en stærk middelalderne og ret uhyggelig Bisse. En Eftermiddag sad Johannes i Faders Kontor i Stueetagen, vistnok for at faa Hjælp til Lektierne, da Lars Kynne, ikke helt ædru, kom ind for at klage over os. Fader saa sig om efter Johannes, men han var pludselig forsvundet som sunket i Jorden. Lars beklagede sig over, at han ikke kunde være i Fred for Byens Drengene, men særlig ^{over} at Byfogdens Drengene havde været med i Flokken. Efter nogle berømligende Ord og tillige formanende fra Fader til Lars forsvandt denne, og Johannes kom frem fra sit Skjul under Sofaen, hvor han havde søgt Tilflugt. ^{skænde han og jeg har haft en god Løst af} Jeg tror at denne lille Hændelse, der fik os til at forstaa at Noblesse oblige. Vi var ellers ret vigtige af vor Stilling i Byen. Jeg kan saaledes huske, at vi tre store Drengene, Johannes, jeg og Carl, der dengang kan have været ca. 4 Aar, kom over Havnepladsen sammen med Fader, da nogle Drengene morede sig med at kaste Sten i Vandet. Carl raabte da: "Er I tossede Drengene, det er vos, der raader for Havnen," hvilket strax havde den tilenskede^{sigtede} Virkning, at Drengene skynsomt tog Flugten. Naar Vejret var godt paa Sommersøndage blev Madkurven tidlig pakket, og vi kørte til Vesterhavet, særlig Klitmøller, Bulbjerg eller Hansted. Vesterhavet var ikke endnu opdaget af Turister, og der var meget at opleve. Vi samlede Rav og smukke Sten, vi badede og roede i Pram rundt om Skareklit. Vi var ogsaa ude til Vrag, dog aldrig til Strandinger, til Strandingsauktioner, beundrede Fuglelivet i Sjerring Sø og andre Søer. Jeg var en Dag med Fader i Vorupør, hvor et ilanddrevet Lig som jeg naturligvis ikke fik at se- blev identificeret som Føreren for en svensk Skonnert, der nogen Tid i Forvejen var strandet samme Sted under særlig sørgelige Omstændigheder. Skibet stod paa en af Revlerne, vistnok den inderste, men Redningsbaadsbesætningen nægtede at gaa ud, da Vejret var særlig ondt. Hvorfor Raketapperatet ikke kunde anvendes, ved jeg ikke. Fader var kommet til Stede og fik efter megen Parlamentering med Fiskerne en frivillig Besætning samlet til Redningsbaaden, men ligesom man gik i Gang med at sætte

Baaden ud, brød en Sø over Vraget, der knustes, medens Rejsningen, hvor Besætningen havde søgt op og surret sig fast, gik overbord. De druknede alle.

Vor Nabo var Toldforvalter Didrichsen. Om ham fortaltes det, at han som ung smuk Garderofficer skulde have gjort Kur til en Prinsesse (det maa vel have været til Prinsesse Augusta) og derfor havde faaet Henstilling om at tage til Vestindien. Her blev han gift med en Vestindier^{amerindier} og prøvede lidt af alt. Senere kom han tilbage og blev ansat i Toldvæsenet. Han var en ret flot, lidt svær og jovial Mand, der vistnok altid var i Pengeforlegenhed, Konen, der vel ikke taalte det barske Klima i Thy, viste sig sjældent. Der var en Søn paa en Snes Aar, der hed Hektor, han var vist nærmest en Døgenigt, og tre unge meget smukke Døtre, hvoraf den yngste, der kan have været ca. 12 Aar, hed Alice. Vi førte Krig med Pigebørnene, det bestod i at vi fra Laaget af en stor Skarnkasse, der stod ved Plankeværket mellem vore Gaarde, kunde smide Sten paa " de store Tøse" i Nabogaarden. Under en Træfning gjorde de, der var de overlegne baade i Alder og Antal, samtidig med at de besvarede Artilleriilden, en rask omgaaende Bevægelse ind i vor Gaard. Johannes, der som den ældre og mere erfarne^{ne} opdagede Faren, reddede sig ved et hurtigt Tilbagetog. Jeg fik min Retrætlinie afskaaret og blev under vildt Hyl ført bort som Fange ind i Nabogaarden, hvor jeg efter nogen Tids Forløb blev trakteret med Bolscher af Pigebørnene, hvorefter der blev sluttet Fred og Forlig, som ogsaa blev overholdt fra begge Sider.

Jeg husker-uden det dog kan regnes til de særlig morsomme Minder- Skovturen. Alle Byens Skoler: Realskolen, Borgerskolen og Forberedelses^{højskolen} skolen havde i Forening lejet " Fylla", Forn. Dampskibsselskabs Limfjordsskib. Turen gik en Morgen fra Thisted, norden om Mors, gennem Feggesund til Nykøbing. Fra Havnen her spadserede vi saa til Plantagen, jeg syntes den Gang, at det var en umaadelig lang, kedelig og sandet Vej, senere har jeg set, at det ikke er ret langt. Plantagen var ret nyanlagt og frembød ikke noget særlig interessant. Her legede vi og spiste vor medbragte Mad. Dagen faldt lang. Om Aftenen sejlede vi hjem, naturligvis trætte^{sultne} og søvnige. Ved Nærheden af Thisted Havn afbrændtes et Fyrværkeri, bestaaende af nogle Blaalys og Raketter og, hvad der særlig imponerede, nogle Kanonslag, en rund, hvid Kugle med Stupintraad, der antændtes, hvorefter Kanonslaget paa en lang Stage blev holdt ud over Skibssiden fra Broen.

De kaldede godt. En anden Oplevelse, heller ikke morsom,⁴⁴
er min første Teatertur. Der var kommet et omrejsende
Skuespillerselskab til Byen, der spillede "Genboerne".
Byfogden med Familie havde Fripladser paa 1 Række, og disse
skulde efter Moders Principper udnyttes fuldt ud. Jeg kedede
mig saa grundigt, vel især ^{over} Studenternes Generalforsamling,
at jeg faldt i Søvn. 14 Juni ¹⁸⁷⁴ fødtes min Broder Wilhelm, som Nr.
6 i Rækken. Han blev døbt i Thisted af Provst Sonne, da han var
14 Dage gammel. Afrejsen stod for Døren. 1 Juli s. A. afløstes
Fader af den ny Byfoged og Borgmester Clausen, der kom fra
Island, og den 6 Juli forlod vi Thisted for at rejse tilbage
til København. Paa Vejen gjorde Fader og Moder Ophold i Vejle,
medens jeg med Barnepigen, hvis Moder havde Asyl i Fredericia,
fulgte med denne. Jeg husker Fredericia smykket og pyntet
overalt i Anledning af, at det lige havde været 25 Aarsdagen
for Udfaldet. Der mødtes Familien atter og fortsatte til Heils
Præstegaard, syd for Kolding, hvor min Morbroder Wilhelm Topsøe
var Præst. I August kom vi til København, hvor vor Lejlighed
ventede paa os. I Mellemtiden havde Bedstemoder solgt den dej-
lige Gaard i Klosterstræde i Aarhus, hvor Guldsmedegade senere
er ført over Grunden og Haven ud til Nørreallé, og ^{nu} flyttet til
København til Vesterbrogade omtrent paa Hjørnet af Saxogade.
I September s. A. begyndte jeg Skolegangen i Fru Lundings Skole,
først paa Enighedsvej ved Gl. Kongevej, senere i Allegade,
vistnok i det Hus, hvor Lorry har sit Etablissement. I det føl-
gende Aar 1875 havde jeg et langvarigt Ledevand i venstre Albu,
som blev støbt i Gibs, saaledes behandlede man ^{ikke mere} Ledevand.
Samme Sommer fik vi Mæslinger, jeg lidt senere end de andre,
hvilket havde til Følge, at jeg ikke kunde rejse til Heils
Præstegaard sammen med ~~de andre~~ Johannes. Jeg kom dog derover
lidt senere, med hvem jeg er rejst derover, kan jeg ikke huske.
1 Maj 1876 flyttede vi til Næstved, hvor Fader var bleven konsti-
tueret Byfoged, Borgmester og Herredsfoged. Vi fik en god Lejlig-
hed i Grønnegade, tæt ved Dragonkassernen, i Jærnstøber
Hermansens Hus. Huset, der havde ^{en} Jærntrappe fra Gaden op til den
høje Stueetage, ligger der uforandret endnu. Kronprins Frederik
(Frederik VIII) havde under sit Ophold i Næstved, hvor han en
Tid gjorde Tjeneste ved Dragonregimentet, boet i samme Hus.
Vi kom i Skole hos Frk Prætorius og kom med Fader og Moder
meget omkring i den smukke Omegn med de mange dejlige Herregaarde
dels paa Udflugter, dels paa Skov- og Tørve^{arbejde}aktioner i Faders
Jurisdiktion.

Jeg synes at vi oplevede saa meget, at jeg ikke kan forstaa, at vi ikke var der meget længere. Men Faders Optegnelser, som altid er paalidelige, siger at vi 6 Juli s. A. flyttede tilbage til København. Samme Aar i August begyndte jeg som Elev i 3 Klasse i Krebs Skole, der den Gang laa i Nørregade 20 i Mellembygningen, hvor Forbrugsforeningen for Embedsmænd og Læger senere i mange Aar har haft Lokale. Krebs, der foruden at bestyre sin egen Skole tillige var Overlærer i Metropolitan-skolen, var en ualmindelig dygtig Lærer og Pædagog. Hans Skole var en Forskole til Metropolitan-skolen. Tonen var udmærket og ^{de} Lærere gode. Johan Krohn var Lærer for de mindste Børn og tillige ^{Lærer i Historie og Geografi og Krebs selv var skoleinspektør} en Slags Inspektør, Niels Bache var en fornøjelig Lærer i Tysk. Eleverne var udelukkende fra gode Hjem. Af mine Klassekammerater fra Skolen kan jeg nævne ^{Edgar Bartonet der var som Generale} Carl Ravn og Kirketerp, de blev Kaptajner i Infanteriet, Carl Moltke Søofficer og Diplomat, Lerche Kammerherre og kgl. Kommissarius, Schepelemn-Larsen Politiinspektør i København, Viggo Christiansen medicinsk Professor, Holger Federspiel juridisk Professor, Holger Ehrencron-Müller Bibliotekar paa Kgl. Bibliotek, Max Tvermoes Politiassistent m. fl.

I Foraaret 1877 blev Fader konstitueret Assessor i Kriminal og Politiretten i København. Fra 22 Maj til 22 September boede vi i en Villa "Lindevang" i Charlottenlund paa en Villavej (nu Høeghsmindevej) en Sidevej til Maltegaardsvvej, hvorfra vi tog dejlige Ture til Dyrehaven og Dyrehavsbakken og til Charlottenlund Skov. Den følgende Vinter 1877-78 fik først Søster og derefter Axel Skarlagensfeber. Johannes, Carl og jeg boede derfor hos Bedstemoder og Tante Lise, der var bleven Enke 3/4 Aar efter sit Brylløb med sin Fætter Højesteretssagfører Christian Reisz. De boede paa Hjørnet af Gl. Strand og Naboløs i et smukt Hus lige over for Thorvaldsens Museum. Udenfor Huset paa den trekantede Plads foran Assistenshuset solgtes nogle Timer hver Dag brugte Sager og Klæder. Det kaldtes derfor Loppetorvet, der senere blev flyttet til Vandkunsten. Fader besøgte os daglig, inden han gik hjem fra Retten og forærede os nogle storartede Papskanser, han selv havde lavet, hvilket satte stort Sving paa Legen med Tindsoldater. Vi læste i den Tid Inge^mmanns Romaner, og det var jo vanskeligt at holde op, naar man var paa det mest spændende Sted, og det var man hver Aften. Naar saa Tante Lise havde slukket Lyset og ~~set at~~ alt var roligt,

listede vi os til at tænde det igen og fortsatte Kapitlet ud. Moder tog det ikke saa højtideligt med Isolationen, Juleaften medens der endnu var Skarlagensfeber, var vi hjemme til Juletræ, og det gik godt, en anden Aften var vi hjemme paa Besøg, hvor vi fik fin Aftensmad, hvoraf jeg særlig husker kogte Muslinger. I Februar 1878 kom vi atter tilbage til Fader og Moder. Samme Aar blev Fader virkelig Assessor i Kriminal og Politiretten hvilket fejredes med forskellige store Fester, bl. a. et meget morsomt Aftenselskab for Faders Kollegaer fra Justitsministeriet. Den Sommer boede Johannes og jeg dels i Aarhus hos Tante Marie Nors, Bedstemoders yngste Søster, paa Fredens Torv i Aarhus, hvor ogsaa Tante Andrea boede, dels hos Onkel Henrik, Bedstemoders yngste Broder, i Skanderborg. Han havde en stor gammel Bolig, en Gaard fra Christian IV's Tid med en vældig stor Have, der gik ned til ^{Strom 38} Søen. Han var ivrig Sejlsportsmand og Fisker. Vi og hans to Døtre, Elisabeth, senere gift med Apoteker Tømme, og Marie, senere gift med Sagfører Lauesen, morede os godt i Haven, hvor der var Masser af Stikkelsbær, og paa Søen med Sejlads og Fiskeri. Under Opholdet i Aarhus var der Olsmarked, der varede i tre Dage og holdtes paa Store Torv. Vi havde af Bedstemoder, der sammen med Tante Lise, samtidig med os boede hos sin Søster, faaet lidt Penge til at købe os noget for paa Markedet. Efter moden Over-^{vejelser} vindelse blev vi enige om at købe os hver en Pistol. Da vi kom hjem til Middag, aftalte vi med Frk. Hassing, en Søster til Onkel Henriks Kone, der styrede Huset for Tante Marie, og som vi godt kunde lide, at naar hun kom ind med Terrinen, skulde Johannes under Bordet affyre Pistolen. Det gik ^{og saa} som planlagt, men gjorde ikke den tilsigtede Lykke hos de tre gamle Søstre og Tante Lise. Frk. Hassing fik sig en alvorlig Omgang, fordi hun aabenbart maatte have været i Ledtog med os, da hun ellers nødvendigvis havde tabt Terrinen af Forskrækkelse. Til os strenge misbilligende Blikke og Konfiskation af Skydevaaben med tilhørende Ammunition. Kort efter vor Hjemkomst fødtes min Søster Elisabeth, senere gift med Christian Petri. Johannes var nu kommet i Metropolitanskolen. Krebs Skole flyttede vistnok s.A. til den nye Skolebygning i Stockholmsgade, lige over for Østre Anlæg. Krebs døde i November 1880 og Johan Krohn overtog Skolen. I April 1879 blev Moder meget haardt angrebet af Lungebetændelse og svævede vist i flere Dage mellem Liv og Død. Vi Børn vidste at det var alvorligt, men hvor alvorligt, har vi dog næppe været klar over. En Søndag, da Feberen var meget høj, var de større

af os fra tidlig Formiddag anbragt hos Apoteker Petersen paa Gammel Torv, hvor vi kom meget. Henad Mørkningen, da vi legede paa Torvet sammen med Apotekerens Børn, saa Johannes og jeg tilfældigvis i en Drosche Fader, meget alvorlig, med Pastor Schmidt fra Helligaandskirken i Ornat. Vi forstod, hvad det drejede sig om, og Legen stansede pludselig. Det var en svær Tid inden vi skulde hjem, og det var med bange Anelser, at vi ringede paa Døren, men vi blev glædelig overrasket ved at høre, at Moder sov, og at Krisen vistnok var overstaaet. Det tog jo nogen Tid inden Moder kom sig. For at fornøje os, men vel særlig for at skaffe Moder lidt Ro i Pinsen, tog Fader med sine tre ~~elste~~^{ældste} Drengene en lille Tur til Sverfige, vor første Udenlandsrejse, der vel ^{ogsaa} derfor staar i et lysende Skær for os. Vi tog tidlig om Morgenen, velsagtens Pinselørdag, til Malmø med Dampskibet. Det blæste en Del paa Overrejsen. I Malmø spiste vi Frokost paa Kramers Hotel, hvor vi begyndte med Smørgaas og derefter fik en varm Ret, hvortil vi drak Øl fra Klippans Bryggeri. Det var vist ikke meget. der blev skænket for os, men som vi sidder og spiser, lægger Carl Kniv og Gaffel og siger meget fornøjet: "Saa nu sejler vi igen". Efter et lille Besøg hos Faders Venner, der boede paa Malmøhus, tog vi til Lund, saa Domkirken og spiste til Middag i Universitets-Restaurantens Have. Derefter kørte vi med Jærnbansen til ^{hag}Stekås, hvorfra vi med Vogn kørte til Råstunga Kro, hvor vi fik en efter vor Mening overdaadig Aftensmad. Der var fuldt paa Kroen, blandt Gæsterne husker jeg Faders Ven og Studenterkammerat Boghandler Appel. Vi fik anvist Nattelogi hos Patron ^{en}Persson, hvor der dog kun fandtes en Seng og en lang Sofa til Deling mellem Fader og os tre Drengene. Men det gik meget godt. Efter Aftensmaden spadserede vi rundt om Odinsjø og blev meget imponerede ved at høre dels, at det var et gammelt Krater, men især ved at høre, at Søen var bundløs. Næste Morgen fik vi Kaffe paa Sengen, eller rettere i Værelset, og her mærkede vi ogsaa, at vi var kommet til et fremmed Land, for der var ikke Fløde til Kaffen, men Cognac. Det fik vi dog ikke noget af, og Fader ^{dog} heller ikke. Saa kørte vi til Sk"aralid, hvor vi for første Gang saa Bjerge, videre til en Jærnbanstation, vistnok Esløf, hvorfra vi kørte til Helsingborg, derfra tog vi til Ramløsa og atter tilbage til Helsingborg, hvor vi efter et fint Aftensmaaltid sov dejligt i gode Senge paa et Hotel. Næste Morgen saa vi Byen, var paa k'rnan, tog til Helsingør,

spadserede derfra til Snekkersten, hvor vi paa Kroen fik stegte Rødspætter. Derfra kørte vi til Kvistgaard og spadserede til Gurrehus, hvor en af Faders Ungdomsbekendte Haar var Forpagter. Paa Vejen fra Kvistgaard til Gurre blev Carl daarlig og kastede op, vi fik ham dog slæbt med til Gurre, hvor han blev puttet i Seng. Om Aftenen blev vi kørt til Kvistgaard og tog derfra Toget til København, hvor vi fandt alt vel og havde Følelsen af, at vi havde været mange Dage borte. Samme Sommer boede vi i Sommerferien paa Margrethevæj^{høj}, ca. 1 km. sydvest for Helsingør. Det var en pæn, ret stor Lystgaard, hvoraf Fader havde lejet Halvdelen. Der var en stor Have og paa en Mark, der hørte til Gaarden en lille Sø eller stor Mergelgrav med en stor tung Robaad. Vi badede i Helsingør, var paa Kronborg og i Omegnen og havde en morsom^{og} indholdsrig Sommer. De fleste af mine Kammerater fra Krebs' Skole var gaaet over i Metropolitanskolen. Da jeg^{allerede} havde bestemt mig for at gaa til Søs, og da der blev oprettet en Realskole hos Krebs, blev jeg der. Da Krebs døde og Krohn, der overtog Skolen, kun interesserede sig kun for Forberedelsesskolen, varede det kun to Aar, saa blev Klassen lukket, og vi maatte klare os paa anden Maade. Vi havde de sidste Aar hos Krebs en ualmindelig dygtig og indtagende Lærer, Ingeniør Henry Vogt, en Søn af Billedhuggerinden Adelgunde Vogt. Han var velhavende og en stor Idealist. Han tilbød fire af os, deraf foruden mig, E. Castonær og Carl Ravn at give os gratis Undervisning i Matematik Fysik, Kemi og Engelsk. Han ordnede det saa med sin Ven, Underbestyrer ved Meteorologisk Institut Willaume Jansen, der havde et Kursus til Præliminærexamen, at vi fik de andre Fag der til en meget moderat Betaling. Vogt var Opfinder, den Gang arbejdede han med Flyvemaskiner, senere med en mere rationel Sejlføring paa Skibe, tilsidst med Luftpropeller. Han var en glimrende Lærer, hvem jeg skylder meget. Jeg har senere jævnlig truffet ham og som Ekvipagemester^{og bue} for Flaadestationen haft Lejlighed til at gøre ham nogle Tjenester.

Den 3 April 1880 fik vi igen en lille Søster, Gudrun Caroline, og i Sommerferien s. A. var Johannes, Carl og jeg i Hejls Præstegaard. Jeg husker en større Udflugt i en stor aaben Baad fra Hejlsminde til Wedelsborg i dejligt Vejler. Paa Hjemvejen henad Aften fik vi Stille ved Brandes

og derefter om Natten et forfærdeligt Tordenvejr med stærk Regn. Hele Selskabet maatte krybe sammen midt i Baaden med et stort Sejl eller Presenning over os. Det var ret uhyggeligt. Vi naaede først hjem henad Morgenstunden. I Slutningen af Juli blev Carl efter en Badetur ved Vartgaarde paa en kold Dag alvorlig syg af en ondartet Difteritis og svævede nogle Dage mellem Liv og Død. Moder tog strax derover og boede sammen med Carl fuldstændig isoleret fra alle andre i Præstegaarden. Vi to store blev strax sendt hjem. Der var langt til Læge, og det var i det hele ret vanskeligt at skaffe en saa syg den nødvendige Pleje. Det gik vist heller ikke af uden nogen Gnidning mellem Moder og Tante Frederikke, men Carl blev dog, særlig ved Moders opofrende Pleje, reddet. Det er ikke usandsynligt, at denne alvorlige Sygdom har givet Anledning til den Uregelmæssighed i Aarenættet i Benene, der vistnok var Grunden til at Carl over 20 Aar senere mistede begge Benene ved Koldbrand. Da Carl var nogenlunde rask, rejste Moder hjem, jeg sendtes 26 August til Fredericia for at hente ham, en Mission, der fyldte mig med Stolthed, og som jeg udførte tilfredsstillende. Carls Sygdom gav Anledning til, at Fader og Moder bestemte sig til at bygge et Sommerhus, hvor vi kunde tilbringe Ferien. Førstskulde der findes en Grund, der af Hensyn til Badning maatte ligge ved Vandet. Fader og Moder bestemte sig for en Grund paa den lave Strimmel Jord mellem Lave Skov og Stranden, der hvor Strandvejen løber tæt ud til Stranden, lidt Syd for Sletten. Stedet kendte vi fra Besøg hos Apoteker Petersen, der ejede et Hus "Narva" ved Humlebæk. Herfra havde vi været til Skovfest i Lave Skov til Indtægt for Sletten Havn, og der havde Fader og Moder lagt Mærke til denne meget smukke og uopdagede Skov. Der blev, samtidig med at Fader købte Grund, solgt endnu en Parcel til Provst Tidemann, men det varede mange Aar før Stedet blev rigtig opdaget. Det var ideelt for en Familie med mange Børn. Der var foruden Skoven, som vi omtrent havde for os selv, en stor Have, et dejligt Strandstykke, Badehus, fin Sandbund og saa lavt Vand, at selv de mindste af Børnene kunde gaa i Vandet uden Fare. Fader lod i Skovshoved lave en 17 Fod lang og meget stiv 4 Aars¹⁴ kobberfast Robaad, der fik Navnet "Tjalfe", den blev mere end 40 Aar gammel, og med den har vi gjort mange dejlige Ture og haft mange Oplevelser. Huset, som Fader selv gav Tegning til, blev kaldt "Lavelille".

Det blev bygget af Tømrer Pedersen i Asminderød, der ejede det Hus sammesteds, hvor vi boede 1869-70. Det var meget billigt, godt bygget og fortrinlig indrettet, saa der var rigelig Plads til den store Familie og endda til mange Gæster særlig efter at der i Haven blev bygget et Baadehus, der om Sommeren kunde anvendes til Gæsteværelse. Johannes og jeg sov i nogle af Fader konstruerede Hængekøjer, der lignede engelske Sygekøjer. To Køjer i Forlængelse af hinanden passede til Altanstuens Længde og var ophængte under det skraa. Alle Børnene og senere Børnebørnene have mange gode Minder fra "Lavelille"; jeg er den af Børnene, der har boet der mindst, da jeg allerede det følgende Aar kom til Søs. Den Sommer (1881) gik Johannes og jeg til Konfirmationsundervisning hos Pastor , senere Biskop, Harald Stein i Mathæus Kirken, der kort forinden var taget i Brug. Vi blev konfirmeret den 2 Oktober, jeg noget tidligere end ~~relemer~~^{stigelemer} teret for at være parat, hvis jeg skulde blive udkommanderet tidlig det følgende Aar.

Inden jeg forlader Barndomstiden vil jeg fortælle lidt om Hjemmet paa Vesterbrogade Nr. 37, Hjørnet af Victoriagade, og om det daglige Liv, der levedes indenfor dets Vægge. Lejligheden, der bestod af 7 Værelser og 1 Kammer, de 6 Værelser til Gaden, Spisestuen m.m. til Gaarden, var en Hjørnelejlighed. Den var efter Forholdene meget billig, da Ejeren, der var ugift, var sindssyg. Forlagsboghandler Høst var hans Værge, og han havde mere Interesse i at have gode, solide Lejere end at drive det mest mulige ud af Ejendommen. Og Folk flyttede ikke fra det Hus. Foruden Hjørnelejligheden var der en mindre 6 Værelses^{ts} Lejlighed mod Vesterbro. I Stuen i Hjørnelejligheden boede Vingrosserer Christensen, der var Enkemand, med 2 Sønner og 5 ualmindelig smukke Døtre, hvoraf den næst yngste, Christy, var jævnaldrende med Søster og kom meget hos os. I den mindre Lejlighed i Stuen boede Oberst i Artilleriet Schlegel. Paa 1. Sal i Hjørnelejligheden boede en gammel ugift Kontorchef i Kbhv's Skattevæsen Bech med sin Søster. Paa 2. Sal i Hjørnelejligheden Schelderup, et gammelt Ægtepar, der aldrig gjorde Vrøvl over alt det Spektakkel, vi lavede over Hovedet paa dem. I den mindre Lejlighed paa 2. Sal flyttede Bedstemoder og Tante Lise ind midt i Firserne, for at være i Nærheden af Fader, de blev der til deres Død henholdvis i 1890 og 1902.

I den mindre Lejlighed paa 3. Sal boede to gamle Søstre Frøknerne Berthelsen, der havde Pensionat for gamle Damer, hvilket gav Udviklingsmuligheder for os, idet Moder tog et Værelse ad Gangen, efterhaanden som de gamle Pensionærer faldt fra, samtidig med at vor Families Pladsbehov blev større I Foraaret 1880 kort før Carolines Fødsel, fik vi det første, en Tofagsstue mod Vesterbro, der strax blev slaaet sammen med vor tilstødende Stue, Kabinettet, til en ^{stor} Trefagsstue, der skulde være Faders Værelse. Han holdt af at gaa op og ned ^{ad} Gulvet, naar han skulde gennemtænke en Sag. Stuen fik sin festlige Indvielse paa Moders Fødselsdag 22 Maj 1880, paa hvilken Dag Caroline blev døbt. Der blev den Dag spist Middag i den nye store Stue. Samtidig eller maaske lidt tidligere havde Moder erhvervet to Pulterkamre, foruden hvad vi havde i Forvejen. De blev pænt pudsede og malede, og Johannes og jeg fik det større, Carl det mindre til Soveværelser. Der var Tagvinduer, ingen Kakkelovn, saa Vandet i de strenge Vint^{er}maaneder undertiden frøs i Vandkan- den, men vi var glade for vore Værelser.

Livet i Hjemmet levedes nøjsomt, men fornøjeligt. Fader og Moder sørgede altid for Underholdning. Naar Lektierne var lærte, hvor Moder undertiden hørte os, hvilket dog sjældent gik af uden Misstemning, legede vi i Legestuen. Vi var jo altid et stort Selskab til Legene, hvor der var Anvendelse for de mindre ^{er} som Statister, der naar ^{er} f. Ex. legedes Brand- væsen, blev reddet ud af et brændende Hus, der ^{for} fremslittedes af Klædeskabet. Da vi var store nok til at følge med, læste Fader for os om Aftenen: Andersens Eventyr eller andre Eventyr, alle Klassikere: Oehlenschläger, Holberg, Heiberg, Hertz, Overskov eller "Landmandsliv" og mange andre gode Bøger Fader læste glimrende op. Jeg kan endnu fra Barneaarene huske mange Replikker f. Ex. fra Haakon Jarl, og jeg husker hvor matte de samme Replikker faldt ud, fremsagt af Zangen- berg paa det Kgl. Teater. Vi kom paa mange Musseum^sbesøg, en Gang aarlig i Zoologisk Have, hvor en lille Bjerneunge en Dag sprang op paa Skulderen af Bedstemoder, der var med os, et Par Gange hver Sommer i Dyrehaven, mest til Raadvad, hvor medbragt Mad spistes, gerne et Par Gange ^{om} ^{hvert} Sommer i Tivoli, ogsaa en sjælden Gang i Cirkus Renz, der havde Cirkus, hvor nu Grøntorvet ligger, og hvor jeres Morfader Grosserer Vermehren, byggede sit store Hus ved Siden af Betesda.

Vi kom ogsaa ofte i Teateret, mest Casino, hvor der dengang spillede nogle fortrinlige Udstyrsstykker: Jordan rundt i 80 Dage, Kapt. Grants Børn, Kejserens Kurer, Paa Havets Bund, Tornerose, Ridderen af Randers Bro og mange flere, eller i Folketeateret til gode Folkekomedier med glimrende Skuespillere som Zinck og Kolling. Jeg har, vistnok i 1877, set Phister paa Folketeateret til en Forestilling for Skolebørn paa en Onsdag før Paaske i Jeppe paa Bjærgen. Jeg var første Gang i Det Kgl. Teater i 1875 til Et Folkesagn og Aaret efter til Napoli.

Fader og Moder førte et meget gæstfrit Hus. Først var der Moders store Familie Wulff: Onkel Jacob, Oberst i det borgerlige Artilleri og Grosserer, og hans Kone Tante Marie, Onkel Emil, afgaaet Kommandør, og hans Kone, Tante Augusta og to Sønner, Fritz, senere Kommandør og Krydstoldinspektør, og Louis, senere Departementchef i Landbrugsministeriet, og Tante Anine Wolff, Grosserer Bergstrøm og Fru f. Møller, Frk. Lise Ebbesen, Grosserer Richard Møller med Kone og Børn, dernæst Familien Topsøe, der foruden vor Morbroder Pastor Vilhelm Topsøe og Tante Frederikke og deres Børn, samt Svigerforældre Provst Peter Elias Hall og Hustru, bestod af Tante ^{Sigrid} ~~Sigrid~~, Enke efter Birkedommer Søren Topsøe, og hendes Børn, Redaktør Vilhelm Topsøe, Dr. Haldor Topsøe og Søstrene, Fru Frederiksen, g. m. Erhard F., Fru Graa, gift med Pastor G. og Tante Marie Topsøe. Af Faders Familie kom foruden Tante Lise, Bedstemoders Søskende, Onkel Andreas, Prokurator i Viborg, Niels, som vi holdt meget af, Henrik fra Skanderborg, der altid var vigtig og overlegen, Tante Marie og hendes Mand, Prokurator Nors fra Aarhus, den gode, men døve Tante Andrea. Bedstemoder, der var svagelig saa længe jeg kan huske, kom sjældent, naar der var fremmede. Saa var der Faders Bekendte fra Aarhus, Frøknerne Grarup, Overlærer Aae med Svigersønnen, Grosserer Just og Kontorchef Thygesen med Kone og Frk. Hedvig Aae. Saa kom Faders mange Kollegaer fra Justitsministeriet og senere fra Retterne, hvortil de alle efterhaanden gik over. Af disse husker jeg særlig den fine, stilfærdige, senere Højesteretsassessor Øllgaard med Kone og mange Børn, den livlige, impulsive Overretsassessor Theodor Hindenburg med Søster og Søn, hans Kone var død tidlig, Kriminalretsassessor ^{Sassor} Anton Birch, den senere Overformynder Trolle med Kone, den senere Justitidvius Lassen med 1. Kone og mange flere, og endelig

Vennerne fra Fredensborg, Lemvig og Thisted.
Det var et lykkeligt og harmonisk Barndomshjem, i hvilket vi Børn voxede op. Fader og Moder passede godt sammen og udfyldte hinanden. Fader var mere rolig, Moder fuld af Energi og Virkelyst. Moder holdt meget af at komme i Selskab og at have Gæster i Hjemmet. Begge ualmindelig dygtige, hver paa sit felt, og samvittighedsfulde med alt, hvad de foretog sig. Jeg tror, at vi Børn-uden egentlig i nogen Retning at have været særlig begavede- fra Fader og Moder har arvet Soliditet og Pligtfølelse, to gode Egenskaber i Livet, som vi kan være vore gode Forældre taknemlige for.

II Lærlinge- og Søkadettiden. 1882 - 88.

Den 12 Maj 1882 mødte jeg som frivillig Lærling paa det gamle Linieskib "Dronning Marie", der var Logiskib, ved Elephanten paa Orlogsværftet. De sidste 14 Dage før Mødedagen var jeg bleven ^{me}Malet af Carl Thomsen. Vi var 12 Lærlinge, hvoraf dog kun tre naaede at blive Søofficerer, nemlig Frederik Cold, der gik af kort efter mig ved opnaaet Aldersgrænse som Kontreadmiral og Wilhelm Spæth, der ved et ret letsindigt Liv ødelagde sig selv og døde som ung Kaptain. Vi blev modtaget af Løjtnant, senere Kommandør Schlüter, der var Næstkommanderende paa Logiskibet, lægeundersøgt, synsprøvede og gik derefter i Gang med at mærke Tøj. Den første Nat man ^{kan} ligger i Hængekøje, sov man ikke meget, da man ikke havde lært at give Køjestjærterne den rette Længde, og allerede Kl. 4 Fm. ^{var der holdt en inspektion for Værk og Theat. Kl. 5} begyndte Dagens Arbejde paa Korvetten Heimdal, der var under Ekvipering. Kl. 12 MD. kom vi tilbage til Logiskibet for at spise til Middag og 1 - 4 forsattes med Tilrigningen af Heimdal. Det var en lang Arbejdsdag for en lille 14 Aars Dreng, i frisk Foraarsluft. Tilmed ^{naar} man ikke havde sovet ret meget om Natten. Jeg husker, at da Arbejdet blev afbrudt Kl. 8 om Morgenen for at holde $\frac{1}{2}$ Times Frokosthvil, troede jeg at det var Aften, saa meget havde jeg oplevet og saa træt var jeg af det uvannte Arbejde i fri Luft. Fra Logiskibet er der særlig en Skikkelse, der gjorde et dybt Indtryk paa mig, det var Overbaadsmanden. Han var saa tyk, at han daarlig kunde vralte afsted, og saa hæs, at han daarlig kunde tale, vistnok paa Grund af ^{en rigtig Svindler af} Brændevin og Rom. Han kaldtes for "Svinemaven", hvilket jeg dog forstod ikke kunde være hans rigtige Navn. Han hed Holm, men kunde, hvad jeg senere erfarede, ikke tages som Type paa en ældre Matrosunderofficer, der gennemgaaende var særdeles dygtige Folk, hvad Holm vel ogsaa tidligere har været, da han ellers næppe var bleven Overbaadsmand. Den 15 Maj hejste vi Kommando i Heimdal, der var Kadetskib, og lagde ud af Flaadens Leje, rettede Kompasser i Sundet og gik derfra tilbage til Københavns Red, hvor vi fik Krudtombord. Saa var Skibet i Orden. Chefen var Kommandør Jacobson, Adjutant og senere Jagtkaptain hos Kong Christian IX, en venlig og fin Mand, der aldrig talte til en Lærling. Næstkommanderende var Premierløjtnant, senere Kommandør Arnold Skibsted, han var streng og gnaven, men vist paa Bunden godmodig, men ikke dygtig. Officerene havde vi ikke meget at gøre med, da ^{de} alt drejede sig om Kadetterne.

Af Officerene^{ne} holdt vi meget af Løjtnant, senere Kommandør Chr. Macgaard, der var en god Sømand, og Johannes Theodor Olsen, der havde været i fransk Tjeneste og kæmpet mod Araberne ved Sfax, hvorfor han kaldes^{de} Sfax-Olsen. Han var elskværdig mod os Drengene, men noget latterlig og ikke dygtig. Strax efter at Flaadeinspektøren, Admiral Wrisberg, havde været ombord, gik vi til Østersøen, hvor vi i ca. 14 Dage holdt Søen og holdt Sejlmanøvrer. Jeg selv hørte til Fore Boven Bramsejl og inden de 14 Dage var forløbet, var jeg vant til Turen, havde været til Storknappen og følte mig allerede Skibsvant. Det faldt jo ganske vist lidt anderledes ud, end man havde tænkt sig, eller læst sig til i Romaner. Det var koldt og vaadt i Maj Maaned. En Tøjkask, hvortil man fik udleveret en lille Klat grøn Sæbe og for Resten kunde tage Vand direkte fra Søen, er just ikke egnet til at sætte e'n i særlig festlig Stemning, naar den paabegyndes Kl. 4 om Morgenen, inden det endnu var helt lyst. Middagsmaden var jo heller ikke saa god som hjemme, men naar man var sulten gik det jo. Det var særlig Klipfisken, noget der hed Sulevælling og Batteriforskrækkelse, man havde vanskelig ved at forsone sig med, men saa kunde man jo spise saa meget mere Rugbrød, det var godt, og det var der nok af. Lørdag Aften fik vi Punch, det kunde vi lide, saa blev der Humør med Sømandssange og anden Lystighed. Efter 14 Dages Kryds, hvor vi tit saa Bornholm og en Nat ogsaa var til Ankers ved Aarsdal, nord for Nexø, kom vi 4 Juni til Dalersø i Stockholms Skærgaard i dejligt Vejr. Her laa vi et Par Dage for at faa Skibet malet og pudset og kom saa 7 Juni til Stockholm i Anledning af Kong Oscar II's Sølvbryllup. Jeg havde Landlov en Gang, spadserede rundt i Byen, var i Ridderholmskirken og Storkirken, drak Kaffe og spiste Kager paa Strømparterret og søgte forgæves at træffe Dr. Arthur Hazelius, Faders og Moders gode Ven, men han var bortrejst. Kong Oscar, den svenske og danske Kronprins m. fl. var ombord. Vi mandede Rør, jeg stod paa Sallingen paa Barktoppen, sammen med tre andre Lærlinge, og det var meget interessant, da der jo samtidig blev saluteret 27 Skud ved Ankomsten og lige saa mange ved Bortgangen. Efter fem Dages Ophold gik vi igen til Søs, krydsede igen i Østersøen en halv Snes Dage og anløb saa Kthv. nogle Dage i Slutningen af Juni for at faa Kul og Proviant. Det var en stor Dag, da jeg efter 1 1/4 Maanedes Forløb kom hjem paa Landlov.

Moder havde haft Lungebetændelse, da jeg rejste, dog ikke saa slemt som første Gang. Hun laa i Sengen endnu, da jeg kom hjem, men havde det godt, og var glad for at se sin Dreng saa rask og fornøjet. 26 Juni forlod vi atter Kbhv. og gik til Nordseen, hvorefter vi efter 14 Dages Sejlmanøvrer løb ind i Tronhjems Skærgaard, hvor vi atter påsejlede. Skibet op inden vi kom til Tronhjem, hvor vi blev i 4 Dage. Jeg var i Domkirken, hvor kun Koret var restaureret, Langskibet og det ene Sideskib laa i Ruiner, medens det andet Sideskib brugtes som Kirke. Jeg besøgte Fru ^{Anna} Borten, en Slægtning af "Den lille Etatsraad" (^{Hausowitz} ~~Hausowitz~~). Hun kørte mig ^{til} til Lerfossen. En Søndag Morgen vistnok 31 Juli, ankrede vi ved Skagen i dejligt Vejer. Vi var i Vandet fra Skibet og en Landlov var stillet i Udsigt, da Barometeret pludselig begyndte at falde stærkt. Da det jo var en meget udsat Ankerplads blev Dampen sat op og vi lettede og stod syd paa, men ved en mærkelig Mangel paa Sømandsskab ankrede Chefen ved Mørkets Frembrud lige ved Dvalegrunden i Læsø Rende, omtrent ud for Søby, paa et Sted, der var endnu mere udsat. Kl. 12 om Natten blæste det op til en Storm af NNV med haardt norden Vande. Vi satte det andet Anker, og der blev stukket godt paa Kæderne. Kl. 4 om Morgenen sprang den ene Kæde, vi fik Dampen op og begyndte at hive hjem paa det andet Anker. For at gøre Trækket blødere paa Kæden anvendte vi Kabelaring i Stedet for at tage Kæden direkte til Spils. Det er vistnok sidste Gang, at Kabelaring, der da man brugte Ankertove altid ^{der} anventes, er bleven brugt i den danske Marine. Det er et meget svært Stykke Tov, der har paasyet tyrkiske Knob med passende Afstand og forsynet med et Øje i hver Tamp. Bugten af Kabelaringen tages 3 Gange om Spillet. Tampene forefter hver paa sin Side og de to Øjer i Tampene syes sammen, saa det hele danner en Ring, til hvis ene Side Kæden bændsles med Sejsinger og Drejere fra Klydset og ^{hvor} til Kædebrønden. Naar man gaar rundt i Spillet kan man paa denne Maade hive Kæden hjem. Det var et farligt Arbejde og meget uhensigtsmæssigt, da Trækket paa Spillet flyttes meget højere op, hvorved Paavirkningen paa Spilaxen bliver meget større end normalt, hvorfor den ogsaa bøjede sig forefter, hvorved Spillet kom til at slæbe paa. Kl. 8 om Morgenen havde vi efter 4 Timers haardt Arbejde i Spillet faaet hevet ind til ret op og ned, da en svær Sø løftede Forskibet, og da Ankeret ikke vilde slippe, sprang Kæden.

Saa havde vi mistet begge Ankre. For fuld Damp og Sejl med strygende Nordvestvind sattes Kursen mod Sundet. Paa Vejen blev et Reserveanker ~~sejlet~~ ^{brøst} af og ved Midnatstid ankrede vi ved Humlebæk for den næste Morgen at gaa til Københavns Red, hvor vi fik Ankre og Kæder. Nogle Dage efter blev vi inspiceret, lagde ind i Flaadens Leje og strøg Kommando 14 August.

Det var et udmærket Togt for en Dreng. Vi lærte paa Grund af ^{de mange} Sejlmånøvreren Masse, blev vant til at gaa tilvejs i al Slags Vejr, lærte Splidsning og Signalering; vi havde Skole baade i Middagstiden og om Aftenen. Vi fik for lidt Søvn, men havde det ellers godt uden paa nogen Maade at blive forkælet.

Der var endnu lidt tilbage af Sommeren. Jeg blev en halv Snes Dage paa "Lavelille" i Sletten, hvorfra Moder og jeg en Dag tog til Frederiksborg, hvor vi saa Slottet og derefter besøgte Amtsforsvalter Lerche, hvis Kone Moder kendte fra Hørsholm. 22 September mødte jeg atter paa "Dronning Marie" med 29 andre Lærlinge, der skulde med Fregatten "Sjælland" til Vestindien. Chef var Kommandør Albeck, en rask og ilter lille Mand, Næstkommanderende Kaptain Fr. Irminger, en meget forsigtig Mand. Kaptain Sigurd Bojesen var Trediekommanderende, dernæst mange flinke Løjtnanter, som jeg senere kom meget i Berøring med, saaledes O. Kofoed-Hansen, senere Viceadmiral, Helge Foss, min senere Lærer i Artilleri, Guntelberg og Vilh. Jöhnke, der var vore Skoleofficerer, Schack, som jeg senere har sejlet med paa "Fylla" til Island og med "Dannebrog", ^{Drechsel} Drechsel, den senere Havnekaptain, W Hovgaard m. fl.

Vi hejste Kommando 26 s. M., forlod København d, 29, anløb Plymouth og kom til ~~Madera~~ ^{Madeira} 15 Oktober. Det var et dejligt Vejr, da vi ankrede paa Reden, der er aaben mod Havet.

Øen hæver sig stejlt og bevoxet med Vin og Palmer og ser skøn ud fra Søen. I Bunden af Bugten eller Reden ligger et gammelt Kastel paa en lille Pynt, og her er Landgangen, der ofte er vanskelig, da der altid er svær Dønning fra ^{de} Atlanterhavet.

I samme Øjeblik Ankeret faldt, var vi omringet af Kadrejere, der ^{vilde} ombord for at sælge Frugt og Sjældenheder. Nøgne Drengede dykkede ned, naar der blev kastet Pengestykker i Vandet.

Det gjorde et overvældende Indtryk, naar man aldrig havde set virkelig fremmede Lande. En Dag var vi i Land med Ltnt. Jöhnke. Vi spaserede rundt i Byen, drak ung Madeira af smaa Ølglas. Nogle fik lidt rigeligt. Den 19 s. M. lettede vi og stod i

fint stille Vejr SV. paa for at finde Passaten. Den følgende Dag havde vi endnu fint stille Vejr med store ^{at} Atlanterhavs-dønninger. Vi gik for Damp. Om Eftermiddagen skulde Lærlingene til Fløjknappen, 10 paa hver Top. En af de søvante Lærlinge dirigerede Opstigningen, jeg paa Krydstoppen. Lærlingene sad i Mærset^{ne}, undtagen den ledende, der stod paa Stængesal-lingen, hvor den, der stod for Tur, ogsaa opholdt sig, medens en ad Gangen gik fra Sal-lingen til Knappen og derfra med i Mærset. Omtrent Halvdelen af Drengene havde været oppe, der var Fred overalt. I Store Mars sad min Halvfætter Andreas Møl-ler, som senere blev Vinhandler i Odense, en Søn af Moders Fætter Harald Møller, og spillede paa Okarino. Jeg stod paa Krydssal-lingen med Ryggen forefter og saa op efter een af Drengene, der var oppe paa Vej til Knappen, da jeg pludselig mærkede et Ryk, som om Toppen skulde knække af. Jeg vendte mig om og saa en Dreng styrte ned ^{fra Stoloppen. Han var fra Knappen faldet ned} paa en af Krydsraaens Braser, hvilket gav det stærke Ryk i Toppen, derfra styrtede han lige ned paa Agterdækket og slog sig ihjæl med det samme. Lærlingene blev strax kaldt ned fra Toppen^{ne} og med inderlig Sorg hørte vi, at det var Bredo Munthe af Morgenstjerne, Søn af Marinekaptainen, der var faldet ned. Han var en ualmindelig køn og god Dreng, der var meget afholdt af alle. Han blev baaret ned i Sygelukæ^{et}, men var allerede død, da han kom derned. En tung og trykket Stemning herskede ombord særlig blandt Lærlingene, der jo ikke havde oplevet Døden paa saa nært Hold. Om Natten tømredes Kisten sammen, medens den døde Dreng laa paa en Baare paa Batteriet, dækket ^{med} et Flag. Vi var herne for at se ham. Den ene Side af Ansigtet var ubeskad^{et}, set fra den Side, saa det ud som om han sov. Alle ombord, der havde købt Fjederblomster paa Madeira, kom med deres Blomster, der blev bundet sammen til en lille Krans, der laa paa Baaren og som efter Sørgehøjtidligheden blev sendt til hans Forældre. Næste Middag foregik Begravelseshøjtidlig-heden. Kisten var opstillet paa Agterdækket, hvor alle samle-des. Der blev sunget de sædvanlige Salmer og Talen fra Bønne-bogen oplæst, hvorefter Kisten blev baaret til Bagbords Faldereb, hvor der var lavet en Vippeplatform, hvorpaa Kisten stillede. Den inderste Ende af Platformen løftedes, indtil Kisten begyndte at glide udefter for med et Plump at tage Vandet. Samtidig affyredes et Kanonskud, og Flaget, der havde vajet paa halv Stæng gik atter til Tops.

I Løbet af Natten havde vi faaet Passaten, der hurtigt førte os vesterover. Samme Eftermiddag spillede Musikken igen som sædvanlig, og alt kom forbavsende hurtigt i de gamle Folder. En Passatrejse med en Fregat er noget af det dejligste, man kan tænke sig. Sejlene stod urørte. Vejret vidunderligt varmt og dog friskt. Store Flokke af Flyvefisk, springende Delfiner og enkelte Hajer saas. Vi fik en saadan paa en stor Hajkrog, der slæbte efter Skibet med en stor Klump Flæsk paa sam Lokkemad. Vi fik den hevet op langs Skibssiden og ved en Noktakkel løftet op over Lønningen og ind paa Kobryggen, hvor Tømmermanden stod parat til strax at give den et Hug i Ryggen over Halen, da den ellers kunde gøre slemme Ulykker. Om Natten lyste Morilden, Matroserne sang Sømandssange, ~~pæne~~ ^{mindre pæne, mest pæne og} og sentimentale, som "Spind, Spind, Spind Datter min" eller "Der gik en Pige udi en Have", ~~og mindre pæne, mest pæne~~.

Passaten tog 14 Dage, hvor man rigtig rystedes sammen. Af alle de 30 Lærlinge blev saavidt jeg husker kun 4 Officerer, nemlig Fr. Cold, som jeg var sammen med i Heimdal, Mygind og Viggo Jørgensen (senere Prom), der begge blev mine Klassekammerater paa Søofficers^{2/3}skolen. Vi havde det meget fornøjeligt sammen. Det er kun faa af Lærlingene, jeg senere har truffet. En af dem, en rar, god og flink Dreng hed Jacob Møller, han gik til Koff^{2/3}adis og blev en dygtig Skibsfører og senere Formand i Kbhvs. Skipperforening. Ham traf jeg 36 Aar senere, da jeg i 1919 indtraadte i "Bombebøssens" Direktion, hvor han sad. Paa Madeira havde vi faaet Vin ombord, og da Øllet var brugt op kort efter Madeiraopholdet, fik vi $\frac{1}{2}$ Pæ^{2/3} Vin til Middag, hvoraf vi trods Forbud hver Dag sparede lidt op paa Flasker for at have lidt extra til Julen. Hver Dag i Eftermiddagshvilet fik vi igen Madeira, men den skulde drikkes paa Stedet. Det smagte dejligt. Levemaaden var tarvelig og kedelig. Men hver Søndag i Søen fik vi henkogt Oxekød og Suppe, og det smagte godt. Den 4 Nov. kunde man paa Vejrforandringen mærke, at vi nærmede os til Amerike. Vinden var mere ustabil, vi fik forskellige Byger. Skruen, der havde været hejst i 14 Dage, blev sat ned og Dampen sat op. Den 5 Nov. om Morgenen fik vi St. Thomas i Sigte; i dejligt klart Vejr laa den høj og grøn. Den store naturlige Havn aabnede sig og Fregatten gled ind paa en af de skønneste og bedste Ankerpladser, stor nok til at 100 Skibe kunde ligge der. Lodskaptainen kom ud i skinnende hvidt Tropetøj i en fin lang Gig,

roet af 4 sorte Negere. Byen, der kun bestod af hvide Huse mellem Palmer hævede sig amphitheatralsk op ad Skraaningerne, halvt oppe laa Gu^{ver}nementshuset med Dannebrog vajende og nede ved Kajen saa vi et pænt lille Murstensfort, der da vi havde Saluteret strax besvarede Saluten. Et Øjeblik efter at Ankeret var i Bund blev vi bogstavelig stormet, dels af Frugtsælgere, der kom med store Kurve med Bananer, Apelsiner, Lemoner og mange andre dejlige Frugter, og ^{at} Negerpiger i stivede Skørter, der kom for at tilbyde sig til Officerens ^{me} til Vadsk og Strygning. Det var morsomt og fremmedartet at være i Vestindien. Neg^{ene} var venlige og de danske Embedsmænd gæstfrie mod os Drengene. Jeg besøgte ^{mine} Toldatendant Anthon, der var gift med en Kusine til Moder. Vi kom til Baller paa Guver^{ne}mentshuset, Besty^{re}derinden for Pigeskolen Miss Hoopé, hos Byfoged (senere Overdommer) Jürs m. fl. Vi blev trakteret med Lemonade og med Cocktail i Anlægget ved Havnen og spåse^{de}rede rundt og saa paa Folkeliv. Hver Gang der var Landlov holdt Næstkommanderende den samme Tale til Landlovsfolkene "Der er tre Ting I skal tage Jer i Agt for, den unge Rom, de sorte Piger og Regnen" De to første Advarsler havde ingen Interesse for os, den tredje tog vi ^{os} til Efterretning, da det er farligt at gaa i vaadt Tøj i Vestindien. Der var aldrig nogen syge, dertil hjalp vistnok, at den daglige Eftermiddagsvin i Vestindien blev erstattet med Lemonsaft, tyndet op med Vand og med Sukker, en halv Lemon for hver Mand i Skibet. Middagsmad spiste vi sjældent noget af. I Middagstiden fik Frugthandlerne Lov til at komme op med Frugt og der blev solgt meget, særlig Bananer og Apelsiner. I December gjorde vi en Tur til La Guayra i Venezuela, men der fik vi ikke Lov at komme i Land. ^{Vi laa her og saa naar de kom 13. januar} Et Par Gange var vi i Vestend (Frederikssted), til Basinet (Christianssted) kunde Fegatten ikke komme ind, og en Gang til St. Jon, som var dejlig at se paa. Jeg var Ordonans hos Chefen for Landgangskompagniet og kom i den Anledning hver Morgen i Land med en Styrke, der skulde have Geværskydning paa Skydebanen i Land. En Dag var hele Landgangskompagniet paa en stor Marschtur til Hernhutternes Station højt oppe paa Øen, hvor vi af disse blev trakteret med Honning. Chefen for Kompagniet var Kaptain Bojesen, der den Dag var til Hest.

Af særlige Oplevelser husker jeg Juleaften, som var imøde~~g~~et af Lærlingene med stor Forventning. Vi havde sparet Vin sammen til Festligheden. Vi skulde have Risengrød til Middag, men i Anledning af Dagen havde Kokken taget Forskud paa Feststemningen og var fuld fra Morgenstunden. Fludsolig mærkede man en forferdelig Stank paa Batteriet, det var Risengrøden til næsten 400 Mand, der var svedet. Nogle resolut Befar~~ende~~^{ne}, der var erfar~~ede~~^{ne} i de Dele, fik strax frisk Rugbrød hugget i store Humpler og dykket ned i Grøden. Det tog den værste Smag bort. Saa fik vi Flæsksteg. Om Aftenen var der Julegudstjeneste, Juletræ og Punsch. Jeg havde med Melchior's "Malvifa", der kom nogle Dage før Jul faaet Gaver og Konfekt hjemmefra. Den sidste ^{var} ganske vist af Fugtighed bleven skimlet, men den kunde dog spises alligevel. Jeg havde Hjemve og tænkte paa hvor festligt og hyggeligt Juleaften var hjemme. Juledags Morgen blev vi vækket ved Julesalmer i Stedet for den sædvanlige Reveille og fik Julkage til Morgenthon. Jeg husker Chefens og Officer~~enes~~^{nes} store Bal for Guvernøren, Embedsmænd og Honoratiorens med Damer. Hele Agterdækket var lukket med Flag og Grønt. Jeg og flere Lærlinge vartede op i hvidt Matrostøj. Naar jeg senere har set "Fjernt fra Danmark" paa det Kgl. Teater mindes jeg altid Ballet paa "Sjælland". En tredje Episode husker jeg ogsaa. Vigilant en gammel Skoner, der tidligere havde været Søroverskib og var ca. 100 Aar gammel, besørgede Post og Passager Forbindelsen mellem St. Thomas og St. Croix. En Dag skulde Viceguv^{er}nør von Brakles Damer med "Vigilant" sejle fra Christians~~sted~~^{sted}, hvor de boede, til St. Thomas for ~~meste~~ Morgen at gaa med Postskibet til Evropa. Det blev blikstille og henad Eftermiddagen saa man fra Toppen af Fregattens Mast "Vigilant" ligge med Blikstille midtvejs mellem Øerne. Guv^{er}nøren bad nu Chefen sende en Dampbarkas^{ud} for at hente Passager~~ene~~^{ne}, og denne sendtes kort før Mørkets Frembrud ud. Da den ikke var kommet tilbage ved Midnat, blev man urolige og Dampen blev sat op. Ved Daggry, da vi var i Gang med at lette, saa vi "Vigilant" ~~langsomt~~ og samtidig med Post~~skibet~~^{dampskibet} komme ind i Havnen. "Vigilant" kom glidende for en svag Morgenbrise. Vi stoppede med Lotningen og lod "Vigilant" løbe tæt agten om os. Paa Forespørgsel svarede der, at Passager~~ene~~^{ne} var gaaet ombord i Dampbarkassen for~~ige~~^{rige} Aften og senere var der ikke set noget til dem. Nu blev man bange, vi lettede og dampede af saa hurtig vi kunde ud af Havnen.

I Mundingen saa vi i nogen Afstand Dampbarkassen, der var meget stor og tung, komme roende med en Aare paa hver Side. Fregatten kom hurtigt hen til Dampbarkassen, fik Damerne ombord, Dampbarkassen paa Slæb og saa afsted ind til St. Thomas for at naa Postskibet, der var lige klar til Afgang, da vi kom ind. Vi fik Damerne ombord i dette, hvorefter det afgik. Saa blev den Underofficer, der havde haft Kommandoen, Underbaadsmand, senere Overbaadsmand, Møllgaard, kaldt op for at give Forklaring, der gik ud paa, at Dampbarkassen noget efter Mørkets Frembrud var kommet paa Siden af Vigilant og havde faaet Damerne ^{og Posten} ombord og var derefter styret mod St. Thomas og havde tabt "Vigilant" af Syne, da Smelteproppen i Kedlen var gaaet, og Vandet fra denne ^{var løst ud og} havde slukket Fyret. Han havde saa givet Maskinisten Ordre til at sætte en Træprop i og fylde Saltvand paa Kedlen, men Maskinisten havde nægtet dette og bedt ham passe sine egne Sager. Det var saa kommet til et alvorligt Skænderi mellem Repræsentanterne fra Dæk og Maskine, indtil Damerne lagde sig imellem og bad dem dog holde Fred. Saa blev de to tunge Reserveaare flagt ud og med dem roedes hele Natten. Da han var færdig med sin Forklaring gav Chefen Maskinmesteren Ordre til at lade Maskinassistenten gøre som Underbaadsmanden den foregaaende Aften havde befalet. Efter en Times Forløb var Dampen oppe i Dampbarkassen, hvorefter Assistenten blev sat i Arrest. Hver Morgen Kl. 5, samtidig med Reveille og hver Aften Kl. 9, samtidig med Tapto, blev der skudt Vagtskud. Det lød festligt naar Ekkoet rullede mellem de høje Skrænter og saa pragtfuldt ud. Jeg laa lige over den Kanon paa Batteriet, der altid brugtes til Vagtskud, og saa vandt man kan blive til det, at jeg efter nogle Dages Forløb aldrig hørte Aftenskuddet, naar jeg ikke havde Vagt, og det uagtet det kaldede godt. Den 19 Januar forlod vi St. Thomas og tiltraadte Hjemrejsen. Resten af Maaneden havde vi omløbende og stille Vejr. Skruen blev hejst, atter sat ned, Dampen sat op, saa atter sat Sejl o.s.v. Ved Begyndelsen af Febr. var vi kun naaet ^{op} til Floridas Breddegrad, men saa kom den vestlige Vind og den kom med Piber og Trommer. Den første Dag vi fik den, medens vi endnu havde Bramsejl paa, trak Vinden Røstskinnen i BB Fokkerøst, der holdt Stengebardunerne, ud af Skibssiden, der her var noget angrebet af Raad. Saa fik vi bjærget Bramsejlene og Hjælpebarduner sat ned til en Kanonport. Efterhaanden friskede det til Vest-sydvestlig Storm, da vi samme Eftermiddag tog 3 Reb ind i

Mærsejlene, knækkede Nøkken af Fore-Mærseraa. Vi havde Vinden næsten ret agterind og slingrede derfor meget, samtidig med at vi løb en brølende Fart. Samme Dag blev Mærseraaen taget ned. Det ~~var~~^{er} et af de fineste Matrosarbejder jeg har oplevet. Raaen er jo meget tung og maa gaa fuldstændig forstøttet ned, da den ellers kan slaa Forstangen over. Det var Fregattens Overbaadsmand Petersen (kaldet Fine-Petersen) der ledede Arbejdet, og hans Anbringelse af Støttetalier paa Raaen fandtes ^{de} altid senere optegnet i enhver ældre Matrosunderofficers Lommebog, saalænge vi havde Skibe med ordentlige Rejsninger, d. v. s. Aarhundredet ud. Den næste Dag blev Reserveraaen taget op. Sejlføringen var klodsrebet Store-Mærsejl, undertiden en rebet Fok. Fregatten løb 12 a 13 Knob og slingrede saa Nøkkerne af de indhalte Løsejllspir paa Underraaen skiftevis tog Søen paa hver Side i Overhalingerne. Der var lagt Extrasurringer paa alle Kanoner og Liner langskibs mellem Kanon~~erne~~^{er} for at man kunde holde sig fast, naar man skulde flytte sig. Alle Randsler var surrede saa man i 14 Dage ikke kunde skifte Tøj og Vadsken om Morgenen ligesom alle Øvelser var suspenderet. Fregatten knagede og gav sig og trak en Masse Vand, saa Trykværkerne gik Nat og Dag for at holde Vandet ude. Men alting holdt og Fregatten klarede sig godt. Vandet, der trængte ind gennem Kanonporte eller gennem Lugerne skyllede fra den ene Side af Batteriet til den anden og blev efterhaanden som vi kom nordligere og østligere koldt. Men blev hurtig vaagen, naar man tørnede ud af Køjen om Natten, naar man pludselig stod i Vand til Knæene, naar Skibet tog en Overhaling til den Side man stod paa. Jeg skoldede min Arm en Dag, da en Bakke med kogende gule Erter rutschede ned af Bordet og ind i det opsmøgede venstre Ærme og jeg har endnu 55 Aar senere Ar paa Armen fra mine Brændsaar. Efter 10 Dages Storm, hvor vi kom over Atlanterhavet, kom vi Kanalen ind, fik ^{at vi kunde faa} ~~fik~~ Saa godt Vejr, og fik Skruen paa Plads og Dampen op. Saa kom Stormen igen og vi laa en Nat underdrejet i Kanalen med Maskinen i Gang og kom derefter til Southampton, hvor vi hvilede ud 15 - 19 Febr. og fik Skibet, der saa farligt ud efter Stormen rettet op, spulet, pudset og malet. Det var en Overgang, at komme fra Vestindiens varme Klima til Kanalen i Vinterkulden. 23. s. M. kom vi til København, blev inspiceret af Admiral Wribsberg, lagde ind i Flaadens Leje og 10 Marts strøg vi Kommando efter et indholderigt Togt til Vestindien, den eneste Gang jeg har været der.

1 April 1883 begyndte jeg som Elev paa Galsters Kursus der laa paa Boulevarden paa Hjørnet af Gothersgade, lige overfor Botanisk Have, i Kvistetagen. Det blev dog kort efter afbrudt i 1 Maanedstid, da jeg manglede 10 Dages Søfart, der kunde erstatte ^s med den dobbelte Tid i et Koffardiskib. Jeg fik min manglende Søfart ved at sejle i 3 Uger med Krydstoldinspektionsskibet, ^{Konnersten} Skonersten "Argus" (den gamle Argus) der blev ført af Moders Fætter Krydstoldinspektør, Kpt. senere Kommandør, Fritz ^{Wulff} ~~Weiff~~, der ^{var} en lidt naragtig og meget forfængelig Person. Han var ikke meget bevendt som Sømand, men førte en ^{skarp} ~~skarp~~ Justits i Krydstoldvæsenet. Han havde det som en Rigmand i sin Yacht ombord i "Argus". Havde en Toldassistent med Styrmandsexamen, der var dygtig, til at sejle med Skibet. Han stod sent op og var flere Timer om at gøre Toilette. Naar jeg pudsede Vinduerne i Kahytsskøjlightet morede jeg mig med at se ham frisere og pomadiserer sig, saa hvert Haar sad som det skulde. Jeg var med Skibet den sidste Uge af April og den første Halvdel af Maj, det var i Begyndelsen koldt og blæsende, men "Argus" sejlede godt, og det var ingen Skade til for en Dreng ogsaa at prøve den Slags Sejlads. Vi gik fra Kbhv. gennem Grønsund til Stubbekøbing, derfra til Taars, Bagenkop, Lundeborg, Nyborg, Hov ved Odder, Ebeltoft og til Hals, hvor jeg gik i Land. Fader var dengang i Horsens som Kommisionsdommer i den store Sag paa Horsens Tugthus, og ham skulde jeg møde i Aarhus hos Tante Marie Nors. Jeg kom i Land tidligt, da Dagvognen gik fra Hals til Aalborg Kl. 6 FM. Vi holdt et Øjeblik ved Nørresundby Jernbanestation og kørte derefter over Pontonbroen. Ligesom vi var paa denne, kom der et Tog nordfra over Jernbanebroen. Jeg begyndte at blive betænkelig, og da vi naaede Aalborg Station var ~~toget~~ kørt. Jeg skulde have taget Togget i Nørresundby, men det vidste jeg ikke. Det varede mange Timer inden det næste Tog gik, og det var et langsomt blandet Tog der holdt længe ved alle Stationer og først kom til Aarhus om Aftenen. Naar min Jernbanebillet var betalt var der kun 50 Øre tilbage til at leve af hele Dagen, saa der maatte holdes Hus med Pengene. Jeg recognoscerede Byen lidt og fandt en pæn Bager, hvor jeg fik 1 Stk Wienerbrød, der den Gang kostede 4 Øre, saa travede jeg Byen rundt, fik saa et Stykke til, til Tiden var gaaet. Jeg fik rigelig Tid til at studere gamle Huse ^{og vil} paa Østeraa, Bangs Stenhus og Apoteket. Endelig gik Togget og langsomt sneglede det afsted, naar det da ikke holdt,

og ud paa Aftenen kom vi til Aarhus, hvor jeg tog ind hos Faders Tante Marie Nors, der boede i et smukt Hus paa Fredens-
 torv, hvor Elisabeth Tømme boede for at gaa i Skole. Næste
 Morgen var vi paa Spadseretur til Marselisborg; Elisabeth, som
 jeg havde lejet ^{med} saa godt sex Aar tidligere, var nu i
 Backfischealderen og var genert ved at gaa alene i Skoven med
 en Matrosdreng. Med Fader tog jeg en Dag til Viborg for at
 besøge Onkel Andreas, Bedstemoders Broder, Overretsprokurator
 i Viborg, der havde været gift med Enkefru Nissen fra ^{Spøttrup} Spøttrup.
 Han var meget velhavende, livlig, men lidt brovtende, umaadelig
 gæstfri og bekendt for sine fine Middagsselskaber. Han boede i
 et stort smukt Hus paa Torvet, og der var mange dejlige Møbler,
 tildels fra ^{Spøttrup} Spøttrup, blandt andet det store hollandske Palli-
 sandertræsskab, som Fader fik efter hans Død, nu hos Onkel
 Vilhelm, og et stort Uhr, der lignede et Skab, inden i var der
 Mekanisme, saa Uret kunde efter ~~fimeslagene~~ spille. Spilleværket
 havde nu i mange Aar været i Stykker, men Frk. Haagensen, der
 styrede Huset for Onkel Andreas, har fortalt, at da han døde,
 gav Uret sig til at spille en af de gamle Salmemelodier. Han
 efterlod den største Del af sin store Formue til Viborg By.
 Jeg fik, da jeg som andet Fornavn hedder Andreas, dette hono-
 reret med 2000 Kr. i hans Testamente. En Maanedstid senere,
 det maa vist have været i Pinseferien var jeg igen i Viborg
 med Fader og Moder, Tante Lise og Tante Andrea. Da det blev
 meddelt Fader, at Onkel Andreas ikke holdt af, at hans Gæster,
 som han modtog paa Stationen, kom paa 3 Klasse, og Fader altid
 tog 3 Klasse, ordnedes Sagen ved at hele Selskabet kørte fra
 Aarhus til Rindsholm, fem Minutter fra Viborg, paa 3 Klasse og
 derfra paa 2 Klasse, saa var Honnøren reddet. Vi fik et over-
 daadigt Traktement baade til Frokost og til Middag, hvor et
 Selskab var bedt for Faders og Moders Skyld. Efter det første
 af disse Besøg fulgte jeg med Fader til Horsens hvortil vi kom
 midt om Natten, og boede paa Jørgensens Hotel, det tidligere
 Lichtenbergske Palæ. ^{Det var noget af det smukkeste, jeg har oplevet} Der var meget højt til Loftet, dejlige
 gamle Møbler og lange svære Silkegardiner. I Horsens var jeg
 med Fader paa Raadhuset, hvor han havde sit Kontor. Her hilste
 jeg paa Borgmesteren Kammerherre Jessen, der havde været
 Indenrigsminister i Ministeriet ^{Roswitt} Roswitt, og i den Anledning
 bar Amtmandsuniform. Efter at være kommet til Kbhv. tog jeg
 atter fat med Læsningen paa Galsters Kursus. Sommerferien
 tilbragtes paa Lavelille paa Sletten, hvor vi havde det dejligt.

Efter Sommerferien genoptoges Arbejdet paa Galsters Kursus paa Kraft, nu skulde det være Alvor, og der blev arbejdet. Jeg blev flyttet op paa hans Elitehold, hvor jeg bl. a. kom sammen med Georg Amtrup, som jeg senere har fulgt Livet igennem. Vi blev Kadet, Sekontløjtnant, Premierløjtnant og Kaptajn paa samme Dag. Saa tog han et lille Forspring og endte som Viceadmiral, efter at have været stor Polarforsker, dygtig Officer, altid en trofast Ven. Lærene ^{ble} var ^{Dr. som Professor i Carlsberg var Lærer i Historie} udmærkede. Dr. Edwin Jensen, en mærkelig, særpræget Videnskabsmand Lærer i Engelsk, Ltnt. Jürs i Tysk. Han havde været Officer, men blev haardt ^{såret} i 1864. Nu ernærede han sig som Timelærer. Han elskede ^{tyse} Poesi. Jeg kan endnu huske udenad mange af Schillers Digte og ^{mange andre} meget andet f. Ex. "Lenore", "Des Sängers Fluch" m. fl. Han var et elskeligt Menneske, hvilket dog ikke forhindrede, at vi drillede ham. Han var meget nervøs, det fortaltes, at han havde mistet et Barn, der var faldet ud ad Vinduet. Han kunde derfor ikke taale at se nogen hange ud ad aabne Vinduer, i hvilken Anledning vi tit, lige inden han skulde træde ind i Klassen, ^{ad Vinduet, ud} entrede ud paa Taget. Herman Trier havde vi i Dansk. Han var elskværdig, men fuld af hul Potos. Han kunde buldre Oehlschlägerske Holteroller for os. Men op over dem alle ragede alligevel Galster. Han var ⁷ endygtig Officer, der i 1854 som ung Kompagnikommandør med største Tapperhed forsvarede Skanse VIII under Stormen paa Dybbøl. Hans Kompagni var senere altid bekendt, særlig for sin Hurtighed. Hans Folk løb altid. Lige saa elektriserende var han som Lærer og trods sit barske Væsen umaadelig hjælpsom og godmodig. Han arbejdede fra 7 Morgen til 11 Aften, var altid i Uniform og med Ridepisk. Den brugte han til at slaa i Bordet med, naar han bankede matematiske Læresætninger ind i Eleverne. Men ikke sjældent, hvis en Elev ikke var tilstrækkelig opmærksom eller, hvis en blev næsvis, saa fik han lige med det samme en af Ridepisken, saa han kunde mærke det. Galster var et glimrende Hoved og en første Klasses Indpisker af et Examens-Potsum, men en moderne Matematiker vilde vel næppe have anerkendt ham. Det forcerede Arbejde fordrede naturligvis Stimulans. Han drak ustandsølig skiftevis Porter og The, den sidste havde dog en umiskendelig Duft af Rom, og hertil rog han uafbrudt Cigarer. Flere Gange daglig blev en af Eleverne sendt til Cigarhandleren lige over for. "Min Herre, kan han" - han titulerede os altid med min Herre og han - "springe ^{med} efter 7 til 50" Han var lige frisk Morgen og Aften, men sled sig op og døde, da han var midt i

Halvtredserne af Hjerteslag. Undervisningstiden var 7 - 11 FM. saa man skulde tidlig op, og man havde en lang Dag til at forberede sig, regne Opgaver og skrive Stil.

Af Oplevelser fra Galsters Kursus kan jeg huske Starckes Doktordisputats paa Universitetet, hvor vi mødte for at give vort Bifald til Kende, naar Starcke havde talt, uagtet vi ikke forstod et Ord af det Hele. Dr. Jessen, som var en Ven af Starcke, opponerede "ex auditorio" og fik sin Andel i Bifaldet.

Det var en meget politisk bevæget Tid, midt under Provisorierne og Starcke, Jessen og Herman Trier var alle ^{meget} radikale. En Dag kom Løren ^{me} i et Frikvarter paa Løreværelset i en politisk Diskussion, hvor Udtæls ^{af} Starcke gav Anledning til et Skænderi mellem denne og Galster, der udartede til at Galster, der blev hidsig, smed Starcke ud, eller afskedigede ham uden Varsel. Jessen og Trier tog Starckes Parti og var nær kommet samme Vej, hvis ikke Oberstløjtnant, senere General, Holbøll, der var Medindehaver af Kursuset og mere rolig end Galster, fik gydt Olie paa de oprørte Bølger og fik Striden bilagt, men Starcke kom ikke tilbage. Lille Juleaften havde vi faaet den Ide, at den sidste Dag før Ferien skulde gøres lidt festlig. Vi havde faaet pyntet et lille Juletræ og købt Rom og Cigarer, Kaffe og Kager havde bestilt hos "Madammen", den Kone der holdt rent i Lokalerne og sørgede for The og Porter til Kapt. Galster. Det gik ogsaa efter Ønske med en meget fornøjelig men vistnok temmelig fugtig Morgenstund. Vi fik saa fri for de to sidste Timer og kom hjem lidt over 9. Det var godt at Moder var saa optaget af Juleforberedelser, at hun ikke mærkede noget. Fastelavns Mandag vilde vi gentage den vellykkede Fest. En af Søbisserne, en lang, udviklet og ubehagelig ung Mand, der hed Fischer og var Søn af en Overlærer fra Ribe, kom i Skænderi med "Madammen" om Arrangementet og midt under Skænderiet kom Galster. Ridepisken kom i Gang, Fischer blev uforskammet og omgaaende smidt ud, og vi andre maatte hurtigst muligt fjerne Forberedelserne til Festen, der gik helt i Vadsken.

I April samme Aar gik jeg op til Adgangsexamen. Der indstillede sig saavidt jeg husker 36, hvoraf der foreløbig udtoges 10, der som Aspiranter fik Lov til at deltage i Kadetskibets Sommertogt. Af disse kunde dog kun 6 blive Kadetter. Vi kom 16 Maj ud med Korvetten Heimdal, Chef var Kaptain, senere Kommandør Peter Bruun, en rask Sømand og en dygtig Chef, Næstkommanderende var Ltnt., senere Kommandør og Chef

for Regnskabsvæsenet Mygind, som der ikke var meget ved, Ltnt.^{nina} Andreas Hovgaard, Paulsen og Mægaard, som alle var flinke. Vi anløb Trondhjem 22 - 27 Juni, hvorfra jeg gjorde en Tur til Storlien, og Hull fra 14 - 18 Juli. Vi blev trukket voldsomt igennem af Chefen det Aar, der vistnok er Rekordaar med Sejlmanøvrer. 7 Aug. blev vi inspiceret af Admiral Wrisberg. Da vi var paa Indturen paa Kbhvs. Red blev vi udfør Kulpladsen paa Nordenden af Revshaleøen paasejlet af en engelsk Damper, "Marshal Keith", der kom fra Kulpladsen og ramte os med god Fart paa Bagbords Side heldigvis saa forligt, hvor Skibssiden agten for Stevnen falder saameget ud, at Hullet, han lavede i vor Skibsside ikke naaede ned til Vandlinien. Damperen, der havde ^{alt} Skylden søgte at undslippe ved at sætte fuld Fart paa ud af Havnen. En russisk Orlogsmand, der laa lidt længere ude satte øjeblikkelig Fartøj i Vandet og stoppede Damperen lidt udenfor Tre kroner, hvor Russerne beordrede Damperen til at ankre. Lidt efter kom Ltnt. Mægaard ud med vor Dampbarkas, gik ombord, beslaglagde Skibet og førte dette ind til en Ankerplads ved Siden af Korvetten. Han tog den engelske Skibsfører med ombord i "Heimdal" og vor Chef, der var meget ilter, røg løs paa ham og skældte ham ud, da han kom over Falderebet, saa at Admiral Wrisberg maatte lægge sig imellem og berolige Chefen. Næste Dag, da Rederiet havde stillet Sikkerhed for Skadeserstatningen og Søforhør var afholdt, blev Damperen atter løsladt. Det var et godt og lærerigt Togt, jeg klarede mig fint til Ruffexamenen og Kahytsexamen, men trods dette var det den ubehageligste Tid, jeg har oplevet, som jeg nødig tænker tilbage paa. Der herskede mellem Kadetterne en raa Tone, Sjofelheder i Udtryk og Sange, som maatte forøge en Dreng, der aldrig havde hørt saadant. De ældste Kadetter rent ud mishandlede Aspiranterne tit paa den brutaleste Maade, men saasnart de var sluppet ud fra Skolen, blev de næsten altid senere pæne og velopdragne unge Mænd. Det var en daarlig Tradition, som der ofte er klaget over, og som vistnok er vanskelig at udrydde. I August var vi paa et 3 Ugers Togt med Kanonbaaden "Falster" hvor Kapt. Gad, der var Næstkommanderende paa Søofficersskolen, var Chef. Der var bortset fra et Par gamle faste Fyrbødere og Kokken, kun Kadetter ombord. Vi maatte gøre alt Arbejde baade paa Dæk og i Maskinen. Vi sejlede rundt i danske Farvande, besøgte forskellige Provinhavne og kunde have haft det meget morsomt, hvis ikke de ældste Kadetter

her havde endnu friere Spil end paa Korvetten. Men alt faar jo en Ende ogsaa onde Dage. Den 28 August sluttede Togtet og jeg blev udnævnt til Kadet som Nr. 5 af 6. De andre var G. Andrup som jeg før har nævnt, K. Prahl, Søn af Distriktslæge P. i Slagelse. V. Jørgensen, senere Navneforandring til Prom, Søn af en Translatør ^{og Lær} i Svendborg. N. Mygind, Søn af en Læge i Søby, senere Stege, og Gerner Nielsen, Sønnesøn af den bekendte Skuespiller.

Det første Aar var ret strengt. Der var Udpurring Kl. 6½ om Morgenen, saa fik vi The og skulde spadsero 20 Minutter til Langelinie. 7²⁵ var der Morgenparade, 7½ stillede i Tegnesalen til Morgenbøn, hvorefter Undervisningen begyndte. Kl. 10½ var der Frokost, der bestod af 5 Stk. Smørrebød og et Glas Hvidtøl, derefter en halv Time paa Legepladsen, hvor der legedes "Fyr" et Slags Tagfat, hvor de ældste var forsynet med Tampe med hvilke de klæde løs paa de yngste, eller Stylter, hvor det galdt om at vælte hinanden. I begge Tilfælde fik man ^{ofte} en ordentlig Omgang, men det ^{havde} kunde man egentlig ingen Skade have af. Efter Frokosthvilet havde vi atter Undervisning, deraf hver Dag Kl. 2 - 3 Dans, Gymnastik og Vaabenøvelser, hvori vi blev dygtige. Kl. 3- 4 var der Sang 1 a 2 Gange om Ugen ^{af} Salonskydning og Signalering 1 Dag. De øvrige Dage kunde man spadsero i den Tid. Kl. 4 var der Middag, to Retter god Mad, derefter Spadsere-tid 4½ - 5⁵⁵, i hvilken Tid man skulde være ude, og ikke maatte gaa paa Café eller gaa hjem, hvilket dog ikke overholdtes. Kl. 6 begyndte Lekticelæsningen, der varede til 10 Aften, afbrudt Kl. 8 af The og Smørrebød og Kl. 10 gik man i Seng. Tre Gange om Ugen kunde man faa fri efter Skoletid til 10 3/4 og hele Søndagen, naar man da ikke havde gjort noget, hvorved denne Fridag røg i Lyset.

Lærere ^{me} var gennemgaaende daarlige. To fine gamle Lærere var Professorerne ^{Schjellerup} Schjellerup og Agerskov, henholdsvis i Matematik og Dansk, de var elskværdige men for gamle, begge henimod 80 Aar. Dr. Fistine i Engelsk var kun ca. 65 Aar, men næsten blind og svagelig. Kaptain Marcussen, Lærer i Fransk, var dygtig men doven, han var Ungkarl og mødte ofte meget forsviret. Launy var Lærer i Tysk og ubehagelig. De militære Lærere var bedre. Kapt. senere kar. Kontreadmiral Victor Hansen var en elskværdig Lærer i Tegning, Ltnt. senere Admiral Zachariae en meget dygtig Lærer i Artilleri, han blev efter et Aars Forløb afløst af en om mulig endnu dygtigere Lærer, Kapt. Foss.

Mynter Fischer

~~Menster Fischer~~ var Lærer i Navigation, han var svagelig og kedelig, han afløstes Aaret efter af Kapt. Clausen, der var ret dygtig men kedelig. Kapt., senere Kommandør og Regnskabschef Mygind i Skibsbygning og Maskinlære. Ltnt, senere Kaptain Edv. Jessen i Søminelære og Skoleofficeren i Sømandskab og Exerçits. Chef for Skolen var Kommandør, senere ~~kar~~ Kontreadmiral Carstensen. Han var tillige Landstings³mand, saa vi saa ikke meget til ham. Han var en glimrende Taler og Sprogmand med en elegant, verdenmandsmæssig Optræden, der forstod at sætte sit Præg paa Kadetkorpset. Næstkommanderende var det meste af min Tid Kaptain, senere ~~kar~~ Kontreadmiral Urban Gad, en fin og nobel, men maaske ikke særlig fremragende Officer. Af Kadet-officerer havde vi dog kun i kort Tid Ltnt., senere Kommandør C. F. Mægaard, en i alle Henseende dygtig og respektabel Mand, til hvem vi havde den største Tillid, Ltnt., senere Kaptain Paulsen, der var hæderlig, men ganske savnede Evnen til at omgaa Unge, Ltnt., senere Kapt. Edvin Jessen, der var velbegavet og ret dygtig, men upaalidelig og noget tilbøjelig til Flasken, Ltnt., senere Kaptain ~~Kjøl~~sen, der var ret dygtig men ogsaa uden særlig Anlæg for at vejlede Kadetter.

Noget hyggeligt Samliv mellem Kadetterne ^{fundtes} ~~fantas~~ ikke. Man læste sine Lektier, naar man var paa Skolen om Aftenen og holdt sig ^{helst} ~~hele~~ borte fra de ældre. Til Gengæld ^{aaendede} ~~aandede~~ man lettet op, naar man havde Udgangstilladelse. Man lærer først at skønne ret paa sit Hjem, naar man ikke er der mere. Jeg lærte det først rigtigt, da jeg kom ud som Lærling og i Kadettiden hentede jeg min Forfriskelse ved at komme hjem paa Besøg, hvor der altid blev gjort Stads af mig, og hvor jeg, der tidligt var kommet hjemmefra, altid blev forkalet.

~~A~~ mine Erindringer fra mit første Kadetaar staar Christiansborg Slotsbrand 3 - 4 Oktober som den mærkeligste. Jeg havde om Eftermiddagen 4½ - 6 været hjemme for at drikke Kaffe og var paa Vej til Skolen. Jeg var sprunget paa en af de gamle Gl. Kongevejs Omnibusser og stod bag paa denne. Da vi kørte fra Amagertorv mod Østergade blev Vognen standset et Øjeblik. Man mærkede, at der var noget paa Færde, og forbipasserende oplyste, at der var Ildløs paa Christiansborg. Saa kørte vi videre og tænkte ikke meget over det, da alle var enige om at det var vist ikke noget videre, og at den Stenkolos kunde vist ikke brænde. Kl 6 EM. skulde vi have Undervisning i Stenografi af Rigsdags- Bureauchef Dessau, han kom ikke, da vi havde ventet lidt, kom der Bud, at han var forhindret paa

Grund af Ild i Rigsdagens Lokaler paa Christiansborg, hvorefter vi gik i Gang med Lektielesningen. Henad ~~7~~ om Aftenen kom Chefen Kommandør Carstensen og beordrede hurtig Udrykning. Alle hjemmeverende Kadetter var klar paa et Øjeblik og med Dolk og hvide Handsker gik det nu i Løb mod Slottet. Da vi drejede om Hjørnet ved Landmandsbanen saa man hele den østlige Fløj af Slottet i lys Lue. Broerne var afsperrede af Politi. Da vi passerede Holmens Bro gennem et tæt Lag Mennesker, raabte de efter os: "Nu er det vist bedst at tage de hvide Handsker af". Vi dirigeredes ind gennem Hovedporten og passerede den indre Slotsgaard gennem en Regn af store Gnister. Vi fik Kraven op om Halsen, dækkede Ansigterne og løb. Paa Ridebanen, hvor Hovedledelsen foregik, blev vi alle dirigerede til den Kgl. Malerisamling i Vestfløjen. Da vi kom derop, var man netop i Færd med at bjerge de sidste Billeder. Herfra sendtes vi nedenunder til Højesteret, hvor vi hjalp med at bjerge ~~Aktu~~^{Arku} og Inventar. Da alt var tomt, og vi skulde afsted, raabte et gammelt konfust Højesteretsbud, der var kommet til Stede, at Donnernes røde Silkekapper ikke var bjergede, de opbevarede i et langt Vægskab, hvortil han ikke havde Nøglen. Imod hans Protest om ikke at ødelægge Døren, men vente til man havde faaet fat paa Nøglen eller en Smed til at dirke Laasen op, slog vi en Skabsdør-Fyldning ind og langede Kapperne ud. Vi saaledes igen paa Ridebanen, Kl. kan vel have været ca. 9 EM. Omtrent samtidig kom Kong Christian IX fra Bernstorff ligeledes ind paa Ridebanen. Kongen havde Taare i Øjnene. Ilden havde nu fat i hele Østfløjen og Halvdelen af Hovedfløjen og frembød et pragtfuldt Skue, med Ild ~~lag~~ alle Vinduer og høje Flammer over Taget. Ligesom vi stod her og afventede Ordre, udbrod der pludselig Ild i Vinduesrammen i et Vindue i Beletagen i Vestfløjen mod Ridebanen lige uden for Kolonaden. Nogle tilstedeværende Brandmænd rejste strax en Stige op til Vinduet ved Siden af det brændende og løb op sammen med Kapt. Mygind og Kadet, Greve Chr Danneskjold-Samsøe. Kongen syntes ikke om, at de to sidstnævnte var deroppe, da alt var tomt ud, og sagde til Kommandør Carstensen, at han skulde kalde dem ned, hvilket han ogsaa gjorde. Kapt. Mygind kom nu frem i Vinduet og raabte at der foreløbig ikke var nogen Fare, og at han haabede, at de kunde faa Ilden slukket. Carstensen, der jo nok holdt af et gøre lidt Reklame for sit Korps, særlig naar det drejede sig om en Kadet med særlig fint Navn, brølede saa med sin velklingende Stemme: Kadet, Greve Danneskjold-Samsøe, Hs. Majestæt Kongen befaler Dem øjeblik~~lig~~^{ligt} at komme ned."

Kapt. Mygind og Kadet Danneskjold maatte saa kravle ned, et Øjeblik efter stod hele Beletagen af ^{hvor Malerisamlingen havde været} Vestfløjen i lys Lue. Nu var der Fare for Slotskirken og for Thorvaldsens Museum, og alle Bestræbelser gik ud paa at redde disse to Bygninger og Musæets uerstattelige Kunstskatte. Der blev sendt Ilbud til Værftet efter Sejl. Indtil disse kom var Kadetterne med flere igang ~~med~~ paa 1 Sal i Musæet ^{for} at lægge mindre Ting, saaledes Thorvaldsens Samlinger af Pretiosa m.m. i Kurve og bjerge Møbler og Malerierne. Da Sejlene kom blev disse bragt op paa Taget og spredt ud, og der etableredes Vandlangning fra Kanalen gennem Musæet op paa Taget, hvor Sejlene blev holdt vaade for at forhindre at nedfaldende Gnister skulde fænge. Medens dette foregik, jeg ^{selv} stod i en Luge med Hovedet over Taget, sprængte Ingeniøren ^{me} efter Brandchefens Ønske en stor Dynamitladning i Forbindelsesbygningen mellem Slottet og Slotskirken. Sprængningen havde ikke anden Virkning end at slaa en Mængde Ruder ud i de lige over for liggende Huse i Ved Stranden. Heldigvis ^{vi var det, at} vendte Vinden ^{indtil} sig, saa Gnisterne ikke længere faldt til den Side. Henad 2 Tiden om Morgenen begyndte Ilden at tage af, hvad der kunde brænde var brændt. Der var nu almindelig Opløsning. Da der ikke var mere at gøre, gik jeg med nogle Kammerater op i en fin Cafe' paa Kongens Nytorv, hvor vi fik Kaffe, uagtet vi ingen Penge havde og Kl. 4 om Morgenen kom vi tilbage paa Skolen, opfyldte af, hvad vi havde set, og hvad vi havde udrettet.

Den 3 Dec. s.A. fejredes 200 Aars Dagen for Ludvig Holbergs Fødsel paa det Kgl. Teater, vi fejrede den ogsaa ved at spille Julestuen, hvor jeg var et af Børnene, hvis eneste Replik er i Kor med de andre at raabe "Julestue". Flere af Kadetterne spillede godt. Saavidt jeg husker var Fritz Thomsen, senere Admiral i Siam, Leonora og Gerner Nielsen Leander. Om Aftenen var der Panchesold. Det aarlige Skolebal var ligeledes en stor Fest. Den store smukke Gymnastiksal var smukt pyntet. I dens Hjørner og i de to tilstødende Klasseværelser var der lavet hyggelige Dagligstuer, hvortil vi laante Møblerne hos Chefen og Næstkommanderenden. Vi dansede i Tognesalen paa 1 Sal og spiste i Spises ^{salen} stuen. Hver Kadet havde Lov til at indbyde en ung Dame til Ballet, hun skulde dog godkendes af Chefen. Blandt Københavns unge Damer regnedes det for en Ære at blive indbudt til Ballet, der var morsomt og meget stilfuldt. Det første Aar havde jeg min Halvkusine Dagmar Møller, senere gift med Godsejer Ziemsen i Mechlenburg, de andre Gange vistnok min

min Søster Ellen. Sommeren 1885 var vi med Korvetten "Heimdal" hvor Skolens Chef, Kommandør Carstensen var Chef. Vi besøgte først Lissabon, som var en skøn By. Desværre var jeg ved Vagt forhindret fra at deltage i en meget morsom Tur for Kadetterne til Cintra. Under en Landlov, hvor jeg med nogle andre havde været rundt i Byen for at se os om, var vi kommet ind paa en Vinstue for at styrke os med et Glas Vin. Her traf vi en yngre dansk Mand, Ingeniør Herløv, der havde været i Kongo Statens Tjeneste og dødssyg sendt derfra til Lissabon, hvorved han blev reddet, men endnu ^{var} meget svag. Han blev saa glad over at høre dansk, at han strax inviterede os alle paa et Glas. Det viste sig, at han kendte Fader af Omtale, fordi Fader havde hjulpet hans Tante, Frk. Herløv, der boede paa Vesterbrogade 37, 2 Sal før Bedstemoder. Samme Efteraar kom han paa Besøg paa Vesterbro og han forærede mig da den lange morsomme Akvarel af Nigerflodens Munding, som han havde malet, og som senere altid har pyntet min Væg, og som Børnene og senere Børnebørnene altid har holdt saa meget af. Professor F. Vermehren har senere udtalt sig meget anerkendende om Billedet, og han var altid meget sparsom med sin Ros. Fra Lissabon gik vi til Antwerpen, hvor der var Verdensudstilling, som var meget imponerende, særlig var jeg betaget af Koloni-Udstillingen, hvor der var indrettet Negerlandsbyer, hvor Livet gik-i hvert Fald tilsyneladende som i det indre af Afrika. Jeg var i den dejlige Domkirke, saa Byen, Havnebassiner og Dokporte. Bedst husker jeg Domkirkens dejlige Klokkespil, der særlig lød skönt om Natten, naar man havde Hundevagt, og Tidevandet, der her ligesom i Lissabon var ^{voldsrind} ~~vejsomt~~. Der løb en rivende Strøm paa Schelden ud ved Ebbe, saa stille Vande en halv Times Tid, og saa ind ^{igen} ved Flodtid. Man skulde passe godt paa med et Rofartøj, at man fik Højdenok, naar man fra Land skulde ud til Korvetten. Fra Togtet husker jeg at vi havde en smuk og elskværdig ung grask Søofficer ombord, Løjtnant Garthalias. Han var Kavaller hos Prins Georg, der var Kadet, men gik iøvrigt nærmest som Passager ombord. Han var stilfærdig og beskeden. Det forbavsede mig derfor meget, at han en Aften i Antwerpen, da han sammen med Chef og Officerer havde været til en stor Middag i Land, var meget ophidset over, at han havde været for lavt placeret ved Bordet. Han var rasende og vilde klage til Kongen. Kommandør Carstensen forsøgte at berolige ham og tale ham til Rette, men det var umuligt. Resten af Togtet var han melankolsk og nogle Aar efter tog han sig af

Dage. En anden sørgmunter Affaire fra vor Afgang fra Antwerpen husker jeg ogsaa. Intendanten, der tidligere havde været Sekondløjtnant i Hæren, Rosendahl var en kulret og konfus Person, der bl. a. havde vist sin Konfussion ved under Opholdet i Antwerpen at give Underofficerene ^{me} 20 Fr. Guldstykker i Stedet for 10 Fr., hvilket dog ved disses Ærlighed ikke medførte større Ulykker. Den Dag vi skulde sejle, 12 Juli, var Afgangens af Hensyn til Tidevandet sat til 9 FM. og Intendanten var tidlig om Morgenen ~~end~~ ind paa Konsulatet for at klare Regninger med Ordre til at være ombord Kl. 9. Han kom imidlertid ikke, Baaden laa og ventede paa ham. Chefen, der ikke var vandt til den Slags Forsinkelser, blev mere og mere utaalmodig, Dampen hvædede ud af Sikkerhedsventilen, Lodsens ^{var} ombord, Folk stod parat til at hejse Fartøjet, naar det kom tilbage. Klokken blev 10, Chefen mere og mere utaalmodig, da den nærmede sig 11 var han fuldstændig desperat, og gav Ordre til at hejse Signal efter Fartøjet, der ogsaa kom ud, men uden Intendanten. Fartøjet blev hejst, Fortøjningerne kastet los, og vi skulde lige til at gaa an, da man saa Intendanten i privat Fartøj komme. Han kom ombord, hvor han ikke fik nogen venlig Modtagelse og blev strax suspenderet fra sin Stilling. Kadet Fritz Thomsen blev beordret til at overtage hans Forretninger. Efter Togtet rykkede jeg op i Klasse C og fik den glædelige Overraskelse, at en Portion af Hee Vadams Legat paa 200 Kr. var tildelt mig. Chefen der i de første Aar ikke var venlig stemt mod mig, mente at det maatte være en Fejltagelse, jeg fik imidlertid Legatet hvert Aar i de tre Aar jeg kunde faa det (for Hovedsum af Karakterer i Artilleri, Matematik og alle Karakterer fra Søtogtet) og ^{samlige} ~~sparede~~ herved sammen med mine andre Sparepenge saameget, at jeg da jeg blev Officer, selv kunde betale min Udrustning, hvilket den Gang beløb sig til 1600 Kr. Da jeg nu var sluppet ud af yngste Afdeling, begyndte jeg at befinde mig bedre paa Skolen. Jeg kom ligesom de fleste af Kadetterne meget til Selskaber og Baller hos Slægt og Venner, hos Kammeraters Familie og hos pæne Familier i København, hvor man gerne saa Kadetter til Gæster, og hjemme kom mange unge, ogsaa af mine Kadetkammerater, særlig Niels Mygind og Viggo Jørgensen (Prom) hvis Forældre ikke boede i København. Hvis jeg ikke var ude Lørdag Aften, spillede vi L'hombre med Fader, der spillede godt, dertil fik vi altid Cognactoddyer og røg lang Pibe.

København og hele Landet var ellers paa den Tid mest optaget af de politiske Uroligheder. De provisoriske Finanslove havde skabt en stærk Spænding, der blev skudt paa Estrup paa Toldbodvej, det gav Stødet til Oprettelsen af Gendarmkorpset m.m. Gemytterne var i Kog, og man kunde let risikere, at de kogte over. I den Anledning blev der foruden andre Sikkerhedsforanstaltninger indrettet en Slags Mobilisering af Nyboders mandlige Befolkning med Hovedkvarter paa Søofficersskolen, der i den Anledning blev forsynet med svære Panserskodder for Vinduerne, der hver Eftermiddag, naar Undervisningen var endt, blev sat paa Plads. Der blev deponeret en Mængde Haandvaaben og Ammunition paa Skolen, og hver Kadet fik udleveret en Revolver og en Pakke skarpe Patroner, hvilket sidste Foranstaltning desværre nogle Aar senere gav Anledning til en meget sørgelig Affære paa Skolen.

I Marts-April 1886 tog jeg Overgangsexamen og klarede mig pænt, stadig Nr. 5 af 6.

Søofficersskolen ejede en Kutter "Svanen" der i sin Tid var skænket til Skolen af Godsejer Grevenkop-Castenskiold, til Uddannelse og Fornøjelse for Kadetterne. Den var udrustet hvert Aar fra Slutningen af April til Udgangen af September. Før Sommertogtet med Kadetskibet og efter Hjemkomsten fra Kanonbaaden sejlede Kadetterne i Fritiden med Kutteren, der om Sommeren udlaantes til Officerer. Vi havde til Lørdag EM. og Søndag den 30 April - 1 Maj, planlagt en stor Eskadresejlsads hvor alle Kadetter skulde deltage, Undtagen Gulmann, Rothe og Späth. Eskadren bestod foruden af "Svanen", hvor der kunde sove 6 Kadetter, af 4 Halvdæksbaade, der ejedes af Kadetter, nemlig "Rigmor" tilhørende Helge Vedel, senere Underdirektør, "Sirius" tilhørende Grev Chr. Moltke-Bregentved, "Agnete" tilhørende Poul Saabye og "Karo" tilhørende Niels Høst, senere ^{serenadt} Gesant. Turen skulde gaa til Sletten, hvor Huset var gjort i Stand til at modtage alle til festlig varm Aftensmad m.m., og hvor der skulde være Soveplads til alle undtagen "Svanen"s Besætning. Ombord i "Svanen" var foruden Kadetterne en gammel Original kaldet Sælhundehansen, der var ^{meget} dygtig til at sejle en Baad eller en Kutter og holdt meget af Kadetter, hvorfor han jævnlig var indbudt til at deltage i Lørdag-Søndags Sejlads, hvor han var en udmærket Lærer for Kadetterne. Moder ledsaget af Johannes og to af vore Venner: Eyermand, senere Præst og Gustav Worsaae, Lærling med mig paa Fregatten "Sjælland", død som Oberstløjtnant i Garden, var taget til Sletten i

Forvejen for at ordne alt. Johannes, Eyermann og Worsaae skulde blive der om Natten, medens Moder^{vilde} tage hjem om Aftenen, naar alt var i Orden, og inden Gæsterne kom. Paa Grund af Omstændighederne, som nu skal berettes, turde hun ikke tage hjem, men indlogerede sig for Natten hos Henrik Jensen, Strandmosegaard i Sletten.

Eskadren startede ved Femtiden Lørdag Eftermiddag fra København Vinden var frisk NNvlig, og det var meget koldt. I Svanen, hvor jeg var ombord kunde vi føre fuldt Sejl, i Halvdæksbaadene maatte de rebe. Det blev et strengt Kryds nordpaa i Sundet. Ved Solnedgangstid friskede det yderligere, saa vi ogsaa i "Svanen" maatte tage først et og senere andet Reb ind i Stor-sejlet. Det var en haard Tur for de smaa Baade, ved Taarbæk Rev vendte "Karro" om og løb tilbage til København. De andre Baade spredtes efterhaanden, og da Mørket faldt paa tabte de hverandre af Syne. Ud paa Aftenen og Natten faldt flere Snebyger. I Sletten stod den forlørende Skildpadde, og Bordet var dækket til 26 Personer, men ingen Gæster. Da Johannes ved Forespørgsel i Havnen hos Fiskerne havde erfaret, at det var meget usansynligt, at nogen Baade kunde komme op i det Vejr, bestemte Moder sig til at blive i Sletten og se Forholdene an. Ved 10 Tiden om Aftenen naaede "Agnete" med Saabye og tre andre Kadetter, deriblandt Alfred Petersen, død 1888 som ung Sekondløjtnant, ind i Sletten Havn efter en flot Scjlad, og Modet steg hos de ventende. De fire Kadetter var forkomne og sultne efter den haarde Tur, de fik Aftensmad og kom i Seng. Ud paa Natten blev de purret ud af en Mand fra Nivaa, der meddelte, at en Halvdæksbaad^{med Kadetter} var strandet ved Nivaabroen. De fire Kadetter fra "Agnete" tørnede ud, fik Tøj paa og løb ud for at assistere. Det viste sig at være Chr. Moltkes "Sirius", hvor der foruden Ejeren var tre andre ombord, deriblandt Peder Lars Pedersen, senere Hersting, død som^{de} Kaptain og Carl Moltke, senere Gesant^{sen} og Udenrigsminister. De havde haft en haard Tur, og ingen af dem var særlig dygtige til at sejle en Baad, og var ved Midnatstid naaet til udfør Nivaa. Da der i Vinterhalvaaret ikke var tændt Havnefyrr paa Sletten Havn, tog de fejlagtig Broen^{for} for Havnen og løb ind mod den i den Tro, at de løb i Havn. Der er, eller var, meget lidt Vand^{ud} for denne, og "Sirius" løb med god Fart paa Grund, Vandet slog over Lønningen og alle blev hurtigt drivvaade, hvorfor de vadede i Land, hvor de fik slaaet Alarm og sendt Bud til "Lavelille", hvorfra de fire Kadetter hurtigt kom til Assistance.

Da Chr. Moltke, der i Forvejen var svag- han døde faa Aar efter af Tuberkulose- var meget medtaget, blev han først bragt til "Lavelille" og lagt i en varm Seng. Flere af de andre, deriblandt Alfred Petersen vadede ud til "Sirius" for at bjerge løst Gods og Proviant. De blev naturligvis gennemblødt og kom henad Morgenstunden tilbage og kom i Seng. Johannes, Eyermann og Worsaae var i stadig Aktivitet med at varme Mad, lave Kaffe og Cognac~~t~~oddyer til de nødlidende, efterhaanden som de kom ind. Alfred Petersen fik et lille Krampeanfald, men kom dog hurtigt til sig selv, kom i Seng og faldt i Søvn. "Svanen" klarede sig godt og var ved 11 Tiden udfør Sletten, men Sælhundehansen fraraadede at løbe ind i Havnen med den stormende NNOLige Kuling. Ved Et Tiden om Natten naaede vi ind i Helsingørs Havn, hvor vi fortøjede og gik til Køjs. Henad Morgenstunden kom Vedel med "Rigmor" til Helsingør efter en meget haard Tur. Han havde ikke kun~~de~~ se Slettens Havn og var derfor forsat nordpaa. Ud for Skotterup løb han ind i et Bundgarn, men klarede sig ud igen og fortsatte til Helsingør. Jeg tror, at vi skaffede dem Natlogi i Svanen ved at overlade dem Køjerne, medens vi sov paa Sofaer og Dørk. Kadetterne paa "Lavelille" og i Helsingør sov længe Søndag Morgen efter Nattens Strabadser. Paa "Lavelille" fandtes kun en Kakkelovn og Komfuret i Køkkenet. Overalt blev der tørret Tøj, men det var ikke tørt endnu, da Kadetterne Kl. 11 begyndte at komme op. De, hvis Tøj var vaadt, maatte derfor klædes paa med, hvad der fandtes af Over- og Undertøj i Huset. De der kom først op, tog naturligvis det bedste, efterhaanden blev Udstyret mere og mere broget, de sidste maatte nøjes med Knæbenklæder ovenpaa lange Underbenklæder. Vejret havde imidlertid raset ud og Søndag FM. var det straalende Solskin med frisk Nordenvind. Ved 11 Tiden forlod "Svanen" og "Rigmor" Helsingør og blev snart efter observeret fra "Lavelille"'s Strandstykke, udfør hvilket vi ankrede henad 12 MD. Moder, der jo heldigvis var blevet i Sletten, fik med den hende egne Dygtighed fremtryllet et stort fint Frokostbord, hvor alle samledes, og hvor Stemningen, ikke mindst paa Grund af den højst mærkelige Paaklædning, hurtig blev meget animeret, og hvor Nattens Hændelser og Eventyr blev udvexlede. Tidlig Søndag Morgen havde to Fiskere tilbudt at bjerge "Sirius" og der blev akkorderet om 20 Kr. i Bjærgeløn. I Løbet af Formiddagen var Baaden lænsat for Vand, bragt flot og indlagt i Sletten Havn. Da Arbejdet havde været ret strengt, gav Moltke dem 30 Kr. for Arbejdet. Da Svitzer imidlertid havde Overens-

komst med Fiskerne om ikke at bjerge paa egen Haand, nedlagde det Protest, og Fiskerne maatte aflevere de 30 Kr. til Svitzer. Fiskerne tog imidlertid efter dette til København og berettede det til Moltke, der strax gav dem andre 30 Kr. og 10 Kr. i Rejsepenge. Efter nogle Timers festligt Samvær gik Kadetterne ombord i de forskellige Baade, og hele Eskadren (ogsaa "Sirius") gik til Skodsborg med frisk Nordenvind. Her sluttede "Karo" sig til Eskadren, og alle Kadetterne fik en festlig Middag paa Badehotellet, hvor Johannes, Worsaae og Eyermann var med som Gæster. I pæn Tid om Aftenen kom vi til København og hjem paa Søofficersskolen, hvor Alfred Petersen igen fik et Krampetilfælde. Der skulde skaffes Læge, Telefon ^{handtes} fandtes ikke, hvorfor jeg tilbød at skaffe en. Jeg fik fat i en Politibetjent, der hjalp mig. Efter forgæves at have været hos to i Store Kongensgade, fandt vi i Gothersgade en, der fulgte med og foretog det fornødne. Chefen, Kommandør Carstensen, havde imidlertid faaet en kort Beretning om Nattens Hændelser, og da Kommandørinden, der altid var elskelig god mod Kadetterne, fejlagtig havde faaet det Indtryk, at vi var nødlidende, lavede hun strax en stor Bolle varm Punch og gik fra Seng til Seng for at give hver ~~af os det, vi trængte nu ikke saa meget til det,~~ ^{et stort glas dejlig varm Punch, det var nu ikke det, vi trængte mest til,} men venligt af hende var det, og det smagte godt. Den følgende Lørdag Aften samlede Fader og Moder alle de Kadetter, der havde ^{deltaget i} været med i Turen, til en festlig Aften i Hjemmet paa Vesterbro. Johannes havde skrevet en Sang, hvor hver Baads Hændelser blev besunget paa Melodi "Vort Fødeland var altid rigt", der blev holdt mange morsomme Taler, og Stemningen var høj. Hele Turen og hvad dermed fulgte havde været en stor Oplevelse for alle Deltagerne og bidrog meget til at hævede min Position blandt Kadetterne.

Sommeren 1886 var vi atter med Korvetten "Heimdall" paa ^{vilgent} dette Skibs sidste Rejse. Chef var Kaptain, senere ka. Kontre-admiral, Kofoed, og Næstkommanderende Løjtnant Andreas Hovgaard. Rejsen gik efter det sædvanlige 14 Dages Kryds i Nordsøen og Nordhavet til Færøerne. Den Dag, vi ventede at komme til Thorshavn, fik vi, som saa ofte paa den Tid af Aaret, tæt Taage, saa vi ikke saa Land, uagtet vi efter Bestikket skulde være meget nær ved det. Vi gik med langsomt Fart mod Land og holdt stadig Dybdeloddet gaaende. Vi havde Sir William Thomsons Loddermaskine, der den Gang var ret ny, og vi havde hele Tiden haft ca. 100 Fv. Vand. Om Eftermiddagen, medens vi mønstrede efter Skytrullen, fik vi pludselig 20 Fv., hvilket viste, at vi maatte

være meget nær ved Kysten. Chefen gav strax Ordre til at dreje til modsat Kurs. Ligesom Korvetten var kommet i Drej Styrbord over, varskoede Udkigsmanden paa Bakken: "Brænding 2 Streger om Bagbord". Der blev strax slaaet "Fuld Kraft Frem" for at faa Korvetten til at dreje hurtigere. Alle løb fra Kanonerne eller fra anden Post under Skytrullen over til Bagbords Lønning for at se Brændingen, der saas under Taagen i et Par Skibslængders Afstand. Det var spændende Øjeblikke, endelig fik vi den tværs, og da den var kommet godt agten for tværs, ^{andede} ~~saaned~~ man lettet op. Den følgende Dag, 8 Juni, var Taagen lettet og vi kom til Thorshavn, men maatte efter et Par Dages Forløb, paa Grund af daarligt Vej^{er} gaa til Kongshavn. Ved Letningen fra Thorhavns Red mistede vi et Anker og et Stykke Kæde, da denne sprang, da Ankeret ikke vilde slippe Bunden. 27 Juni kom vi atter til København for et kort ^{me} Ophold og gik saa derefter til Østersøen 8 - 11 Juli laa vi paa et yndigt Sted i den finske Skærgaard, Aspø ^{landet} ~~Godder~~, for at male og gøre Skibet fint. Næstkommanderende mente ikke, at Kadetter duede til Malerarbejde, maaske har det været hans Hensigt at skaffe os en extra Landlov. Han fik sat igennem, at alle tjenestefri Kadetter, forsynet med en god Frokostkurv, blev sat i en Slup med Ordre til ikke at komme ombord før der blev hejst Signal efter Fartøjet. Vi gik saa i Land paa en henrivende lille Ø eller Skær, ubeboet og helt bevokset med Birk og Naaletrær. Det første, der skete, var at faa Piber og Tobak frem, det var ganske vist forbudne Sager for alle Kadetter undtagen Kvartercheferne, men alle havde dog Sagerne med for alle Tilfældes Skyld. Saa styrtede vi rundt paa Øen for at recognoscere, fandt en yndig, græsbevokset Plads, hvor vi spiste vor Frokost. Da den var fortæret, begyndte Tiden at falde os lang, og saa fandt Kadetter altid paa gale Streger. Det begyndte i al Beskedenhed med at vi tændte et lille Baal af Kvas og Grene, som vi samlede sammen, men efterhaanden fik vi slæbt større brændbare Sager sammen, vi gik ikke af Vejen for at komme slæbende med hele Smaatrær. Efterhaanden blev det et Kæmpebaal, der saa ret truende ud paa den lille træbevokede Holm. Saa kom der Bud fra Korvetten om øjeblikkelig at sprede Baalet og komme ombord, hvor vi fik os en ordentlig Skylle, men heldigvis skete der dog ingen Ulykker.

12 Juli kom vi til Kronstadt, hvortil den gamle store russiske Kejseryacht, Hjuldampskibet "Derjawa" med Kejser Alexander III

ombord samme Dag indkom, vistnok ogsaa fra Finland. Vi salu-
 terede og ^{mandede} ~~mandede~~ Bør. Der blev fra Kejseren sendt Bud efter
 Prins Georg af Grækenland, der var Kadet med "Heimdal". Han
 gik ombord i "Derjawø", fulgte med Kejseren i Land og blev
 hos ham til vi atter forlod Kronstadt. Vi var i Land for at
 se det store Orlogsværft i Kronstadt, hvor man særlig blev
 imponeret af den umaadelige Tørdok, der var bygget af Peter
 den Store, hvor der kunde staa tre store Skibe samtidig i Dok-
 ken. Ellers var der ikke noget som helst at se i Kronstadt.
 Vi var i St. Petersborg og var meget omkring i den, dengang
 saa pragtfulde og fremmedartige By. Særlig imponerende var
 Vinterpaladset, Eremitagen med sin berømte Malerisamling,
 Isachs og Kasan Kirkerne, Peter Poulask Fæstningen med Kirken,
 der indeholdt Kejsergravene. Vi besøgte et stort privat Skibs-
 værft, hvor vi saa Krydseren "Admiral Nachimoff", der senere
 blev skudt i Sænk i Tsushimatrædet, under Bygning. Om ^{Aftenen} ~~Aftenen~~
 var vi til Middag i Yachtklubben paa en lille Ø i Nevaen,
 hvor vi fik en stor flot Middag med mange Retter Mad og en
 Masse- altfor mange Drikkevare. Vi begyndte med en russisk
 Nationalret, en Suppe, der ^{vistnok} var lavet af Grønkaal og Øl, og
 ikke passede for vor Smag. Kejseren og den kejserlige Familie
 aflagde Besøg i Korvetten, men den største Oplevelse var dog
 vort Besøg paa Peterhof til en stor Fæst i Anledning af, at
 Storfyrsttronfølgeren Nicolaus, den senere ulykkelige Kejser,
 blev myndig. Vi var ikke med til den kirkelige Del af Fæsten,
 men mødte paa Peterhof, da denne var færdig og imponeredes af
 de pragtfulde Uniformer, baade de militære, særlig Kosakkernes
 og de russiske Bojarsers maleriske Dragter med kostbart Pels-
 værk. Til Kadetterne var der dækket i en mindre Sal, hvor en
 Kejserlig Kammerherre præsiderede. Vi fik en vældig fin Lunch
 med en Masse dejlige Retter og megen fin Vin. Efter Bordet
 kørte vi i en Række aabne kejserlige Ekvipager, hvor Kusk og
 Tjener havde nogle meget smukke sorte ^{Liverier} ~~Liverier~~ helt overbroderet
 baade for og bag med smaa russiske Ørne i Guldbroderi. Kejseren
 og Kejserinden kørte først i ^{en} lukket Karret, hvor Kusk og Tjener
 var klædt i lange sorte russiske Kavajer uden nogen som helst
 Stads. Vi kørte saa til Villaaen "Alexandria", hvor Kejseren og
 Kejserinden og alle de kgl. Gæster boede. Det var en pæn lille
 2 Etages Villa i Udkanten af Peterhof Skov. Det var underligt,
 at den store Familie med alle de mange Gæster kunde rummes i
 den beskedne Villa, men mange af Gæsterne boede ogsaa i smaa
 Havepavilloner.

Af Gæsterne husker jeg Dronning Olga af Grækenland og hendes Søn Prins Georg, Storfyrst Sergei og hans skønne unge Gemalinde, Storfyrstinde Elisabeth, en Søster til den senere Zarina, og mange flere. Kejseren og Kejserinden var umaadelig venlige imod os. Vi drak The i Haven, derefter gik Kejseren personlig rundt og bød os Cigaretter af et Mærke, der blev lavet til ham personlig. Jeg har aldrig set saa store og tykke Cigaretter. Da vi alle havde faaet Ild paa sagde ~~Kaj~~seren saa højt, at alle kunde høre det: "Se der kommer Kaptain Gad" (Kapt. Gad var Næstkommanderende paa Skolen og Meddommer paa Kadetskibet, og det var jo ikke tilladt at ryge). Som paa ~~Kommando~~ ^{Kommando} kom alle Cigaretterne ud af Munden, og Kejseren grinede af Fornøjelse. Saa drog vi alle, Kejseren og Kejserinden med alle deres Børn undtagen Storfyrsttronfølgeren, alle de kongelige Gæster og Kadetter ^{ne/} til en Legeplads ved Villaen, hvor der var ~~nånge dør-~~ ^{Apparater} ~~somme~~ ^{Apparater} ~~Aperater~~. Det morsomste var et stort, firkantet, meget stærkt Net, der var udspændt paa Pæle et godt Stykke over Jorden. Naar en 5 - 6 Mennesker samtidig begyndte at hoppe i Nettet, blev de kastet højere og højere op og faldt atter ned i Nettet, sommetider paa Benene og sommetider paa Hovedet. Saa kom Kejserinden og Storfyrstinderne op sammen med nogle Kadetter Naar Skørterne og Nederdelene undertiden gik helt op over Hovedet paa Damerne morede Kejseren sig og alle vi andre baade Deltagere og Tilskuere ogsaa. Ved Siden af Nettet stod en høj Mast, ~~man~~ kunde kravle op i. En af de smaa Storfyrster kravlede op og sprang fra Masten ned i Nettet, hvor han fik sig et ordentligt Himmelspræt. Kadet Amdrup skulde gøre ham Springet efter. Han havde i midlertid en ret lang Tunge, hvis Spids han, naar han ikke brugte den til andet, altid holdt mellen Tænderne. Da han nu fra sit høje Spring landede i Nettet, kom han til at bide sig slemt i Tungen. Kejserens Livlæge, der opholdt sig i ~~Nær-~~ ^{Nær-}heden blev hentet og tog ham under Behandling. Vi tilbragte nogle uforglemmelig morsomme Timer, Kejseren og Kejserinden var enestaaende venlige og elskværdige, de andre ogsaa. Dronning Olga nøjedes dog med at gaa rundt og gennem sin Stang ^{længere} ~~længere~~ ^{længere} ~~længere~~ nøje se paa hvert enkelt af os, ligesom for at se, hvad det var for nogle Labander, hendes Søn daglig maatte omgaas med. Efter nogle Timers Forløb holdt Vognene igen for Døren og vi kørte til et Sted i Peterhof Skoven, hvor denne gik helt ud til Vandet. Her var stor Folkefest, finske Gader-Regiments Musikkorps spillede og vi saa paa Folkeliv og hørte paa Musikken i den dejlige Aften. Saa kom vi ombord i en lille Kejseryacht,

der sejlede os tilbage til Korvetten paa Kronstads Red efter en enestaaende Dag fuld af mærkelige Oplevelser. En Søndag EM. var jeg med en Del af Kadetterne til Middag hos den danske Generalkonsul Berg paa hans Landsted, der laa vidunderlig skønt i Skærgaarden lige ved den finske Grænse. Kejseren vilde gerne have beholdt Prins Georg lidt længere og spurgte Chefen, Kaptain Kofoed om Korvetten ikke kunde blive et Par Dage længere i Kronstadt. Kofoed var imidlertid ikke Hofmand og sagde, at dette var ^{ganske} umuligt, hvilket Kejseren tog ham meget unaadigt op og undlod at give ham den russiske Dekoration, som han sikkert havde ventet sig. 19 Juni forlod vi Kronstadt, holdt Sejlmanøvrer paa Hjemrejsen i Østersøen, laa nogle Dage paa Strandegaards Red i Faxe Bugten, for at holde Examen, kom til Kbhv., blev inspiceret af Flaadeinspektøren, Viceadmiral Meldal, og gik 1 August ombord i Kanonbaaden "Falster" hvis Chef var Kaptain Gad. Fra Horsens var alle Kadetterne med til Afsløringen af en Mindesten for Peder Skram paa Østbirk Kirkegaard, derfra kørte vi til Peder Skrans gamle Gaard Urup og derfra til "Julianelyst", hvor der var flot Middag og morsomt Bal for Kadetterne og en Masse unge smukke Damer fra jydsk Herregaarde. Ejeren Godsejer Lund var ugift og blev betragtet som Onkel for alle unge Herregaardsfrøkener i Jylland. For at glæde disse havde han lavet denne enestaaende flotte Fest, hvor Haven var smukt illumineret om Aftenen, og hvor han for denne ene Aftens Skyld havde ladet lægge Gulv i Ridehuset, der brugtes som Dansesal. I de sidste Dage af August kom vi hjem, jeg blev opflyttet som Nr. 2 i Klasse B, hvor man følte sig som noget meget stort. Skoleaaret begyndte altid 8 Sept., Dagen efter Dronning Louises Fødselsdag. En Dag i September var der Skovtur, i 1885 til Frederiksborg Slot og Middag paa Leidersdorffs Hotel, 1886 til Roskilde, hvor vi besøgte Domkirken og spiste til Middag paa Hotel Prindsen og 1887 til Rudeskov med Middag paa Holte Kro. Festen ^{afholdtes} ~~afholdtes~~ for en Del af Messeoverskuddet fra Sommertogtet og var altid morsom, Lærene og Skoleofficerene var med, og Kommandør Carstensen fik Lejlighed til at glimre som Taler. De to sidste Aar paa Søofficersskolen forløb godt og uden særlige Oplevelser. En Del af Lærene blev afløst, saaledes Pistaine af Dr. Nissen, en kedelig og ugidelig Mand og daarlig Lærer, gamle ^{Fischellrup} ~~Schellrup~~ af Dr. Crone. De to sidste Aar havde vi Kaptain Oldenburg i Søkrigshistorie og Taktik. Han, der paa det Tidspunkt var halvapoplektisk af for megen Nydelse af Portvin,

havde tidligere været en dygtig, smuk og lovende Officer. Nu var der ikke meget ved ham mere udover, at han var en sjælden elskværdig Mand; men hans Undervisning i et for unge vordende Søofficerer saa vigtigt Fag var under al Kræftik. Han fortalte tit Historier og Anekdoter fra sine første Officersaar, hvori der dog altid var et lille Stank af Pædagogik, idet han dermed vilde lære os, hvad man skulde gøre og hvad man ikke maatte gøre. Saaledes husker jeg en lille Historie om, at man skulde være forsigtig med hvad man skrev under paa som Officer. Historien lød omtrent saaledes: Oldenburg var som ung Officer Inspektionsofficer paa Orlogsværftet, hvor Admiral Mourier, der var bekendt for sin til Pedanteri grænsende Redelighed og Nøjagtighed, var Chef. Han havde saaledes en privat Blyant i Lommen. Naar han paa sit Kontor paa Værftet sad med en Blyant i Haanden og skrev og kom i Tanker om et eller andet privat, som han skulde notere, lagde han Tjenesteblyanten ned og tog den private op for at skrive et Par Ord. Inspektionsofficeren var Formand i en Besigtelseskommission, der besigtede alle Genstande, der skulde kasseres og derefter blev bortsolgt ved Auktion. Oldenburg havde haft travlt og havde ikke nøjagtig gennemgaaet Sagerne men i Tillid til ^{de} andre Medlemmer af Kommissionen sat sit Navn under Listen paa de kasserede Sager. Denne Liste blev forelagt Chefen for Orlogsværftet. Admiralen gik med sædvanlig Grundighed Listen igennem og standsede ved "en lang Kikkert". Paa sin sædvanlige Rundtur paa Værftet gik han saa ind paa Magasinet for kasseret Gods og forlangte at se den lange Kikkert, der var kasseret. Han fik den og tog den med op paa Kontoret. Han saa paa Kikkert^{en} og syntes at den saa ikke saa daarlig ud, han saa i Kikkerten og kunde heller ikke se, at der var noget at ^{indvunde} ~~invente~~ med den. Saa sendte han Bud efter Ltnt. Oldenburg og sagde til ham, at han vilde bede ham se paa denne Kikkert, som han, Admiralen, havde tænkt at købe, men som han ikke vilde tage før en Mand med unge og gode Øjne havde prøvet den. Saa lukkede han Vinduet op for at Oldenburg bedre kunde prøve Kikkerten. Efter at have prøvet denne erklærede Oldenburg, at Kikkerten var god og at Admiralen kunde være godt tjent med den. "Ja Tak", sagde Admiralen, "det synes jeg ogsaa, men vil Løjtnanten saa ikke sige mig, hvorfor De har kasseret den". Kadetter var dengang, ligesom nu, meget søgte til Balkavalorerer, saa vi kom meget ud. Blandt de mange gode Steder, hvor jeg kom meget, skal jeg nævne Grosserer Alb. Hinlenburgs Hjem.

Han var Broder til Overretsd^{assessor}~~ommer~~ Theodor Hindenburg, der var Faders gode Ven, og det var ham, der havde henledt Opmærksomheden paa Johannes, og mig og min ælste Søster Ellen, ~~der~~ ^{Steddatter} var jævnaldrende med Gros. Hindenburgs ~~Steddatter~~ Ellen Ballin. Jeg kom ^{der} som sagt allerede der inden jeg blev Kadet, om Vinteren i en af de "Sex Søstre", der lå mellem Borsgade og Christiansgade, hvor nu Privatbanken ligger, om Sommeren paa "Hejrevang" paa Skrånten ved Louisiana syd for Humlebæk Havn. Det var et meget fint og velhavende Hjem, hvor alt gik umaadelig stilfuldt til. Da vi engang, medens jeg var Kadet, fik Skarlagenfeber hjemme, mødte Gros. H. paa Skolen for at meddele mig, at jeg ikke kunde komme hjem foreløbig og tilbød mig samtidig til at komme til Middag hos ham og hans Kone, f. Richter, hver Dag, naar jeg havde fri, saalænge Sygdommen varede, en Indbydelse, som jeg ogsaa benyttede mig af. Ellen Ballin, der var meget smuk, blev senere gift med Ltnt., senere Kontreadmiral Vilhelm Johnke og har bevaret sin Interesse for mig og hele vort Hjem og vore Børn gennem hele Livet. Hos Hindenburgs traf vi hendes Kusine Astrid Hansen, Datter af Læge Hansen i Næstved, som var en Broder til Johannes Tante Pauline, og gift med en Søster til Fru Hindenburg. Dette Bekendtskab førte til at vi, Johannes, Ellen og jeg blev indbudt til at tilbringe en Del af Juleferien i Næstved. Det ^{var} ~~var~~ nogle meget fornøjelige Juleferier vi tilbragte i Næstved sammen med Ellen Ballin. Der var Bal hjemme hos Doktoren, Borgerbal paa Vinhuset og Køreture i Omegnen eller Spasereture til Herlufholms Park. Doktoren var meget Teaterinteressert og var sikkert bleven en udmærket Skuespiller. Hans Datter Astrid havde arvet denne Egenskab fra Faderen og vilde vist ogsaa gerne have Lejlighed til at brillere. Vi spillede derfor Komædie, smaa Vaudeviller under Dr. Hansens Instruktion. Johannes og jeg spillede med og dokumenterede vor absolutte Uegnethed til at spille Komædie, men morede os godt alligevel. ^{Blandt} de medspillende var Henrik Madsen, den ~~store~~ ^{smukke} Skolebestyrer, der var glimrende som Dilltantskuespiller og gjorde megen Kur til Astrid. Det blev dog ikke til noget mellem de to, det var ^{svært} for hende at tage Beslutningen, da der var mange Tilbud. Hun blev senere gift med Kærner Paulsen i Viborg og lever nu som Enke i Kbh. Hos Gros. Hindenburg og hos Dr. Hansen kom vi sammen med Louise Vermehren, hvilket gav Anledning til at vi ogsaa blev bedt der i det smukke ^{vint} fornem Hjem i Nørrebrogade 18 A, om Sommeren i den store Villa

Frederiksberg Alle 53, hvor nu ^{Kochsvej} ~~Kochvej~~ ligger. Det var et morsomt Sted at komme. Grosserer Vermehren var en glinrende Vært, der forstod at gøre det hyggeligt for sine Gæster, hans smukke Hustru en ligesaa smuk som stilfuld Værtinde. Her kom jeg første Gang i Vinteren 1886 - 87 og lagde strax Mærke til Husets ^{næstældste} ~~næstældste~~ Datter Johanne, der lige var konfirmeret og ^{var} fin og let som en Sylphide, men meget tilbageholdende. Der kom mange tiltalende unge Mennesker i det gæstfri Hjen, der snart skulde komme til at betyde meget for mig.

I Sommeren 1887 var Korvetten "Dagmar" Kadetskib. "Heimdall" var udslidt efter de mange Aars Tjeneste som Kadetskib og vel ogsaa i nogle Retninger ^{lidt} forældet. Vi havde saaledes Malmforladekanoner fra Frederik V's og Christian-VII's Tid. "Dagmar" var bleven moderniseret og indrettet til Kadetskib, havde faaet moderne 5" Bagladekanoner og var et ualmindeligt smukt Skib, der altid vakte Beundring, hvor det kom. Kommandør Carstensen var Chef, og Togtet skulde ikke som ellers, naar han var Chef gaa sydpaa, men efter et Besog i Havre gaa til Island, hvad Carstensen var meget utilfreds med. Vi hejste Kommando 16 Maj og kom efter det sædvanlige Ophold paa Doggersbanke til Havre 1 Juni. Her var maritim Udstilling og vi blev plaseret i en Dok, centralt i Byen, omgivet af Udstillingen, saaledes at vi selv og nogle Yachter blev en Slags Udstillingsgenstande. Vi blev der i 6 Døgn, men jeg har ikke nogle særlige Errindringer derfra udover, at Prins Georg ledsaget af ^{lekepalsen} ~~Kadet~~ Fritz Thomsen og de to Moltker, Carl, den senere Udenrigsminister og Leon Moltke-Hvitfeldt, fik Lov til at rejse til Paris. En af de sidste Dage i Havre blev at Par Kadetter syge, hvorefter der blev telegraferet til Paris, at Prins Georg og de andre Kadetter foreløbig ikke skulde vende tilbage. Af en eller anden Grund, naaede Beskeden ikke rettidig Moltkerne, hvilket Chefen beklagede, da han ikke havde haft noget imod, at de fik en lille Ferie. Han forstod nok at gøre Forskel paa Kong Salomon og Jørgen Hattenager. Da vi kom bort fra Havre viste det sig at være Difteritis, hvorfor vi allerede Dagen efter vor Afgang fra Havre, løb ind til Sheernes for at lægge de syge i Land paa det derværende Militærhospital. Vi fortsatte saa til Leith, hvor vi blev i 8 Dage i Anledning af Dronning Victorias Regeringsjubilæum. Jeg besøgte Edinbøurgh, som er en af de skønneste Byer, besaa Holywood Palace og Edinbøurgh Castle samt Byens andre Seværdigheder. Paa en Tur til de skotske Søer kom jeg ikke med paa Grund af Vagt. Da der kom endnu et Par Tilfælde af Difteritis blev

vi kaldt hjem, Carstensen slap saaledes for Islandsturen. Kadetterne blev sendt ombord i Kanonbaaden "Møen" underKapt. H. P. Holm, medens "Dagmars" Besætning blev interneret i Teltlejrer paa Arsenaløen. Folkevittigheden blandt de Internerede gav sig Udslag i at en af Gaderne i Teltbyen blev kaldt "Islandsgade", medens en anden blev kaldt "Carstensens Udvej" Om Kanonbaadstogtet var intet særligt at berette udover at H. P. Holm var en daarlig Chef paa et Kadetskib. Jeg var saa heldig eller uheldig at glide i noget grøn Sæbe under Rengøringen, hvorved jeg forstuede ^{ved} min Fod. Vi opholdt os den Dag paa Isefjorden og vilde samme Aften komme til Helsingør, hvorfra jeg skulde sendes til "Grødslottet" i Rigensgade. Fader fik det at vide og tog til Helsingør og fik udvirket, at jeg blev bragt i Land paa Lavelille og kom i den Anledning til at tilbringe en behagelig Ferie paa Sletten. "Møen" gik til Kbhv. og indgik i en Kadetdeling, hvor Kadetterne blev fordelt i Kanonbaadene "Grønsund", "Møen" og "Falster" med Omskiftning hver Uge. Delingen kommanderedes af Kommandør Carstensen, og "Dagmars" Officerer, ^{suppleret} ~~suppleret~~ med enkelte andre, udgjorde Officersbesætningen. Togtet var saa mislykket og ubehageligt, særlig i Kanonbaaden "Møen", at jeg var velfornøjet med at slippe for en Uges Tidtaf de 4 Uger. Jeg stødte til Delingen i Svendborg, Der var stadig Spektakler mellem Delingschefen og Kapt. H. P. Holm paa "Møen", ogsaa noget mellem Delingschefen og Kapt. Schlüter paa "Falster" 1 September strøg vi Kommando og jeg rykkede op i Klasse A. Om det sidste Kadetaar paa Skolen er ikke noget særligt at berette. I Marts- April 1888 tog jeg Afgangsexamen, som gennemgaaende var endog særdeles heldig. Jeg har altid været en god Examinensmand. Kun i Beskrivende Geometri forsaa jeg mig paa Opgaven, der var let, medens jeg fik den forkludret, og i fransk Stil var Resultatet kun ringe, Sprog har nu aldrig ligget ~~til~~ ^{til} for mig. 4 Maj 1888 drog jeg ud paa min sidste Kadetskibstur med "Dagmar". Kaptain, senere Kommandør Thorvald Braem var Chef, Regnar Hammer næstkommanderende, Ltnt. Grove og Kjølsten Kadetofficerer. 12 - 22 Maj laa vi i Gravesø ^{ende} paa Themsen. Anledningen til at vi kom tidligere end sædvanlig var, at vi skulde være til Stede ved Aabningen af The danish-english Exhibition i London. Jeg havde Vagt paa Aabningsdagen og har ikke set Udstillingen, men efter andrea ^{liber} ~~liber~~ Udtalelse er jeg ikke gaaet glip af noget. Der var nok at se i London, som jeg ikke tidligere havde besøgt. Vi var rundt for at se Byen, besøgte Tower, Westminster, Britisk Musæum og Madame Tussauds Voxkabinet

Om Aftenen var vi indbudt til ^{Druity} ~~Dury~~ Lane Theatre, hvor vi saa et vældigt Udstyrsstykke, hvor der bl. a. saas et veritabelt Hestevæddeløb paa Scenen. Vi var til stor Festmiddag i Crystal Palace, hvortil vi var indbudt af Generalkonsul Delcomyn. En Sang, der var skrevet af Sømandspræsten, Pastor Steinthal vakte nogen Misstemning ved en mindre taktfuld Hentyden til den danske Minister Kammerherre Falbes Mangel paa Interesse for Kolonien, men Præsten reddede Situationen ved en pæn ^{og} morsom Tale. En anden Aften var vi til Bal hos ^{hermandten} Gesanten. Det er noget af det fineste og kedsommeligste jeg har været med til. Prinsen og Prinsessen af Wales med ^{fra} Døtre var med og en Masse gamle ^{meget} fornemme Herrer. Efter det sædvanlige 14 Dages Ophold i Nordsøen og Nordhavet, kom vi til Thorshavn 9 Juni, men maatte allerede afsted n. D. paa Grund af opfriskende Vejr. Jeg havde Landlov den Dag og drev sammen med forskellige andre, deriblandt Prins Georg, rundt og saa paa Byen, som man snart ^{blev} ~~er~~ færdig med. Da Beværtninger eller Restauranter ikke fandtes i Byen, og da man ikke kunde blive ved at drive rundt, faldt vi ind i Apoteket og købte en Flaske Vin og bad om vi maatte faa Lov at drikke den paa Stedet. Dette blev tilstedt og vi kom ind i Apotekerens Kontor og fik Glas og Cigarer. Apoteket Finsen, den senere Etatsraad, Broder til Niels Finsen, blev indbudt til at være med og vi havde det meget hyggeligt. Da han blev klar over, at Prins Georg var en af Deltagerne, blev han meget beæret og en ny Flaske kom paa Bordet. Jeg tror, at Festen blev afbrudt ved et Kanonskud fra Korvetten, da det var begyndt at blæse op. Vi kom dog godt ombord, fik Fartøjerne hejst og lettede og kom ~~godt~~ afsted fra Thorshavn Red. Efter igen at have haft en ^{her} Del Manøvre dage paa Vejen sydpaa gennem Nordsøen kom vi 20 Juni til Wilhelmshafen. Det var første Gang efter 1864, at et større dansk Krigsskib kom til tysk Havn. Da vi udenfor Weseren fik Lods ombord hørte vi at ^{Kaiser} ~~Kong~~ Friderich var død et Par Dage tidligere, hvilket dog ikke gjorde anden Forandring i det lagte store Program, end at et Bal udgik. Modtagelsen var overordentlig hjærtelig og venlig. Den første Aften var vi til Bier-Abend i Officers Foreningen hvor Stemningen var høj, og hvor man fandt mange Venner. Den næste Dag besaa vi Værftet, var til ^{for} Middag hos Admiralen og havde Reception ombord. Besøget, der varede 5 Dage var i alle Maader vellykket. 30 Juni til 4 Juli var vi i Kbhv., hvor den store Industriudstilling i det gamle Vestervoldkvarter,

hvor nu Raadhuset ligger samt Brandstationen, Holkenhus og Glyptoteket m. a., samme Sommer var aabnet. Derefter opholdt vi os i danske Farvande Resten af Maaneden. 2 August kom vi fra "Dagmar" ombord i Kanonbaaden "Falster" og 27. s. M. strøg vi ^{Kommende} ~~Romano~~, og jeg og mine Klassekammerater blev ~~Sø~~ Løjtnanter, jeg som Nr. 2 af 6 med en fin Examen, særlig fra Sejlturen, hvor jeg fik Udmærkelse. Det var en stor Dag, da jeg kom hjem med Meddelelsen om det smukke Resultat. Fader og Moder og alle mine Søsken^{de} var lige saa glade og stolte over Udmærkel^{sen} ~~sen~~ som jeg, og der blev som altid, naar noget godt var sket- og det gik jævnl^{ig} paa- lavet Festmiddag og Champagnen, der ikke var saa kostbar som nu, kom paa Bordet. Jeg havde som nævnt særlig ved Hee-Vadums Legat samlet mig ca 1000 Kr. sammen til mit Officersudstyr, hertil kom Ministeriets Udrustnings- hjælp 120 Kr. Resten ca. 400 Kr. laante jeg af Fader og fik Laanet tilbagebetalt i Løbet af det første Aar. Fra Fader og Moder fik jeg i Anledning af Udnævnel^{sen} mit Skrivebord, Arbejdsbord og Tobaksbord, som jeg daglig glæder mig over. De havde alle været udstillet paa Udstillingen s. A. af Snedker- mester Topp. Med Glæde sagde jeg Farvel til Søofficers^y skolen og Kadettiden med de mange baade gode og mindre gode Minder. Livet laa nu lyst og ststraalende for den nybagte 20 aarige Løjtnant.

I Hjemmet paa Vesterbrogade var det i de her omtalte Aarst ~~g~~aaet godt for den store Familie. I November 1883 fødtes min yngste Søster Ingeborg Nona, senere gift med Kaptain i Artilleriet Andreas Beyer. Som Bevis paa Moders Energi og Opofrelse kan jeg nævne, at da Ingeborg var fra 1 til 4 Maaneder gammel, stod Moder op hver Morgen Kl. 6 for personlig at stege en lækker Bøf til mig, inden jeg gik paa Galsters Kursus, hvor jeg mødte Kl. 7 PM. Fader blev i de Aar stadig brugt til Dommer i vanske- lige Kommissi^{ons} ~~ons~~sager : Thomas Asmussen, den berømte Mestertyv, som Fader kom til at holde meget af og senere-efter udstaaet Straf- hjælp til Amerika, hvor det gik ham godt, Malling Holm, Brandene ved Vejle og Kolding, Horsenstugthussagen, Bælumsagen og Brandene paa Grenaaegnen. Fader nød for sin Retsindighed, Skarps^{ind} ~~syn~~ ^{indighed} og Menneskelighed stor Anseelse baade i Justits- ministeriet, blandt Kollegaer og hos Offentligheden. Han var i 1884 fra Kriminalretten gaaet over i Overretten. Det gik godt med alle mine Søsken^{de}, Johannes blev Student 1884 og begyndte paa at studere Jura, Carl 1888, da han begyndte paa Forstvæsen, Axel var bleven Lærling 1886 og havde været i Vestindien med

Fregatten "Jylland", han forberedte sig nu til Adgangsexamen paa Søofficersskolen, som han tog 1890. Efterhaanden som Familien krævede mere Plads, erhvervede vi os endnu to Stuer fra Frkn. Berthelsen, en ~~stor~~ to-Fagsstue til Vesterbrogade, som jeg fik, da jeg blev Officer og en en-Fagsstue til Gaarden til Carl. Da Spisestuen blev for lille- vi var jo 11 Personer til Bords hver Dag, naar vi var alene- blev ^{store} to Stuer, hver paa to Fag til Victoriagade, Faders tidligere Stue, "den hvide Kakelovn", og Legestuen slaaet sammen til en $14\frac{1}{2}$ Alen lang og $7\frac{1}{2}$ Alen bred Stue, der nu blev Spisestue. I Enden af denne opstilledes det smukke gamle hollandske Renaissance Pallisander-skab fra Onkel Andreas Hjem i Viborg, tidligere paa ^{Indtrouen} Spøtrup, nu hos min Broder Vilhelm. Moder ^{forbratte} fortsatte med Inddragning af Loftkamre til Soveværelser for Børnene, Gæsteværelser og Pulterkamre. Bedstemoder og Tante Lise var, som tidligere nævnt, flyttet ind paa 2 Sal i Huset, saa Fader havde nu lettere ved daglig at se til sin Moder, som var ret svagelig og ~~ej alene~~ ^{sygden} gik ud. Vi Børn kom ogsaa meget ned til hende. Der udvikledes efterhaanden et meget inderligt Forhold mellem Tante Lise og hele Børneflokken fra 3 Sal, hvis Vel laa hende meget varmt paa Sinde.

Det var et godt og festligt Hjem at voxe op i, fordi Fader og Moder var dygtige, glade og kærilige Forældre, der gjorde alt for den store Børneflokk, hvor "AlleNi" var raske og kønne Børn, tilpas dygtige i Skolen, tilpas artige og altid meget kærilige indbyrdes. Mange smukke Minder knytter sig for alle os Søkende til Barndomshjemmet paa Vesterbrogade, og jeg kan ikke slutte Omtalen af dette Afsnit af mit Liv uden at udtale min inderlige Taknemlighed over alt, hvad jeg har modtaget i Barndomshjemmet ikke alene i Retning af Opdragelse, Forsorg og Glæder men ogsaa ved daglig at have Fader og Moder for Øje som det følgeværdigste Exempel for os Børn paa Trofasthed, indbyrdes Agtelse, Kærlighed og Sammenhold, Retskaffenhed og Pligttroskab.

oooooooo0000oooooooo

III De første Løjtnantsaar 1888 - 93.

En halv Snes Dage efter min Udnævnelse til Sekondløjtnant i Søofficerkorpsen, blev Krydseren "Valkyrien", som jeg senere skulde komme til at sejle saa meget med, sat i Vandet. En Afløbning af et stort Orlogsskib var den Gang en Begivenhed. Kongen og Kongefamilien var altid til Stede, Ministre, højere Embedsmænd og alle Søofficerer ligeledes, Holmens Provst holdt Indvielsestale og Orlogsværftet var den Dag aabent for Publikum, der i høj Grad benyttede sig af Lejligheden til at se et smukt militært Skuespil og derefter det lukkede Land- Orlogsværft med den meget omtalte Modellsamling. Det var tilladt enhver Officer at medtage et passende Antal kvindelige Gæster, der fik Plads i det saakaldte sydlige Telt ved Siden af Kongeteltet. Moder, der satte megen Pris paa den Slags Oplevelser, skulde naturligvis med, ligeledes min Søster Ellen, Tante Lise og Tante Andrea, der paa den Tid var paa Besøg hos Bedstemoder. Jeg forsøgte en Protest mod Tante Andreas Deltagelse under Henvisning til hendes Alder og Døvhed, der var saa stor, at hun ikke vilde være i Stand til at høre et Ord af Provst, senere Biskop Skat Rørdams Tale, men det var alt forgæves. Hun skulde med. Vi roedes over med en Orlogschalup fra Kvæsthusbroen til Afløbningsstedet, Bedding Nr. 1, og da vi var kommet i god Tid, lykkedes det Damerne at faa en god Plads paa en af de midterste Rækker i Tilskuerteltet. Det fyldtes snart helt af Gæster. Saa kom Kongefamilien under Salut fra Batteriet "Sextus", i den smukke, allerede den Gang over 100 Aar gamle Kongechalup med den ^{forgyldte} ~~forgyldte~~ Neptunskikkelse i Stevnen og det danske Vaaben paa Agterspejlet, roet af 12 Mand i gammeldags Sluproerdragter og med røde Aarer. Efter at Kongen og Kongefamilien havde hilst paa Honoratiores, gik de for at se Skibet inden Afløbningen langs dette og kom derved til at passere det sydlige Tilskuertelt, hvor alle tilstedeværende selvfølgelig rejste sig for at se og for at hilse paa de Kongelige. Da alle rejste sig, rejste Tante Andrea sig naturligvis ogsaa, men da hun ikke var ret høj og nødig vilde gaa glip af noget, entrede hun - trods sin høje Alder - resolut op paa den smalle Bænk for at kunde se over Hovederne paa de foranstaaende Tilskuere. Da Kongefamilien passerede, gik der ligesom en dyb Bølge gennem Tribunens Menneskemasse, da alle Damerne nejede dybt efterhaanden som Kortegen skred fremad. Tante Andrea, der var henrykt af det

uvandte og betagende Skue, sank ogsaa ned i en dyb Nejnning, men da Bænken var smal, kom Tyngdepunktet desværre udenfor Understøtningsfladen, hvorfor hun med et Brag styrtede ned mellem Bænkene. Hun blev hurtig hjulpet op igen, fortunlet af Faldet, Parasollen var brækket, og Hatten havde faaet sig en ordentlig Sinkadus og ganske mistet Faconen. Hun kom dog forholdsvis hurtig til sig selv og havde heldigvis intet Men af Uheldet. Da vi paa Hjemvejen blev sat over til Kvæsthusbroen, fik vi en forfærdelig Tordenbyge. Det var Synd for alt det pæne Tøj og for min trekantede Hat, som jeg havde paa for første Gang.

Kort efter fik jeg min første Tjeneste som Officer, det var ved Søtransportvæsenet, der skulde sørge for Overførelsen af Soldater fra Sjælland til Aarhus i Anledning af den aarlige Lejærøvelse ved Hald. Chefen for Søtransportvæsenet var Kommandør Magdølus Holm og Sekretær en afgaaet Søofficer Løjtnant, senere kar. Kaptain Munthe af Morgenstjerne, Fader til Bredo Munthe af Morgenstjerne, der som Lærling faldt ned fra Stortoppen i ~~Fregatten~~^{Freg} "Sjælland" i 1882 og slog sig ihjel. De første der skulde overføres var 1 Regiment, der skulde afgaa fra Kajen ved Havnegade med Dampfærgen "Korsør" og Postdampskibene "Skirner" og Hermod". Det var egentlig ikke Mening, at nogen Søofficer skulde følge med Skibene, vi skulde kun assistere ved Ombordtagningen, men da det blæste en Storm, mente Kommandør Holm, at det var bedst at der kom en ung Søofficer med hvert Skib til Assistance. Jeg kom i gamle "Hermod" uden at have noget som helst med mig. Kaptain Morgenstjerne stak os hver en Tikroneseddel i Haanden. Med Hermod var Regimentchefen, Oberst, senere Generallojtnant Zachariae med Stab og et Kompagni Soldater samt hele Regimentets Train og Bagage, der fyldte Lasten. Det blæste en vestlig Storm, saa vi var forberedt paa en ubehagelig Nat, og den udeblev heller ikke. Jeg fik inden vi naaede Helsingør, Obersten bragt til Køjs og gik ^{op} for at tage mig af Soldaterne, som allerede alle var søsyge, inden vi var passeret Lappegrunden. Styrmanden, Reserveløjtnant van der Recke, og jeg assisteret af et Par Matroser fik dem, der var mest livløse bragt i Sikkerhed, men der var næsten ikke Plads, hverken i Lasten eller Overbygningen, til alle, og Søen slog stadig over Forskibet. Til sidst fik vi dem dog alle stuet ^{vet} af Vejen, og jeg lagde ^{selv} mig til at sove paaklædt paa en Sofa i Haab om at vi den næste Morgen var i Aarhus. Da jeg ved Daggry kiggede ud af et Kooje om Styrbord, saa jeg et Fyr, som jeg

antog maatte være Hjelm Fyr, men da jeg kom op, viste det sig at være Hesselø, saa at vi havde været 8 Timer og Stykket fra Ostindiefarergrunden til tværs af Hesselø, et Stykke som normalt skulde tage ca. 2 Timer. Først Kl. 2 EM., ca 10 Timer forsinkede, naaede vi Aarhus Havn, hvortil "Skirner" var kommet Kl. 6 FM. og Færgen Kl. 8 FM. Soldaterne paa "Hermod" var meget medtagne af Rejsen, Mad kunde de ikke faa udover det Brød og Øl, de havde i deres Tasker og Feltflasker. Der blev og til Dels med Rette i Pressen klaget over den daarlige Forberedelse og den strenge Tur, men Vejret havde Søtransportvæsenet ikke nogen Indflydelse paa, men der kunde ^{nok} have været sørget bedre for Underbringelse og Forplejning paa Turen. Fra Aarhus gik jeg med "Hermod" til Korsør, hvorfra jeg med Dampskibet "Constantin" var med til at overføre en Afdeling Feltartilleri til Aarhus. "Constantin" førtes af Kaptain Fenger, en Broder til den senere Provst. Det gik umaadeligt fint og stilfuldt til derombord, hvor jeg var Kaptainens Gæst, saalænge jeg var ombord. Vi havde en behagelig og fornøjelig Overfart. Saasnart Artilleriet var sat i Land gik jeg med "Constantin" til Kbhv. Strax efter Ankomsten kom jeg ombord i Svitzers "Kattegat", der med en Transportbaad paa ~~slæb~~ overførte et Ingeniørkompagni fra København til Aarhus. De to sidste Ture foregik i smukt Vejr og var morsomme, da jeg var sammen med mange elskværdige Landofficerer. Jeg fulgte tilbage til Kbhv med "Kattegat". Under Lejersamlingen sendtes jeg til Fredericia og Aarhus for at ombytte de der stationerede Transportbaade. Jeg rejste over Land og boede paa Hotel. I Fredericia blev Opholdet betydelig længere end forventet, da Transportbaadene, slæbt af Slæbedamperen "Dragør" paa Grund af daarlige Vejr blev tre Døgn forsinket. Ved Hjemførelsen af Tropperne medvirkede jeg ogsaa uden dog at følge med Transportskibene. Jeg var i Nyborg for at modtage Odense-Drøner og i Korsør for at modtage Infanteriet. Fra medio Oktober og Aaret ud havde jeg ikke noget at bestille, og Tiden begyndte at falde mig lang. Af Oplevelser i det Efteraar husker jeg Onkel Vilhelms og Tante Frederikkes Sølvbrylløb i Alsted Præstegaard 27 November, hvor Fader og Moder med de fire ældste Børn var med. Der var mange Gæster, der var indkvarteret dels i Præstegaarden, dels i Omegnens Gaarde, og Festen der strakte sig over to Dage, var morsom og vellykket. Det Efteraar lærte jeg at ride hos Baron Knuth, den senere Cirkusdirektor. Efter Nytaar 1889 tiltraadte jeg Tjeneste ved Søminekorpsets 1 Afdeling, det passive Søminevæsen, hvis Chef var flødned, var Fangerne ret velstillede.

Kaptain François Lund, og her blev jeg til medio Marts. Det var Vinter med Is, og der var ingen Virksomhed paa Søen og meget lidt at bestille. Midt i Marts tiltraadte jeg Tjeneste i Skolnerten "Fylla" Vi højste Kommando 1 April, en Ugestid tidligere var Isen forsvundet. Chef var Kaptain, senere Viceadmiral Wandel, Næstkommanderende Løjtnant Schack, de to andre Løjtnanter var Alfred Garde og Knud Schøning. Efter ^{end} Inspektion gik vi til Færøerne, hvor vi paa Kongens Fødselsdag 8 April var til Middag hos Amtmand Buchwald, en Bekendt af Fader, gift med en Søster til Politidirektør Eugen Petersen. Amtmanden sejlede med os til Trangisvog og tilbage til Thorshavn og var meget søsyg paa Turen Under Opholdet ved Færøerne havde vi en pæn gammel Færinger-Lods Zacharias ombord. Han var en venlig og smuk gammel Mand, der kendte alle Søofficerer. Han var tilsyneladende meget naiv, men jeg tror nu ikke, at han var saa naiv, som han gav sig ud for. Han fortalte om Lodsningen af Fregatten "Jylland" med Kongen ombord ind til Thorshavn i 1874 i tæt Taage og udmaledet det som en glimrende Bedrift. Efter Fregattens Skibsjournal paa Rigsarkivet, hvor jeg har undersøgt Vejrforholdene, har Turen været mindre eventyrlig. Han havde, Aaret før jeg traf ham, været paa Besøg i København for at se Udstillingen 1888. Han var meget glad for sit Ophold, det var første Gang han var i København, og fortalte gerne derom. Han hævdede i Modsætning til os andre at København ikke var nogen dyr By at leve i. Han havde haft 50 Kr. med til Rejsepenge for en Maaned, og han kom hjem med 100 Kr. Forklaringen herpaa er, at Forn. Dampskibsselskab, der ogsaa brugte ham som Lods, havde givet ham fri Rejse. Han boede hos Kapt. Hoffmann og havde, da han var i Nationaldragt gratis Adgang til Udstillingen, hvor venlige besøgende altid trakterede den smukke gamle Færing med Mad og Drikke. Saa havde han været til Frokost hos Kongen paa Bernstoff, der havde han faaet det Sølvtoj, som han spiste med, og en Konvolut, der foruden Fotografier af Kongefamilien indeholdt 50 Kr. ^{indtil} "Nej, man kan ikke sige, at København er nogen dyr By". Fra Færøerne ^{fortsætter} ~~forsattes~~ Rejsen til Island. Vi kom til Vestmænderne medio April og Dagen efter til Reykjavik. I Resten af Maaned ^{opholdt} ~~opholdt~~ vi os der ^{og} i Nabolaget, i Maj tog vi en Tur til alle Fjorde paa Vest og Nordvestlandet og kom i de første Dage af Juni tilbage til Reykjavik for at holde Maskin ^{og} ~~og~~ Kedelrensning inden Grønlandsturen. Under Opholdet her kom vi meget til Selskaber i Land, dels hos Landhøvdingen Magnus Steffensen, flødighed. var Fængerne ret velstillede.

dels hos Embedsmænd og Læger, mest hos Apoteker Krüger, en Søn af den kendte Sønderjyde. Der var altid aabent Hus, og vi blev altid meget godt bevertet. Tid for rigeligt flød Drikkevarene om Aftenen, der gerne endte med Afsyngelse af patriotiske og sentimentale Sange. Sammen med Ltnt Schøning og Dr. Hornemann gjorde jeg en Ridetur til Thingvalla. Det var dengang en Tur paa to Dage, nu gøres den paa nogle Timer med Bil. Vi holdt Hvil paa Mosfeld-Hede, omtrent Halvvejen, hvor medbragt Frøkost spistes, medens Hestene fik et Hvil. Udpaa Eftermiddagen kom man saa ned gennem Almannagjor, en mærkelig Vej gennem Klipperne og pludselig ligger hele Thingvalla Sletten og Søen aaben i al sin Skønhed. Vi boede hos Præsten, der medens vi gik os en Tur og saa paa Landskabet, gik ud og medede en Portion dejlige Foreller til vor Aftensmad. Vi nød den skønne lyse Nat og sov godt efter Rideturen. I Slutningen af Juni gik vi til Dyrefjord hvor vi kompletterede vor Kulbeholdning og afgik til Grønland 30 Juni. Paa Overrejsen hændte intet mærkeligt. I Dawisstrædet paabegyndte vi en Række hydrologiske Undersøgelser og samtidig Opmaaling, den sidste vistnok for at bestemme Grænsen for "Fyllas" Banke. Vi havde megen Taage og mødte pragtfulde store Isbjærge. Den 11 Juli stod vi forbi Cook Øerne ind paa Godthaabs Fjord. Udenfor disse, langt ude i Havet saa man pludselig en lille Kajak styre ud mod os. Hele Kajakken med Grønlænder i blev løftet op og taget ind paa Overbygningen. Den Grønlænder, der først naaede ombord fik efter gammel Skik 10 Kr. Da vi nærmede os Kolonien, kom dennes Baad ud med Lodsen, der skulde lodse os ind i Skibshavnen, hvor vi løb ind og forstøjede med begge Ankre og Agtertrosser i Land. Da vi gled ind i Skibshavnen - en Bugt syd for Kolonien, der danner en naturlig Havn, - blev Klippen pludselig ligesom levende. Det var alle Grønlænderne og især Grønlænderinderne i de spraglede Dragter, der havde siddet stille paa Klippeskraaningen, der pludselig begyndte at vinke. Koloniens Embedsmænd, Kolonibestyrer Bistrup, Dr. Binzer og Assistent Baumann, kom ombord, Inspektøren for Sydgrønland var bortrejst, for at byde os velkommen og for at lægge Program for Opholdet. Det blev nogle højst interessante Dage, vi tilbragte der. Grønland var for 50 Aar siden endnu uberørt af Civilisationen. Da Motorbaade endnu ikke var opfundet var Grønlænderne endnu henviet til Kajak og Konebaade. Bøsser var kendte, men vist sjældne, saaledes at den gamle Fangstmetode med Harpun og Fuglepil endnu anvendtes, og da der endnu var Sæler i Overflødighed, var Fangerne ret velstillede.

Vi var til Middag hos Kolonibestyreren, hos Provst Balle efter Kirkegang og hos Dr. Binzer. Hver Dag var der Bal i Koloniens Tranhus for Grønlanderne ^{indvandr} og vor Besætning. Der var Middag hos Chefen og stort Bal ombord for hele Koloniens ^{kvindelige} kvindelige Ungdom. Traktementet var Kaffe og Svedsker. Jeg dansede hver Aften med en nydelig lille ung Grønlanderinde, en Sønnedatter af den kendte grønlandske Bogtrykker Møller. Jeg har hørt, at hun senere er død af Brystsyge. Med Assistent Baumann var vi rundt i Grønlanderhytterne for at disse og for at gøre Indkøb. Den ene af Dagene gjorde vi en meget interessant Tur med vor Dampbarkas med Koloniens Baad paa Slæb, langt ind i Ameralikfjorden lidt syd for Godthaab. Vi startede meget tidligt om Morgenen. Chefen, tjenestefri Officerer og Koloniens Embedsmænd deltog. I Koloniens Baad var Bagagen, Telt, Kogearbejdning ^{indretning} til at opstille i Land og nogle velforsynede Kurve med Proviant og Drikkevarer. Vi sejlede rundt om det skønne Hjortetakfjeld ind paa den lange smalle Fjord hvor Vesterbygd i gamle Dage har ligget. Da vi kom til Bestemmelsesstedet, rejstes der Telt i Land ^{op} Frokost serveredes. Derefter strejfedes man rundt. Jeg havde min Bøsse med og skød en Rype, den eneste vi mødte. Chefen var lidt misundelig over, at det ikke var ham der traf den, men han fik den nu alligevel, da en Rype jo ikke forslog noget i Officersmessen. Vi var kommet ind ved Højvande. Da vi kom tilbage efter en Jagttur var Vandet faldet og flade Klipper, der før havde været under Vandt, ^{nu} laa tørre og belagt med et tykt Lag Angmasætter, en ^{sildagtig} Fisk, som Grønlanderne tørre og spiser ^{varmt} i Stedet for Brød. Da Dr. Binzer saa denne Fiskerigdom, kaldte han paa en grønlandsk Arbejdsmand, der var taget med til at udføre det grove ^{Arbejde} Arbejde, og sagde ham, at her var nok til Vinterforbrug til ham og hans Familie. Da Manden imidlertid lige havde spist en bedre Frokost af vore Levninger og var mæt, erklærede han, at det gad han ikke nu. Men saa fik han sig en ordentlig Lussing af Doktoren og Besked om at laane tomme Sække i Dampbarkassen. Assisteret af Fyrbøderen fra denne fik han i et Øjeblik samlet tre store Sække fulde af Angmasætter. Der var rasende varmt midt paa Dagen inde i Bunden af Fjorden, og vrimlede med Møskitoer. Foruden Godthaab besøgte vi Sukkertoppen og Holstensborg, hvor vi ligeledes blev venlig modtaget af Koloniens Embedsmænd. Paa førstnævnte af disse Steder prøvede jeg mig som Kajakmand i en lille Sø ved Kolonien. Forsøget overværedes af hele Kolonien, som grinede af ^{mit} ret mislykkede Forsøg paa at finde Balancen. Opholdet i Grønland var en stor Oplevelse, særlig naar man kommer der

for første Gang, men Vejret er lunefuldt. Medens vi i Godthaab havde godt Vejr, i Ameralikfjorden endog meget varmt, havde vi Slud med Regn og Sne i Sukkertoppen og tørt men koldt Vejr i Holsteinsborg. 2 Aug. forlod vi Sukkertoppen, hvor vi var inde 2 Gange for at komplettere Kulbeholdningen, og den 13 s. M. kom vi til Dyrefjord. Paa Hjemrejsen havde vi haardt Vejr i et Par Dage med vestlig Storm for hvilken vi lænsede over Danmarksstrædet. Fra Dyrefjord gik vi nordpaa, anløb Isafjord, Øfjord, samt Havnene paa Østkysten. Fra Østfjord gjorde jeg med flere en vellykket Ridetur ind i Landet til Skoven, hvor vi skød nogle Ryper. 3 September forlod vi Island, anløb Færøerne 5-11 og kom hjem, blev inspiceret og strøg Kommando 30 September. Det var et morsomt og lærerigt Togt for en ung Officer. Vi havde det hyggeligt og morsomt ombord. Chefen var en fin og meget kultiveret Mand, der var velhavende og holdt af at se mange hos sig. Han holdt derfor hver Uge en fin Middag for alle Officerer og naar vi var ved kultiverede Steder, indbød han tillige Gæster fra Land. Han var godt kendt paa Island, da han tidligere havde ført Postskibet der. Da fremmede Fiskere gjorde sig ikke skyldige i ulovligt Fiskeri, saa det var nærmest Lystsejllads fra Sted til Sted, hvor en ung Løjtnant som Vagtschef fik Lejlighed til at samle sig lidt Erfaring og Rutine. Næstkommanderende, Løjtnant Schack, var godmodig men noget af et Vrøvl. Løjtnant Alfred Garde var elskværdig og pligtopfyldende men lidt gnaven. Han var Messeforstander og ledede Messen paa en meget økonomisk Maade, saa vi alle, da vi kom hjem, fik udbetalt et meget stort Messeoverskud. Men hertil hjalp ogsaa, at vi paa Island, naar vi var til Ankers paa Fjorde, hvor der var Fisk, satte Garn hver Nat og let hver Morgen kunde faa ca. 100 Pund af de dejligste store Rødspætter. Paa Grønland var Fisk og Rensdyrkød meget billig. Løjtnant Schønning, senere Kommandør i slamesisk Tjeneste, var ualmindelig elskværdig og fuld af Løjer og Narrestreger. Han satte Humør i Messen, hvor han paa den elskværdigste Maade drillede Næstkommanderende, og i Chefens Selskaber. De øvrige Medlemmer af Messen var Stabslæge Hornemann, Maskinmester Tønnenes og Intendant Hviid. Jeg havde været saa glad for Opholdet paa Island, at jeg, da jeg ikke i Efteraarsmaanederne skulde have nogen Tjeneste, søgte og fik Orlov for at gaa i Koffardifart paa en Rejse til Island med Forenede Dampskibsselskabs Postdampskib "Laura", ført af Kaptain Christiansen. Efter at have holdt Ferie i Oktober, gik jeg saa med "Laura" 7 November fra København.

Der var kun faa Passagerer ombord, paa Oprejsen bl. a. en ung Pastor Bruhn, der skulde være Præst paa Færøerne, og paa Nedrejsen, nogle islandske Købmænd, der rejste til København om Vinteren. Vi havde stille Vejr over Nordseen, anløb Granton ved Edinb^{ergh} hvorfra jeg med de andre Passagerer gjorde en Tur til Firth af Forth Broen, der var lige ved at være færdig. Vi fik Lov til at bese denne, hvor der netop i de Dage ~~holtes~~ holdtes Belastningsprøve. Derfra gik vi til Thorshavn, som "Laura" dog maatte forlade, saasnart Post og Passagerer var sat i Land, ^{for at gaa til} paa Grund af daarligt Vejr. Efter Indbydelse af Amtmand Buchwald flyttede jeg i Land og boede hos denne i nogle Dage, indtil "Laura" kom tilbage og var udlosset. Amtmanden og Amtmandinden var rørende elskværdige mod mig og indbød hver Dag Apoteker Finsen, senere Etatsraad, der var ugift, til Underholdning. Derefter anløb vi Vestmænd^{erne} og kom til Reykjavik, hvor jeg besøgte Vennerne fra om Sommeren. Besøgene her faldt dog lidt matte ud, sammenlignet med Sommerens Fester. Nu var det jo ogsaa Vinter og mørkt. Vi havde stille Vejr og meget streng Frost under Opholdet her, hvilket gav mig Lejlighed til om Natten at se de pragtfuldeste Nordlys. Paa Hjemturen, der forløb uden særlige Oplevelser, var Vejret ualmindelig godt. Vi anløb atter Færøerne og Granton og kom til København 12 December efter en lærerig og fornøjelig Tur. Kaptain Christiansen var meget venlig imod mig. Første Styrmand Carl Nielsen var en prægtig Sømand, som jeg kom til at holde meget af. Han blev Kaptain lige efter Turen og førte "Romny" og derefter "Nidaros". Jeg holdt venskabelig Forbindelse med ham og besøgte ham jævnlig, naar han kom til København. Men det varede ~~de~~ ^{det} svære kun et Par Aar, saa blev han syg og afgik snart efter ved Døden. Ombord gik jeg lidt Vagt om Dagen for at ^(Lidt for Styrmandene) lette Styrmanden, foretog ^(for Resten Sømand) Observationer og underholdt Passagerene, der alle forkælede mig. Jeg medbragte en Kasse indeholdende 50 Stk. islandske Ryper, der var ualmindelig fine og gode. Moder overtog Kassen og Fordelingen af Ryperne, der blev modtaget med Glæde i forskellige Hjem. Lige efter Nytaar 1890 kom jeg paa Sømineskolen, hvor man fik et glimrende Kendskab til Torpedo og Minevæsenets Materie^{le}, til Elektricitet og det elektriske Materie^{le}. Skolen varede i ca 3 Maaneder og afsluttedes af en Examen. Den fortsattes derefter af en praktisk Sømineskole paa Isefjorden ved Bramsnæs vig. Eleverne var fordelt i forskellige Skibe og Torpedobaade. Jeg var ombord i Torpedoskibet "Espan Snare", hvor ^{betn} Kaptain Kofoed-Hansen var Chef og Løjtnant Vilh. Jöhnke

Næstkommanderende, Eskadren bestod i øvrigt af to Torpedobaade, Minekran Nr. 4 og en Minebaad m.m. Kommandoen blev hejst 29 Marts og s. D. afgik Skibene til Isefjorden. Det blæste en haard Vestenvind, men "^{ben}Espen Snare" og Torpedobaadene gik godt igennem, medens Minekranen, der havde Minebaaden paa Slæb, kun avancerede smaat, da den var kommet ^{til} Lappen. Om Eftermiddagen ankrede "^{ben}Espen Snare" og Torpedobaadene paa Sætteriet ved Hundested. Om Natten friskede det op til Storm og Minekranen havde en slem Rejse. Den avancerede kun smaat, alle Lamper ombord slukkedes paa Grund af Stormen og Skibets Bevægelser. Henad Morgenstunden naaede den endelig til Hundested, hvor Kranen slap Slæberen og lod Minebaaden ankre. Da dennes Anker ikke kunde holde, drev Minebaaden. Kranen gik atter til denne for at give den Slæberen igen, men Resultatet var, at de begge drev paa Grund lidt syd for Hundested Havn. Da det lysnede maatte "^{ben}Espen Snare" gaa til Assistance for at tage dem af Grunden. For at lette de to Skibe, blev Kontreminebaaden og 10 Kontreminer der var anbragt paa Minebaadens Dæk sat i Vandet og Vandet blæst af Kedlen paa Kranen. Først henad Aften lykkedes det at faa Haveristeg^{ne} trukket af Grunden og "^{ben}Espen Snare" tog hele Flotillen paa Slæb, ^{rest}først Kranen, derefter Minebaaden, derefter Kontreminebaaden, derefter alle Kontreminerne som en hel Perlerad. Da det var lige ved at blive mørkt, og Løbet er smalt over Tærskelen over til Rørvig, var der ikke Tid til at tage Minerne eller Kontreminebaaden op. Da "^{ben}Espen" var godt inde i Løbet med hele sin lange Hale paa, forplantede der sig et Vræl forefter fra den midterste Del af Halen, at Slæberen med alle Minerne var sprunget. Der var ikke Tale om at vende i Løbet Vi fortsatte saa til Rørvig, medens "Sleipner", der var sendt til Assistance fra Søminestationen i Bramsnæsvig blev sendt ud for at finde Minerne, hvilket trods Mørket ogsaa lykkedes. Alt kom hurtigt i Orden igen og hele Delingen samledes udfor Søminestationen ved Bramsnæsvig, hvor vi de følgende 6 Uger holdt Øvelser, og hvor vi blev trukket grundig igennem med ^{Torpedoudrustning fra} Betjening af Torpedoer, Miner, Minestation og Lysmaskiner, Natøvelser m.m. Der arbejdedes meget haardt om Dagen, men om Aftenen var der Fest og Lystighed. Om Søndagen gik vi dejlige Ture i den skønne Dragerup Skov, der er særlig berømt for sin Skovbund. En Dag i Maj var der stor samlet Skovtur til Dejligheden. Til Festen var der fra Kiel købt 2 Ankre tysk Øl. Øltønden blev lagt paa en Torpedovogn og i højtidelig Procession trukket af unge Officerer op ad den stejle Sti fra Landingssteden

op til Festpladsen. Om Aftenen fortsattes Festen i "Espan" med Sang og Bægerklang.

Kort efter Hjemkomsten til København tiltraadte jeg Tjeneste i Krydseren "Valkyrien", der lige var blevet færdig, og nu skulde ud paa sit første Togt. Det var et fuldt moderne og i hver Hensende vellykket Skib. Det havde i Forhold til sin Størrelse en meget svær Armering, god Fart og var godt indrettet og smukt udstyret. Chefen var Kommandør Carl Garde, en fin og smuk gammel Søofficer, der dog ikke rigtigt var fulgt med Tiden. Han var Barndomsven med min Morbroder Vilhelm Topsøe, kendte derfor ogsaa Moder og var meget venlig mod mig paa Turen. Den første Del af Togtet, der varede fra 4/6 - 25/9, anvendtes til Maskin, Artilleri og Sødygtighedsprøver, de to sidste Maaneder var vi i Eskadre under Kontreadmiral Braag, sammen med Panserskibet "Ivar Hvitfeldt" og Krydseren "St. Thomas" samt 3 Torpedobaade. Vi havde det meget fornøjeligt ombord, der var mange Officerer, deriblandt adskillige meget livlige og dygtige, som Kaptain Middelboe og Carl Julius Petersen, Premmløjtnant Foss og Bauditz. Det var endnu en af den Slags Eskadrer hvor man tilbragte den meste Tid med Evolutioner med 9 uensartede Skibe og Mærkesejllads.
Egentlig taktiske Øvelser, udover nogle faa Torpedobaads-Angreb mod Skibene til Ankers, kendtes ikke. Skydeøvelserne var saa elendige, at man næsten lige saa godt kunde have smidt Ammunitionen overbord, Natøvelser kendtes ikke og Natsejllads kun 1 a 2 Gange i Løbet af Togtet. En Oplevelse paa Togtet var vor Medvirken ved Bjærgning af Gods ud af det brændende Kielerpakhus paa Toldboden, en af de største Ildebrande i København.
Efter Kommandoens Strygning kom jeg ombord i Vagtskibet ved København, den tidligere Fregat "Sjælland", som jeg 7 Aar tidligere havde sejlet med. Det var, naar man ikke skulde være der altfor længe, et ganske morsomt Sted at være, man havde jo en fri Station, traf mange Mennesker, havde fri hver 3die Dag, men Tjenesten var ensformig og uden Interesse. Jeg kom til at tilbringe 19 Maaneder i Træk her, og det var for meget for en ung Mand, der var i en Alder, hvor man baade kunde og skulde arbejde, medens Tjenesten her nærmest var tvungen Lediggang. Det gik nu for mig nogenlunde, jeg købte af en af mine Kammerater Løjtnant Carl Moltke en dejlig Halvdæksbaad, som jeg i kommende Somre skulde faa megen Glæde af, og jeg havde jo mit Hjem, hvor jeg altid var velkommen, maaske i endnu højere Grad end ellers, da jeg jo nu kom som Gæst og ikke boede der til

4 November s. A. fejredes Faders og Moders Sølvbrylløp^{en} ved en stor Fest, der stod i Hjemmet paa Vesterbro, hvor der jo var god Plads. Vi var over 60 Mennesker til Middag. Der var skrevet mange morsomme Sange og Stemningen var festlig.

Jeg kom ombord i Vagtskibet 1 Oktober paa et Tidspunkt, da der var et slemt Drikkeri. Heldigvis kom ^{der} en Ugestid senere en ny Næstkommanderende, Løjtnant Carl Trolle, der hurtigt fik bragt en Forandring i dette meget uheldige Forhold. Trolle var ikke afholdt, han var streng, pligtopfyldende men ikke altid let at have til Overordnet. Jeg kom godt ud af det med ham, og Tonen i Skibet og i Messen blev hurtig forbedret. Jeg var ^{her} sammen med forskellige Officerer, som jeg kom godt ud af det med, for enkeltes Vedkommendes blev det endda Indledning til et Venskab, der har holdt sig Livet igennem. Blandt disse skal jeg særlig nævne Christian Hansen, senere Navneforandring til Speers^{schneider} der, der var fuld af Lune samtidig med at han var meget flittig og kunskabsrig og passede sin Tjeneste samvittighedsfuldt. Ligeledes kom jeg ogsaa her i et meget venskabeligt .

Forhold til Malte-Bruun. Thorvald Fritsche var ligeledes ombord en Tid, han var velbegavet, fornøjelig men ^{urolig} meget letsindig. Det gik ham senere meget daarligt. Chefen var først i ca 2 Maaneder Kaptain Bonnesen, en sær gammel Snegl, hvis eneste Interesse var Baadebyggeri, dernæst Kaptain, senere Kontreadmiral Urban Gad, en fin og tiltalende Søofficer, derefter i 1 Aar Kaptain, senere KommandørCaroc, en ualmindelig frisk, fornøjelig og dygtig Mand som jeg senere skulde komme til at tjene under, og som altid var meget venlig mod mig, og ^{især} endelig til ^{slet} en ganske kort Tid Kaptain Løjtved, der imidlertid den Gang allerede var syg. Han døde snart efter. Næstkommanderende var først Trolle i ca. $\frac{1}{2}$ Aar, derefter Løjtnant, senere Kaptain Niels Theodor Olsen, i 1 Aar, og tilsidst Løjtnant, senere Kaptain Edvin Jessen, en slet Person, men ikke udygtig. N. T. Olsen var ^{han var velbegavet, men meget sarkastisk og kort lide} en Boheme, han havde kort forinden slaaet nogle temmelig store Slag, der nær havde kostet ham hans Stilling. Han tog derfor Reb i Sejlende og var fornøjelig at være sammen med. Af andre Personer fra "Sjællands" Messe skal jeg kun nævne en underlig Mand, som jeg senere fik meget at gøre med. Det var en ung Løge Nicolaj Eeg Schou, en mærkelig, sær og indesluttet lille Mand. Den Gang var han trods sin Særhed, der stødte mange, endnu en glad Mand, naar han fik lukket op. Senere skabte hans Særhed saamange Vanskeligheder for ham, dertil kom paa anden Maade Sorg og Modgang, saa han tilsidst nærmest var sindseyg.

Han fik megen Tillid til mig, har sikkert paavirket mig, bl. a. ved at prøve paa at faa mig interesseret for Søren Kirkegaard som han beundrede. Senere kom han tit, naar han mødte Modgang og spurgte mig til Raads. Men efterhaanden holdt ogsaa dette op. Han levede endnu i mange Aar som et meget ensomt og ulykkeligt Menneske, men døde i Dec. 1939. Hans 2den Hustru kom nogle Dage efter hans Begravelse med et kønt lille Maleri af Skonner-ten St. Thomas, som jeg skulde have til Erindring om hendes Mand. Af Oplevelser under den lange Vagtskibsperiode kan jeg egentlig kun mindes to, der er værd at nævne. Den første var en Storm i Forbindelse med Højvande, som vi fik i de første Dage af November 1890, og som lavede stor Ravage. Den sprængte saaledes Dæmningen for det store Udgravningsarbejde til Frihavnen, saaledes at denne løb fuld af Vand. I Flaadens Leje sprængte Fregatten "Niels Juel" sine Fortøjninger. Det var om Natten, men blev observeret fra Vagtskibet. Her blev purret ud, og da en passende Styrke var samlet, rykkede vi ud, ført af Ltnt. Trolle og mig, i rask Løb henad Hønsbroen, der jo er lavet af flydende Pontoner med en lille Bro imellem hver. Ved Trykket af "Niels Juels" Stævn havde Broen aabnet sig, hvad man ikke kunde se i Mørket. Trolle, der var i Spidsen forsvandt pludselig ned i Vandet. *(Mellem 2 Toldbod. jeg fik Højvanden standse, Trolle fik det og Jædet belyst.)* Uden at afficeres af det kolde Bad og uden en tør Trevl paa Kroppen ledede Trolle Arbejdet med at faa udført Trosser, Skibet hevet op igen paa Plads og fortøjet. Da vi var færdige her, fik vi at vide at Kanonbaaden Falster havde revet sig løs og var drevet bort fra sin Plads. Saa maatte vi afsted og for-^{løste}te den. Den følgende Dag skulde Krydseren "Hekla" være sat i Vandet, det maatte opgives paa Grund af Storm og Højvande og fandt først Sted i al Stilhed nogle Dage senere.

Den anden Historie var en lidt kedelig Strid med Hæren og meget betegnende for Forholdet mellem Hær og Flaade paa det Tidspunkt. Middelgrundsfortet var under Anlæg og en stor Bugserbaad "Dragør" var af Bygningsdistriktet, der ledede Arbejderne, lejet til at slæbe Pramme derud. En smuk Sommerdag i 1891 var Medlemmerne af det kgl. Skydebroderselskab indbudt til at bese Arbejdet. "Dragør" var i den Anledning spulet og pudset lidt og laa ved nordre Toldbod for at tage Gæsterne ombord og befordre dem ud til Fortet. Ligesom den gik fra Toldboden, observerede vi, at den i Dagens Anledning førte rent Splitflag, hvad den selvfølgelig ikke havde Lov til. Dette skulde naturligvis have været ordnet ved en Indberetning til Marineministeriet, der saa gennem Krigsministeriet havde paatalt Sagen. Men Kapt Caroc var for en

mere haandfast Maade at ordne Sagen. Han konf^orerede med Chefen for Orlogsværftet, Kontreadmiral Braag, og de blev enige om at vi i Henhold til en Artikkel i Instruktioner og Reglementer skulde borttage og beslaglægge Flaget, naar Skibet for Indgaa-⁺ ende nærmede sig Toldboden. Denne Bestemmelse galdt ^{imidlertid} ikke i Københavns Havn, hvor Havnepolitiet skulde udøve Politimyndighed. Jeg fik det kedelige ^{Hver} ~~Hver~~ overdraget med en Chalup med bevæbnet Mandskab, inden "Dragør" var fortøjet, at gaa ombord, forlange Flaget udleveret, og hvis dette blev negtet, borttage det, eventuelt med Magt. Jeg klappede paa Siden, da det ^{min skede} ~~minskede~~ Fart, entrede op paa Broen, fik fat paa Skipperen, der var optaget af Tillægningen, han gav strax en Mand Ordre til at nedhale Flaget og give os det. En af vore Underofficerer fik det udleveret og sprang i Baaden. Da det var i Sikkerhed meddelte jeg til Chefen for Bygningsdistriktet, Kaptain Hansen, hvad jeg havde gjort, og efter hvis Ordre jeg handlede, tog Afsked og forsvandt. Han var ganske konsterneret. Først da jeg var kommet i Baaden, kom han i Tanker at han burde have protesteret, men det var forsent. Det blev en farlig Opstandelse bagefter, Krigsministeriet blev rasende, Skydebrødrene foragede. Man foreslog, at jeg skulde desavoueres, men det vilde Caroc ikke høre Tale om, han hævdede, at jeg havde handlet nøjagtig efter hans Ordre. Resultatet blev, at Flaget skulde tilbageleveres Bygningsdistriktet af den samme Officer, der havde afhentet Flaget. Tilbageleveringen skete saa, som udtænkt og foreskrevet af Kaptain Caroc, ved at Ltnt Fritsche og jeg med Flaget under Armen, i en af Byens flotteste Wiernervogne kørte til Marievej i Hellerup, hvor Ingeniørtroppersnes Bygningsdistrikt holdt Kontor, og hvor vor Ankomst var anmeldt og ventet. Da vi kom ind tog Fritsche Ordet og sagde, at vi paa Vagtskibets Vegne kom paa en venskabelig Visit, og da han var færdig, stak jeg Flaget frem og sagde "værsaa god her er Deres Flag". Kaptainen var lidt forbavset, men tog sig dog i det. Nogle Dage senere blev Besøget gengældt af Løjtnant, senere Generalløjtnant Nyholm. Han blev meget vel modtaget af Kaptain Caroc. Fritsche og jeg var tilsagte. Ved ^{at} Glas Champagne charmerede Caroc ganske den elskverdige Ingeniørofficer, der senere flere Gange sammen med mig har moret sig over Afslutningen af denne lidt barnagtige Affære.

Afskrift af en Artikkel i Dagbladet "Kjøbenhavn" 1891.

Slaget paa Rheden

Efter at i længere Tid de forskellige Forter af Københavns Landbefæstning har afgivet passende Maal for Forsvarsvenner

og Selvbeskatteres patriotiske Udflugter, er Turen nu omsider kommen til Søforterne. I Gaar begyndtes der med Middelgrundsfortet. Det ^{var et} udsøgte ^{det} fine Selskab, skulde ud og tage den ny Befæstning i Øjesyn, noget nær Københavns fineste, nemlig selve det kgl. ^{københavnske} Skydebroderselskab, hvis krigriske Bedrifter trods det krigriske Navn ellers indskrænker sig til at foregaa i Selskabslokalerne paa Vesterbro. Men Søen tærer som bekendt saa rart, og maaske skulde den lille Udflugt i Gaar skærpe ^{Appetit} Apetitten til en ny, større ^{Affordring} ~~Affordring~~. Ingeniørkaptejn Hansen var Indbyder til og Leder af Ekspeditionen. Og omtrent ved Totiden stod hele Selskabet paa Damperen "Dragør" ud gennem Havnen. Stemningen om Bord var ^{selv} selvfølgelig yderst animeret, og der sparedes heller intet for at gøre Stads af de fine Gæster. Endog ^{man} en saa udsøgt Artighed havde man vist dem, at "Dragør" havde Splitflag oppe uden noget som helst Mærke - altsaa selve det danske Orlogsflag. Men uheldigvis er "Dragør" ikke nogen Orlogsmand - kun en lille skikkelig Havnedamper, der ikke gør nogen Kat ~~fortræd~~ - og uheldigvis har den ikke fjærneste Berettigelse til at føre Marinens Flag, hvor mange Skydebrødre og Ingeniørkapteiner den saa har om Bord. Og da "Dragør" passerede Toldbodbommen, var der aarvaagne Blikke om Bord i Vagtskibet "Sjælland", der straks observerede den lille Fejltagelse. "Dragør" fortsatte uhindret sin Kurs ad Middelgrunden til. Men om Bord paa Vagtskibet traf man sine ^{den} Dispositioner til at stoppe dens Hjemvej og tage Splitflaget fra den, om fornødent med Magt. En Timestid senere, da "Dragør" atter kom til Syne for indgaaende, laa i alt Fald en fuldt rustet Slup parat til at entre den. Og i samme Øjeblik Damperen lagde til ved Nordre Toldbod, tæt ved Karantænehuset, laa Sluppen ved dens Side, Løjtnant Th. Jensen, der førte den, gik straks efter om Bord i "Dragør" og forlangte Flaget udleveret. Nu paafulgte der en kort forvirret Scene. Medens skrækslagne Skydebrødre over Hals og Hoved styrtede i Land, parlamenteredes der livligt mellem Damperens Fører, Ingeniørkapteinen og Marinens ^{selv} Repræsentant. Selvfølgelig gik den sidstnævnte af med Sejren, og al Anvendelse af Magt viste sig ganske overflødig. I et nu var Splitflaget strøget, rullet sammen og transporteret ned i Vagtskibets Fartøj, der vendte tilbage med sin Trofæ, medens det overlodes Hr. Hansen selv at udgranske, hvordan det kan tænkes muligt, at en kgl. dansk Ingeniørkaptein i Spidsen for et helt kgl. københavnsk Skydebroderselskab ikke kan staa sig mod en eneste Marineofficer. Og vi giver Kapteinen Ret. Det er haardt, at man ikke engang har Lov at føre Splitflag

naar man ellers har ubegrænset carte blanche, at man udenvidere kan invitere Privatselskaber ud til og selv spille Vært paa de Forter, der bygges for Landets Penge. Qui.

I Officersmessen i "Sjælland" havde vi mange morsomme smaa Selskaber, naar en af Officerene^{ne} tog en eller flere Venner om bord til et beskedent Traktement. Jeg husker en mærkelig Mand, Sprogmanden Peter Kristian Thorsen, der var Ven og stor Beundrer af Niels Theodor Olsen. Han kom undertiden om Aftenen og besøgte denne, de kom saa ind i Messen, hvor vi havde det meget fornøjeligt, og hvor denne mærkelige Bondeskikkelse nød Samlivet med Officerene^{ne}. Fritiden tilbragte jeg hjemme hos Fader og Moder, naar jeg da ikke var i Selskab, hvad ret hyppigt skete. Et Sted, der havde^{de} særlig dragende Evne, var Grosserer Vermehrens smukke Hjem i Frederiksberg Alle. Da han selv var syg, blev vi ikke i bedt til Selskab der, som tidligere paa Nørrebro. Men min Søster Ellen kom der en Gang om Ugen sammen med nogle unge Piger, jævnaldrende med Husets to ^{ældste} ~~eldeste~~ Døtre, og Johannes og jeg var meget ivrige efter at^{de} hente hende. Man kom i god Tid, blev trakteret med Frugt og Vin og glædede sig over Samværet med den elskverdige Familie. Hvad der særlig drog mig var den ^{naestældste} ~~eldeste~~ Datter, der havde udviklet sig til en yndig ung Pige, fuld af Skælmeri. I Foraaret 1891 var vi paa Studenterkarneval paa Casino. Louise og Johanne Vermehren og cand. jur. Rudolf Blum, Johannes, min Søster Ellen og jeg. Fru Vermehren fulgte med. Unge Piger kunde den Gang ikke gaa paa Karneval uden moderlig Opsigt. Da jeg havde bragt i Erfaring, at Johanne skulde være Pernille, fik jeg mig en pragtfuld Leanderdragt. Vi morede os godt, tiltrods for at jeg aldrig har egnet mig for Karnevalslystighed. Men jeg saa kun een den Aften, og der var jo rigelig Lejlighed til at fjerne sig lidt fra Iagtagere, der var jo baade store og lille Sal, hvor man dansede, Pergolaen og den lange Basargang, hvor man kunde sværme lidt, naar man ikke dansede. Ved den Tid skulde min Baad for første Gang klargøres, den skulde jo have et Navn. Det faldt da ganske naturligt at jeg bad den tilbedte unge Dame om Tilladelse til at give Baaden hendes Navn, en Anmodning som beredvillig blev ^{tilstået} ~~givet~~. Jeg havde mange dejlige ^{lyb-} Ture den Sommer. Der var paa Værftet bygget en Halvdæksbaad til Lystsejlfads for Officerer og den var ligesom min Baad oplagt ved Estakaderne ved Broen. ^{kaptein} Kaptein Caroc holdt meget af at sejle. Han sejlede saa Værftets ny Baad og jeg skulde saa, naar jeg ikke var i Land sejle med min Baad med ham. Han sejlede bedst og vandt næsten

altid, uagtet jeg tror at min "Johanne" var den bedste. Jeg havde ogsaa mange ^{gode} Ture til Sletten fra Lørdag EM. til Søndag Aften, hyppig først Mandag ^M morgen. Jeg husker en Tur til Sletten. Jeg havde en Værnepligtig Brinck, der i 1882 - 83 havde været frivillig Lærling med mig paa Fregatten "Sjælland, senere blev han Fyringeniør, med i Baaden. Vi kom til Sletten Søndag FM. Da Fader skulde til København samme Aften fik han Lyst til at sejle med mig. Vinden var svag vestlig, altsaa god. Efter Middag startede vi, jeg tror Klokken var 6, og det gik ret godt over Nivaa Bugt, men saa flovede det mere og mere, og blev tilsidst helt stille. Da Klokken var 11 Aften, var vi ved Taarbæk Dampskibsbro. For at Fader kunde naa den sidste Dampsporvogn fra Bellevue, løb vi ind til Broen. Den var imidlertid meget høj. Brinck maatte først op for at tage imod Fader, og da han kommer op og maa bøje sig for at komme under Gelænderet, glider en sammenrullet Overretssag og Dom ud af Lommen og lige gennem Mellemmrummet mellem Broplankerne ned i Dybet. Fader og Brinck tog nøje Mærke af Stedet, hvor Sagen var forsvundet, og Brinck entrede nu ned under Broen for at søge. Vi var med Baaden kommet ret langt ind, heldigvis saa langt, at Sagen ved Hjælp af Svovlstikker fantes liggende paa nogle store Sten uden at have været i Vandet. Glad var Fader og vi andre over, at den var fundet. Saa skulde Fader af Sted, men ved den inderste Ende af Broen fandt vi en høj Laage, der, da sidste Skib var gaaet, var aflaaet. Brinck klatrede op paa Laagen og hjælper Fader op, jeg skubbede paa fra den udvendige Side. Ligesom de sidder deroppe parat til at hoppe, hører de Fodtrin og Stemmer. De lader sig glide tilbage paa den udvendige Side og ser 2 Gendarmere passere forbi. Vi holdt os musestille til Gondarmerne var borte, saa kom Fader over, maatte skynde sig for at naa sidste Sporvogn og morede sig senere mange Gange over at tale om Turen, særlig Afslutningen, da han nær var taget af Gendarmerne. Brinck og jeg naaede først til København tidlig om Morgenen efter en skøn Sommernat. Johanne Vermehren, hvorn Baaden var opkaldt efter, var ogsaa et Par Gange ude at prøve den paa kortere Aftenture i Sundet sammen med sin Broder Edvard. Hun fandt sig hurtig tilrette i en Baad og holdt af, at faa Lov at styre Baaden. Jeg benyttede en hver Lejlighed til at være sammen med eller blot møde hende, over hvis hidtil saa lykkelige ^{Hjem} ~~Hej~~, der den Sommer hvilede et tungt Tryk paa Grund af Grosserer Edvard Vermehrens Sygdom. Han var født i Ringsted 19 April 1835 og Søn af Glæmester Peter Nicolaus Vermehren (1793 - 1869), der i Begyndelsen af

forige Aarhundrede var indvandret fra Tyskland og tilhørte en gammel flandersk Slægt, hvorom der er givet Oplysninger i Stamtavlen for Slægten Vermehren. Han havde efter at være udlært nedsat sig paa Nørrebrogade som Isenkrammer og var tidlig klar over at Voldens Sløjfning vilde give Stødet til et ^{voldsomt} voldsomt Byggeri paa det gamle Voldterræn og udenfor dette. Han lagde sig derfor, efter at have taget Grosserer-Borgerskab, og samtidig med at han oparbejdede Forretningen paa Nørrebrogade, efter Handel med Bygningsbeslag en Gros, hvorved han tjente mange Penge i Byggeaarene. Han var undertiden nødt til at overtage Ejendomme, der var under Opførelse, naar Bygherren gik i Stykker, ligesom han selv ogsaa byggede, dels Nørrebrogade 18 A, hvor han havde Forretning og Bolig, dels Kareen mellem Grønåttorvet, Frederiksborggade og Nørrefarimagsgade. Han var en dygtig og dristig Forretningsmand og samtidig en Mand med et stort Hjerte, først for sine egne, Hustru og Børn, Familien i videste Forstand og Venner, og tillige for Alle, som var kommet i Nød. Han havde et lyst og lykkeligt Sind og skabte sammen med sin smukke og udmærkede Hustru Johanne Sofie f. Galle, der ligeledes var født i Ringsted 20 Februar 1845, Datter af Farver Galle (1810 - 72) og Hustru Jensine Caroline Henriette f. Jappe (1816 - 1902), et lykkeligt Hjem for de sex Børn, fire Døtre og to Sønner, der voxede op i dette. Det strenge Arbejde i Byggeaarene og den dermed følgende Spænding og Risiko har vel lagt Grunden til den alvorlige og uhelbredelige Sygdom, Breit Syge, som ramte GrossererVermehren i Slutningen af Firserne. Han solgte derfor sin Forretning og trak sig tilbage til sin store smukke Villa, Frederiksberg Alle Nr. 53, hvor Kochs Handelsgartneri laa i gamle Dage, og hvor nu Kochsvej og Ejendommene paa dennes vestlige Side ligger. Haven var stor, ca 2/3 Td. Land og Villaen, der tidligere havde tilhørt Fru Petresch, meget rummelig. Fra Foraaret 1891 gik det stærkt nedad Bakke med hans Helbred og 22 Juli afgik han ved Døden, kun 56 Aar gammel. Han var fra den første Dag jeg kom i Familien, altid meget venlig inod mig, og Tanken om, at jeg skulde blive hans Svigersøn, var - efter hvad jeg senere har hørt - ham hverken fremmed eller ukær.

14 Dage efter Begravelsen var Froken Johanne Vermehren af Moder indbudt til at tilbringe nogle Dage paa "Lavelille" ved Sletten. Hun kom 13 August, samme Dag kom jeg sejlende med min Baad og med hendes Broder Edvard Vermehren ligeledes paa Besøg i Sletten. Vi tog derfra efter Middag, fik Modvind, senere Stille, Sønden-vande og om Natten tillige Taage, saa vi naaede først til

København ved Daggry næste Morgen. Den 15 August gjorde jeg atter et Besøg i Sletten, og den 16 August, det var en Søndag, fik jeg ligeledes byttet mig fri for Vagt for at tage til Sletten, da jeg ^{vidste} viste, at det var sidste Dag, hun skulde tilbringe paa "Lavelille". Cand jur. Rudolf Blum og hans Kæreste Frk. Louise Blum var ligeledes indbudt til at tilbringe Søndagen i Sletten og bringe Johanne Vermehren hjem. Vi fulgtes med Morgen-damperen fra København. Efter den sædvanlige solide Søndagsfrokost havde Moder bestilt en Char- a - banc, med hvilken Ungdommen foretog en Køretur til Gurru Ruin. Der var den Dag baade i Haven, i Lave Skov og ved Gurru rigelig Lejlighed til rent tilfældigt at komme lidt bort fra de andre, og en ganske enestaaende god Lejlighed var der paa Hjemrejsen om Aftenen med Dampskibet "Gefion" til at komme lidt bort fra det forlovede Par, som vi fulgtes med. Det var en skøn og lun Augustaften, en af de første gode Aftner den Sommer, der ellers var saa vaad og kold. Fuldmaanen skinnede og vi spadserede paa Dækket, indtil vi fandt os en Plads, hvor vi var helt alene paa Promenadedækket, helt agter i Rundingen. Her lykkedes det endelig at faa sagt de forløsende Ord, der blev særdeles vel modtagne. Da vi nærmede os København, blev Meddelelsen om det, der var foregaaet, givet til vore to Rejsefæller, der delte vor Glæde. Den næste Dag begav jeg mig til Frederiksberg Alle 53 for at indhente min Svigermoders Samtykke. Hun gjorde mig Hvervet let og tog venligt imod mig som Svigersøn, og hendes Venlighed mod mig og Tillid til mig er aldrig bleven formindsket i de mange Aar, vi fik Lov at beholde hende. Det var tilfældigvis Louises Fødselsdag, og i den Anledning var flere af den nær^{me}verende Familie indbudt til Middag den Dag. Der kom Svigermoders Moder Fru Galle, Svigerfaders Brødre, Professor Frederik Vermehren og Kontorchef Christian Vermehren med Frue, Pauline, en Søster til Doktor Hansen i Næstved, Frk. Elisabeth Vermehren, min Broder Johannes m. fl. Det var en stor og glædelig Overraskelse for Familien at erfare Forlovelsen og Dagen formede sig til en smuk Fæst. Der blev samme Formiddag afsendt et Telegram til Fader og Moder i Sletten, de kom til København samme Aften og var begge meget glade for den nye Svi-gerdatter. Fæstlighederne fortsattes i den følgende Tid paa Vagtskibet, hvor man umulig havde kunnet undgaa at mærke, hvad der var i Gærde, hvorfor ogsaa saavel Chefen som Officerene var meget interesserede i at gøre den unge Piges Bekendtskab, i Familierne og paa Præsentationsrejse til Næstved, hvor vi besøgte Kaptein Roding og Frue, en Søster til Svigerfader, derfra til

Holløse Mølle, hvor vi besøgte Olaf Høyer og Frue, en Søster til Svigermoder og endelig til Onkel Vilhelm i Alsted Præstegaard. Efter en kold og vaad Sommer fik vi et smukt Efteraar. Naar jeg havde fri tilbragte jeg den meste Tid i Frederiksberg. Alle 53, hvorfra vi om Formiddagen foretog dejlige Køreture sammen med Svigermoder, oftest i Jagtvognen, til Dyrehaven og Frederiksdal. Hele denne Periode af mit Liv staar stadig for mig i et festligt Lys og blev en smuk Indledning til et langt og lykkeligt Samliv. 21 December s. A. udnævntes jeg til Premierløjtnant. Begivenheden fejredes baade paa Vesterbro og paa Vagtskibet. Den første Audiensdag i Januar 1892 begav jeg mig til ^{Amalieberg} Amalieberg for at takke Kongen for Udnævnelsen. Den jourhavende Adjudant var Kaptain i Ingeniørkorpset Rørdam, en fin og venlig Mand. Der var mange samlede i Forgemakket, og man kom ind efter Rangfølgen. Da der var gaaet ca. 1½ Time, uden at det havde tyndet videre ud i Forgemakket, blev der raabt: "Audiensen er sluttet", saa kunde alle, der endnu ikke var kommet ind, tæfle af med uforrettet Sag. De to følgende Audiensdage gentoges det samme, og jeg begyndte at blive ked af det. For fjerde Gang troppede jeg op den første Mandag i Februar. Turen var imidlertid gaaet rundt, saa det igen var Rørdam, der var jourhavende. Han kendte mig igen og blev noget forbavset over, at jeg allerede kom igen. Jeg fortalte ham saa, at det trods alle Anstrebninger endnu ikke var lykkedes mig at komme ind. Saa lovede han at hjælpe og fik mig hægtet paa alle de Søofficerer, der netop den Dag skulde melde sig til Kongen i Anledning af Chefkommandøerne for Sommeren. Vi kom ind sammen og stillede op, jeg helt paa venstre Fløj. Kongen gik langs Rækken, Eskadrechef, Skibschef, der takkede for det de skulde føre. Saa kom Kongen til mig, der allerunderdanigst ^{danmarks} takkede for Udnævnelsen til Premierløjtnant. I en lidt ærgelig Tone siger ^{saa} Kongen: "Jamen hvilket Skib skal De føre?" "Patrouillebaad Nr. 4, Deres Majestæt" svarede jeg. Saa satte han et Ansigt op, som om han vilde sige: "Det kunde De jo have sagt strax." Endelig slap jeg fri fra Vagtskibet i Slutningen af April 1892 for i Maj at gennemgaa en Signalskole ved Ingeniørenes ^{hvis} Signalkompagni paa den idyliske Øvelsesplads i Glassiet, hvor nu Østbanegaarden ligger. Envidere blev der Lejlighed til endnu et Besøg i Holløse Mølle og i Alsted Præstegaard. I Slutningen af Maj s. A. fejredes Kong Christian IX og Dronning Louises Guldbryllup med store Festligheder i København og Juni - Juli var jeg udkommanderet som Næstkommanderende i den nye Torpedobaad "Narhvalen", hvor

Premierløjtnant Vilhelm Jöhnke var Chef, udrustet til Forsøgs-
 skydning med Torpedoer ved Søminestationen ved Bramsnæsvig,
 hvor jeg tilbragte et Par meget inter^{erante} og fornøjelige
 Maaneder, hvor der var rigeligt med baade Arbejde og Fest.
 Johanne besøgte mig en Søndag og Løjtnant Jöhnke, der havde
 kendt hende, fra hun var Barn, sørgede for, at vi fik en smuk
 og morsom Dag sammen. August og September var jeg Fører for
 Patrouillebaad Nr. 4 i Defensionseskadren ved København. Det
 var en ny Type Patrouillebaade, hvoraf der lige var bygget 4,
 de var saa latterligt, det end lyder, forsynet med Stangtorpedo-
 apparater. Vi havde Tilholdssted i Lynettehavnen, hvor vi spiste
 i en dertil indrettet Transportbaad. Den eneste mærkelige Ople-
 velse paa Togtet var, at jeg en Nat, da jeg laa paa Patrouille
 ved Minesperringen, hvis hemmelige ^{in den Nat} Fyr var tændt, saa en Torpedo-
 baad, der med slukkede Lanterner laa lige udenfor Minefeltet.
 Jeg troede naturligtvis, at det var en af vore egne, uagtet den
 forekom mig ret stor. Jeg drejede op efter den for at komme den
 paa Ptajehold, men saa nu, at den gik frem og drejede nordpaa .
 Jeg satte Fart paa efter den og kunde en Tid lang se et svagt
 Lys fra Kahytsnedgangen, der maa have staaet aaben. Jeg indberet-
 tede det, men man troede, at jeg havde set Syner. Næste Nat,
 jeg var ude, saa jeg den igen og fulgte den et Stykke. Paa min
 fornyede Indberetning blev vor største og hurtigste Torpedobaad
 "Havhesten" udrustet. Samme Nat, medens "Havhesten" var ved de
 sydlige Fyrlinier, blev Spøgelsesbaaden set og forfulgt af
 Løjtnant Brockmeyer med Torpedobaad Nr. 12, men den forsvandt
 ligesom de to forige ^{to} Gange. Man blev efterhaanden tilbøjelig til
 at tro, at det var en tysk Torpedobaad, der var sendt op for at
 se paa vore Krigsfyrlinier, om hvis Tænding, der af Hensyn til
 Skibsfarten var givet Meddelelse i Efterretninger for Søfarende.
 23 August fejrede Louise Vermehren og Rudolf Blums Bryll^{up}
 Frue Kirke og Middag i Hjemmet i Frederiksberg Alle. Jeg ^{var} ~~av~~ med
 men maatte tidlig ombord. 1 Oktober s.A. tiltraadte jeg Tjeneste
 som Skoleofficer ved Underofficersskolen, der var installeret ^{let}
 i Søkvæsthusets Forhus i Overgaden oven Vandet paa Christianshavn.
 Jeg fik en rar lille 2 Værelse^s Lejlighed i Stueetagen ud til
 Kanalen. Kaptain, senere Kommandør V. Schoustrup var Chef, Prem-
 ierløjtnant, senere Kontreadmiral J Nyholm var Næstkommanderende,
 og Premierløjtnant, senere Udenrigsminister Chr. Cold var den
 anden Skoleofficer. Vi to førte en lille Messe sammen, som Chr.
 Cold ledede paa en udmærket Maade, hvor vi fik Morgenmad og
 Frokost. Middagen, hvor der kun var den tjeneste^{havende} ~~gørende~~, fik vi

fra Søofficersforeningen, den var god og billig (1Kr.) og meget rigelig. Vi havde Tjeneste en Uge ad Gangen, i den tjenestefri Uge havde man kun sine Timer at passe. Jeg var Lærer i Engelsk og Signalering og en lang Tid Vikar i Artilleri for Premierløjtnant Jørgen Jungersen, der var paa en Tjenesterejse til Paris, hvor han i en Drosche ved et Sammenstød med en anden Vogn fik Køben knust. Man fik 1,33 Kr. for Timen, saa det blev jo altid til noget. Tjenesten var ganske morsom og optog fuldt ud ens Tid paa Vagtdagene. Man begyndte allerede Kl. 6 om Morgenen ved Udpurring af Eleverne og fulgte saa disse gennem talrige Inspektioner til, de var kommet i Seng om Aftenen, ligesom der ogsaa hver Nat skulde inspiceres. Skoleofficerene tog sig meget af Eleverne som man jo ogsaa var sammen med Aaret rundt i tre Aar. Mange af dem har jeg senere fulgt med Interesse hele Resten af min Tjenestetid. Chefen var dygtig og gik op i sin Gerning med stor Interesse, men han var vanskelig, mistænksom og mistroisk. Han var en mærkelig Blanding af godt og ondt. Han var klog, kundskabsrig med ubestrideligt Administrationstalent og meget belæst, men samtidig ofte grov og uopdragen og altfor nervøs til at føre Skib. Professor Vermehren har fortalt mig, at han som ung Kunstner tegnede Schoustrups Faders og Moders Portrætter, hvorved man faar en god Lejlighed til at lære Folk at kende. Han sagde, at Faderen, der var en velhavende Grosserer, var dygtig, men brøtal og grov, medens Moderen var en ualmindelig fin, køn og ^u ~~kultiveret~~ Jødinde. Man vil genfinde begge Forældres Karaktertræk hos Sønnen, Jeg kom imidlertid godt ud af det med ham, og han var saa venlig mod mig, som han overhovedet kunde være. Han var gæstfri; naar han havde Selskab, var den vagthavende Officer altid bedt med. Konen, en svensk Præstedatter var fortrykt, og Børnene vist ogsaa. ^{Premier} ~~Premier~~ løjtnant Nyholm var i mange Henseender hans Modsætning. Han var en rask Sømand og Officer, der tog frisk, men maaske undertiden lidt overfladisk, paa alting. Han var gift med en Kusine, der var meget intelligent og musikalsk. De var begge meget gæstfri, man blev altid bedt ind, naar de havde Gæster, og det gik altid meget livligt til. Jeg kom udmærket ud af det med min Messekammerat Løjtnant Chr. Cold, som jeg var sammen med i to Aar, dels i Land, dels ombord. Han var ubestrideligt anlagt til noget stort, hvad han jo ogsaa blev. Han var en ualmindelig intelligent og charmerende Mand, der dog overfor Mennesker, som han ikke sympatiserede med, kunde være meget kølig og sarkastisk og han kunde under en tilsyneladende høflig Form sige saadanne Mennesker mange ubehagelige Sandheder.

Med Chefen kunde han ikke, de drillede hinanden, Cold mest, da Schoustrup var bange for ham. Han havde lige inden han kom paa Underofficersskolen været tre Aar i russisk Tjeneste, hvor han havde faaet mange Venner. En af disse sendte ham undertiden en stor Dunk fersk Kaviar, som vi saa i Fælledsskab nød til vor Frokost. Jeg befandt mig særdeles vel ved at have faaet min egen Lejlighed, og det var vist ogsaa en Lettelse for Moder at faa et af Børnene ud af Huset. De yngre voxede jo til og krævede mere Plads. Jeg holdt nogle smaa morsomme Familieselskaber om Aftenen. Maden- pønt koldt Bord- fik jeg leveret fra Mouvielles Forretning paa Østergade, hvilket jeg lærte af Løjtnant Cold. Vinteren 1892- 93 gik godt og fornøjeligt.

I Marts 1893 var der Examen paa Skolen, hvorefter der i April begyndte en streng Tid for de to Skoleofficerer, idet vi begge var i fuld Aktivitet fra 6 FM. til 5 EM., den ene paa Værftet ved Tilrigning og Ekvipering af Skolens Øvelsesskib, Briggen "Ørnen", den anden paa Skydeøvelser med Eleverne enten paa Amager eller med Dampbarkas i Svanemøllebugten. Man havde saaledes kun fri hveranden Eftermiddag og var desuden træt af at færdes ude i den skarpe Foraarsluft hele Dagen og af at komme op hver Morgen Kl. 5. I de sidste Dage af April hejste vi Kommando i "Ørnen". Det var meget koldt, da der ikke fandtes nogen Kakkelovn i Skibet. Vi gik fra København til Nyborg, hvor vi havde Station i ca. 5 Uger. En Dag midt i Ugen lettede vi og gik ud i Bæltet for at holde Skydeøvelser og Sejlmanøvrer, og den næste Dag kom vi tilbage til Nyborg Fjord. Tiden var nøje inddelt med afvekslende Øvelser, Rejsningsøvelser, Exercits, Fartøjsøvelser, Landgangskompagni, Geværskydning i Land og Signalering ved Dag og Nat. Det var utroligt, hvad der kunde præsteres i Retning af Rejsningsøvelser. Fra at ligge med Rejsningen omhug med Bram og Bovenbramræberne oppe, til hele Rejsningen var strøget, Fastestængerne og Understængerne nedfiredt, gik kun ca. 8 Minutter, og til at faa det hele omhug igen 10-11 Minutter. Der blev arbejdet haardt baade paa Dækket og tilvejs, og man hørte kun Næstkommanderendes Kommando og Baadsmandspiberne. Under Opholdet ved Nyborg, der gentoges de to følgende Aar, blev vi ofte indbudt til Middag hos Baron Holck paa Holckenhavn og hos Vinhandler Schalburg. Ved Begyndelsen af Juni gik Briggen til Søs, dette Aar til Østersøen, hvor vi i ca. 14 Dage holdt Sejlmanøvrer og Skydeøvelser. Den sidste Uge af Juni anløb vi Kalmar, hvor vi takket være den gæstfri og velhavende danske Konsul Kreuger og hans elskværdige og smukke

Frue, der var fotograferet med sin yndige lille Søn paa Skødet som Dronning Blanka paa det bekendte Billede, havde nogle fornøjelige Dage, bl. a. en morsom Udflugt til Borgholm Slotaruin paa Øland. Derefter havde vi igen en lang Sejlperiode i Østersøen i Nærheden af Bornholm, og midt i Juli anløb vi København for at proviantere, gik atter til Nyborg Fjord og derefter til Vejle Fjord, hvor vi ankrede ud for Munkebjerg, hvor vi havde Station i ca. 3 Uger. Her fortsattes med Rejsnings- og Fartøjsøvelser samt Svømmeundervisning og større Arbejder som Udførelse af Varp- og Sveranker. Her ^{holdes} ~~holtes~~ ogsaa hvert Aar en stor Landgangskompagni Øvelse, der gik til Greisdalen, hvor der ved Broen over Aaen ved Hammerværket udkæmpedes en haard Kamp, hvor der flød Blod, naar de kæmpende blev altfor ivrige. Paa Vejen fra Nyborg til Vejle i de sidste Dage af Juli bjærgede vi i haardt Vejr Besætningen fra en tysk Galease "Gesina" i Nærheden af "Elefantgrunden". Galeasen havde om Natten i Storm rørt Grunden, rimeligvis paa "Bolsaxen", var bleven løk og senere kæntræt, men flød dog stadig. Besætningen blev, efter at have tilbragt Natten ridende paa Kølen af Skibet, i meget forkommen Tilstand taget ombord i Briggen og landsat i Kerteminde, hvor de afleveredes til den tyske Konsul. Efter Hjemkomsten fra Briggen begyndte Skolen igen 1 Oktober. Johanne og jeg havde tænkt paa, at vi ligesaagodt kunde holde Brylløb, Svigermoder havde givet sit Samtykke, og vi søgte nu at finde os en pæn og passende Lejlighed paa Christianshavn. Efter at have set paa forskellige, fandt vi en, der tiltalte os i høj Grad. Det var i Strandgade Nr. 50 1 Sal, det sidste Hus ^(inden Broen, der ligger over) til Wildersplads. Det var en Hjørnelejlighed med 4 Værelser, pæne og gode, med en fortrinlig Udsigt over Havnen og Reden, Lejen var meget moderat, kun 550 Kr. Den økonomiske Side af Sagen var ogsaa i Orden. Gagen var ganske vist ikke stor - 1080 Kr. - men af Bedstemoder havde jeg ligesom de andre Søsken faaet en lille Kapital, saa var der faldet en lille Arv til mig fra Onkel Andreas i Viborg, selv havde jeg i de forløbne 4 Officersaar sparet ca. 2000 Kr., som jeg havde anbragt i Helsingør Skibsværft. Endelig gav Svigermoder os Tilsagn om et stort aarligt Tilskud, saa vi i faste Indtægter havde godt 3000 Kr., hvilket den Gang blev anset for passende. Brylløpsdagen ^{var bestemt} ~~blev ansat~~, Lyssningen foretaget og Møblerne sat paa Plads, da Johanne blev syg. Det viste sig at være typhoid Feber, og hun var meget daarlig i nogle Dage. Brylløpet maatte opsættes indtil videre, og det var en streng Tid der fulgte.

Da hun i den første Ugestid havde meget høj Feber, maatte hun lade sit dejlige store Haar klippe af. Men Sygdommen forløb imidlertid normalt, og midt i November begyndte hun at komme lidt op igen, men Kræfter var der ikke mange af. Hun var i Forvejen en lille fin Sylphide, men var efter Sygdommen kommet ned paa en Vægt af 85 ^{kg} £, hvilket jo ikke var ret meget. Vi vilde jo gerne se at faa Bryllup inden Jul for at have Juleferien, den eneste Ferie vi kunde være sammen, i vort ny Hjem. Doktor Bendsen, Familien Vermehrens gode gamle Ven og Huslæge, stillede sig imødekommende, ja tilraadede det endog, da han mente at Johanne vilde kunde faa det mere roligt i det nye Hjem, og Bryllupet blev saa bestemt til 19 December 1893, men af Hensyn til, at Bruden ikke havde ret mange Kræfter, i betydelig mindre Format end først bestemt. For ikke at gøre Dagen for anstrengende blev Bryllupet sat til Kl. 1 EM. i Holmens Kirke, hvor Stiftprovest Jacob Paulli, Familiens Præst, der havde konfirmeret Johanne og alle hendes Søskende, viede os. Det var Rimtaage om Formiddagen og endnu, da vi mødtes i Kirken. Men da Brudeparret ^{og} efter Vielsen traadte ud af Kirken, brød Solen igennem og lyste paa et ungt og lykkeligt Par og paa en yndig Brud. Fra Kirken kørte vi til Hjemmet i Frederiksberg Alle, ^{hvor en lille Bønnetræ havde ventede os og} hvor der trods det tidlige Tidspunkt ^{afholdes} en smuk og animeret Bryllupsfest med mange gode Taler og smukke Sange, hvor Brudeparret hyldedes. Allerede Kl. 8 om Aftenen kørte Martin, Familiens Kusk, os i Landaueren til Strandgade, hvor vi fandt det yndigste Hjem ordnet til os og fyldt med smukke Gaver og Blomster. I Ro og Mag kunde vi drikke Te i vort nye Hjem og glæde os over dette og Gaverne, og Bruden kunde efter en indholdsrig og anstrengende Dag komme tidlig til Ro.

Inden jeg forlader dette Afsnit af mit Liv og paa en Maade ^{tager} ~~teg~~ Afsked med Barndomshjemmet, skal jeg med faa Ord fortælle, hvorledes Livet havde formet sig der. Fader blev i 1892 Assessor i Højesteret, Johannes blev 1890 cand. jur. og blev samme Aar ansat som Assistent i Københavns Magistrats 4 Afdeling Carl, der ^{var} ~~var~~ Student fra 1888, blev 1893 Forstkandidat, Axel var 1890 bleven Søkadet og Vilhelm Student 1892. Søstrene var ligeledes voxet til. Tante Lise, der efter Bedstemoders Død var bleven alene, blev boende paa 2 Sal og sluttede sig varmt til Huset og til alle Børnene, der i hende fandt ikke alene en enestaaende god Tante, men tillige en forstaaende Veninde. Det var et godt og lykkeligt Hjem, Forældrene var glade og tilfredse og Børnene var solide og klarede sig pænt.

ooo000ooo

IV Løjtnantsaar 1893 - 1901

Det blev en lykkelig ^{og frokelig} Tid for det unge Egtepar, der 19 December var flyttet ind i Strandgade. Det morede den unge Frue at styre sit Hus, det vil sige, det var vistnok Pigen, en ualmindelig god og dygtig ung Pige, der egentlig tog Ledelsen, men det var jo kun godt. Juleaften, der faldt paa en Søndag, havde vi Fader og Moder til Frokost og fik forskellige Besøg i Anledning af Jul og Fødselsdag. Aftenen fejrede vi alene i vort Hjem. Onkel Vilhelm fra Alsted sendte en yndig ^{lille} Edelgran til vort første Juletræ. I Løbet af Vinteren 1894 fik vi efterhaanden indbudt Slægt og Venner til at se, hvor hyggeligt, vi havde faaet det, og hvor glade vi var. Paa Underofficersskolen gik alt ligesom foregaaende Aar, undtagen at jeg boede i Strandgade, naar jeg var fri, og at jeg hver Dag - ogsaa Vagtdagen - havde faaet Lov til at spise Frokost hjemme, idet Ltnt. Cold tog mulig forefaldende Tjeneste. Middagen fik jeg hjemmefra. Den blev hentet hver Dag af Oppasseren i en foret Kurv, og Johanne kom saa over og spiste sammen med mig og blev nogle Timer, hvorefter hun blev fulgt hjem af Oppasseren. Saasart hun var hjemme, og havde fundet alt i Orden, blev Køkkenlampen tændt og stillet paa Køkkenbordet foran Vinduet i ca. 5 Minutter. Dette Vindue kunde ses fra mit Sovekammer ^{vercelæ}, hvorfra Signalet saa blev besvaret. Chefen der viste megen Interesse for vor lille Menage, gik gerne om Aftenen en Runde gennem Skolen og kiggede da ofte ind til os, naar denne var Slut, paa et lille Besøg. Jeg tror ikke, at det var helt tilfældigt, at dette Besøg tit faldt, medens vi spiste vor Middagsmad. Han havde god Forstand paa Mad og skulde derfor altid se, hvad der var paa Bordet den Dag. En Dag fik vi Frikadeller. De saa rigtig pæne ud, maatte han erkende. "Hvad Slags Kød er de lavet af?" spurgte han. Johanne sagde saa, at de var lavet af Svinemørbrad. Han havde nær faaet et Slagtilfælde. "Det maa De aldrig gøre", sagde han. Johanne forsvarede sig med, at det havde hun lært af sin Moder, men det hjalp ikke. "Det maatte ikke ske oftere". En anden Dag saa han, at vi brugte en meget gammel ^{min forælder} hvid Porcelænsflødekande, med malede Blomster, til Sauceskaal. "Hvad er det for en Flødekande?" Han fik den og løftede den op for at se den i Bunden, hvor han ganske rigtig fandt Porcelænsfabrikkens tre Bøgelinier. "Det maa I aldrig gøre mere" sagde han, "Det er et af de ældste Stykker fra Den gamle Fabrik, den er meget sjælden og kostbar". Saa maatte vi jo se at finde en anden. En Dag, ca. 15 Aar senere, da vi havde nogle fremmede

til Middag, var den gamle Flødekande kommet frem. Jeg havde lige siddet og fortalt denne lille Historie om Schoustrup og Flødekanden, da Kaffetøjet blev baaret ud. Ligeefter hørte jeg et skarpt Smæld fra noget, der faldt og gik i Stykker. Jeg tænkte strax, at det var nok den gamle Flødekande, og ganske rigtig. Den var heldigvis splintret i saa mange Stykker, at der ikke kunde være Tale om at prøve paa at sætte den sammen. Begge disse Historier viser, at Schoustrup virkelig havde venlig Interesse for os. Han havde ogsaa forinden vort Bryllup prøvet paa at faa indrettet en Lejlighed til os i Manzardetagen, men dette strandede paa Bygningsvæsenets Modstand. Omkring 1 April blev Ltnt. Cold syg af en meget langvarig Bronchitis, saa jeg i hele Maaneden, der var den strengeste af alle, var ganske alene om Tjenersten, men saa var det jo en Oplevelse, at Johanne kom over om Aftenen og holdt mig ved Selskab. Sommerturen 1894 med Briggen var som foregaaende Aar, dog at Kaptain, senere Kommandør Hans Peter Holm var Chef. Det var dog en meget tvivlsom Forbedring. Udenlandsturen gik det Aar til Stavanger, hvor vi havde nogle meget fornøjelige Dage med Fester baade ombord og i Land. Alexander Kielland var Amtmand og umaadelig charmerende, ligesom ogsaa hans nydelige Frue og smukke Døtre, hvoraf den yngste Else dog kun var et Barn. Den ældste, der var smuk og meget livlig, var meget indtaget i Ltnt. Cold. Hun havde kort forinden været forlovet med en ung Handelsmand fra København, som hun havde truffet under et Besøg der. Da hun kom hjem, var hun imidlertid kommet paa andre Tanker, men desværre saa sent, at den unge Mand var afsejlet til Stavanger for at hilse paa Familien og ikke kunde stoppes. Til alt Uheld kom Dampskibet tidligere om Morgen^{en} end ventet, og kom hurtigt afsted, da der kun var lidt Gods at udlosse. Da Alex Kielland tidlig om Morgen^{en} gik til Havnen for at afværge, at den unge Mand gik i Land, var Skibet desværre gaaet, og den vragede Kæreste midlertidig taget hen paa Hotellet, hvor Kielland opsøgte ham og maatte give ham den nedslaaende Besked. Da det var meget vanskeligt at komme bort fra Stavanger undtagen søværts maatte den unge Mand holde sig indespærret paa Hotellet i flere Dage. Det kunde dog ikke holdes hemmeligt, at han var der, og der blev stort Rykind i Hotellets Restaurant af Nysgerrige, der vilde have Lejlighed til at se paa Manden. Der var Middag hos Konsulen, paa Raadhuset og en stor Midsommer-aftenudflugt i Baade til et Sted i Skærgaarden. Det var i det hele et morsomt Ophold, der varede fra 23 til 29 Juni. Paa Hjemturen var vi næsten naaet til Skagen, som vi dog ikke saa,

da det var regntykt og ventede at være i Frederikshavn følgende Morgen, da Vinden henad Aften pludselig sprang og samtidig friskede. Vi fik rebet og det blæste hurtigt op til en sydlig Storm. Da der samtidig var haardt sønden Vande, drev vi hurtigt nordpaa og saa den næste Morgen Norges Fjælde ikke langt borte. Vi var drevet op i Nærheden af Lyngør Havn og avancerede ikke noget imod Stormen, der samtidig trak helt til SV altsaa omtrent langs Landet. Saa mødte vi en norsk Lodsbaad, en af de rigtige, der kan klare sig i Sø, og Chefen mente, at det var bedst at tage Lods, hvis det skulde være nødvendigt at søge ind paa en Ankerplads. Lyngør Havn, hvor hans Bedstefader ^{høim til Lyngør} havde sin heltmodige Kamp med ^{den} Fergatten "Najaden", drog ham svært, og hans Bedstefaders Grav paa Langesund Kirkegaard ligeledes. Lodsen kom saa ombord i svær Sø. Han præjede over til os om at holde af for Vejret. Da vi saa med stor Fart løb bort, kom han op paa vor Laaring og afpassede sin Fart efter Briggens. Da vi saa var faldet lidt i Takt med hinanden forlangte han Tampen af en Kaste: line fra Briggens Hytte med nogle raske Folk til at hive ind paa den, naar de fik Ordre. Selv stillede han sig hen paa Forkant af Masten med Tampen af Kasteenden ^{linen} om Livet. Paa et givet Signal af ham til den Lods, der havde Roret, skar denne ind mod os i samme Øjeblik, som Briggens Agterende sank dybt ^{med} i en Bølgedal. Han bogstavelig traadte over fra Lodsbaaden til Briggens Hytte, hvor efter Lodsbaaden skar ud og sejlede bort. Det var et flot Syn. Han tog os saa lige ind under Klipperne, hvor vi i en Afstand af 1 - 4 Kvartmil fra Kysten havde en haard sydvestgaaende Strøm der førte os godt op i Krydset, trods Storm og Sø. Da vi havde faaet passende Højde og da Vinden samtidig løjede og rummede lidt, satte vi om Natten Kurs efter Skagen og naaede et Par Dage efter til Frederikshavn hvor vi fik Vand i Slutningen af Juli kom vi til København, hvor vi deltog i Festlighederne i Anledning af Kronprindsens (Frederik VIII) og Kronprinsessens Selvbryllup, hvorefter vi sønden om Øerne og gennem Lille Belt gik til Vejle Fjord og herfra til Troense. Midt i September kom vi til København og 27 s. M. strøg vi Kommando. Medens jeg var ude med Briggen boede Johanne hos sin Moder i Frederiksberg Alle. I Sommerens Løb var hun et lille Besøg i Holløse Mølle og derefter nogle Dage i Alsted Præstegaard. 13 September aabnedes Hjemmet i Strandgade atter. Paa Underofficersskolen afløste Premierløjtnant da Cunda Chr. Cold. I August s. A. var min Broder Axel bleven Sekondløjtnant i Søofficerskorpset. Livet i Strandgade og paa Underofficersskolen fortsattes i det.

i det kommende Vinterhalvaar stille og fredeligt.

12 Januar 1895 fik jeg og mine Sæskende kgl. Bevilling paa at antage Familienavnet Topsøe-Jensen.

I Januar fik vi en meget streng Vinter, saa det var umuligt trods Fyring at holde varmt i Strandgade, hvor ogsaa Vandet var frosset, saa vi maatte hente Vand i Spande. Kaptain Schoustrup gav Tilladelse til at Johanne maatte flytte ind til mig paa Skolen, hvor vi indrettede os meget hyggeligt i mine to smaa Stuer. Efter en tre Ugers Forløb fik vi mildere Vejr, saa at hun atter kunde bo i Strandgade. I Sommeren 1895 var jeg for tredje Gang med "Ørnen". Togtet forløb som de andre, undtagen at vi paa Udenlandsrejsen besøgte Marstrand og Strømstad, hvor vi fik Lejlighed til at se Stedet for Tordenskjolds heldige og uheldige Kamp. Vi maatte det Aar ikke komme udenfor Skagen, da der havde vist sig nogen Raaddenskab i Briggen. Schoustrup benyttede dette til at være endnu mere forsigtig end tidligere med Sejladsen. Under vort Ophold i Nyborg i Maj havde jeg Besøg af Johanne, der i Pinsen var indbudt til at bo i ^{Vindings} Vinderup Præstegaard hos Pastor Brorson. Samme Aar i August fik jeg atter under vort Ophold i Vejle Besøg af hende og af Svigermoder, der var for hjemgaaende. De blev nogle Dage i Vejle, hvorfra vi en Dag tog en vellykket Køretur til Randbøl, Engelholm, Jelling og Greisdalen. Vi kom til København midt i September og strøg Kommando 28 s. M., hvorefter jeg afgik fra Underofficersskolen. Den foregaaende Dag var vi flyttet fra Strandgade til Stenogade Nr. 9 for at være noget nærmere ved vore Forældre. Vi fik her i et ganske nyt Hus, bygget paa "Løvens" Grund en pæn moderne fem Værelses Lejlighed. Da jeg mod Forventning ikke blev sat til nogen Tjeneste, søgte jeg Orlov i 2 Maaneder for at rejse paa en længere Udenlandsrejse med Johanne, og efter Faders og Moders Ønske fulgte min Søster Ellen med paa Turen. Vi rejste fra København 5 Oktober over Kiel til Hamburg, hvor vi tilbragte en Dag og derfra til Heidelberg om Natten, dog uden Sovevogn. Efter et Par Dages Ophold her tog vi til Luzern, idet vi dog paa Vejen stoppede i nogle Timer i Schaffhausen for at se Rhinfaldet. Fra Luzern gjorde vi forskellige Udflugter bl. a. til Pilatus, som vi var oppe paa, desværre i tørt Taage. Efter en meget interessant Jærnbanetur op til og gennem St. Gotthardtunnellen kom vi til Lugano, hvor vi blev et Par Dage i det herligste Vejr, og derfra videre med Ophold i et Par Dage hvert Sted til Como, hvorfra vi tog til Bellagio, Milano og Genua, hvor vi ikke befandt os vel, da Hotellet var lidt dyrere, end vi havde tænkt os. Herfra tog vi saa til Rom, hvortil

vi ankom ^{sent om Aften} efter en meget ^{smuk} Køretur. Vi kom til at bo hos Madame
 Rosada, ~~Ven~~ ^{Via} Aurora 35, i et Pensionat, der var meget søgt af
 danske. Her boede til Stadighed Billedhugger Hasselriis og som
 Gæster bl. a. Amtmand, ^{og Professor Holm fra Kunstakademiet, ledsaget med Fru} Kammerherre Bille med Frue. Vi befandt os
 udmærket i Rom og i Pensionatet, hvor Kammerherre Bille tog sig
 meget af os, gav os gode Raad med, hvorledes vi bedst skulde an-
 vende vor Dag, og examinerede os i, hvad vi havde set i Dagens
 Løb. Med Hr. og Fru Bille, der medbragte Vin og Kager, var vi en
 Aften ved Fuldmaanetid i Colloseum og paa Hjemvejen kom vi forbi
 Fontana Trevi, hvor vi ofrede en ^{Barock} ~~Bejaer~~, medens Bille med Vemod
 saa til. Han var klar over, at det var hans sidste Romerrejse.
 Den sidste Nat (30/10 - 1/11) vi tilbragte i Rom oplevede vi et
 Jordskælv. Vi vaagnede ved en ^{buldrende} ~~buldrende~~ Lyd og mærkede at Sengen
 gyngede. Johanne greb mig i Armen og spurgte, hvad det var. Jeg
 svarede mod bedre Vidende, at det vist var en tung Vogn, der var
 kørt forbi og raadede hende til at sove videre. Saa kom der endn
 et Stød, lidt svagere end det første. Saa var det forbi. Næste
 Morgen erfarede vi, at de fleste Mennesker var styrtet ud af
 Husene uden at give sig Tid til at faa noget paa, og at man paa
 Torve og Pladser kunde have været Vidne til højst mærkeligt paa-
 klædte eller snarere upaaklædte Mennesker. 1 November kom vi til
 Napoli, hvor der var fuldkommen tropisk varmt. Om dette stod i
 Forbindelse med Jordskælvet eller med et samtidigt Lavaudbrud ^{fra}
 Vesuv ved jeg ikke, men det er jo ikke ^{usandsynligt} ~~usandsynligt~~. Lavastrømmen
 der var brudt ud af en Revne paa Siden af Krateret flød som en
 bred, først hvid- og senere rødglødende Aa ^{med} langs Keglen og
 havde overskaaret Bjergbanen, saa Forbindelsen var afbrudt. Jeg
 holdt ikke af Neapel, der var saa varmt, saa snavset og Napolitan-
 nerne var støjende og ubehagelige. Efter at have været her fire
 Dage tog vi til Pompeje, hvor vi efter Hasselriis Raad tog ind
 paa Albergo del Sale. Det saa lidt afskrækkende ud, der var Ler-
 gulv, baade i Spisestuen og i Værelserne. Udgangen fra disse var
 til en udvendig Balkon, herfra førte en Trappe ned i Gaarden.
 Midt i denne stod et vældigt Træ, under hvilket man spiste Mor-
 genmaaltidet. Vært, Værtinde og Datter var venlige og gode mod
 os. Det var latterligt billigt, vi betalte kun 4 Lire a Kr. 0,65
 om Dagen pro Person, altsaa omtrent 2½ Kr for Værelse og fuld og
 god Forplejning, Vin indbefattet. Den ene Dag tog vi en grundig
 Undersøgelse af Pompejes Ruiner, den næste Dag besteg vi Vesuv.
 Først ^{Koruri} med Vogn et Stykke, vistnok til Torre Aninevate, derefter
 red vi paa nogle frygtelige Krikker saa højt op ad Bjerget som
 muligt og endelig blev vi slæbt af nogle Banditer det sidste

Stykke Vej til Krateret paa Keglen Top. Det blev Regnvej medens vi var deroppe og vi saa ikke noget, saa der var ret uhyggeligt, særlig da vi var alene med en Masse Banditter: Først^{den}, to Banditter til hver Person til at slæbe os op samt Drengene, der passede Hestene. Ned af Keglen gik det i Spring, saa var vi henne og so paa Lavastrømmen, der saa særlig uhyggelig ud i Taagen, det var en Lettelse, da vi slap ned til Hestene endnu bedre, da vi naaede Vognen, bedst da vi naaede Sale, hvor vi blev vaskede og fik andet Tøj paa inden vi samledes ved Bordet og fik os en forsinket men velfortjent Middag. Johanne var fuldstændig mærbanket af Turon, hvad der holdt Modet oppe hos hende var, at hun til Hestopasser havde en sød og køn lille Italiener^{isret}dreng, der sprang ved Siden af Hesten og opmuntrede den naar det var nødvendigt. Saa saa han skælmsk op til Johanne og raabte: "Cela va bien, Madame" Fra Pompeji tog vi med Toget til Vietri og derfra med Vogn lige langs den skønne Kyst, til Amalfi, hvor vi boede udmærket - naar man lige undtager, at der var Væggetøj - i et gammelt Kloster, hvor vi havde Priorens Lejlighed med lille Stue og to Celler, og den skønneste Udsigt. Fra Amalfi tog vi med Dampskib til Capri, hvor vi boede højt oppe paa et godt Hotel, der vistnok hed Luna. Herfra tog vi dejlige Ture i Omegnen og aflagde et meget interessant Besøg i den blaa Grotte. Tilbage til Neapel, hvor vi havde efterladt en Del af vor Bagage, med Dampskib i det skønneste Vejr paa den dejlige Bugt. Paa Vejen anløb vi Sorrent. Næste Morgen var det Hensigten at tage et Exprestog, saa vi kunde naa Florenz samme Dag. Vi kørte fra Hotellet i god Tid, men saa sprang Seletøjet paa Droschehesten og vi maatte holde for at reparere og dernæst køre meget forsigtigt. Da vi yderligere blev sinket ved Stemplingen af vore Rundrejsebilletter gik Tiden. Da vi endelig var færdige og vilde ud paa Perronen smækkede Biletkontrollen Døren i for Næsen af os, uagtet Toget endnu holdt. Dette gav Anledning til Slagsmaal mellem vor Drager og Kontrollen, hvilket naturligvis gav Anledning til Krav om væsentlig højere Dragerpenge, men Toget kom vi altsaa ikke med. Det var forresten ikke den eneste Gang, at vi i Neapel gav Anledning til Slagsmaal. Allerede den 2 Dag under vort Ophold paa Alle Sjøles Dag tog vi ud paa Kirkegaarden, der den Dag altid er smukt pyntet med Blomster og levende Lys og Valfartssted for alle. Da vi var færdige med Besøget og kom til Udgangen, var der to Droschekuske, der begge tilbød sig og som begge mente, at de var kommet først og derfor havde Ret til os. Saa kom de op at slaas, og Blodet flød.

Vi turde ikke fjerne os, saa havde de sikkert i Forening overfaldet os. Tilsidst sejrede den ene, den værste af Banditterne, og vi blev proppet ind i hans Vogn. Det kostede selvfølgelig ogsaa extra, at han havde maattet kæmpe for os. I Stedet for det hurtige Tog, der vilde have bragt os til Florentz paa 8 Timer, maatte vi vente over en Time og saa tage et langsomt Tog, der stansede ved alle Stationer og først naaede Rom om Aftenen. Det var som at komme hjem, saa vel havde vi befundet os i Rom. Hos Madame Rosada blev vi venlig modtaget og bestemte os ^{de første} for at blive nogle Dage i Rom. Herfra rejste vi saa til Florantz, hvor vi blev i fire Dage i et dejligt Vejr og glædede os over den smukke By med de pragtfulde Samlinger. Vi var i Fiesole og Certosaklosteret, tog saa med Toget ^{over} til Appeninerne til ^{Bologna} Boulogne, en Rejse paa et Par Timer, hvor vi fra dejligt Sommervejr gik lige til Vinterkulde med Temperatur i Nærheden af Frysepunktet. Herfra videre til Venedig, hvortil vi kom ved Midnatstid ved klart Fuldmaaneskin, hvad Hasselriis ^{vi's} havde paalagt os, han føjede til, at vi skulde forlade Byen inden Dagen brød frem. Det gjorde vi nu ikke, vi saa os godt om, men da vi havde Snesjap og Kulde tog Byen sig jo ikke ud, som den skulde. Men uforglemmelig er Byen alligevel. Herfra til Verona med Snesjap og Kulde, saa vi begyndte at længes efter at komme hjem. Fra Verona startede vi saa en Morgen Kl. 3. Da det blev lyst var vi godt paa Vej til Brennerpasset, passerede Insbruck, hvor der laa høj Sne og kom til München om Aftenen efter en skøn Rejse gennem Alperne og i et behageligt Selskab med en ^{napolitansk} Professor, der særlig studerede Vulkaner og havde været paa Island, som han interesserede sig meget for, og en grinagtig gammel Bajrer i Tyrolerdragt. Vi var et Par Dage i München, hvor vi saa os godt om om Dagen og tilbragte Aftenen i en Bierhalle, men det var streng Frost, hvorfor vi nu glædede os til at komme hjem. Vi stoppede en Nat i Berlin og fortsatte saa over Warnemünde i et lille elendigt Hjulskib "König Christian" i Storm over Østeråen og var glade, da vi med nogen Forsinkelse paa Grund af ^{Vejret} atter satte Foden paa Danmarks Jord. Den Aften d. 27 November var der stor Modtagelse paa Jærnbane stationen, og vi var glade over efter en indholdsrig Rejse at komme til vort eget Hjem, hvor alt var vel, naar man undtager, at der havde været Indbrud i vort Pulterkammer, hvor mange af vore Sengklæder var stjælnede. Det var allerede opdaget inden vi kom hjem. Gerningsmanden eller rettere Konen var vor Rengøringskone, der var kendt med Forholdene og havde benyttet Lejligheden, medens vi var borte, til at

tage for sig af Hetterne. December forløb i Ro, men lige efter Nytaar 1896 begyndte jeg for 2den Gang paa Torpedoskolen først i Januar - Marts den teoretiske, derefter April - Maj paa den praktiske Skole ved Bramsnæsvig. Jeg var sammen med Amdrup ombord i Torpedobaaden "Markrelen", hvor Saxild, der var Lærer paa Skolen, var Chef. Han var et ualmindeligt elskværdigt og fornøjeligt Menneske, men en slet Sømand. Vi havde det meget hyggeligt og fornøjeligt ombord. Kaptain Vøhtz var Chef for "Espe^{ben}-Snare" og Skolechef og Skolen var knap saa god, som den første jeg var paa i 1889. Vi kom tilbage til København den 18 Maj, hvorefter jeg strax tiltraadte Tjeneste ved Orlogsværftet som Forstander for en Signalskole. 1o Juni til 31 Juli var jeg atter til Tjeneste i Vagtskibet "Sjælland." Det var en kedelig Omgang. Chef var Kaptain Johannes Theodor Olsen, som jeg allerede har omtalt paa mit første Togt 1882, han var fuldstændig uduelig, men godmodig og skikkelig. Næstkommanderende var Løjtnant Licht, der ligeledes var ganske ^{ubrukelig} uduelig. Den første Søndag i Juli havde jeg fri og skulde til Helsingør hvor Johanne boede hos Tante Lise, der det Aar, ligesom i flere tidligere, havde lejet sig ind for Sommeren i et lille Hus i Lappen. Fader og Moder med alle Børn var ligeledes bedt, de kom med Char a banc fra Sletten. Vi mødtes ved Middagstid hos Tante Lise til Frokost. Min Søster Gudrun befandt sig ikke vel, da de tog hjemmefra, men Moder mente, at det var noget forbigaaende, og tog hende med. Hun var meget sløj ved Ankomsten til Tante Lise, men blev bragt til Sengs. Vi andre gik til Frokost og kørte derefter med Vognen til Julebæk og Hellebæk og kom hjem til Middag. Gudrun havde sovet og havde det tilsyneladende bedre. Efter Middag blev hun klædt paa og sat paa Vognen hvorefter de tog hjem til Sletten, medens jeg tog med Dampskibet fra Helsingør til København, hvortil Johanne kom nogle Dage senere. En Dag i Slutningen af Ugen, da jeg havde Vagt og tilfældig stod ude i Falderebet, saa jeg min Broder Vilhelm komme fra Bommens Vagt henmod Vagtskibet og jeg forstod strax, at der maatte være noget meget alvorligt, for han, der kun var 22 Aar, lignede en gammel Mand. Han fortalte, at Gudrun var død s. D. 10 Juli. Sygdommen havde taget volsom Fart og efter fem Dages Forløb havde den gjort det af med den skelmske og glade unge Pige. Vi var jo ikke vant til Sygdom og Død i vor Familie, derfor slog det ogsaa saa haardt. Det er aldrig opklaret, hvad hun egentlig døde af. Doktoren talte om en Skarlagensfeber, der var slaet ind i Stedet for ud, men det lyder ikke sandsynligt, da hun

faa Aar i Forvejen havde haft Skarlagensfeber. Mange Aar efter er jeg kommet til at tro, at det har været Meningitis. Hun begravedes fra Humlebæk Kirke, hvor Onkel Vilhelm talte og forrettede Jordpaakastelsen. Om Natten kørtes hendes Kiste til København, hvor hun næste Morgen nedsattes i Morfaders og Mormoders Grav paa Garnisons Kirkegaard. 1 August rejste Johanne med sin Moder til Svejbæk mellem Himmelbjærg og Silkeborg, medens jeg tiltraadte Tjeneste i Krydseren "Geiser" i Eskadre i to Maaneder. Chef var Kaptain H. P. Holm, han var kun ringe. Næstkommanderende var Pr-Løt. Nielsen, der var pligtopfyldende og god, men uelastisk, trættende og smaalig. Foruden mig var Chr. Hansen (Speerschneider) og Frederik Cold ombord. Vi havde det udmærket godt sammen og var vist ogsaa Skyld i at "Geiser" altid gjorde, hvad der kunde ventes af den. Vi tre kan vist tillægges en Del af Æren for at H. P. Holm kort efter blev Kommandør, hvortil maaske ogsaa bidrog, at Eskadrechefen Kommandør Uldall var kommet paa Kant med sine to andre Skibshefer, Caroc paa "Ivar Hvitfeldt" og Fugl paa "Valkyrien". Om Eskadren, der jo dette Aar bestod af tre gode, ny og til Dels ensartede Skibe, samt "Hjælperen" og fire Torpedobaade der ogsaa var nye, er ikke meget at sige. Uldall foragtede forudlagte Planer for Togtet, alt skulde gaa efter ^{Inspiration} ~~Inspiration~~. Resultatet blev derefter. 30 September strøg vi Kommando. Johanne havde nogle Dage tidligere gjort i Stand til at jeg skulde komme hjem og til Flytning, da vi efter Moders Ønske havde lejet Fader og Moders gamle (oprindelige) Lejlighed paa Vesterbrogade 37. Grunden til Faders og Moders Flytning var at Huset var købt af en Spekulant, Urmaager og Guldsmed Vald. Hansen, en Broder til Charlotte Wiehe. Han vilde bringe noget ud af det, moderne Butikker i Stuen, Kvistetage. Da Moder raadete over næsten hele denne, var det umuligt for dem at tale sig til Rette. Fader og Moder sagde saa op og var saa heldige af finde en dejlig Lejlighed i Nørrefarimagsgade 13 (dengang 23), en stor og smuk Lejlighed lige overfor Ørstedsparken. Men Moder vilde ikke have fremmede ind i de Stuer hvor hun havde levet og virket i 25 Aar, man vilde vel ogsaa nødig lade Tante Lise, der var ret svagelig, være alene i Huset. Resultatet var, at vi fik Anmodning om at flytte, hvilket skete den 2 Oktober, kun et Aar efter vi var flyttet til Stenosgade. Det var jo selv efter ^{Indskrænkningen} ~~Indskrænkningen~~ en stor Lejlighed, 7 Værelser m.m., og vi fik os hurtig indrettet en hyggelig Bolig, hvor vi kom til at tilbringe sex gode Aar.

gaaende Tog kørte ind i et overfyldt Skovtog, der gik ud ved

1 Oktober var jeg tiltraadt Tjeneste ved Søminekorpsets 1 Afd. det passive Søminevæsen, hvor jeg blev i 2 Aar, og hvor jeg fik en interessant Tjeneste, særlig Foraar og Efteraar, da jeg hver Gang var Chef for Rekrutskolen, der afholdtes to Gange aarlig. Der var megen Virksomhed paa Søen som Fører af Minekran, dels paa Skolerne og dels ved de Forsøg, der stadig ^{holdtes} holdtes til Forbedring af Minemateriellet. Chef for Afdelingen var Kapt. Bauditz, der var en dygtig energisk, men ikke elskværdig Chef. Den 15 December fik vi en lille Søn, en yndig lille Dreng, der blev modtaget med Glæde og Forventning af hans Forældre og Bedsteforældre. Han vejede kun 5 ~~lb~~, da han blev født, men trivedes godt. 21 Febr. 1897 blev han døbt i Vor Frue Kirke af Stiftprost ~~st~~ J. ^{Poull} ~~Poull~~ og fik Navnet Helge Gottlieb. Han var et meget livligt Barn, der vilde underholdes og Johanne var derfor meget træt i den følgende Tid. 27 April holdt Johannes Bryllup med Inge Mygind, en Søster til min Kammerat Niels Mygind. Bryllupet stod i Jesuskirken i Valby og derefter Middag hos Wiwel. Grundlovsdag d. 5 Juni flyttede vi til Nærum til Smedens Hus, hvor vi havde lejet Sommerbolig for at Johanne skulde komme til Kræfter og Helge have godt af Landluften. Vi tog ^{med} Dampskib til Skodsborg i et saa varmt Vejr, at Johanne med Helge, der var knapt $\frac{1}{2}$ Aar gammel, kunde sidde paa Dækket. Helge, der var meget livlig og frem^{med}sig, underholdt alle de kvindelige Passagerer der flokkedes om den unge Moder med det kønne, livlige Barn. Jeg tog frem og tilbage med Dampskibet til Skodsborg hver Dag. Det gik godt med Landopholdet de første Dage, men 11 Juni blev Helge ^{meget} syg af den forandrede Mælk. Vi fik fat i en meget dygtig og tiltalende Læge Dr. Mathisen i Nærum. Han sultede Helge i nogle Dage og gav ham derefter en streng Diæt med Blaabærsuppe, kogt Vand med lidt Cognac eller 1 Theskefuld Rødvind. Helge var meget syg en Uges Tid og derefter bedre i den næste Uge. Han tabte flere ~~lb~~ i Vægt, som han dog forholdsvis hurtigt indhøntede. Han naaede at blive rask, saa at Johanne og jeg den 29 Juni kunde tage til København for at overvære Søsters og Hans Chr. Krogs Bryllup i St. Johannes Kirke med paafølgende Middag hos Wiwel. Johanne og jeg tog hjem til Nærum om Aftenen. Vi tog med Banen til Holte, hvor en Vogn ventede os og kørte os hjem i en skøn dansk lys Sommernat med Nattergalesang. En Søndag d. 11, da jeg om Aftenen var taget til Kbhv. fra Klampenborg, hvortil jeg var spadseret, skedte vel nok den største Jærnbaneulykke, jeg har oplevet herhjemme, ved Gentofte Station, hvor et gennemgaaende Tog kørte ind i et overfyldt Skovtog, der holdt ved

Stationen. Katastrofen kostede 40 Mennesker Livet, medens ca. 100 blev saarede, de fleste haardt. 18 Juli blev Johanne syg af Gigtfeber og var syg en fjort^{en}~~en~~ Dages Tid. I de første Dage af August s. A. aabnedes Kystbanen, hvorved jeg fik en betydelig bedre og hurtigere Forbindelse med København. 8 August tog vi med Kystbanen en Eftermiddag til Sletten med Helge, som den Dag aflagde sit første Besøg paa Lavelille hos sine Bedsteforældre. 30 August flyttede vi tilbage til Vesterbro. Her gik Aaret og Begyndelsen af det følgende Aar (1898) stille og ensformigt. Om Dagen ved Søminevæsenet, ellers hjemme, hvor vi glædede os over ^{af 12-}vor lille Dreng, Helge, udvikle~~de~~ sig godt. 23 Maj fik vi en sød lille Datter, der 24 Juni blev døbt i Vor Frue Kirke af Stiftprovst Jacob ^{Paulle} ~~Paul~~. Sommeren var ualmindelig kold, saa vi var glade ved, at vi det Aar blev i København. Johanne havde Formiddagskort til Tivoli, hvortil hun hver Dag, naar Vejret tillod det kørte Helene og Helge ind. En enkelt Dags godt Vejr havde vi jo af og til, saaledes bl. a. den 5 August, da vi holdt en meget vellykket Afskedsfest for Ltnt, senere Viceadmiral G. Amdrup, der nogle Dage efter skulde til Angmagsalik, for at begynde sin store Expedition til hidtil ubesøgte Strækninger af N.O. Grønland. Middagen, hvor jeg havde samlet hjemmeværende Venner, bl. a. Ltnt, senere Kommandør Edv. Andersen, Ltnt, senere Kapt. Chr. Hansen (Speerschneider) var meget animeret. Efter Middagen kørte Selskabet en smuk Tur over Knippelsbro ud paa Amager og hjem over Langebro i en smuk og stille Aften. 31 Aug. til 25 Sept. var jeg Fører af Minekran Nr. 1 ved Øvelse-spærringer^{ne}. Bauditz var Chef for Spærringen, der blev udlagt i forrygende Storm. Det var meget anstrengende 4 Uger. Samme Dag vi sluttede gik jeg ombord i Vagerinspektionsskibet "Løvenørn", hvor jeg skulde ~~være~~ ^{være} Næstkommanderende. Vagerinspektør var Kapt. Carl Julius Petersen, en elskværdig ^{mand} og dygtig Sømand, hos hvem jeg lærte meget, blandt andet alt hvad der var smukt og severdigt i de Havne vi anløb. Da han var ugift, holdt han ikke af at være i København, men foretrak Provinsbyerne, hvor han havde mange Venner, særlig i Korsør og Frederikshavn. Han var velbeværet men havde været doven, og da han blev ældre, blev han meget tunghør. Jeg lærte Farvandene godt at kende og fik Interesse for Virksomheden, hvortil jeg senere skulde vende tilbage som Chef. Jeg traf mange elskværdige Mennesker, bl. a. Familien Cloos i Frederikshavn, der var meget gæstfri og altid indbød de Søofficerer, der kom til Havnen til Middag. Cloos var Konsul og havde en stor gammeldags Forretning med Kul og Foderstoffer, Fru Cloos

var Datter af en tidligere Søofficer Barfred, der havde været med som ung i Kanonbaadskrigen, derefter været Landmand og endt som Toldinspektør i Frederikshavn. Sønnen var den senere kendte Konsul Chr. Cloos. For Sommeren 1899 havde vi lejet Stueetagen i en Villa paa Christiansvej i Charlottenlund. Da Johanne kom derud 19 Maj opdagede vi, hvad vi ikke anede, at der var Rugbrødbageri i Kælderen, hvilket for det første gav en ilde Lugt, men ^{telligt} Gulvet var om Natten ganske varmt af Bagerovnen, der stod under Soveværelset. Her fødtes vor 2 lille Datter Else den 21 Juni, medens jeg laa i Esbjerg for at sprænge et Vrag paa Horns Rev. Fra 2 - 20 August var Helge, der kun var 2 3/4 Aar gammel, paa Besøg hos sine Bedsteforældre i Sletten. 20 August flyttede Johanne med Helene og Else ind fra Charlottenlund, 30 August blev Else døbt i Frue Kirke under et forfærdeligt Tordenvejr, og 2 Oktober fratraadte jeg Tjeneste i "Løvenørn". S.D. tiltraadte jeg Tjeneste ved Klargøring af Krydseren "Valkyrien" bestemt til Togt til østasiatiske Farvande under Kommandør, Hs. Kgl. Højhed Prins Valdemar som Chef. 12 Oktober hejste vi Kommando, den 15 s. M. afgik vi fra København efter at Kongen og den kgl. Familie havde været ombord paa Afskedsbesøg. Det var med meget blandede Bølelser, at jeg forlod Hjemmet. Johanne blev tilbage med tre små Børn, selv havde hun ikke mange Kræfter, og den Hjælp, vi havde, var meget upaalidelig. En Støtte havde hun i sin Moder ^{og alle Søster,} men ^{isærlig i Fader og Moder,} vel nok mest i Tante Lise, der boede i samme Hus og var rørende god og trofast mod hende og Børnene, samt af sin ældste Søster og af Fader og Moder.

Det var en smuk ^{og} varm Efteraarsdag Kl. 3 vi forlod København for at tiltræde den lange Rejse. Johanne med Helge, Fader og Moder m.f. var paa Langelinie, hvor der var sort af Mennesker, for at vinke Farvel. Da vi havde kastet los fra Bøjen og langsomt begynte at glide udefter, spillede "Valkyriens" Musik til Afskedshilsen "Der er et yndigt Land". Helge ^{der} var knapt 3 Aar, opdagede at hans Moder græd og tog hende i Haanden og sagde: "Du skal ikke være ked af det lille "Mullevad" (saadan kaldte han sin Moder) jeg skal nok hjælpe dig godt, medens Fader er ude at sejle". Og han holdt trofast sit Løfte og var sin Moder til stor Opmuntning ^{ting} og Glæde under hele det lange Togt.

Jeg skal ikke her komme ind paa en detailleret Fortælling om Togtet, men henvise til den udførlige Beskrivelse af dette, som findes i mine Breve fra "Valkyrien", der er indbundet i en særlig Bog. Jeg skal derimod fortælle om de ombordværende Officerer og et samlet Indtryk af Togtet.

Chefen Kommandør Prins Valdemar (1858 - 1939) var udset til denne Post, da det i østasiatiske Riger paa det Tidspunkt betydede saa meget, at en Prins af den højagtede danske Kongefamilie var Leder af Togtet. At han tillige var Broder til Englands Dronning og Ruslands Kejserinde og gift med en fransk Prinsesse, betød meget i de forskellige fremmede Lande vi passerede. Det ^{var} en god Tid endnu at komme til Østerlandene, men det var ogsaa i den elvte Time. Siam, Japan og Kina var endnu Enevoldskonger eller Kejsere, ^{riget} men et halvt Aar efter vort Besøg udbrød Boxeropstandelsen i Kina, dette gav Stødet til Kejserdømmets Fald og senere til Uroligheder og Ulykker ~~der~~ ^{at} vältede ind over Kina. Men vi fik dog besøgt Landene inden Urolighederne brød ud og fik set disse Landes mærkelige Kultur. Særlig var Opholdet i Siam bemærkelsesværdigt, da vi efter Tur - Halvdelen af Officerene ad Gangen - hørte til Prins Valdemars Følge. Han var Kongens Gæst under hele Opholdet. Jeg hørte til det andet Hold. Medens første Hold oplevede store Fester i Bangkok, havde andet Hold, udover en stor Middag og Bal hos Admiral Richelieu, Ophold i Bang-pa-in, Kongens Sommerresidens, derfra Ayutra, den gamle Kongestad, derefter nordpaa op til Bjærgene og Kanten af Junglekrattet. Vi besøgte Muak-Lek, hvor Kongen havde ladet lave et lille Badebassin i en frisk, kold Bjærgstrøm, videre til en fin 2 Etages Bambusbungalow, der var opført i Junglen, til Ære for Prins Valdemar (og Prins Heinrich af Preussen, hvis Besøg var gaaet lige i Forvejen). Her var Spisesal og Teater, fine Gæsteværelser med Vand i alle Værelser. Derefter ned ad Menam Floden, først i ^{små i større Baade, Gledet, Dampbaade} smaa Robaade, og til allersidst med Jærnbane tilbage til Bang-pa-in, og næste Dag atter ombord. I Siam fik vi set mange Ting og havde Oplevelser der ikke er beskaaret almindelige Turister, men alle Døre aabnes for en Prins, medens de er lukkede for almindelig dødelige. I Kina og Japan maatte vi klare os selv, men traf mange elskværdige Mennesker, der viste os om i de mærkelige Lande. I Saigon, Indokina, var der pragtfulde Fester, hvor fransk Gæstfrihed og indokinesisk Folkeliv var blandet sammen paa en enestaaende festlig, men anstrengende Maade. Paa Java nød vi et rent ^(asymmetrisk) Slaraffenliv i det skønne Beutensey i Genneralguvernørens Slot, hvor vi tilbragte fire Dage, midt paa Øen et herligt Klima og Landskab, og paa Kreta havde vi baade paa Ud og Hjemrejsen dejlige fredelige Dage sammen med Prins Georg, der var Højkommisær paa Øen, ligesom ogsaa Athen og Tatoy, hvor vi var Kong Georgs Gæster.

Om Skibets Officerer og Livet ombord skal jeg sige et Par Ord. Chefen var en prægtig Mand, der forstod ved sin Behandling af alle ombord at gøre Opholdet ombord behageligt og lærerigt. Han udviste stor Gæstfrihed, og der herskede altid en fin og festlig Stemning, naar man var hans Gæster. Han blev godt assisteret af Næstkommanderende Kaptain, senere Kommandør Chr. Mægaard (1853-1934). Han havde været min Skoleofficer, da jeg var Kadet, og vi holdt meget af ham, dels fordi han var en god Sømand og Officer og dels fordi han var en grådhæderlig og godmodig, ^{smunt} lidt bøs Mand. Kapt. A. F. M. Evers f. 1857, senere Viceadmiral, var foruden Trediekommanderende tillige Adjudant hos Prinsen og fulgte ham paa alle Besøg. Han var en livlig og elskværdig Mand og en god Messekammerat. I de første 3 Maaneder var han Messeforstander, saa blev han gal i Hovedet over noget ^u i øvrigt ^u ligegyldigt Kritik, og nedlagde sit Hverv, hvorefter jeg blev valgt og forblev i Stillingen de resterende 7 Maaneder. Kapt. Evers Dispositioner for Togtet havde imidlertid været saa gode og forudseende at Hvervet ikke voldte mig større Vanskeligheder.

Kapt. Alfred Garde, f. 1858, var Batterichef og ledede Mandskabets Uddannelse. Han var meget pligttopfyldende, men noget langsom til at tage Beslutninger og meget indesluttet, mindre dog paa denne Tur end ellers. Han var meget interesseret i sin Tjeneste og en hyggelig Messekammerat. Premierløjtnant C. L. Nielsen, f. 1862, senere Kaptain og Lodsdirektør var ældste Løjtnant Han var elskværdig, men pedantisk, til Tider ^{krævende} ~~krævelende~~, naar han mente, at hans Rettigheder var bleven krænkede.

Prltnt. L. P. Hersting (1864 - 1927) senere Kapt. var 2 Artilleriofficer. Var Garde stilfærdig, kunde Hersting til Gengæld brøle for to. Han havde en udmærket Stemme. Han var godmodig og ret ^{vel} begavet, altid kritisk, dog paa en harmløs og morsom Maade, men ret ^{genegen} til stærke Drikke, hvilket ogsaa tidlig slog ham ud. Han fik en Snes Aar senere et apoplektisk Anfald, saa at han blev et Vrag de sidste Aar han levede.

Efter mig fulgte Prltnt., senere Kapt. Knud Mægaard, f. 1869, en Broder til Næstkommanderende. Han var et mærkeligt Menneske, velbegavet, charmerende og elskværdig, men til Tider melankolsk hvilket dog først senere ^{høst} tog saa meget til, at han har trukket sig helt bort fra Samkvem med Kammerater. I "Valkyrien" var han i Almindelighed meget oplivende. Han spillede og sang godt og morsomt, talte godt fremmede Sprog og var derfor velegnet til al Repræsentation, hvortil ogsaa hans flotte Ydre gjorde ham ~~egnet~~. Han var en dygtig og paalidelig Officer, der paa Grund af

Svagelighed i 1911 tog sin Afsked. Han har siden til 1934 været ansat i Marineministeriets Admiralitetskontor.

Louis Dornonville de la Cour var en velbegavet, livlig ung Officer. Han var en glimrende Festaranger og tog stærkt til sig af Livets Gøder paa alle Maader. Det var utroligt hvad han kunde holde til. Han kunde feste hele Natten, komme ombord Kl. 4 om Morgenen. Han havde konstant Dagvagt, 4 - 8 Morgen, kunde saa tage sig en lille Times Søvn fra 8½ - 9½ og en Middagssovn. Saa var han klar til at tage fat igen. Han døde 1933 som Kommandør. Saa var der tre unge Sekondløjtnanter, lige afgaaet fra Søofficersskolen, alle dygtige og elskværdige unge Mennesker og mærkelig nok alle tre musikalske, hvorfor de alle kunde bidrage til at gøre Aftnerne underholdende i Officersmessen.

Fritz Trap, en Sønnesøn af den kendte Kabinetssekretær Trap var en meget rolig og sindig, kundskabsrig og kultiveret Mand, altid ret fornøjelig. Han spillede udmærket Violin, senere Kontreadmiral. Alf Trolle, impulsiv, rask og fuld af Initiativ, men samtidig noget nervøs og urolig. Var senere Fører af Expeditionsskibet "Danmark" paa Mylius Eriksens Øst-Grønlandske Expedition. Han tog sin Afsked 1916, rejste til Paris, hvor han nu sidder i en stor Bankierforretning. Han har tjent mange Penge i Tiden mellem Verdenskrigene, og har været meget rundhaandet, særlig naar det gælder Østgrønlands Undersøgelse og Kortlægning. Han har foruden anden Hjælp til saadanne Formaal, selv udrustet forskellige hydrografiske Expeditioner til Grønland, han spillede Violin. Chr Fr. Mourier var en stærkt sammensat Natur. Han kom fra en fin højt kultiveret Familie, men var meget uligevægtig af Temperament. Han kunde være højt oppe, livlig og stærkt interesseret, til andre Tider melankolsk og menneskesky. Han kunde naar han var i Humør spille godt paa Klaver.

Overlæge, Dr. med Breuning Storm var 1 Læge. Han var en smuk og livlig Verdensmand, og vistnok ogsaa en dygtig Læge. Han kunde være elskværdig, men ogsaa mod Mennesker han ikke syntes om, snerrende og ubehagelig. Turen var ham for lang. Imellem kunde der komme Perioder, hvor han var i slet Humør, og saa viste han sig ikke flere Dage i Træk. Naar et saadant Depresionsanfald var overstaaet, gik det godt igen. Thorlacius var 2 Læge. Han passede ikke i Ensemblet. Han gav sig af med Journalistik, skrev til et Blad, ikke altid lige klogt og takfuldt. Han er død for mange Aar siden. Maskinmester Strøm, en Broder til Nationalbankdirektøren, var 1 Maskinist. Han var en fin og elskværdig Mand,

altid i godt Humør, et Menneske som ^{kun} havde Venner. Han var ugift og døde allerede to Aar efter "Valkyriens" Hjemkomst.

Thorup var 2 Maskenist. Han var dygtig, godmodig men lidt grov og uslebet. Reinhard var 3 Maskenist, han var stille og faldt lidt udenfor Rammen som Medlem ^{af den} i Officersmessen.

Intendant Jacobsen var Skibsintendant. Han var en dygtig og elskværdig Mand, der klarede Indendanturforretningen ^{for} paa det vanskelige Togt paa en udmærket Maade. Han blev senere Stabsintendant og afgik fra denne Stilling paa Grund af Alder 1930 død 1940. Skibspræst var Pastor Nyholm. Det var første Gang i mere end 50 Aar, at vi havde Skibspræst. Nyholm var rar og elskværdig, men lidt for naiv og forlegen til paa fyldestgørende Maade at varetage en saa krævende Stilling. Han har senere været Landsbypræst og sidst Præst ved Rigshospitalet.

Paa Grund af Togtets særlige Beskaffenhed havde tre civile faaet Lov til at deltage i Togtet som Medlemmer af Messen.

Den interessanteste af disse var Forfatteren Alexander Svædstrup, en ung velbegavet og original Personlighed. Han var gift med en ung meget velhavende Dame f. Kierboe, hvorved han var i Stand til at gøre, hvad han havde Lyst til. Han var Forfatter og Journalist, havde rejst meget, var en stor Idealist og havde en aaben Haand og Pung, naar han opdagede en, som han ansaa for værdig, og som trængte til Hjælp, f. Ex. til Uddannelse. Til sig selv personlig fordrede han kun lidt, men som Vært var han i stor Stil, uden smaalig Hensyn til Bekostning. Han var elskværdig og morsom, men blev, da vi kom til Yokohama lidt træt af Rejsen, maaske særlig paa Grund af hans Hustrus Sygdom. Han tog hjem via Amerika. Vi savnede ham meget. Han vandt sig paa Togtet i Prins Valdemar en Ven for Livet. Efter Hjemkomsten skrev han en god Bog om Togtet. Han døde 1930.

Fabrikant Johan Goldschmidt, senere Navneforandring til Guildal, var med paa Turen som Repræsentant for Industrien, Den Side af Sagen tog han sig imidlertid ikke ^{vel} meget af, men søgte at faa det mest mulige ud af Rejsen som Turist. Han var altid hensynsfuld og elskværdig ombord. Da han var meget velhavende benyttede han Lejligheden til at se sig om og til at købe mange gode Ting i Kina og Japan, hvad man endnu kunde ved Aarhundredeskiftet.

Andreas Holmblad var med som Repræsentant for Handelstanden. Han tog det hele som en Lysttur, nød Livet og benyttede Lejligheden til at se sig godt om. Han var en elskværdig Messekammerat.

Endelig havde ~~vi~~ Østasiatisk Kompagnis Stifter og Direktør, senere ^{Fab, raad} ~~Etasraad~~ H. N. Andersen ombord. Han kom ombord i Singapore

2, men han var saa fornum, at han spiste hos Chelens

og forlod os i Shanghai. Han var indesluttet og utilnærmelig og talte aldrig til de yngre Officerer. Han var ikke elskværdig men han var klog og brugte sine Øjne godt og viste sig senere som en stor ^{og genial} ~~general~~ Forretningsmand og Skibsreder. Han har kun en Gang i Løbet af de 1½ Maaned, han var ombord, talt til mig, det var, da han sagde Farvel. Alle Officererne^{ne} var opstillet paa Dækket for at tage Afsked. Han skred langs Fronten og gav enhver af os Haanden. Da han kom til mig, stansede han lidt, sagde et Par venlige Ord og tilføjede: "Vi to har ikke set hinanden for sidste Gang!" Jeg blev lidt forbavset, men tænkte saa ikke mere over det. Nogle Timer senere kom Alexander Svedstrup ombord. Han havde sammen med de to andre civile Herrer fulgt Direktør Andersen i Land og været hans Gæst til Frokost. Svedstrup fortalte bl. a. at Andersen havde sagt, at han af de yngre Officerer i "Valkyrien" særlig havde udset sig mig, som et Menneske han kunde bruge i Kompagniets Tjeneste. Det interesserede mig naturligvis meget og gav mig meget at spekulere over. Jeg havde jo ikke noget imod at faa en mere ansvarsfuld og interessant Stilling end at gaa som Løjtnant med 1500 Kr. om Aaret. Østen med sit Eventyr drog jo ogsaa, saa jeg begyndte at sætte Næsen op efter en god Stilling, foreløbig som Fører af et stort, smukt Skib, og man kunde jo ikke vide, hvad det senere kunde føre til. Da vi kom hjem, søgte jeg ham for at give ham Lejlighed til at sige noget. Jeg fandt dertil en god Anledning, da jeg som Messeforstander havde et Pengemellemværende med Kompagniet. Jeg drog altsaa ud til ham paa hans Kontor i Frihavnen, takkede ham for al den Hjælp, Kompagniet havde ydet os ved Proviantering af Messen paa Togtet, og bad om at maatte afgøre vort Mellemværende. Han sagde, at Kassererkontoret havde Ordre til at klare af med mig og gav ved en fornem Haandbevægelse til Kende, at Audiensen var forbi. Jeg følte mig lidt flov og tøflede afsted. Næste Morgen saa jeg ham paa Østerbro Station, jeg var i Uniform, og hilste meget ærbødigt. Han hilste saa fremmed at man maatte tro, at han ikke kendte mig. Det samme gentog sig næste Dag. Saa holdt jeg op med at ulejlige ham og har aldrig talt med ham siden.

Det var, som man vil se, et stort Selskab af meget forskellige Mennesker, der hver Dag samledes i "Valkyriens" Messe til Maaltiderne eller om Aftenen til behageligt og morsomt Samvær. Der var altid Liv og Humør. Var vi ved Land havde vi ofte Gæster mest danske paa Stedet, det var særlig i Kina og Japan, hvor vi laa længe og hvor der boede mange danske, der var glade over at se et smukt stort dansk Orlogsskib og over at se Landsmænd.

Vilde man saa fra Skibet under Ophold ved Land gøre større Udflugter kunde man altid ordne sig med Tjenesten ombord og et passende Rejseselskab kunde altid samles. Jeg var med til mange interessante Ture: Fra Port Said til Cairo med Besøg ved ^{og i} Cheops Pyramiden, fra Colombo til Ceylons gamle Kongestad Kandzj midt inde i det dejlige Land, den storartede Tur i Siam op i Landet, som Kongens Gæster, Turen fra Hongkong til Kanton, denne mærkelige uhyggelige ^{Millionby} Millionby, hvor Indbyggerne raabte "Hvide Djævle" efter os, men hvor de Handlende var storartede mod os, og hvor man følte sig sat Tusinde Aar tilbage i Tiden, de dejlige Ture i Japans skønne Land til Kamikura m.m. Til Nikko havde jeg planlagt en Rejse, men blev desværre forhindret ved Forkøelse. Højdepunktet blev maaske alligevel et 3- 4 Dages Ophold hos Generalguvernøren paa Java i det skønne Slot i Beutensorg og Opholdet hos Kong Georg paa Tatos^ø. Og alle de dejlige Byer, vi anløb paa Rejsen, det var som en Billedbog af de mest forskellige Billeder: Algier med sine pragtfulde mauriske Paladser og Moskeer og sit brogede Folkeliv, Malta med sin Naturskønhed og sine Minder fra Malteserridderens Dage, Port Said med sine straalende Festligheder i Anledning af Suez-Kanalens 30 Aar Jubilæum og Lesseps Statuens Afsløring, Kanalfarten, Aden med sin uhyggelige Varme, Kameltorv og ^{udgrunde} ~~elgamle~~ Vandbeholdere, Saigon med straalende Fester, Hongkong med hyggeligt Samvær med danske i Store Nordiske Telegrafelskab og flere andre og særlig Shanghai, denne mærkelige skønne ^{og} moderne By, præget af Verdenshandel og Kina paa en Gang. Her ^{fandtes} ~~fantes~~ en Masse Danske fra Store Nordiske, Østasiatisk Kompagni, Toldvæsenet m. fl. Da vi blev der i ca. 14 Dage, var der rig Lejlighed til at deltage i Selskabelighed og til at købe ind af vidunderlige Ting til rimelige Priser. I Yokohama, hvor vi laa en Maaned, var der ogsaa rig Lejlighed til at se sig om, da Festlighederne indskrænkede sig til et Bal hos Udenrigsministeren i Tokio og til en japanesisk Middag i et rigtigt Japanesisk Selskabslokale, hvortil vi var indbudt af japanske Søofficerer. Ellers havde vi det for os selv. Vi var velkomne Gæster hos en ung Grosserer Tegner og Hustru f, Eldrigde m. fl., men tilbragte ellers Tiden med Indkøb af Sjældenheder særlig hos det den Gang saa store Firma Kuhn og Kumohr, hvor der fantes udelukkende gode Ting afpasset efter enhver Pung, og hvor vi altid som Søofficerer fik en udmærket Behandling. Paa Hjemrejsen tænker jeg særlig paa Kobe og Nagasaki, som to smukke japanesiske Byer, paa Perim som et uhyggeligt varmt og ensomt Sted, paa et dejligt Ophold paa Kreta, hvor

Prins Georg som Generalkommisær^{ser} gjorde os Opholdet uforglemmeligt, paa Athen med sine hvide skønne Marmorbygninger og med Akropolis baade ved Dag og ved Fuldmaaneskin og tilsidst paa Gibraltars^a mærkelige Klippefæstning. Men ogsaa Sejl^aadsen mellem de forskellige Havne gav Anledning til Hvile og Fred mellem Fester og Oplevelser. Vi havde det dejligste Vejr hele Rejsen. Det var dejligt at sejle paa Middelhavet i stille Efteraarsvejr, varmt paa Rødehavet, vidunderlige Tropemætter med Morildstriben efter Skibet i det indiske Ocean og meget interessant Sejlads ind til Singapore. Ved Bangkok laa vi langt til søs udenfor Memam Barre og havde kun Dampskibsforbindelse med Paknam, hvorfra der gik Jærnbane til Bangkok. Ogsaa i navigationsmæssig Henseende byder en saa lang Rejse paa mange Oplevelser, saaledes - Passagen om Natten mellem to høje Klipper i den nordlige Del af det Røde Hav, Passagen af Spex Strædet lidt nord for Indløbet til Nagasaki, Banka-Strædet og Sunda-Strædet. En mærkelig lille Oplevelse havde vi i det kinesiske Hav, hvor vi en Dag i Middags-tiden medens jeg havde Vagt, spiddede en Maanefisk paa Spidsen af Vædderen. Da vi med stort Besvær havde faaet den op paa Dækket, viste det sig at den vejede 520 Kg.

Alt i Alt var hele Rejsen en stor Oplevelse. Vi saa mærkelige fremmede Lande og det næsten i sidste Øjeblik, da saa meget i Østen nu er forandret. Og mange Døre, der er lukket for almindelige Søofficerer eller Turister aabnede sig takket være vor Chef for os. Vi sejlede med et dejligt Skib og var begunstiget af et herligt Vejr hele Turen. Hjemkomsten til København var straalende. Ved Kronborg kom Prinsesse Marie ombord. Ved Taarbæk Rev mødte Havnevæsenets "Grane" os med mange indbudte for at tage imod os og med Københavns Overpræsident Oldenburg i Spidsen. Johanne var mellem Gæsterne. Strax efter at vi var kommet i Boje paa Reden kom Kongen og Kongefamilien ombord, og da de var gaaet fik vore nærmeste Lov til at komme ombord. Jeg og Johanne tog om Eftermiddagen til Nærum, hvor Johanne havde lejet Sommerlejlighed sammen med Rudolf og Louise, for at se Børnene. Et Par Dage efter overraskedes jeg ved at modtage Ridderkorset af Prins Valdemar. Dette kom ganske uventet og havde forresten sin mærkelige Historie. Chefen havde indstillet forskellige af Skibets Besætning til Ordensdekorationer, deriblant Prltnt. Nielsen, der var ældste Løjtnant, men Marineministeriet slettede ham, da det var nogle Aar for tidligt^{for tiden}. Prins Valdemar var lidt forbavset og forpæret herover og nævnede det for Kongen, idet han tilføjede

at han syntes at han havde været meget beskeden ved kun at indstille ældste Løjtnant, da han havde haft Lyst til at indstille alle 4 ældre Premierløjtnanter, ~~de~~ havde haft et stort Arbejde og Ansvar paa Togtet. Kongen bad ham ^{om} en direkte Indstilling for alle 4, og paa den Maade fik vi Ridderkorset som en smuk og morsom Anerkendelse af vort Arbejde paa det interessante Togt. En Dag under Desarmeringen var hele Besætningen af Store Nordiske Telegrafsekskab indbudt til en stor Middag i Koncertpalæet, hvor der blev bragt Prins Valdemar en stor Hyldest for de udmærkede Resultater af Togtet. Efter Middagen var hele Selskabet i Tivoli. Jeg havde vældigt travlt med at klare Messen op. Det ~~var~~ ^{var} jo et meget stort og indviklet Messeregnskab, som hurtigst muligt maatte bringes i Orden, da jeg samme Dag, vi strøg Kommando, skulde ombord i Krydseren "Hekla" i Eskadre. Det lykkedes ogsaa, og Regnskabet var saa fint, at det store Tilskud, som Store Nordiske Telegrafsekskab gav Messen i Repræsentationstillæg, ialt 5000 Kr. var urørt og kunde uddeles som Messeoverskud til Messens Medlemmer. Den 31 Juli strøg "Valkyrien" Kommando efter et vellykket Togt. N. D. hejstes Kommandoen i "Hekla". Chefen var Kaptain Klixbüll, en dygtig Skibsfører, naar han var ædru, hvad han desværre ikke altid var. Naar han havde drukket var han ondskaftfuld, hvad særlig gik ud over Skibets Næstkommanderende Prltnt. Kinck, en elskværdig, men ubeslutsom Officer. Han havde det ikke godt ombord, dygtig var han ikke, hvorfor han ogsaa et Aarstid senere blev sprunget over ved Forfremmelse til Kaptain. Han rejste saa ^{Trentin} til Kina som Lærer paa en Marine-Militær skole, hvor han blev i adskillige Aar. Saa kom han hjem og byggede sig, da han var ^{net} velhavende, i Søllerød et dejligt Hus med en pragtfuld Have, hvor vi jævnlig besøgte ham og hans Kone, Datter af Oberst Müllertz. Jeg var 3 kommanderende og atter ^{let} Messesforstander. Derefter kom Prins Carl, senere Kong Haakon, med hvem jeg kom udmærket godt ud af det. Dette Togt gav Anledning til et Venskab, som trods det, at han blev Konge, ^{fortrætter} ~~forsattes~~ og nu har været i 40 Aar. Derefter kom Prltnt. Jessen, skikkelig lidt støjende. Han gik senere ud af Marinen og indtraadte i et Skibsforsikringssekskab som Havariexpert, men er senere død. Lægen var Reservelæge, senere Stabslæge Fritz Jacobsen, Søn af Kaptain i Marinen ^{en ualmindelig livlig og elegant og hånd.} Jacobsen, 1 Maskenist var Maskimmester Larsen- Drengen med Løvehovedet- en gemytlig Smedesvend, 2 Maskenist var Undermester Reichard som jeg havde været sammen med paa "Valkyrien" og Intendant T. V. Ibsen. Efter at have været

i Køge Bugt i 5 Dage, vendte vi tilbage til Kbhv, hvor vi indgik i Eskadren. Eskadrechef var Viceadmiral ^{Udall} Udall, Chef for "Helgoland" Kommandør Skibsted, Chef for "Odin" Kommandør With og Kaptain Nyholm Delingschef for Torpedobaadsdelingen. Efter et Besøg i Frederikshavn, hvor der var var den sædvanlige store Middag hos Konsul Cloos, gik Eskadren til Kristiania. Det var ^{første} jeg ved første Gang en dansk Eskadre aflagde Besøg i Norge efter 1814, bortset fra Nordsøeskadrens Besøg i 1864 efter Kampen ved Helgoland. Vi fik en venlig Modtagelse og havde nogle fornøjelige Dage i det skønneste Vejr, bl. a. var vi indbudt til en meget fin Middag hos den norske Admiral Krogh paa Holmekolden. Om Eskadren er ellers intet videre at sige, end at vi trods Chefen havde det godt sammen. Der var ^{Udalls} efter Udalls Principper ingen ~~fast~~ Plan for Øvelserne, alt gik paa Inspiration, hvorfor Udbyttet af Eskadretogtet var ringe, hvad de tre Skibschefer for de store Skibe ogsaa var Admiralen strøg sit Flag den 3 Oktober og Skibene 6 Oktober.

Johanne og Børnene var efter et godt Ophold i Søllerød flyttet tilbage til vor Lejlighed paa Vesterbrogade 37, alle styrkede af Landopholdet. Et Par Dage efter min Hjemkomst begyndte jeg paa Artilleriskolen paa Orlogsværftet, der varede til 31 Januar n. A. Vinteren forløb uden større Begivenheder ud over at min kære Søster Elisabeth 9 November blev gift med Kemikeren Mag. scient. Christian Petri, der var ansat som Kemiker paa Orlogsværftet. I Februar var Johanne og jeg i nogle Dage Gæster i Ellestuen hos Alexander Svedstrup og Frue, hvor vi var sammen med Forfatteren Madelung, der lige var hjemkommen fra et længere Ophold i Rusland. Vi havde nogle dejlige ^{forlige} Dage med smukt Vintervejr. Efter at have holdt Ferie en Maanedstid, tiltraadte jeg i Begyndelsen af Marts Tjeneste i Krydseren "Heimdal" som Trediekommanderende, Batterichef og Messeforstander. Den 15 Marts hejste vi Kommando og gik 2 Dage senere direkte til Island. Chefen var Nordpolsfarens ^{nu} Kaptain Andreas Hovgaard, en meget dygtig Sømand og Officer ^{og} en meget charmerende, livlig og fornøjelig Mand. Han havde 2 Aar i Forvejen haft det Uheld paa Grund af for stor Nydelse af stærke Drikke at blive syg. Han tog resolut Skeen i den anden Haand og blev Totalafholdsmand. Dette hindrede dog ikke Hovgaard i vedblivende at være meget ^{me} gastfri. Hver Ugedag holdt han som Chef en stor flot Middag for Officerene og naar vi laa ved Land- for Honoratiores paa Island, hvor han fra sin tidligere firaarige Virksomhed som Postskibsfører var meget højt anskrevet. For at have sine lidt sunkne Aktier var han en

ualmindelig energisk Stationschef, hvorfor vi altid var paa
 Færde og susede rundt Dag og Nat. Der var meget lidt Tid til
 Udflugter i Land, da vi altid laa saa kort i Havn. Vi kom nogle
 Dage til Dyrefjord og besøgte der Hvalfanger, Kaptain Berg og
 hans elskværdige Frue, og Chef og Officerer var med til Datte -
 rens Bryllup med Polarforskeren Magister Hartz. Den ~~alte~~^{alder} Datter
 nuværende Kommandørinde Ravn, var ikke med til Bryllupet, den
 yngre Søster blev nogle Aar senere gift med Professor Norden -
~~skjold.~~^(Det var nogle meget gamle Mennesker, hvalge og gæstlige) Brylluppet var festligt. Hele Følget var til Hest, da
 der var et Stykke Vej til Kirken og det saa godt ud med mange
 islandske Nationaldragter og Søofficerer i Galla. Et andet ca 14-
 Dages langt Ophold havde vi medens vi holdt Keddelrensning og
 Maskineftersyn midt paa Togtet ved en Hvalfangerstation, der
 tilhører en af Hovgaards Venner Asgeir Asgeirson i Seydisfjord ^{NV},
 en lille Sidefjord til Isafjord. Det var forfærdeligt at ligge
 11 Dage i den modbydelige ^{raadne} Stank, men Asgeirson var umaadelig
 gæstfri og Masser af Vin og ^{Spinitosa} Spiritousa kom daglig fra Isafjord -
 til Hvalfangerstationen. Jeg undgik de stadige Aftensold, da jeg
 havde konstant Dagvagt fra 4 - 8 om Morgenen og derfor maatte
 i Seng i ordentlig Tid. Et morsomt Besøg havde vi rent tilfæl-
 digt i ^{Höln} Thorshavn ved Roden af Langenæs paa Islands Nordøsthjørne
 Der i Nærheden var en Præst ^{fra Arngjort} ~~Sive Arnjoten~~, der i sin Tid havde
 studeret i Kbhv. og været Ven af Onkel Vilhelm Topsøe, Moders
 Broder. I den Anledning kom hans Datter Johanne, der var meget
 smuk til Danmark og var i Alsted Præstegaard, men det tiltalte
 hende ikke. Hun kom saa til København og boede hos os, og Fader
 holdt meget af hende. Faderen, Præsten var en anset Mand, bl. a.
 Altingsmand og havde et godt Kald med stort Edderfuglevarp,
 der hørte til Embedet. Jeg ^{vidste} ~~viste~~ nok, at hun den Sommer skulde
 giftes med Faktor Hemmert, men ikke noget om Tid og Sted. Ved et
 mærkeligt Tilfælde kom vi samme Aften, hvor Bryllupet havde fun-
 det Sted i Faderens Præstegaard, ^(Bridens Broder Snebjørn var Faktor og herligt) til Thorshavn, hvor Brudeparret
 ogsaa var kommet, da de i Løbet af Aftenen eller Natten ventede
 Postdamperen, der skulde føre dem til deres fremtidige Hjem.
 Jeg inviterede saa Brudeparret ^{til} med Familie ombord hos os, hvor vi
 hurtig fik ordnet en fin ^{super} og tilbragte en hyggelig og for-
 nøjelig Aften, der afsluttedes med at vi- dog ikke fra Dækket,
 men fra Fokkeraaen- saa Midnatssol, den eneste Gang jeg har set
 Midnatssol. Men det mærkeligste ved det hele var, at jeg var
 ventet, for der havde længe ligget en Pakke med stærkt savnet
 Vadsketøj fra København til mig. Jeg kunde ikke begribe, hvor-
 for den var sendt til et Sted, hvis Navn jeg ikke kendte og som

vi rent tilfældig stoppede ved. Forklaringen fik jeg først senere. Johanne, der det Aar boede i Draaby ved Jægerspris med Børnene, havde bedt sin Broder Axel Vermehren om at besørge Pakken. Han havde taget Fejl af Hovedstæderne paa Island og Færserne og af en Fejltagelse skrevet Thorshavn, Island. Min Pakke havde givet Bruden den sikre Tro, at jeg kendte Tid og Sted og sikkert kom. Fra Eskefjord havde vi en dejlig Ridetur med Selselsmand Tullinius m. fl. og Chefen og Officerer til Skoven, der ligger der i Nærheden, den største Skov paa Island, som just i de Aar var kommet under forstmæssig Ledelse.

Næstkommanderende var Løjtnant Axel Bruun, en lille, godmodig Officer, der dog var ret uelastisk og ikke kunde gøre Chefen tilpas. Han havde det ikke godt. De yngre Officerer var Chr. Schmidt, Gad og Trap, som jeg havde været sammen med paa "Valkyrien" Vi havde det meget hyggeligt og fornøjeligt ombord. Hertil bidrog ogsaa, at Levemaaden var fortrinlig og ^{alt}billig. Jeg havde en flink Hovmester. Kød og Æg samt Fisk var meget billigt paa Island og vi havde "store Messepenge", d.v.s. Kr. 3,00 om Dagon, hvad der var meget rigeligt. Men hvad der satte Priken over iet var, at vi havde en fortrinlig Kok, en ung Værnepligtig Kok fra ^{Niendam}Neindam paa Hotel Phønix, som Hovgaard havde sikret sig. Det morede Kokken, der var en lille rask Mand, kun 18 Aar gammel, at lave en Masse fine Retter og utrolig økonomisk ^{var han} Men en lille hidsig Fyr, der ikke var bange for at ^{sikke}Koksmaten Lussinger, naar han ikke var hurtig nok. Da jeg gennem Hovmesteren hørte dette, tog jeg Kokken for mig en Dag, og advarede ham paa det ^{for vigtigste}fortroligste - jeg turde jo ikke støde en saa vigtig Person - mod at slaa, tilmed en Værnepligtig, det var ældre end ham selv. Men dertil svarede Kokken, at det kunde ikke være anderledes, det var ganske nødvendigt. Heldigvis hørte jeg aldrig senere om Lussinger, saa de maa vel have hørt op ved at Koks-maten havde lært lidt mere Fart af Kokken.

Efter en dejlig, lærerig og fornøjelig Tur kom vi til Kbhv. 23 Oktober og strøg Kommando 30 s. M. Samme Aften var vi til stor Middag hos Hovgaard i Vildandegade, i den Lejlighed, hvor jeg selv senere kom til at bo.

Om Sommeren havde Johanne lejet Sommerbolig hos Madam Jonassen i Draaby ved Jægerspris. Børnene trængte til Sø - og Landluft, Johanne trængte ogsaa til Luftforandring og vor Læge Dr. Blom, anbefalede Jægerspris Egnen, som en af de sundeste i Landet. Huset var i al Tarvelighed, men Opholdet blev godt. Mad. Jonassen lavede Maden og blev selv bospist, hun tog sig godt betalt

^{Brandsel}
 for Brandsel m.m., men der var kønt, Vandet var godt og lavt
 og alle trivedes vel. Johanne havde Tomasine med paa Landet
 og havde flere af Rudolf og Louises Børn efter Tur boende hos
 sig. Hun fik jævnlig Besøg af Familien og havde saa Slottet og
 Nordskoven at byde paa. Else, som kun var 2 Aar gammel, holdt
 meget af komme i Vandet. Naar hun paa Grund af Højvande ikke
 maatte komme i Vandet, skabede hun sig. Opholdet varede fra 15
 Maj til 31 August.

Medens jeg var paa Island, fik vi i Juli det første Venstremini-
 sterium, hvor Prof. ^{Dunster} ~~Dunster~~ var ^{Konsejls} ~~Konsejls~~præsident og Admiral
 Jøhnke Marineminister. Lige efter min Hjemkomst fik jeg Ordre
 til at tiltræde Tjeneste som Adjudant hos Marineministeren.

ooooo00000ooooo

V. Tjeneste i Marineministeriet m.m. 1901 - 10.

Nogle Maaneder forinden var der, som nævnt, sket det for Landet vigtige Systemskifte, at Kongen havde taget et Venstreministerium, hvorved Landet kom ud af den langvarige Strid mellem Ministeriet og Folketinget, der i mange Aetninger, særlig i alt, hvad der vedrørte Militærvæsenet havde lagt en død Haand over Lovgivningsarbejdet. Alle hilste med Glæde Systemskiftet og haabede, at en gylden Tid skulde oprinde. Valget af Marineminister havde vistnok voldt Professor ^{Deuntzer} Duntzer, der var udset til at danne det nye Ministerium, nogle Vanskeligheder. Deuntzer havde selv aldrig taget aktiv Del i Politik, men var kendt som Venstremand. Kontreadmiral F. H. Jöhnke havde tidlig gjort sig bemærket som Venstremand, men han var vanskelig at arbejde sammen med, kunde være grov og ubehagelig, men var anerkendt for udmærket Ledelse af Søminevæsenet. ^{Deuntzer} Deuntzer prøvede vist flere ~~Gange~~ andre Steder for at undgaa Jöhnke, men fandt ingen villig. Det siges at han blandt andet var hos Chr. Cold, der paa det Tidspunkt var ung Kaptain, lige hjemkommen fra tre Aars Fart som Fører af det første af Østasiatisk Kompagnis store Skibe. Deuntzer maatte tilsidst bide i det sure Æble og tage Jöhnke, hvad han vist hurtigt fortrød. Snart efter nedsattes Forsvarskommissionen af 1902, der blev siddende i syv Aar. Admiral Jöhnke kunde ikke gøre ~~det~~ meget selv, men han havde altid forstaaet af faa fat i de rette Folk. Han fik Kommandør Kofoed-Hansen til Departementsdirektør og Kapt. Chr. Cold til Leder af Marineministeriets Stab og der kom strax Gang i Arbejdet. At jeg blev Adjutant var nærmest en Tilfældighed. Dertil blev valgt Ltnt. Got-schalk, men da ~~denne~~ ^{han} blev udkommanderet til Vestindien med "Valkyrien" kom Kaptajn William Hovgaard i hans Sted, og da denne søgte udenfor Nummer for at rejse til Amerika og overtage en ^{Professors stilling} ~~Professors stilling~~ kom jeg i hans Sted, foreløbig som midlertidig men jeg blev hængende i Ministeriet med Afbrydelser i ca. 10 Aar Jeg fik meget at gøre i Ministeriet. Jöhnke kunde godt lægge Beslag paa en Adjutant baade i og udenfor Ministeriet. Jeg maatte saaledes altid være til Stede i Folketinget under Finanslovens Behandlinger eller naar Love vedrørende Marineministeriet var til Behandling for at være til Rede for Ministeren med at give eller skaffe Oplysninger. Det interesserede mig meget at følge Forhandlingerne, men det var anstrengende, da der foruden Møde 1 - 5 ofte var Aftenmøde, der tiltrak ud til Midnat. I Ministeriet var en Del personelle Sager vedrørende Føring af Officerernes Søfartsprotokoller m.m. og Lærlingenes Udkommandering

henlagt til Adjudanten. Desuden hjalp jeg Kapt. Cold med forskellige Stabssager og senere, da jeg havde faaet noget mere Rutine blev ofte særlige Sager henvist til mig bl. a. fra Kommissariatet. Jeg fik Ord for at skrive godt for mig, og har vel ogsaa efterhaanden faaet nogen Erfaring, jævnlig søgte jeg Hjælp hos Fader, der havde en glimrende Evne til at klarlægge en Sag. Efter Forsvarskommisionens Nedsættelse var denne paa Turne' rundt paa militære Etablissementer, hvor jeg fulgte Ministeren. Særlig husker jeg en interesse^{ssant} Tur til Bramsnæsvig 9 Maj 1902 i dejligt Vejr med Frokost og Middag paa Søminestationen og Sejlads med "Esper^{sen} Snare", "Hjælperen" og Torpedobaade, Udskydning af Torpedoer, Udlægning af Miner m.m. Det ~~var~~^{er} en særlig indholdrig Dag. Dels flyttede vi samme Dag^{og følgende Dage} fra Vesterbrogade 37 til Hjørnet af Bernstorfsvej og Gentofte Alle i Hellerup, dels afgik "Valkyrien" den Dag til Martinique, som et af de første Hjælpe-skibe efter det frygtelige vulkanske Udbrud af Mont Pelée. Vi flyttede som allerede nævnt samme Dag fra Vesterbrogade, fra Faders og Moders gamle Lejlighed. Da vi nu havde tre Børn: Helge, Helene og Else, var det meget besværligt at faa disse i Luften fra en tredie Sal paa Vesterbro. Vi var derfor bleven enige om at prøve at finde en Villa med Have og havde efter megen Søgen fundet et tiltalende Hus, der var rummeligt og frit beliggende til en rimelig Leje, men det laa ganske vist ^{meget} afsides, ca. 1/4 Times Gang fra Hellerup Station. Vi var glade for Huset, der dog snart viste sig at være ualmindelig slet bygget. Vi be^{fant} os imidlertid vel i Hellerup, hvortil i væsentlig Grad bidrog, at vi efter i adskillige Aar at have haft daarlig Hjælp, allerede 1900 havde faaet ^{en ualmindelig god og lydløs Børnepige} Thomasine Rasmussen, en Søster til Louise Blums Børnepige, og kort efter at vi var kommet til Hellerup, efter at Johannes Bedstemoder Fru Galle var død 20 Maj 1902, fik vi hendes Pige, Margrethe. Disse to Piger kom udmærket ud af det indbyrdes, de var dygtige, trofaste og følte sig nær knyttet til os og til vore Børn. Johannes Bedstemoder Fru Galle var 85½ Aar, da hun døde. Hun var et ualmindeligt godt og dygtigt og kærligt Menneske, rask til sit Arbejde, altid parat til at hjælpe, selv var hun nøjsom, from og beskeden. Hun holdt sig rask og rørig til faa Aar før hendes Død, saa faldt hun af, fik Kræft i Mave og døde samme Dag hun ^{var bleven} blev opereret. Kort efter Nytaar 1902 blev jeg bestemt til den kommende Sommer at være Adjudant hos Eskadrechefen Kommandør Caroc. Kapt. Cold skulde være Stabschef. Der blev strax taget fat paa

Forberedelserne. For første Gang blev der lagt en fuldstændig Plan for alle Eskadrens Øvelser for hver Dag. Nøjagtige Dispositioner blev udarbejdet for hver enkelt Skib, for hver Øvelse. Skydeøvelserne blev planlagt paa en mere rationel Maade end tidligere. Øvelserne fik et mere krigsmæssigt Præg, og Tiden udnyttet langt bedre end det tidligere havde været Tilfældet. Ved Siden af det Arbejde, der i den Anledning tilfaldt mig, havde jeg min Adjutanttjeneste, hvor der var nok at gøre. Da "Valkyrien" kom hjem, kort før Eskadren skulde ud, afløstes jeg af Kaptajn Gotschalk. Selv var jeg 12 - 17 Juli attacheret Chefen for den argentinske Korvet og Kadetskib "Presidente Sarmiento", Kaptajn Daturque, ^{chefen} der var Chef, var en interesseret og elskværdig Mand, der gerne vilde se alt muligt i København, og som gerne gik i Butikker for at købe gode Ting til sine Foresatte, Ministre og Admiraler. Han vilde altid prutte. Jeg sagde til ham, at det kunde man ikke i fine Forretninger i Danmark, der havde man bestemte Priser. Han holdt paa, at man overalt kunde og skulde prutte, og han fik Ret. Baade hos en Bundtmager paa Østergade, hvor han købte et pragtfuldt Isbjørneskind til Ministeren, og paa kgl. Porcelænsfabriks Udsalg, hvor han købte et dejligt Fad med paamalede ^{rosler} Blomster, til Admiralen, lykkedes det ham at trykke Prisen væsentlig ned. Han gav mig til Erindring en Spadeserestok med Sølvhaandtag. Hans Gaver hjalp ham ikke, han avancerede ikke. Skibet var ganske nyt, glimrende udstyret som Kadetskib. Der var mange Finesser, saasom Mørkekammer til Fremkaldelse af Fotografier, Trykkeri m.m. Levemaaden var ualmindelig god og fin, Musikkorpset enestaaende godt og Officerene gennemgaaende nette og belevne unge Mennesker. Lige herfra blev jeg sat til lignende Tjeneste hos Chefen for det græske Panserskib "Pzara", Kaptajn Guinis, 18 - 24 Juli. Jeg befandt mig knapt saa vel hos Grækerne som hos Argentinerene.

Johanne havde fra 17 Juni til 18 Juli været med sin Moder i Liebenstein og der faaet en haardt tiltrængt Ferie efter en anstrengende Vinter med tre smaa Børn, Flytning fra København til Hellerup m.m. 6 August tiltraadte jeg Tjeneste som Eskadreadjuvant ombord i Panserskibet "Herluf Trolle". Eskadren bestod af "Helgoland", "Herluf Trolle", "Odin" og "Skjold", Mineskibet "Hjælperen" og 4 Torpedobaade, en efter danske Forhold stor Eskadre. Arbejdet gik med Liv og Lyst. Naar der ikke arbejdedes, skulde der være Fest. Ingen forstod som Kommandør Caroc at gøre Opholdet festligt og morsomt. Paa Hviledagene, Lørdag og Søndag,

opholdt vi os ved skiftende danske Provinsbyer, hvor Eskadrechefen indbød Venner eller Honoratiores til Middag sammen med Officerer fra Eskadren. Som Afbrydelse paa Øvelserne gik Eskadren 15 Sept. til Carlsrona, hvor der var lagt et stort Program for Festligheder. Paa Besøgets første Aften var Eskadrechefen med Stab og de fleste af Eskadrens Officerer indbudt til en festlig Sammenkomst med de svenske Søofficerer i den stedlige Søofficersforening. Henimod Midnat trak Eskadrechefen sig tilbage, og jeg fulgte ham ombord og fik først næste Morgen tidlig at vide om en sørgelig Udgang af Festen, der trak tem^melig længe ud. Det var efterhaanden blæst op. Ud paa Natten kom en Del Officerer: Söminemester^{en} Tittelbach og Petersen, Intendant Andersen Reserveløjtnant Toldberg, Maskinmester Thorup og en svensk Marineingenør fra Festen ned til Havnen for at gaa ombord. Da der tilfældigvis paa det Tidspunkt ikke var nogen Baad inde fra Eskadren, fandt den svenske Ingeniør en privat Baad, med hvilken han vilde sætte vore Officerer ombord. Da Baaden var kommet godt klar af Havnen var der megen Sø. Baaden kæntrade og sank ikke saa langt fra den svenske Eskadre, der laa lidt nærmere Havnen end vore Skibe. Svenskerne sendte strax en ^{Baad} Baad til Assistance, da de hørte Nødraab og Ltnt Noren, senere Kommandørkaptajn reddede Thorup. En dansk Sømand, der var i Nærheden med en lille Torpedobaadsjolle reddede den svenske Ingeniør. De fire andre Officerer druknede. Alle Festligheder blev aflyst og Opholdet forkortet. Saasnart de tre var fundne og med "Hjælperen" sendt til Kbhv., afgik vi, den fjerde af de tabte, Intendant Andersen blev først ^{Maanedet} en Maaned senere fundet og med svensk Orlogsskib sendt til Kbhv. 1 Oktober strøg Eskadrechefen sin Stande^r og gik i Land. S. D. tiltraadte jeg atter Tjeneste i Ministeriet, foreløbig for at hjælpe med til ^{ber} bearbejdelse af Rap^{porter}ter fra Øvelserne og Udarbejdelse af en meget udførlig Generalrap^{port} for Eskadren, hvor alle Øvelserne udførligt blev gennemgaaet og kritiseret. Rap^{porten}ten blev derefter mangfoldiggjort og gjort tilgængelig for alle Officerer, en højst nyttig og helt ny Foranstaltning. Kort før min Hjemkomst døde Faders Søster tante Lise Reisz den 12 Oktober af Kræft efter ca. 1 Aars haarde Lidelser. Hun havde betydet umaadelig meget for Fader og Moder og for os Børn. Og ikke mindst for mig, Johanne og vore tre ^{aldre} ælste Børn, da vi jo 1896 - 1902 ^{boede i samme Hus.} bode i samme Hus. Hun var et sjældent godt Menneske. Hun blev Enke efter 9 Maaneders Ægteskab med sin Fætter Højesteretssagfører Chr. Reisz og flyttede saa atter sammen med sin

Moder. Hun var ret velhavende. Af hendes Formue ca. 250.000 Kr. blev næsten alt henlagt til et Fond for Faders Børnebørn, da vi var otte levende Søsken, blev der saaledes ca. 30.000 Kr. til hver Families Børn. Disse Penge har været et godt Rygstød for Børnebørnene af hvilke vore tre alle har sat Pengene i Villaer efter at de er bleven gift. Helge og Gudrun i Birkerød, Viggo først i Kastrup, senere Ordrup.

Min Broder Carl, der var Forstkandidat, laa den Sommer og Efteraar paa Kommunehospitalet med et daarligt Ben. Det var begyndt med Smærter i Benet, medens han 1894 - 95 var Værnepligtig med Korvetten "Dagmar" til Middelhavet og Konstantinopel. Det blev værre, der forsøgte forskellige Kurmetoder, Ophold paa et norsk Kursted m.m. Lægerne ^{viste} ikke, hvad der var i Vejen, men i Sommeren 1902 viste sig Tegn til Koldbrand. I Nov. s.A. maatte højre Ben sættes af. I August s. A. begyndte Helge sin Skolegang i Rasmussens Skole i Hellerup. Vi befandt os godt i Hellerup, vi var jo unge, saa Vejen generede os ikke, vi havde god Hjælp og Børnene trivedes, 1 Juledag, medens vi var til Middag hos Svi-germoder i Frederiksberg Alle, opstod en frygtelig Orkan. Vi naaede med stort Besvær hjem om Aftenen og var saa heldig at træffe Thomasine paa Hellerup Station, saa vi tre kunde hjælpe hinanden. Vi maatte hage os frem langs Stakitterne og holde fast paa hinanden over en aaben Mark, men naaede dog i Hus. Ligesom vi var kommet indenfor begyndte Tagstenene at blæse af og mange faldt lige paa Trappen foran Entredøren, som vi lige var kommet ind ad. Det var et frygteligt Syn næste Morgen, ca. $\frac{2}{3}$ af Taget var blæst af og Loftet var fuldt af Sne. Det var gaaet haardt ud over de fleste Huse i Hellerup, Tagsten blæst af, Flagstænger væltede m.m. Da Postbudet op ad Formiddagen naaede til os, udbød han, at vort Hus var det mest medtagne, han havde set. Da jeg omkring Nytaar 1903 var færdig med mit Arbejde paa Eskad-reraport ^{for} forblev jeg til Tjeneste ved Marineministerens Stab under Kapt. Cold til Medio Marts. 1 April s.A. tiltraadte jeg Tjeneste som Næstkommanderende i Kongeskibet, Hjulskibet ^{skibet} "Dannebrog". Næstkommanderende tiltraadte altid saa tidlig for at være til Raadighed under Skibets Ekvipering og Maling, saa at Kommandoen kunde hejses i Begyndelsen af Maj. Men pludselig kom Besked om, at Kejser Wilhelm vilde komme med "Hohen Zöllern" for personlig at ønske Christian IX til Lykke paa hans Fødselsdag d. 8 April. Vi fik smurt lidt Maling paa Skibet for at faa det til at se lidt ordentlig ud paa Afstand, da Kongen ønskede

at "Dannebrog" skulde ligge klar paa Reden under Kejserens Ophold her. Forgyldning af Ornamenterne kunde der ikke være Tale om, det tog for lang Tid. Vi maatte nøjes med at smøre Bronceti⁴nctur paa, hvor der skulde være Guld, men da Bronceti⁴ncturen kun varede ca. to Dage, maatte vi vente til nogle Timer før Kejserens Ankomst med-ved Hjælp af en Masse Malere, at smøre paa, saa Skibet saa ret anstændigt ud, men det varede som sagt kun 2 Dage, saa var det sort igen, men saa forsvandt Kejseren atter 9 April, og vi kunde atter gaa ind i Lejet og fortsætte Ekviperingen. Under denne hændte det, at vi 19 April fik en forrygende Snestorm og Togstandsninger over hele Landet. Den russiske Krydser "Krejzer", der ^{fra Reden} laa ved Bøje Nr. 1, sprængte Fortøjningerne og drev ind paa Estakaderne paa Orlogsværftet og "Dannebrogs" Solsejl, der var sat for at give Malerne Arbejdsro, blev fuldstændig sprængt af Sneen og pisket i Stykker af Stormen I Begyndelsen af Maj hejste vi Kommando for at rette Kompasser, gøre Besætningen skibsvant, tage Vinbeholdning m.m. ombord. 27 - 30 s. M. var vi i Lübeck med Kongen, der skulde paa sin sædvanlige Tur til Wiesbaden. Det var kun en Nattur, saa vi saa ikke meget til Kongen. Turen gik dog ikke af uden en lille ubehagelig Oplevelse. Jeg havde Dagvagt og Klokken var kun lidt over 4, da Solen stod op. Jeg lagde Mærke til, at Dr. le Maire, der fulgte Kongen som Rejseløge blev ^{hentet} ~~til kaldt~~. Da han $\frac{1}{2}$ Time senere kom tilbage, kom han op til mig og fortalte, at Kongen var kommet til Skade ved i Mørke at løbe Panden imod en skarp Kant af en Væglampet. Det var gaaet til paa den Maade, at Kongen var gaaet ind paa W.C. Nu var der en Regel i "Dannebrog", at det elektriske Lys blev stoppet, naar Solen stod op. Medens Kongen var derinde gik Lyset ud, og da Klapperne for Koøjerne var lukket under Sejllads, blev der pludseligt mørkt som i en Grav. I Mørket tog Kongen fejl af Vejen og gik lige mod Lampetten ved Siden af Døren. For Fremtiden blev Lyset ikke mere slukket, naar Kongen var ombord, og Lampetten blev flyttet til et mindre farligt Sted. Chef var Kaptajn Schack, som jeg havde sejlet med 1882/83 og 1889. Han var meget elskværdig mod mig, men ^{net} uduelig. Trediekommanderende var Løjtnant Lorck. Endvidere Overløge Arntz og Maskinmester Fr. Alsing. Vi havde det rart ombord, mellem Turene strøg vi Kommando, saa kun Næstkommanderende blev ved Skibet- dog kun om Dagen- for at holde dette vedlige og holde Mandskabet, der var særlig udsøgt, i Øvelse. 7 Juni var jeg med den øvrige Familie- undtagen Johanne- til Carls Bryllup med

Margrethe Vedel i Herfølge Kirke og derefter Middag hos Overførster Vedel paa Hegnetslund. Festen forskønnedes ved et straalende Sommervejrs ^{fire} Dage senere, den 11 Juni fødtes vor lille Datter, der 22 August blev døbt i Petri Kirke (Frue Kirke var under Reparation) af Stiftprovst ^{Paulle} Poull og fik Navnet Gudrun Louise Renata. Hun var et ualmindeligt yndigt ^{og sødt} Barn. 22-25 Juli var vi atter paa Tur til Lübeck for at hente Kongen. Prinsesse Marie og Prins Valdemar fulgte med fra København, for at tage mod Kongen i Lübeck. Naar denne var ombord, var Officerene ^{de} Kongens Gæster og fik en vældig god Forplejning. Morgen og Frokostmaaltiderne indtoges sammen med Kavalererne ^{de} i Kavalersalonen. Til Middag var Chef og tjenestefri Officerer ved Kongens Bord, hvor Kongen elskværdigt fortalte morsomme Historier fra sin egen Ungdom. I den første Halvdel af September laa vi i Helsingør Havn, medens Kongen var paa Fredensborg. Vi havde en haard Storm, der ~~blev~~ ^{blandt} andet forsinkede Dronning Alexandras Ankomst fra England flere Dage. Under en af Stormdagene kom Kong Oscar II med "Drott" fra Helsingborg for at besøge Kongefamilien. Stormen blæste fra Syd, og "Drott" skulde ligge ved den nordre Side af Færgelejet. Men Bolværket her var ikke saa langt som "Drott", som derfor ikke fik sin Agtertrosse op, den burde have været manet forefter, hvilket Lodsens skulde have sørget for. Resultatet var, at "Drott" af Stormen tværs ind, blev ført over mod "Dannebrog", der laa udfør Jærnbanehotellet. Vi paraderede paa Dæk og Hjulkasser med Besætningen, der hilste med den ene Haand til Huen og med Fendere i den anden søgte at holde Skibene klar af hinanden. Kong Oscar var vred og skældte den stakels og ret uskyldige Chef forfærdelig ud. Efterhaanden fik de ^{saa} en Agtertrosse i Lan og Skibet halet op til Bolværket. Da Chefen senere, da de Kongelige var taget bort, kom ombord til os, søgte Kapt. Schack og jeg at trøste Chefen, der var meget nedslaaet over den uheldige Tillægning og derpaa følgende Skylle af Kongen. Medens vi laa i Helsingør havde vi daglig Besøg af en ualmindelig ^{og charmerende} morsom Mand, Kommandør Ingolf Bardenfleth, der var Lodsinspektør ved Helsingør Lodseri. Han var meget velbevaget og burde have drevet det til videre end han gjorde. Han var fuld af morsomme Historier og satte megen Pris paa et godt Glas Vin. En Dag i September gik "Dannebrog" med Prins Valdemar og Georg til Hveen, hvor de deltog i Kongejagten og senere Middag i "Drott", hvor ogsaa Kaptain Schack var indbudt. Kong Oscar var en pragtfuld Vært, der sagde "Du" til alle sine Gæster.

Vor sidste Tur med "Dannebrog" gik til Gedser, hvorfra vi 30 September skulde ledsage Færgen til Warnemünde, da Ruten aabnedes den Dag. Kongen, Kronprindsen m. Følge kom den foregaaende Aften til Gedser og sov i "Dannebrog". Næste Morgen kom Minister Hage ombord for at meddele Kongen Programmet for Aabningen, som først var fastlagt i sidste Øjeblik. Det lød paa, at Kongen efter Frokost i Færgehallen, der var omdannet til Festsal, skulde aabne Ruten ombord i den tyske Færge sammen med Storhertugen. Det syntes Kongen ikke om, og ønskede, at aabne Ruten med den danske Færge "Prins Christian". Hage erklærede at det paa Grund af det fremskredne Tidspunkt var umuligt at gøre Forandring. Hertil svarede Kongen, at han i saa Fald ikke ønskede at deltage i Turen. Hage maatte saa ^{sige for at} ~~søge~~ et faa Programmet forandret, saa at "Pr. Christian" sejlede med Kongen, Kronprinsen og Storhertugen og den anden Færge og "Dannebrog" fulgte efter. Vi gik lige op til Rostock og fortøjede ved en Bro. Om Aftenen var Kongeskibet illumineret, medens Festmiddagen blev afholdt. Herfra kom saa Christian d. IX ombord henad Midnat, efter at have været paa Færde i 14 Timer, glad og oprømt. Han var meget optaget af "Dannebrogs Illumination", som han aldrig havde set. Da jeg kom næste Morgen lidt over 4 fortalte Baadsmanden, der havde ^{haft} Vagt, at han lidt før jeg kom op, havde haft en meget kedelig Oplevelse, idet en selskabsklædt Herre der var ^{noget} ~~meget~~ paavirket af Spiritus vilde ombord for at hilse paa Kongen. Skildvagten ved Falderebet nægtede ham Adgang, hvorover Gæsten blev grov. Baadsmanden kom til ved Ordstriden og søgte at tale den tyske Herre til Rette. Da det ikke ^{lykkedes}, tog han ham i Armen og førte ham ned ad Landgangen. Tyskeren blev nu rasende, fortalte, at han var "Reserveofficer" og lovede, det skulde komme Baadsmanden dyrt til at staa. Han gik dog, og Baadsmanden bebrejdede nu et Par Politibetjente, der var posteret paa Kajen, at de ikke havde forhindret Personen i at komme ombord. Til deres Undskyldning fremførte de saa: "Es war ja der Bürgermeister". Jeg sagde til Baadsmanden, at da Personen nok ikke huskede noget om Optrin~~det~~, var det bedst at lade som ingenting. Da jeg lidt senere fik min Morgenkaffe i Salonen kom Kronprinsens Hofchef, Grev Joachim Moltke ind for ogsaa at drikke Kaffe. Han spurgte paa en underlig Maade, om jeg havde haft en rolig Nat. Han maa have hørt noget, gennem et aabent Køje, ~~tænkte~~ jeg. Jeg spurgte om han havde hørt noget, hvad han nu ikke havde. Og saa fortalte jeg Historien om den fine Herre, der havde ønsket at hilse paa Kongen Kl. 4 om Morgenen.

Han tog sig et godt Grin af Historien og mente ligesom jeg, at den skulde der ikke tales mere om. Paa Hjemturen til Gedser fik vi tæt Taage, saa vi maatte ankre udenfor den gravede Rende. Først ud paa Natten lattede Taagen, saa vi kunde gaa ind i Haven. Om Morgenen 2 Oktober gik Kongen, Kronprinsen med Følge fra Borde og tog hjem med Jærnbanen i Kongevognen, medens vi gik til København, for derefter at stryge Kommando i Slutningen af Oktober. Paa samme Tid flyttede Svigermoder til Frederiksgade 19, da hun havde solgt Villaaen i Frederiksberg Alle 53.

Den 2 Januar 1904 tiltraadte jeg Tjeneste som Forstander for Reserveløjtnantskolen i Vagtskibet "Sjælland". Tjenesten interesserede mig. Jeg havde op mod 20, de fleste flinke, interesserede unge Styrmand, og Opholdet i Vagtskibet, hvor jeg ikke havde noget med Skibstjenesten at gøre, var ogsaa meget behageligt. Jeg var bl. a. sammen med daværende Løjtnant, senere Kommandør Harttung, som jeg kom til at holde meget af. Denne Tjeneste blev dog brat afbrudt, da den russisk-japanske Krig udbrød ved Japanernes uventede Angreb paa den russiske Flaade, der laa fredeligt til Ankers paa Port ^{at skues} ~~Atthors~~ Red den 8 Februar om Aftenen. Til Beskyttelse af vor Neutralitet blev der 13 Feb. indkaldt en mindre Sikringsstyrke til Søforterne og Minespærringen^{ne}. Jeg fik som Fører af Minekran Nr. IV Station paa Middelgrundsfortet under Kaptajn Bauditz, der var Chef for Minespærringerne ved København, der dog ikke blev udlagt. Det var en lidt barsk Aarstid, men Vinteren var ret mild. 4 Marts vendte jeg atter tilbage til Reserveløjtnantskolen og fik denne afsluttet ved Udgangen af April og kom til Tjeneste ved Søminekorpsets 1 Afd. hvor jeg tidligere havde været i flere Aar. Dette blev dog kun af kort Varighed, da jeg 28 Maj atter tiltraadte Tjeneste som Adjudant hos Marineministeren for at afløse Kapt. Gotschalk, der skulde ud som Chef for Kanonbaaden "Falster". I Ministeriet var der paa den Tid Travlhed med Forberedelse til Søværnsloven Forsvarskommissionen arbejdede stadig, og jeg fik min Del af Arbejdet. Ministeren mærkede vi ikke noget til, da han laa paa Frederikshospital efter et Benbrud. Kort efter at han var udskrevet fra Hospitalet tog han til Marienlyst, saa var der Fred for ham saalange. Af Oplevelser ^{starkt} i 1904 skal jeg nævne, at Johanne i April var 10 Dage paa Bornholm, at Amerikadamperen "Norge" løb paa Rockalle, vest for Skotland, og sank, hvorved 650 Mennesker druknede d. 28 Juni, at Helge 9 - 29 Juli var paa Besøg paa Bornholm, at Johanne 18 Juli - 2 Aug. var med sin Moder i

Hobro for at være i Nærheden af Axel Vermehren, der var Præst i Søndre Onsild, og at Helene begyndte sin Skolegang i Schoult & Trolles Skole i Hellerup. 25 August var jeg med Johanne og hendes Søster Anna til et stort Bal paa Søofficersskolen i Anledning af det svenske Kadetskib, Korvetten "Freja's" Besøg. Prins Wilhelm, Kong Oscars Sønesøn, var med som Kadet og gjorde vældig Kur til Anna, der ogsaa var en ualmindelig køn og indtagende ung Pige. Han dansede med hende det meste af Aftenen. 5 - 6 Sept var jeg med Ministeren en Inspektionstur i Eskadren. Vi gik ombord i Korsør. Efter at have holdt Natmanøvre med Torpedobaadsangreb mod de større Skibe, ankrede vi ved Midnat ved Stubbekøbing, hvor Marineministeren og jeg boede paa Hotellet om Natten. Næste FM. fortsattes Inspektionen og Kl. 4 gik vi i Land i Masnedø Havn og tog hjem med Seasertoget.

Lillejuleaften trak det op til Uenighed i Ministeriet. Grunden hertil var, at Krigsministeren, General Madsen uden Bevilling havde bygget nogle Batterier paa Saltholmen. Dette gav Anledning til et alvorligt Skænderi i Ministeriet mellem Jøhnke og Madsen. Jøhnke maa have mærket, at Stemningen var ham imod, for 2 Juledag telefonerede han til mig om at komme hjem til ham. Her fik jeg hans Nøgler til Skrivebordet i hans Ministerværelse med Ordre til at gennemgaa alt og bringe ham eller tilintetgøre, hvad der fandtes af private Breve eller ligegyldige Papirer, hvilket jeg ogsaa samvittighedsfuldt og til hans fulde Tilfredshed udførte. Han saavidt jeg husker ikke mere i Ministeriet, men lod Sagerne bringe hjem til sig til det nye Ministerium med I. C. Christensen som Konseilpræsident og Forsvarsminister var udnævnt 13 Jan. 1905. Men jeg kom jævnlig hjem til ham og besøgte et og andet for ham. Saaledes var jeg en Dag for ham hos Konseilpræsident Deuntzer, en af de første Dage i Januar. Deuntzer var en meget høflig, elskværdig men sludrevaaren Person. Efter at jeg havde udrettet mit Ærinde, begyndte Deuntzer at tale om Spektaklet mellem de to militære Ministre. Han fortalte, at de havde skældt hinanden ud, og brugt nogle Ord, som Deuntzer endnu aldrig havde hørt i sit lange Liv, men dog kunde forstaa, at de var slemme, og at "den ene gav ikke den anden noget efter". Dette sidste forbaavsende mig nu meget, jeg vidste ikke, at Madsen kunde hamle op med Jøhnke i Brugen af Skældsord.

I Krigen gik det Russerne daarlige. 3de Jan 1905 maatte Fort Arthur overgive sig og 10 Marts kommede Russerne Mukden. En stor russisk Flaade som ca. et Aar tidligere havde forladt Østersøen under Admiral Roschestwenskys Raade endelig i Slutningen af Maj

Tsu-Shima Strædet, hvor den 27 - 28 Maj blev komplet ødelagt af Japans Flaade under Admiral Togo.

Den 15 Marts blev jeg sammen med Amdrup m.fl. sprunget over ved Udnævnelse til Kaptajn af min Klassekammerat Poul Saabye. Det berørte mig naturligvis meget pinligt, og jeg var vred derover, og særlig ked af at skulle meddele det til Johanne samt Fader og Moder, at jeg var forbigaaet. Kofoed-Hansen kaldte mig ind og sagde mig, at det var paa Grund af ganske særlige Omstændigheder, Tøjmasteren, Kommandør Schwanenflügel, tilfredsstillede ikke K-H; han vilde have ham afløst af en ung og virksom Mand, nemlig Saabye, og mente ikke at kunde tage en Mand, der ikke var Kaptajn. Han maatte derfor benytte dette Avancement, der var Valg-avancement, det var hvert femte, da man de fire andre Gange var bundet til at tage den ældste, hvis han skønnedes egnet til ^{Forloren} Tjenesten. Det hele var nu unødvendigt, da der i Løbet af de kommende 14 Dage, kom saa mange Avancementer, at Saabye alligevel kunde være kommet med inden han overtog Stillingen som Tøjmaster Da jeg 1 April blev Kaptajn og meldte mig til Viceadmiral Wandel der var Formand i Forfremmelsesraadet, meddelte han mig, at baade Amdrup og jeg havde været indstillet paa Listen af 15 Marts, "med fuld Honnør". Jeg blev saaledes Kaptajn s. D. jeg ellers vilde være blevet det, og havde endda, det ud af Forbigaaelsen, at min Udkommando:Næstkommanderende i Kadetskibet, Krydseren "Hejmdal" blev forandret til, at jeg blev beordret til Chef for Kanonbaaden "Falster" med Maskinelever, en særlig eftertragtet Post, og derefter Chef for Kanonbaaden "Lillebelt" i Defensionseskadren. Udnævnelsen fejredes paa Bernstorfsvej med Festmiddag, hvortil Moder bragte Champagne og Fader og Moder forærede os et Par gamle smukke Sølvlysestager, som vi senere har holdt højt i Ære og tit glædet os over.

30 Maj fratraadte jeg Tjeneste som Adjudant hos I. C. Christensen og 2 Juni hejste jeg Kommando paa min første Cheftur. Jeg fik en dejlig Tur med "Falster", I den første Maaned havde man altid fast Station ved Troense, hvor man saa laa stille de fire Dage af Ugen og sejlede de tre. Paa Ankerdagene, hvor Eleverne særlig var beskæftiget med at skille og samle Maskinen, havde jeg meget fri og benyttede Tiden til at gaa Ture i det dejlige Land enten alene eller sammen med Frk. Hedemann, Kommandør Hedemanns Døtre, eller med Solodanserinden Fru Ellen Price de Plane, eller ogsaa kom ^{og Kommandøren og Stedsejeren} Damerne ombord og besøgte os. Næstkommanderende var Løjtnant Hermann Münter, der var dygtig men lidt ^{voldsom} voldsom og brutal, han styrtede senere ned og slog sig ihjæl med en

Flyvemaskine, ^{anden} og Løjtnant Palle Ravn, en Sønesøn af Ministeren, enret upaalidelig Officer, samt Marineingeniør Carl Otzen. Om Aftenen sang Eleverne, og de sang godt, og Landliggerne ved Troense flokkedes i Baade omkring Kanonbaaden og gav deres Bifald til kende. I de to sidste Maaneder af Togtet bevægede vi os mere omkring, saa kom vi hele Landet rundt, særlig husker jeg en interssant Tur til Limfjorden med Besøg i Aalborg, Thisted og Lemvig, hvor jeg paa de 2 sidste Steder gensaa mit Barndoms-hjem fra 70'erne. En endnu bedre Tur havde vi til Bornholm og Christiansø, hvor Direktør Olsen, Kontorchef Boesen var med paa Inspektionsrejse og Amtmand Bille Brahe og min Svoger Rudolf og Svigerinde Louise Blum ligeledes var med som Gæster. Paa Christiansø havde vi Middag, hvortil der foruden de nævnte Gæster kom Kaptajn ^{with} ~~Woth~~ og Søster ^{to} ~~to~~. Om Aftenen var der det traditionelle Bal paa "Maanen" og om Natten i Fuldmaaneskin Spadseretur paa den skønne Ø. Næste ^{if} Morgen gik vi til Rø, hvor vi gik i Land, derfra til Hammerhavnen, hvor jeg havde stor Middag. Efter denne gik vi med alle Eleverne til Ruinen. Fuldmaanen var kommet op og Eleverne sang saa dejligt og blev trakteret med Punch. Sangen lokkede mange Badegæster til, ^{og det endte med, at vi alle blev ensret for ind} paa Hammershus Hotel, hvor Natten tilbragtes med et improviseret og fornøjeligt Bal. Helge deltog i Turen og blev derefter paa Bornholm. Jeg tror, at denne Tur stadig staar i hans Erindring som en af hans morsomste Oplevelser. En tredie vellykket Tur havde vi paa Elevernes aarlige Skovtur. Jeg valgte Himmelbjærg, hvortil vi kom fra Horsens og havde en vellykket Dag. Vi spiste Middag paa Silkeborg Hotel. 26 Aug. strøg "Falster" og s.D. hejstes Kommando^{en} i "Lille Belt". Vi havde Station sammen med "Store Belt", hvor Prins Carl var Chef, i Lynettehavnen. Hver 3die Døgn havde vi Vagt ved det udlagte Minefelt. Naar "Store og Lille Bælt" samtidig havde fri, laa de paa Siden af hinanden. Vi havde jævnlige og fornøjelige Samvær indbyrdes og det venskabelige Forhold til Prins Carl og Prinsesse Maud udvikledes yderligere.

Af Begivenheder i Sommerens Løb maa jeg nævne, at Norge den 7 Juni havde afsat Kong Oscar II. Tilstanden var en Tid spændt mellem de to Brødrefolk og kun Kong Oscars kloge og besindige Optræden forhindrede Krigen. 5 Sept. sluttede Rusland og Japan Fred i Portsmuth i U.S. A. I Juli havde vi i Kbhv. haft Besøg af en stor tysk Flaade. Dette gav Anledning til at ogsaa den store engelske Atlanterhavsflaade under Admiral Wilson kom til København. Jeg generede mig lidt for at vise mig med "LilleBelt"

for de store moderne engelske Skibe. En Dag var jeg sammen med de engelske Skibschefer til Taffel hos Kongen paa Christian VII.s Palæ paa Amalienborg.

Den største Del af September

~~Den 1 Sept.~~ Havde vi Mæslinger, Helge begyndte, da han var færdig, kom Helene efter hende Else og Gudrun.

Den 23 Sept. strøg vi Kommando og s. D. tiltraadte jeg atter Tjeneste som Adjutant hos Forsvarsministeren og Konseilpræsidenten I. C. Christensen.

4 November s. A. fejrede vi Faders og Moders 40 Aars Bryllupsdag ved en stor Fest i Farimagsgade. Det var godt, at denne Dag blev fejret, for Guldbryllupsdagen oplevede Moder ikke.

Allerede under Eskadretogtet begyndte Rygtet at udpege Prins Carl som eventuel Konge i Norge. Inden han og jeg skiltes, havde han fortalt mig derom. 11 og 12 Nov. valgtes han ved en Folkeafstemning. 16 Nov. holdt I. C. Christensen en stor Fest og Afskedsmiddag, hvortil alle Søofficerer m. fl. var indbudte paa Hotel Phønix. 20 Nov. modtog Kong Chr. IX den norske Deputation og 25 Nov. holdt Kong Hakon og Dronning Maud deres Indtog i Norge, fulgt af en dansk Eskadre.

I Ministeriet fortsattes Arbejdet. Egentlig Adjødanttjeneste ønskede I. C. Christensen ikke, og han havde jo to, en fra hvert Værn. Men Kofoed-Hansen havde mere og mere Brug for mig.

Da Johanne ved Begyndelsen af 1906 følte sig træt, fik jeg hende til at tage en lille Ferie. 17 Jan. rejste hun til Voxenkølden og kom glad og styrket hjem 4 Febr. Medens hun var borte, døde vor gamle Konge, Christian IX. Han havde om Formiddagen modtaget Holmens Folk, der skulde have Hæderstegnet. Efter Frokost lagde han sig paa sin Seng for at hvile sig. Kl. 4 EM. døde han stille. Kejserinde Dagmar sad ved Sengen og holdt hans Haand i sin.

En god og ridderlig Konge sov ind, træt af Livet. Han havde en svær Tid i sine første Regeringsaar, men efterhaanden vandt han hele sit Folks Agtelse og Kærlighed.

Da Kejser Wilhelm personlig ønskede at være tilstede ved Begravelsen, kom den tyske Militarattache i Skandinavien og Rusland til Kbhv. Han boede ellers i St. Petersborg. Han hed Korvettenkapitän ~~kapitän~~ Hintze. Han meldte sig i Marineministeriet og blev derefter henvist til mig. Han mødte hver Dag for at høre om noget var bestemt om Begravelsen og ~~retterede~~ ^{rapporterede} strax til Berlin.

Begravelsesdagen var fastsat til 18 Feb. Da Vejret jo kan være barsk paa den Tid, og da Panserskibet, som Kejseren skulde komme med, var for stort til at ligge paa Inderreden, vilde det

altsaa være henvist til at ligge til Ankers i Kongedybet, og Forbindelsen med Land kunde let være vanskelig og ubehagelig. Jeg fik derfor den Tanke, om det ikke kunde være praktisk at faa Skibet til at ligge i Frihavnen ved Amerikabaadenes Kaj. Jeg talte en Dag med Kaptajn Hintze herom, og han blev begejstret for Forslaget. Næste Dag tog vi saa sammen ud til Direktøren for Frihavnen Thielsen med vort Forslag. Han var strax meget optaget af Ideen, vistnok ikke mindst i sikker Forventning om en passende Paaskøndelse, som heller ikke udeblev. Men han løste Opgaven udmærket og til Kejserens Tilfredshed.

En af de sidste Dage før Bisættelsen kunde jeg saa meddele Kapt. Hintze, at Viceadmiral Wandel og Oberstløjtnant Caotonter vilde blive attacheret Kejseren under hans Ophold ved Kbhv. Nu ønskede han at faa en fyldig Levnedbeskrivelse af Admiral Wandel - ^{der var det iøvrigt} Obersten interesserede ham ikke. Og der var han kommet til den rette, jeg har altid haft Interesse for Personalhistorie og havde i mit Kontor Officerenes Søfartsbøger, hvori alt var optegnet. Jeg skrev saa til ham en meget udførlig Levnedbeskrivelse, hvori alt var medtaget: Ingolf Expeditionen, Søkortarkivet, Kbhvs. Defension, Forsvarskommissionen m.m. Hele Levnebløbet blev, hvad Hintze fortalte mig, telegraferet til Kejseren, da han ikke var sikker paa, at det ellers vilde naa Kejseren. At det kom til sin Bestemmelse og virkede, fik jeg nogle Dage senere et godt Bevis paa. Wandel kom i Anledning af Forsvarskommissionen, som han var Medlem af, jævnlig i Ministeriet. Han havde saa civil Vinterfrakke over sin Uniformsfrakke og laante min Uniformskasket, som han regelmæssig glemte i Ministerens Vindueskarm. Kommandørkorset havde han i Lommen, det skulde jeg give ham paa og knappe i Nakken. Medens jeg nogle Dage efter Kejserens Besøg stod og satte Ordensbaandet paa Plads, fortalte han, at Kejseren maatte have en fænomenal personal Kundskab. "Han vidste alt om mig. Det forbavser mig ikke, at han ^{vidste} ~~vidste~~ fuld Besked med Ingolf Expeditionen, eller at jeg har været Chef for Kbhvs Defension, men selv mindre væsentlige Ting, som at jeg er Medlem af Forsvarskommissionen, ^{eller at jeg har været chef for Kbhvs Defension, vidste han fuld} ~~vidste han~~ Besked om". Han stod heldigvis med Ryggen til mig, da jeg netop knappede hans Kommandørkors i Nakken, ellers vilde han let have set et lille Smil paa mit Ansigt, da jeg bedre kendte Grunden til Kejserens Viden. For Korvettenkapitän Hintze fik Besøget stor Betydning. Han blev ved Afskoden fra Kejseren udnævnt til Fløjadjutant hos denne, blev senere Admiral og tysk Ambassadør i

Kina og Udenrigsminister ved Krigens Slutning.

Da Huset paa ^Dernstorffsvej ikke mere tilfredsstillede os, søgte vi et andet og bedre. Min Moder fandt et til os paa A. F. Ibsensvej (senere omdøbt til Nordkrog) Nr. 16, hvor vi kom til at bo 13½ Aar, saaledes at dette Hus er det i vort Ægteskab, hvor vi har boet længst, og hvor vi fik mange gode Aar. 21 April flyttede vi. I det første halve Aar var vi Lejere. Samme Efteraar købte vi Huset for en moderat Købesum. Det var et særdeles rummeligt og velbygget Hus. Men vort Behov til Plads blev jo stadig større. Derfor maatte vi i 1909 lave et stort Kvistværelse paa Loftet til Helges Studereværelse og 1916 lave en stor Tilbygning, hvorved min Stue blev forlænget og et Værelse kom til paa 1 Sal. ^{Endvidere} ~~Endvidere~~ fik vi da Tiden var moden dertil, indlagt W.C. og elektrisk Lys. I Maj 1906 maatte min Broder Carl lade det andet Ben amputere over Knæet. Han bar sin tunge Skæbne som en Mand, og han blev trofast hjulpet af sin udmærkede Hustru Margrethe f. Vedel. Af andre Begivenheder i Aarets Løb skal jeg nævne Mylius Erichsens Afrejse med Danmarks Expeditionen 24 Juni og Anna Vermehrens Bryllup med Pastor R. Huusom den 10 Juli. I Sommerferien var Helge først et længere Besøg i Sletten og derefter 1 3 Uger paa Bornholm. Johanne og jeg var 14 - 22 Juli en dejlig Sejltur med Marinens Kutter "Thyra" til Hundested, Ebeltoft, Asvig, Fredericia, Assens, Troense, Stubbekøbing, Møens Klint, Rødvig og hjem. Johannes fulgte med til Assens. Vi havde en dejlig Tur med godt Vejr. I September fulgte Johanne sin Moder til ^{Wiesbaden} ~~Wiesbaden~~. Selv var jeg i Sept. en lille Tur i Aarhus, hvortil jeg ledsagede en hollandsk Kaptainløjtnant von Asbeck, der i en Maanedstid havde været ^{ind} Søminekorpsets ~~Gæst~~ for at se hvorledes det var organiseret her i Landet. Nu skulde han en Tur med en ^{af} ~~af~~ Torpedobaad ^{ind} i Eskadren. Vi kom til Aarhus over Kalundborg en Lørdag ¹¹ ~~Aften~~. Jeg viste ham Byen og Omegnen og var ^{om Aftenen} i Aarhus Theater til "Trolde kan tæmmes". Vi boede paa Hotel Royal. Mandag Morgen afleverede jeg ham til Eskadrechefen, Admiral Scheller, og tog selv tilbage til Kbhv. Han var ^{en} ~~meget~~ elskværdig og ^{interessant} ~~interessant~~. Jeg har aldrig truffet ham senere, men har hørt at han senere blev Adjudant hos Prinsgemalen. I Ministeriet forsattes Arbejdet og Oparbejde paa Oplysninger til Forsvarskommissionen. Da man efterhaanden havde faaet det Indtryk, at Formanden Herman Trier, syltede Arbejdet, blev han da Kommissionen jo dog engang maatte slutte, afløst af ^{A. nalds} ~~Andreas~~ Thomsen.

I. C. Christensen holdt hvert Aar i den Tid, han var Konseil-
 præsident, en stor Middag paa Phønix for ledende Politikere,
 højere Statsembedsmænd, Officerer af Hær og Flaade og berømte
 Danske, som han særlig vilde hædre, samt enkelte personlige
 Venner, for hvilke han dog altid selv privat vilde betale.
 Dette Aar var Kong Frederik VIII og hans Broder Kong Georg af
 Grækenland med til Middagen. Jeg fik i den Anledning min græs-
 ke Ordensdekoration, Frelserordenen, forbedret en Grad. Ridder-
 korset modtog jeg af Kongen ombord i "Valkyrien" som Tak for Mad,
 da jeg jo var Messeforstander.

Jeg syntes nu, at jeg trængte til at komme lidt til søs og bad
 derfor Kommandør Kofoed-Hansen, om jeg ikke kunde blive Chef
 for Fiskeriinspektionen indenfor Skagen, en Tjeneste, der i
 Almindelighed varede to Aar. Han stillede sig imødekommende og
 for at gøre mig bekendt med Tjenesten, og sætte mig ind i For-
 retningen^{en} blev jeg i den sidste Halvdel af Januar 1907 komman-
 deret ombord i Kanonbaaden "Guldborgsund", der brugtes til den-
 ne Tjeneste om Vinteren, medens Kanonbaaden "Kriger"^{Kriger anvendt} anvendes
 hertil om Sommeren. Jeg rejste til Frederikshavn den 15 Januar
 med Dampskibet og blev venlig modtaget af Chefen Kaptajn J. H.
 Schultz, en meget elskværdig og samvittighedsfuld Officer, der
 dog ofte gjorde mere ud af uvæsentlige Småting end af de mere
 væsentlige Sider af Sagen. Vi laa ~~meget~~^{meget} stille og lavede Fiske-
 ristatistik, men var dog ogsaa en Tur til Skagen, hvor den ny
 Havn var under Bygning, samt til Læsø, Anholt og Grenaa. Jeg
 erindre^r fra Togtet, at vi den 23 Januar havde den højeste Baro-
 meterstand, der er maalt i Danmark i 50 Aar nemlig 796 m/m i
 Kbhv. og i Skagen, hvor vi var 797 m/m. Kuriøst nok maalt
 vistnok en Maaned senere den laveste, Skagen 708 m/m, Kbhv. 716
 den 20 Febr. s. A. Den 30 Januar kom vi til Kbhv. Jeg afgik fra
 Skibet og tiltraadte atter Tjeneste som Adjudant hos Ministe-
 ren. I Marts Maaned, da jeg heldigvis var hjemme endnu var vi
 meget plaget af Sygdom. 3 Marts blev Johanne meget syg, høj Fe-
 ber og Byld i Halsen. Næste Dag fik Else Skarlagenfeber, Helge
 blev sendt til sine Bedsteforældre i Farinagsgade, nogle Dage
 senere fik Helene, Else og Gudrun Kighoste, saa hele Huset var
 et Lasaret. Vi er senere kommet til at tænke paa, om Johanne
 ikke ogsaa havde Skarlagenfeber. Vi havde en Sygeplejerske, der
 dog ikke var særlig ivrig. ^{Juden det var vistnok, maatte jeg af Gid.} April frattraadte jeg som Adjudant
 og tiltraadte s. D. Tjeneste som Chef for Kanonbaaden "Kriger"^{Kriger}
 og Chef for Fiskeriinspektionen indenfor Skagen.

Næstkommanderende var Prltnt. Ewald, en livlig, elskværdig og flittig Officer med saa mange Interesser og mange Jærn i Ilden, at det sommetider gik noget ud over Grundigheden. Trediekommanderende var Lt. Briand de Crevecoeur, tidligere Pflüt, der var mere Sportsmand end Sømand, men iøvrigt en pæn og elskværdig Officer. Tjenesten var meget afvekslende og interessant, og man havde meget frie Hænder med at sejle, hvor man vilde. I Vinterhalvaaret holdt man dog stadig til i Kattegat og omkring Skagen. Om Sommeren skulde man rundt i hele Landet for at tale med og vejlede Journalførerne ^{der} paa alle Fiskepladser i hele Landet indenfor Skagen. Saa fik man jævnlig smaa Extraarbejder, mindre lokale Opmaalinger, eller Hverv som Dommerskib ved Kapsejlladser. Jeg forlod jo mit Hus med alle Børnene syge, Johanne var atter oppe, men ikke rask, men der var desværre langt igen inden alle var raske. Da Else var omtrent færdig med sin Skarlagnsfeber, begyndte Gudrun og først paa Johannes Fødselsdag 16 Maj var Børnene atter raske. Helge var jo som ^{før} nævnt i Farimagsgade, hvorfra han i Slutningen af Marts med Onkel Vilhelm rejste paa Besøg hos Pastor Hans Chr. Krog og min Søster Ellen i Fredericia, og i Pinseferien 15 - 25 Maj i Kärre Mølle i Halland hos Olaf Høyer og Johannes Moster. 25 Maj kom han hjem efter at have været borte i 11½ Uge.

Jeg begyndte mit Togt i nordlige Del af Kattegat med Besøg i Frederikshavn, Skagen, Anholt og Grenaa. Kapt. Schultz havde sagt mig, at han for et Aarstid siden havde indbudt Maleren P. S. Krøyer til at sejle nogle Dage med Kanonbaaden, og at Krøyer med Tak havde taget mod Indbydelsen, men ganske sikkert aldrig kom, da han nu i lang Tid havde været paa Middelfart Sindssygehospital. Jeg sagde ham, at jeg vedstod Arv og Gæld, og hvis derfor Krøyer skulde melde sig, vilde jeg tage venligt imod ham. Saa tænkte jeg ikke mere paa den Indbydelse før Ewald en Dag midt i April lidt forlegen kom for at meddele, at Krøyer den følgende Dag vilde indtræffe lige fra Hospitalet for at sejle med os efter tidligere Indbydelse. Han bad tillige om, at vi s. D. vilde gaa med ham til Skagen for at han kunde se sit Hjem og tillige gøre en Middag for Officerende ^{der} paa "Kriger". Jeg havde aldrig truffet ham og blev lidt forbavset og ængstelig, da jeg saa ham komme over Havnepladsen hen mod os, ledsaget af Ewald, der havde hentet ham paa Jærnbane stationen. Det var et ualmindeligt smukt og varmt Vejr. Krøyer kom spadserende i Pels med Bøsse over den ene Skulder, Jagttaske over den anden,

Hundepisk, der med Karabinhage var hæftet i Spændetampen paa Ryggen, saa at Snærten slæbte efter ham som en Hale, og Guitar i Silkebaand midt paa Maven. Han kom saa ombord og blev installeret i min Dagkahyt, hvor der var en god Sovesofa, og vi gik strax til Skagen, hvor vi løb ind i den nye Havn, som vi havde Lov til at benytte tiltrods for at den endnu ikke var færdig. Han tog saa til sit Hjem, efter at vi havde lovet alle at komme til Middag til den fastsatte Tid. Lidt senere kom der Bud fra Fru Brodersen, der moderlig tog sig af Krøyer, at vi skulde komme en Time senere, da hun ikke kunde være færdig med Forberedelserne til Festen før. Vi kom saa og blev modtaget af Marinemaleren Locher i Krøyers smukke Hjem ved Gamle Plantage. Krøyer saa vi ikke foreløbig, men vi hørte ham, da han i et lille Kabinet, der stødte op til Dagligstuen, hvor vi opholdt os, var i Færd med at telefonere rundt og udskælde alle de indbudne Gæster, der havde faaet Ordre fra Fru Brodersen til at undskylde sig, fordi de ikke vilde komme, og han var meget vred. Krøyer vilde have haft stor Modtagelsesfest efter sit lange Fravær, og Fru Brodersen mente ikke, at han kunde taale et stort Selskab. Foruden os og Locher, der var tilsagt som en Slags Vicevært, var kun indbudt Frk. Ida Holst og Skagens Rose, Frk. Andersen. Selskabet blev samlet, men Krøyer telefonerede stadig. Endelig kom han ind, gjorde Undskyldning for at han havde ladet os vente, hvorefter vi gik til Bords. Bordet var dækket i Atelieret, var smagfuldt pyntet med Sølvtoj og Blomster. Vibeke Krøyer, Datteren, der vel kan have været en 13 - 14 Aar var en sød lille Værtinde. Jeg havde Frk. Ida Holst tilbords og traf i hende den første af den meget elskværdige Familie Holst, som jeg senere kom saa meget hos, og hvorfra jeg har mange gode Minder. Middagen forløb meget festligt og ret hyggeligt, naar lige undtages, at Krøyer en Gang blev ret ubehagelig mod Locher, der efter Krøyers Udsagn hellere ^{have været Højtersvend} skulde ~~være Malersvend~~ end Kunst~~ner~~, ~~maaler~~, hvilket Locher tog paa den elskværdigste Maade. Efter Bordet tilbragte vi nogle fornøjelige Timer i Dagligstuen. Tilsidst satte Krøyer sig ^{til} sit gamle Spinet og begyndte at fantasere. Da vi havde hørt paa det i nogen Tid, fik vi Besked af Locher, at nu skulde vi stille liste af uden at sige Farvel, da Krøyer nu var borte i Tonerne og Mindernes Verden. Næste Formiddag kom han atter ombord, hvorefter vi gik til Læsø. Han var glad og naturlig. Da jeg med de to Løjtnanter stod paa Kommandobroen, fik han pludselig Lyst til at male os, og begyndte saa paa den lille Akvaral : Fra ^{Krøyer} "Krigerne" Kommandobro, som

jeg nu har hængende paa min Væg, som et smukt lille Minde om denne store Kunstner og elskværdige Menneske.

Om Eftermiddagen var vi i Vesterby paa Læsø. Krøyer, der aldrig havde været paa ^{her} Læsø, blev begejstret over Naturen og over Nationaldragterne. Han var næsten ikke til at faa ombord igen, og det lykkedes kun ved at forklare ham, at han hellere senere maatte tage derover og se noget mere, særlig Byrum, midt paa Øen. Efter en hyggelig og fornøjelig Middag blev vi siddende sammen til ud paa Aftenen, da de to Løjtnanter trak sig tilbage. Jeg maatte blive for at holde ham med Selskab, da han aldrig gik i Seng før Kl. 3 FM. Det blev dog for mig en højst fornøjelig Nat. Krøyer fortalte om sin Spaniensrejse, fra hvilken han viste mange smukke Billeder- det var utroligt, hvad han havde taget med for at være 4 Dage ombord- og fra sin Bryllupsrejse. Han var en mærkelig Mand at tale med, med en sjælden Forstaaelse af, hvad der var smukt og fint, og samtidig barnlig naiv paa mange Omraader. Den følgende Dag sejlede vi til Grenaa, den Aften maatte Ewald tage Tørn for at underholde Krøyer. Da vi først skulde ^{at} gaa ved Middagstid, vilde Krøyer gerne op til Grenaa By, der ligger $\frac{1}{2}$ Mils Vej fra Havnen, og han vilde endelig ro derop ad Aaen, hvad ogsaa blev bevilget. Han skulde blandt andet udtage en Ramme til det Billede han havde malet til mig. Dernæst skulde han se paa Prospektkort, noget der tog ^{en} uendelig lang Tid og interesserede han meget. Han kom selvfølgelig efter den bestemte Tid. For at formilde "den strenge Kaptajn", vilde han give Salut, naar han kom ud ad Aaen og ind i Havnen, med skarpe Skud fra hans toløbende Jagtbøsse, som han havde medtaget i Baaden. Jeg kan just ikke sige, at jeg satte Pris paa Opmærksomheden. Haglene haglede ~~ned~~ i Havnen, heldigvis dog uden at gøre Skade. Strax efter at Baaden var hejst, afgik vi til Anholt Havn, hvortil vi ankom ca. 3 EM. i det skønneste Vejr, saa at vi kunde sidde paa Overbygningen og drikke The, hvor Planen for Krøyers Anvendelse af Eftermiddagen blev drøftet med Havnemester Olsen, som var kommet ombord. Det blev saa bestemt at Krøyer vilde køre langs Nordstranden til Fyret, ledsaget af Løjtnant Briand. Vi opsatte vor Middag til Kl. 8 EM. og der blev sendt Bud til Byen efter en Vogn, der skulde møde saa hurtigt som muligt ved Havnemesterboligen. Tiden gik imidlertid, endelig fik vi ham af Sted til Havnemesterboligen, hvor han skulde se Udsigten inden han steg til Vogns. Til alt Uheld opdagede han at Havneassistenten, der boede Halvvejen op ad den høje Bakke,

hvor Havnemesteren bor paa Toppen, handlede med Prospektkort, Krøgers store Lidenskab. Han kunde lige saa godt tage hele Beholdningen med det samme, for det endte det alligevel med, men han skulde have hvert Kort i Haanden og have ^{en} nøjagtig Beskrivelse af det. Saa gik der $\frac{1}{2}$ Time med det. Saa kom han til Havnemesteren, der skulde ses baade paa Hus og Udsigt og tales. Endelig, da Klokken var henad 6 var han parat til at stige til Vogns. Han meddelte nu Kusken, at Officerene ^{vi} havde været saa venlige at opsætte deres Middag fra 6 til 8 for hans Skyld (han yndede altid lange Forklaringer), nu vilde han til Fyret, Kusken maatte saa passe at være tilbage til Kl. 8. Denne svarede nu meget sindigt, at det blev der ikke noget at, da han først kunde være ved Fyret Kl. $8\frac{1}{2}$. men nu blev Krøger vred og spurgte om han vidste, hvem han skulde have den Ære at køre for. Det imponerede dog ikke Kusken særlig, og der startedes derefter gennem Byen, ud til Nordstranden og østefter langs denne. Da de var kommet lidt ud ad Nordstranden, vilde Krøger gaa, for mulig at kunne skyde nogle Fugle, han havde altid Bøssen med, og Jagtloven tog han vist meget overlegent. Der var nu ikke ^{noget} Fare for Fuglene, da han paa det Tidspunkt saa meget daarligt. Da Klokken var $8\frac{1}{2}$ EM. fik vi Bud fra Havnemesteren, at Krøger lige var ankommet til Fyret. Jeg gav saa Ordre til at vi skulde spise og Mad til de to Efternølere pakkes ind, saa at den kunde holde sig varm. Ved Midnatstid kom Krøger og Briand tilbage, Krøger meget fornøjet med Turen. Briand maatte saa selv pakke Maden ud og sætte den paa Bordet. Der skulde jo slukkes i Kabyssen Kl. 9. Krøger blev fornærmet og sagde at han ikke var vant til, at man bød ham halvkold Mad. Briand søgte at formilde ham med, at de kom 4 Timer for sent, og ved at forklare ham, at Kok og Hovmester skulde meget tidlig op om Morgenen o.s.v. Jeg overværede det eller rettere overhørte det hele fra min Koje, da mit Sovelukk af stødte op til Messen i Overbygningen. Middagen forløb i pinlig Tavshed. Da de var færdige, kom Krøger hen og bankede paa min Dør og jeg tænkte mig nu, at jeg skulde ^{høre} have Beklagelser over Middagsmaden. Men tvertimod, han gjorde Undskyldninger for Forsinkelsen, havde haft en højst interessant Dag og havde haft det "Held" bl. a. at træffe Bestyrelsen ^{den} paa Redningsstationen, "en pragtfuld Viking med stort malerisk Skæg". Krøger havde faaet Lyst til at blive der i nogen Tid for at tage nogle Billeder bl. a. af "Vikingen". Og denne havde strax paataget sig at ordne alt fornødent. Kammerherreinde von der Maase skulde være

borte en Tid, og han kunde ordne det saaledes, at Krøyer ledede Kammerherreindegaarden. Han vilde derfor sige Tak for de indholdsrige Dage paa "Kriger"¹⁰⁰⁰. Da vi skulde gaa fra Havnen Kl. 7 næste Morgen, havde han ladet skrive paa Tavlen, at han skulde purre næste Morgen Kl. 6, saa at han kunde være i Land før Afgang. Dette Arrangement syntes jeg ikke om, og jeg sagde ham det rent ud. Jeg syntes jeg havde Ansvar for ham og for at aflevere ham i god Behold i Frederikshavn til hans gode Ven Mægler Christensen (Sorte Christensen), ogsaa Ven af Drachmann, der ventede ham med Middag den følgende Dag og derefter Snejpejagter. Da mine Modforestillinger ikke gjorde noget Indtryk paa Krøyer, og denne var gaaet paa Dækket for at ryge en Aftencigar, klædte jeg mig paa, gik paa Dækket og søgte at udfolde al min diplomatiske Kunst for at faa ham til at ombestemme sig, men forgæves. Jeg turde nu ikke lade ham slippe og bestemte mig derfor til at prøve paa at bortføre ham. Jeg gik ned og purrede Ltd. Ewald, som var den eneste af Officerene^{ty}, han ikke havde meddelt sin Beslutning om Afgang. Jeg aftalte saa, at der skulde være fuldstændig stille i Skibet næste Morgen. Maskinen kunde godt røres uden, at man hørte det i Overbygningen. Ingen Rengøring, ingen Trampen paa Dækket. Jeg selv kom op, Ewald skulde have Vagt, naar vi var klar af Havnen, Briand havde Lov til at sove, da han havde været længe oppe den foregaaende Aften. Vi lavede en fuldstændig lydløs Afgang. Men da vi udenfor Havnen satte fuld Fart paa, og Skibet begyndte at ryste, kimede Klokken fra min Kahyt, hvilket viste, at nu var Krøyer vaagnet. Jeg sendte Ewald ned for at klare den Historie. Krøyer var synlig ophidset og beklagede sig over, at han til trods for at han havde skrevet det paa Tavlen, ikke var bleven purret Kl. 6. Ewald svarede, at han var bleven purret, men havde lagt sig til at sove igen. Han forlangte saa, at vi skulde vende om og gaa tilbage, før at han kunde komme i Land. Det erklærede Ewald for umuligt, da det nu var bleven Taage. Der var virkelig lidt Morgendis, hvad Krøyer selv kunde overbevise sig om ved at se ud af Vinduet. Krøyer gav sig til at græde, men Ewald holdt sig stiv, og erklærede, at han nu maatte gaa op, da han havde Vagt. Da jeg af Oppasseren senere fik at vide at Krøyer var ved at staa op, satte jeg mig ned i Messen for strax at faa det ventede Opgør overstaaet. Da Kl. nærmede sig 9, kom han ud af Lukaet^{let}. Jeg hilste ham venlig god Morgen, han bukkede meget ceremonielt og sagde, at han var sikker paa, at han skyldte Kaptajnen, at han "endnu havde den Ære at være ombord

i Kanonbaaden". Jeg lod, som jeg ikke forstod Finten, og sagde, at han efter, hvad jeg tidligere havde sagt ham, kun ~~skulde~~^{kunne} være glad over at han stadig var ombord. I Tavshed indtog han sin Morgenmad, trak sin Pels paa, tog sin Bøsse og gik forud, hvor han satte sig paa en lille Bak, helt ude i Forstevnen med et Ben paa hver Side af Staget. Her sad han og nød den friske Søluft i Ensomhed indtil Frokostklokken kaldte, da han glad og livlig indfandt sig ved Bordet og spiste med god Appetit, medens vi jo alle gjorde os Umage for at være elskværdige mod ham. Jeg tror, han følte sig lettet over Bortførelsen. Han har altid særlig efter denne Episode været ualmindelig elskværdig mod mig og ~~fortalte~~^{udtalte} jævnlig til andre, at han havde megen Respekt for Kaptajnen, der kunde hypnotisere ham med Øjnene. Vi fik et dejligt Vejr, besøgte Østerby paa Læsø og kom ca. 5 EM. til Frederikshavn, hvor han tog ^{venlig} Afsked med os alle og afhentedes af "Sorte Christensen". Vi kom meget til Skagen, hvor jeg foruden i Krøgers Hus, kom meget til Justitsraad Købmand Holst og hans fine gamle Frue og tre elskværdige ugifte Døtre, Anna, Maria og Ida. De boede i en dejlig, stor og smuk gammel Købmandsgaard, der havde været Fru Holsts Forfædres ^{Beridelse} ~~Beboelse~~ i ca. 100 Aar. Det var et ualmindeligt hyggeligt Hjem med dejlige gamle Møbler og udstrakt Gæstfrihed. Holst var vist dengang over 70, men rask og livlig. Han kunde fortælle om Skagen for 50 Aar siden og om mange Ting. Man morede sig altid godt i hans Selskab. For de materielle Nydelser sørgede Fruen og Døtrene paa ægte jydsk Maner. Hos ham traf jeg flere gode Skagensboere, hans Svoger Købmand Winther og Frue, Frk Jekel fra Gl. Skagen m.fl. Hos Krøger traf vi Billedhuggeren, senere Maler, Gyde Petersen, Maleren Jul Paulsen og Frue, Skuespillerinde Anna Larsen^{sen}, Kammer Brodersen og Frue, Professor Tuxen og Frue, Overklitfoged Dahlerup, alle elskværdige og betydelige Mennesker. I Frederikshavn levede endnu den gamle Konsul Cloos og hans elskværdige Frue f. Barfred, Datter af en tidligere Søofficer, og deres Søn den unge Konsul Chr. Cloos. I det Hjem fandt enhver Søofficer, der kom i Havnen den venligste Modtagelse.

I Maj - Juni besørgede en Torpedobaad Fiskeriinspektionen i Kattegat, saa at vi kunde foretage Rundturen til Journalforene^{ne} i de smaa ~~Fiskelejer~~^{Fiskelejer} paa Øerne, hvorved man fik en enestaaende Lejlighed til at komme til Steder, hvortil man ellers aldrig kom. Da Chefen kunde lægge Ruten, som han vilde, var der god Lejlighed til at lægge Hviledagene paa Steder, hvor man kunde vente en god Modtagelse. Ewalds udstrakte Bekendtskab kom ogsaa

mig tilgode. Jeg gjorde Bekendtskab med og nød Gæst^{ftc}firhed hos
 mange, hvoraf jeg særlig skal nævne Konsul og Apoteker James
 Christensen og hans elskværdige Frue i Stege, Grev og Grevinde
 Henning Moltke paa Marienborg, Grev og Grevinde Henrik Bille-
 Brahe paa Stensgaard ved Faaborg og Konsul Windfeldt Hansen og
 hans djærve Frue i Vejle. Vi kom kun sjældent til København for
 at fylde Kul, men kunde jo ogsaa faa Besøg af Familien paa
 andre Steder, saaledes husker jeg en dejlig Søndag i Frederiks-
 sund, hvor Officerene^{ms} Koner og Kærester kom til Frokost, der-
 efter havde vi en dejlig Køretur til Nordskoven, hvor Johanne,
 der var stedkendt fra 1901 var vor Lods og afsluttende Middag i
 "Kriger" om Aftenen. 6 Juli havde Johanne Officerene^{ne} til en ani-
 meret Middag i vort Hus^{Hjem} i Hellerup. Efter Middag gik vi ombord
 i "Kriger", Helge, der dengang var 10 Aar og lige havde faaet
 Cykle, fulgte med for at tilbringe Sommerferien hos Onkel Ru-
 dolf og Møster Louise i Rønne. Vi ~~laa i Tuberg Havn.~~
 Foreløbig blev han dog i "Kriger" for at følge med paa Turen til
 Christiansø, hvor Amtmand Bille-Brahe og Rudolf Blum ligeledes
 var med, og derefter rundt til alle Havne paa Øen. Vi sluttede
 Opholdet paa Øen med nogle Dages Ophold i Rønne, med Fest hos
 Amtmanden og i Amtstuegaarden, kombineret med Køreture til
 Almindingen. Efter vor Udflugt til Bornholm, vendte vi tilbage
 til nordlige Kattegat. Vi fik ved Siden af vor sædvanlige Virk-
 somhed den Opgave at foretage en Opmaaling nord for Hirtshals-
 Fyr, hvor et Skib mente at have rørt Grund^{Hirtshals} paa et Sted, hvor
 der efter Kortet skulde være rigeligt Vand. Det var en urolig
 Sommer, og vi begyndte flere Gange men maatte opgive paa Grund
 af uroligt Vejr. I den Anledning holdt vi til, i August, i
 Skagens Havn for strax at kunde forsøge, naar Vejret tillod det.
 Under et af disse Ophold kom Kronprinsen med Følge til Skagen
~~sammen med Kronprinsessen (senere Kong Chr.X.)~~ De boede paa
 Brøndums Hotel en Nat og skulde se Skagens Omegn. Jeg mødte med
 Byens Honoratiorens paa Jernbanestationen for at byde Velkommen.
 Da Jernbanen gik fra Skagen Kl. 2EM. og først fra Frederiks-
 havn ca. 6 EM. med et ca. 2 Timers Ophold i Frederikshavn,
 foreslog jeg Kronprinsens Hofchef, Kammerherre Rothe, at Kron-
 prinseparet med Følge kunde sejle med "Kriger" fra Skagen til
 Frederikshavn, spise Middag ombord og lige naa Toget fra Frede-
 rikshavn sydpaa. Han forebragte mit Forslag for Kronprinsen
 der med Glæde gik ind paa Forslaget. Den følgende EM. ved 3 Tiden
 kom saa Kronprinsen, Kronprinsessen, Frk. Grevenkop-Castenskjo-
 12 Kammerherre Rothe. Kaptajnerne Wegner og Appeldorn og

Kronprinsens Adjudant Kaptajn ^{Kofoed} ~~Kofoed~~ ombord. Vi havde ~~dejl~~igt Vejrs til Turen. Kl. ca 4 EM. ankrede vi ved Marens Rev udenfor Frederikshavn for at spise Middag. Vi havde gjort os Umage for at gøre det saa godt som muligt for vore høje Gæster. Kammerherre Rothe udbød, da en fin Hummeranretning kom frem: „Det er jo ikke Middag men en fin Dinner". Kronprinsen og Kronprinsessen var glade og venlige, og sidstnævnte har som Dronning vist mig megen Venlighed. Efter Middagen littede vi, kom til Bolværk, og Herskabet med Følge gik i Land 10 Minutter før Togets Afgang og kørte til Stationen. Selv vendte vi strax samme Aften tilbage til Skagen. Først i Begyndelsen af September lykkedes det os, at faa Opmaalingsarbejdet afsluttet og det viste sig, at der var noget mindre Vand, end angivet i Kortet.

I den første Halvdel af August var Johanne med Helene, Else og Gudrun i Kære ^{fra} Mølle og 19 August samlede Johanne atter hele Flokken i Villaen paa Ibsensvej, da Skolen skulde begynde. I Begyndelsen af Oktober rejste Johanne til Bornholm i Anledning af Mogens Konfirmation. Jeg gjorde mig samtidig et Ærinde dertil med Kanonbaaden og var saaledes med til Konfirmationen. Under vort Ophold der fik vi Underretning om, at Johannes elskværdige gamle Farbroder Chr. Vermehren var afgaaet ved Døden. I ham mistede hun og jeg en kær Slægtning og en livlig og god Ven. 19 Nov. skulde Skagens Havn indvies. Kong Frederik VIII var til Stede og "^{Kriger} ~~Kriger~~" skulde paa et givet Signal udefra sprænge den flagsmykkede Line, der var spændt over yderste Havnemunding. Vejret var væmmeligt, med blæsende og kold Paa-landsvind og Sø. Indvielsen forløb planmæssig, efter den var vi indbudt til Kongefrokost paa Skagens Hotel. Da den var sluttet og Kongen rejst, afgik vi til København for at ombytte "^{Kriger} ~~Kriger~~" med "Guldborgsund", hvor man til Vintersejllads var bedre installeret. En Maanedstid i Forvejen var Ewald og Briand, bleven afløst af Ltnt. Trap som Næstkommanderende og Sekondløjtnant ^{Paul} ~~Paul~~ Ipsen og ^{Wolfhagen} ~~Wolfhagen~~. Togtet fortsattes, idet vi dog mellem Jul og Nytaar 1907 orholdt os i København. Strax efter Nytaar 1908 gik vi til Frederikshavn ^{hvor vi fik indvielsen} med Besøg i Skagen opholdt os i Vintermaanederne, optaget af Fiskeristatistik for det forløbne Aar. Da Kommandør Kofoed-Hansen ønskede min Nærværelse i Marineministeriet til Udarbejdelse af den ny Søværnslov m.m. fik jeg Ordre til 1 Marts at fratrede ved Fiskeriinspektionen. Jeg gjorde en hurtig Afskedsrunde i Februar og tog Afsked med gode Venner forskellige Steder i Landet og gik i Land efter at have tilbragt et

1908
 dejligt og indholdsrigt Aar paa Søen. Den 1 Marts tiltraadte jeg atter Tjeneste ved Marineministeriets Stab. Det var et heldigt Tidspunkt jeg kom hjem paa. Faa Dage efter min ^{Hjemkomst} ~~Hjemkomst~~ fødtes vort femte Barn, der 20 April paa 2 Paaskedag blev døbt i Frue Kirke af Stiftprøvest ^{Poulsen} ~~Poulsen~~: Viggo Theodor Edvard Topsøe-Jensen. Han var en stor og kraftig Dreng, der vejede 8½. Min Moder var i Løbet af Vinteren ikke saa rask som tidligere. Hun havde slidt haardt i det hele Livet og blev hurtig træt. Hun var ude for at byde det nyankomne Familiemedlem velkommen, vistnok ^{en Gang} ~~en Gang~~ saa hun ham, saa blev hun syg, 28 Marts ^{matte} ~~matte~~ gaa til Sengs af Lungebetændelse, som hun tre Gange tidligere havde haft. Vi var klar over at det var meget alvorligt, og 4 April forstod vi, at hun ikke kunde staa det igennem. Næsten alle Børn var samlede om Aftenen i det gamle Hjem, og Kl. 11 om Aftenen sov hun ind efter et virksomt Liv, hvor hun energisk og opofrende havde arbejdet for sin Mand, sine Børn og sit Hjem. Hun staar for os Børn, og for de ældste Børnebørn, der har kendt hende, som et lysende Exempel paa en god dansk Moder, og hun havde den Lykke og Glæde at se, at det gik godt i de forskellige ^{unye} ~~Hjem~~ ~~hos de unge~~, som hun fulgte med kærlig Interesse. Hun blev bisat ~~i~~ Matthæus Kirke d. 9 April og hendes Aske nedsattes n.D. i hendes Forældres Gravsted paa Varnisons Kirkegaard, hvor ogsaa vor unge Søster Gudrun var begravet.

2 Maj s. A. blev Panserskibet "Peder Skram", det tredje af samme Type, sat i Vandet. Det var dog i alle Henseender væsentlig bedre end de to første af samme Type og efter sin Størrelse et til vore Forhold særdeles egnet Skib. 18 Maj rejste Johanne med sin Moder til Wiesbaden og blev der en Maaned. Medens hun var borte tog jeg en Dag med Helge, Helene og Else i kgl. Theater. Det var første Gang Helene og Else var i kgl Theater. Vi saa Orfeus og Euridike og derefter Et Folkesagn, og Børnene vare meget optagne af Forestillingen. Helge tilbragte Pinseferien i Sletten hos sin Bedstefader, og han og Helene var derefter i Sommerferien 8 Juli - 18 August hos Louise og Rudolf paa Bornholm, hvor de havde et dejligt Ophold. 29 Juli fik vi, som de første paa Vejen, elektrisk Lys. Begivenheden fejredes med at Fader kom til Middag, og efter Mørkets Frembrud lod vi et Øjeblik hele Huset straaale i fuld Belysning. 30 Juli - 9 August var Else i Sletten. Medio August samledes den spredte Familie atter og Skolerne begyndte.

I Ministeriet var der fuldt Arbejde for mig, da Forsvarskommissionen nærmede sig sin Afslutning. 28 Juli afgav den sin Betænkning, der som bekendt ikke tilfredsstillte mange. Kommandør Kofoed-Hansen var ikke tilfreds med de Tilforordnedes Standpunkt. Efter hans Mening var Kaptajn, senere Kontre-admiral, Nyholm gaaet for stærkt ind i et politisk Samarbejde med de radikale, der ikke bar Frugt. Umiddelbart efter Betænkningens Afgivelse indgav han derfor sin Begæring om Afsked fra Direktørstillingen med en lang Redegørelse for hans Syn paa Forsvarssagen og sine Grunde, hvorfor han ønskede at fratræde. Han gik dog ind paa at blive i Stillingen til en Afløser var fundet. Nogle Dage senere sendte han Bud efter mig og efter at have talt om sin Afgang, bad han mig om jeg vilde være hans Afløser, da han mente, at Valget ellers vilde komme til at staa mellem Nyholm, ^{V.} Garde og V. Jöhnke, og der var ingen af disse han ønskede til Direktør. Jeg indvendte, at min Alder var utilstrækkelig, hvilket kunde berede mig Vanskeligheder og megen Uvilje i Etaten, dernæst at jeg ikke betragtede mig selv som kvalificeret til en saa vigtig ledende Stilling, idet jeg - med Rette - gjorde gjældende, at jeg mere egnede mig til betroet Hjælper end til selv at være den ansvarlige Leder. Han holdt paa, at jeg maatte gøre det for Sagens Skyld og bad mig i alt Fald om at overveje og derefter sige ham Besked. Senere samme Dag blev jeg af daværende Løjtnant Lorck, der ogsaa tjente i Staben, meget stærkt bearbejdet paa at jeg burde tage imod. Jeg var stadig meget betænkelig, talte med Johanne derom om Aftenen, som heller ikke turde tilraade det, da vi begge var klar over, at det mange Steder vilde skabe Uvilje. Næste Dag gav jeg efter og tilbød at overtage Stillingen, naar Skiftet skulde finde Sted. Nogle Dage senere meddelte Kofoed-Hansen mig at han havde forelagt Spørgsmaalet om mig som Afløser i Direktørstillingen for Minister I. C. Christensen, der imidlertid havde svaret, at han under ingen Omstændigheder tog en ung Kaptajn til Direktør, selvom han var ^{nok} ~~meget~~ saa velegnet, da han havde haft tilstrækkeligt Vrøvl i Rigsdagen og Hæren med, at han havde taget Kaptajn, senere Generalmajor, L. C. F. Lütken til Direktør i Krigsministeriet, og han ønskede ikke at skabe sig lignende Vanskeligheder i Søetaten. Jeg var glad og lettet over Afgørelsen. Jeg var i fuldt Arbejde med Udarbejdelse af Loven og et fremtidig Budget for Marinen. Da vi var færdige med Lovudkastet nedsatte Ministeriet en lille Kommission under Forsæde af Admiral Zachariae og med Kaptajn Nyholm m.fl.

som Medlem. Jeg var baade Medlem af Kommissionen og Sekretær. Vi havde Ordre til at afgive Betænkning efter Ugers Forløb. Der blev strax ^{Spektakler} i Kommissionen. Nyholm var meget vred over, at vi ikke i et og alt havde fulgt de Tilforordnede, altsaa hans Forslag. Han mente, at de forskellige Venstremænd, der havde fulgt ham, vilde falde fra, naar man, pillede ved dette. Admiral Zachariae var meget vred over, at man i Lovforslaget havde beskaaret Chefen for Orlogsværftets Myndighed ret betydeligt. Det saa truende ud nogle Dage. Saa foreslog jeg Kofoed-Hansen, at vi maatte have Zachariae paa ^{vores} ~~vores~~ ^{lille} Parti, og vi maatte ^{afgive} ~~afgive~~ noget for at vinde ham. Jeg havde selv hele Tiden været imod de Forandringer, der var foreslaaet vedrørende Værftchefens Stilling, men Kofoed-Hansen havde hidtil holdt stejlt paa disse. Jeg fik saa Lov til at prøve paa at ordne Sagen ved en underhaands Forhandling med Zachariae, der førte til et pænt Resultat, idet hans Stilling i det væsentlige skulde blive uforandret mod, at han til Gengæld støttede Ministeriet forskellige andre Steder. Nu gik det ret hurtigt, saaledes at alle Kommissionens Medlemmer undtagen Nyholm indsendte et Forslag, medens han kom med et Mindretalsforslag, Det var for mig, der foruden at jeg i Møderne maatte søge at mægle mellem de andre og udenfor havde travlt med Protokollen og andre Sekretærforretninger, en anstrengende Maaned, men det gik, og Kommissionen blev sluttet. Som Belønning for udført Arbejde fik jeg en lille Tjenesterejse til Berlin sammen med Direktør Tuxen for at se paa en Skibsbygningsudstilling, der var aabnet der. Vi var i Berlin 27 Sept- 1 Okt. og havde nogle interessante Dage. 24 Juli s.A. var der sket en Rekonstruktion i Ministeriet, hvorved Justitsminister Alberti udtraadte. 8 Sept. meldte han sig til Politiet for Falsk og Bedrageri med et Underskud paa ca. 14 Mill. Kr. Nogle Dage senere indgav Ministeriet I.C. Christensen sin Demission og 12 Okt. udnævntes Ministeriet Neergaard, med denne som Konseilpræsident og Forsvarsminister. Kofoed-Hansens Afgang blev derfor forsinket noget. Han gik 17 Dec. og afløstes af Kommandør V. Garde. Jeg udnævntes til fung. Chef for Marineministeriets Stab, en Stilling der tidligere var knyttet sammen med Direktørstillingen men efter Lovforslaget skulde være en selvstændig Stilling. Han mente derved at have sikret mig en Plads, hvor jeg kunde blive. Garde, der sikkert har hørt om Planen til at holde ham ude, mente vist, at jeg trængte til en lille Dukkert. Han benyttede Lejligheden til, da

Kommandør Hans Hedemann, der var Chef for Marineministeriets Sekretariat og Kommandokontor, var syg til fra Begyndelsen af Feb. 1909 til medio Marts at konstituere mig i denne Stilling og satte Kommandør Vilh. Jöhnke til Chef for Staben. 12 Feb. samme Aar forelagdes Forsvarsloven i Folketinget. For yderligere at fjærne mig blev jeg sendt paa en praktisk Torpedobaadsskole ombord i Torpedobaaden Ormen i Maj og Juni, hvor vi havde det dejligt. Midt i Juni vendte jeg atter tilbage til Ministeriet, men den gang kun som Afdelingschef i Staben, hvor jeg et halvt Aar i Forvejen havde været Chef. Der nedsattes en Kommission med Admiral Wandel som Formand, hvor jeg var Medlem og tillige Sekretær, til at gennemgaa og revidere Forslag til Lov om Søværnets Ordning m. fl. Love, der nu fik deres endelige Udformning. Da Neergaard ikke kunde gennemføre Lovene, indgav han 31 Juli Ministeriets Demission og 16 Aug udnævntes Ministeriet Holstein-Ledreborg med I. C. Christensen som Forsvarsminister. For yderligere at dukke mig lidt, sendtes jeg fra 24 Sept. til 28 Oktober paa Prøvetogt med "Peder Skram" som ^{Første} ~~Tredie~~kommanderende, en lidt beskedne Plads i Betragtning af Kofoed-Hansens Planer med mig. Jeg havde et udmærket og interessant Togt med Kommandør Alfred Garde som Chef og Kaptajn Gotschalk som Næstkommanderende. Vi var alle meget tilfredse med det nye Skib. Samme Dag vi hejste Kommando, 24 Sept. vedtoges Forsvarsloven i Rigsdagen og allerede 30 s. M. blev den stadfæstet af Kongen. 28 Okt. tiltraadte jeg efter endt Togt atter Stillingen som Afdelingschef i Flaadens Stab, Mobiliseringsafdelingen, hvor der var nok at gøre med Lovens Gennemførelse, særlig med ~~de~~ ^{best. m. m.} ~~at~~ beskedne Nybygninger og Nyanskaffelser for ekstraordinære Tillæg til Marinens Budget. 27 Okt. var Ministeriet afløst af Ministeriet Zahle.

Hjemme var alt gaaet godt. Helge og Helene havde tilbragt Sommerferien paa Bornholm, Else havde været nogle Dage i Sletten og Johanne fik i September en lille Ferie og tog med Viggo til Kärre Mølle i Halland hos hendes Moster og Onkel.

4 Dec. døde Prinsesse Marie. Officerer fra Togtet til Østen stod Vagt ved hendes Kiste i Ansgarskirken fra 13 - 14 s. M. og ledsagede Kisten til Holmens Kirkes Kapelsal, hvor den foreløbig skulde blive, til at Kapel var indrettet i Roskilde Domkirke.

Børnene, særlig Helene havde været lidt sløje i den følgende Vinter, hvorfor Doktor Pauld tilraadte en Norgestur.

18 Marts 1910 rejste Johanne med Helene og Else til Tofte ved Håndorp Station i Gudbrandsdalen, hvor de havde et fortrinligt morsomt og styrkende Ophold hos den gamle, originale Ejer af Gaarden, Sørensen, der var meget venlig mod Johanne og Børnene. *De kom til Tofte den 17. April.* Medens Johanne var borte havde jeg faaet Helge malet af Gustav Wolmar som en Overraskelse til Johanne, Billedet var imidlertid ikke særlig godt. Selv var jeg 31 Marts fratraadt Tjeneste i Staben og 1 April tiltraadt Tjeneste i "Herluf Trolle" som 1 Artilleriofficer og Trediekommanderende med Kommandør Bauditz som Chef, Kaptajn Rørbye som Næstkommanderende i Eskadre i 6 Maaneder med Kommandør Kofoed-Hansen som Eskadrechef. I April Maaned laa Skibene ved Orlogsværftet for at uddanne den værnepligtige Besætning, derefter var Skibene paa selvstændigt Togt i Maj- Juni og derefter tre Maaned i samlet Eskadre 3 Panserskibe, 1 Krydser, 1 Mineskib og 6 Torpedobaade. *Det var første Gang vi havde en så stor Eskadre.* Øvelserne blev drevet med Kraft og Interesse og alle havde Følelsen af at det nu gik frem for Marinen. Midt i Juli gik de 3 Panserskibe og Krydseren til Bergen, hvor vi var 16 - 19 Juli. Uagtet det var første Gang siden Adskillelsen med Norge, at en Eskadre besøgte Bergen, gjorde Autoriteterne intet. Men vi havde det dejligt. Konsul Kjør, der var en meget elskværdig og gæstfri Mand, gjorde en stor Middag for os og en meget interessant Køretur syd for Bergen. *Med Frokost til et dejligt Sted i Skagerrak* Saa saa vi Byen og Omegnen, hvor der var meget at se. Fra Bergen gik vi til Odde helt i Bunden af Hardangerfjorden, hvor vi den 22. havde en dejlig Køretur med Frokost for Officerer fra alle fire Skibe. *Gæstfri* Vi kørte i Karioler, 2 i hvert, da vi var ca. 60 Officerer var det et ordentligt Vogntog. Vi spiste Frokost- Løjtnant Ewald var Aranger, og det forstod han i et skønt Pas i Bjergene og havde en meget morsom Tur. Næste Dag forlod vi Norge og gik hjem for at fortsætte Øvelserne. Den 24 kom vi til Skagen, hvor Eskadrelandgangsbatallionen, over 400 Mand var i Land til Øvelse for os og Fornøjelse for *Bebud og* Badegæster. Her traf jeg igen Balletdanserinden Fru Ellen Price-de Plane, der m. fl. var til Middag i "Herluf Trolle". Senere sluttede Krydseren "Hekla" og to Opmaalingskibe sig til Eskadren under de større taktiske Øvelser. 24 Sept. blev Kommandoen strøget efter et vellykket Togt og jeg tiltraadte for sidste Gang Tjeneste som Afdelingschef ved Flaadens Stab. *Jeg var nu* efterhaanden træt af at sidde deroppe, og bad derfor Kommandør Garde om at blive Vagerinspektør, naar Pladsen blev ledig næste Gang. Garde, der altid har været mig god, lovede mig at jeg

skulde blive Vagerinspektør efter Kaptajn H. Kjær.
Hjemme var Sommeren gaaet godt. Helge og Helene havde som sæd-
vænelig været i Rønne i Ferien. Jeg havde ombord i "Herluf
Trolle" ved at skrabe Huden af Skinnebenet, paadraget mig nogen
Daarlighed i det ene ^{ben}, som Doktoren ^{kalte} for Knuderosen,
men som han forresten ikke gjorde noget ved, Da det var en
anstrengende Tjeneste ombord, blev det stadig værre ogsaa efter
at jeg var kommet hjem. Da jeg allerede 1 December skulde gaa
ombord i Løvenørn for at faa Overlevering, maatte jeg jo se at
faa Benet i Orden, hvorfor jeg maatte ligge en fjorten Dages
Tid i November. 30 November meldte jeg mig fra Tjeneste ved
Flaadens Stab og forlod Ministeriet, hvor jeg havde tjent det
meste af de sidste 8 Aar og oplevet meget i de bevægede Aar
efter Systemskiftet. Jeg havde i de forløbne Aar fundet en god
Ven i Kommandør Kofod-Hansen, der var en udmærket Foresat,
som man fik Tillid til.

00000000000000

VI

Vagerinspektør 1911 - 1914.

Den 1 December 1910 gik jeg ombord i Vagerinspektionsskibet "Løvenørn" for at sejle med dette i December og Januar for at faa Overlevering om Tjenesten af Kaptajn, senere Kommandør Hector ^{Kjær} Hjer. Vi kom hele Landet rundt, besaa de forskellige Vagerstationer, særlig Stationen paa Øen i Svendborg, hvor vi havde vor Hovedstation og hvor vore to Haandværkere, Bødker Knudsen og Smed Korfitzen, havde deres Værksteder, og hvor alt Bødker- og Smedearbejde, baade ny Anskaffelser og Reparationer blev udført. Jeg var hjemme i Julen, men da min Aarebetændelse ikke var helt færdig, og da det var mig meget om at gøre at være fuldstændig rask, naar jeg skulde overtage Stillingen, maatte jeg ligge i Sengen med varme Omslag fra 26 Dec. - 2 Januar 1911. N. D. gik jeg atter ombord i "Løvenørn" og fortsatte. Vinteren var heldigvis meget mild, saa der skete ingen Skade paa Sømmkerne paa Grund af Is. 1 Februar overtog jeg Stillingen og gik strax paa Turné for at efterse Afmærkningen.

Skibet var ganske nyt, det var afleveret til Vagervæsenet i August 1910. Det ~~var~~ ^{var} velindrettet og betydelig større end gamle "Løvenørn", som jeg havde sejlet med 1898 - 99. Det var ikke kønt, som intet af det Orlogsværftet byggede paa den Tid. Det havde alt for meget Spring, og viste sig senere at være meget rankt, men det fik jeg rettet. Det var godt og hensigtsmæssigt indrettet og der var betydelig bedre Plads til Vagere, hvilket lettede Tjenesten, da man ikke saa ofte var nødt til at søge Hovedstationerne København eller Svendborg. Kranen var saa kraftig at den kunde løfte de største Lystønder. Skibet var glimrende udstyret, forsynet med Centralvarme, Badeanstalter med varmt Bad og Dampbad, elektrisk Lys og Radiostation. Kahyt og Messe var meget smukt udstyret, Arkitekt Brummer havde tegnet Møblerne. Jeg havde en meget smagfuld Salon, Soveværelse og Gæsteværelse. Hele Virksomheden lededes fra Skibet. Besætningen bestod foruden ~~Føren~~ ^{Føren} af Næstkommanderende, en ældre Premierløjtnant, der tillige assisterede Vagerinspektøren med skriftligt Arbejde og med Pengeregnskabet. Han var gerne til Tjeneste 1 a 1½ Aar. Vagerløjtnant, Reserveløjtnant Johansen var Styrmand og Regnskabsfører overodet store Materiel: 4 Vagere, Kæder, Ankerklodser Stager, Kurvefletninger m.m., et meget stort Materiel, hvoraf ca. Halvdelen var udlagt. 2 Styrmand, Reserveløjtnant Larsen, assisterede 1 Styrmand og gjorde Vagt. Dernæst havde vi særlig

om Vinteren, en ung Løjtnant til Tjeneste for at lære, for at faa Søfart og Farvandskendskab. I Maskinen var Maskinmester Bense, 1 ^{Maskinist} Mester Maskinmester Jensen 2 ^{Maskinist} Mester. Desuden Matroser og Fyrbødere, alle faste Folk. En af Matroserne var Dykker. Vagervæsenet havde et meget beskedent, men passende Budget, og heraf skulde alle Udgifter til Skibets Drift, Lønninger og Udgifter ved Farvandenes Afmærkning afholdes. Med Økonomi kunde Budgettet holdes. Det eneste Sted, hvor der virkelig kunde spares var paa Kulforbruget. Medens Skibets Rute tidligere var lagt efter Kaptajn Kjærs Middags^{indbydelse} ~~planer~~ i de forskellige danske Provinshavne, lagdes nu en nogenlunde fast Plan, saaledes at vi hveranden Maaned kom til hver Vager, den ene Maaned en nordlig Rute, den anden en sydlig, hver Maaned med ^{et} Besøg i Svendborg for at skifte Vagere. Turen var beregnet paa ca. 20 Dages ^{Sej} ~~lae~~ og 10 a 11 Dages Ophold i København ved Maanedens Slutning, en Ordning som tiltalte alle af Besætninger, da de alle boede i København. Herved sparede saa mange Kul, at jeg fik Raad til at ^{ombytte} ~~omskifte~~ mange Vagere, der stod i Strømfærvand med Vagere af større Opdrift. For hver Vager der saaledes blev forbedret, maatte der købes 2 ny og større Anker. Besøg hos Bekendte kunde godt passes ind i Ruteplanen, selv om det ^{der} ikke var saa meget som tidligere. Strax efter Vinterens Slutning toges et hurtigt Eftersyn for at bøde paa Vinterens Skade paa Kurveflethninger og Topbetegnelser. Derefter kom Foraarsskiftningen i April og Maj, en Tid hvor der blev arbejdet fra 6 Morgen lige til Aften. Saa kom Eftersynet af Skibet paa Orlogsværftet i Juni. Fra Juli var vi klar igen og begyndte saa med at forsyne Vagerstationerne med Reservemateriel, særlig Stager, Kurve og Ris til Topbetegnelser. Juli-August var tillige Sommerferierejser, hvor vi tog vore Børn med, Helge, Maskinmester Benses Søn, lidt yngre Styrmand Johansens, Kunstmalers, lidt ældre end Helge. Jeg havde ny Rute til den hver Sommer i de 3 Aar jeg førte Skibet, saa de fik set alt indenfor Skagen til Christiansø. Foruden den normale Sejlad havde vi saa tillige Afmærkning og Bortsprængning af Vrag, der laa farligt for Skibsfarten, smaa Transporter for Ministeriet, f. Ex. Kanoner til Buhl Monumentet i Fredericia m.m Assistance til Havnene med et løfte tunge Fortøjningsbøjer, Rejser med Ministeren og Direktøren m. fl. og endelig i Isvintre Inddragning af Fyrskibe og Lystønder og Isbrydning i Provinshavne. Som man heraf ser, var det et meget afvekslende Program og et meget interessant Arbejde.

Samme Dag jeg var tiltraadt afgik vi til Kattegats nordlige Del med Besøg i Frederikshavn og Skagen, hvor jeg hilste paa gamle Venner, henhold^{vis} Familienne Cloos og Holst, hvor desværre den fine gamle Frue, som jeg holdt saa meget af, var død, men hvor Købmand Holst og de ugifte Døtre sad tilbage i den smukke gamle Skagensgaard. Det var en ~~lidt~~^{meget} anstrengende Maaned, hvor jeg stod meget. Da jeg en Dag i Aalborg i Begyndelsen af Marts havde gaaet en lang Tur i Bakkerne bag Cementfabrikkerne øst for Byen, fik jeg om Natten at meget stærkt Anfald af Aarebetændelse i det ene Ben, ligefra Skridtet og til Ankelen. Vi stod lige for at gaa til København, hvortil jeg ogsaa kunde føre Skibet, saa maatte jeg desværre melde mig syg, medens Kaptajn Nielsen, som jeg havde været sammen med i "Valkyrie" til Østasien, og som tidligere havde været Vagertinspektør overtog Kommandoen, medens jeg maatte gaa i Seng med streng^{est} Ordre til ikke at røre mig. Det var et tungt Slag for mig, ligesom jeg var kommet til en Virksomhed, der tiltalte mig, og som jeg havde glædet mig saameget til. Vor gode Læge V. Pauli, Stiftprovstens Søn, tog meget energisk fat paa Kuren. Jeg kom i Seng 9 Marts og allerede 3 April var jeg oppe for første Gang. 9 April blev vor ^{ældste} ~~ældste~~ Søn Helge konfirmeret i Hellerup Kirke af Pastor Nordentoft, jeg kunde være med og kørte til og fra Kirke og 12 April gik jeg atter ombord i "Løvenørn", ~~tids~~^{tid} nok til at kunde begynde paa Foraarsskiftningen. Da denne var meget anstrengende med ca. 12 Timers Arbejdsdag, havde jeg paa Værftet faaet lavet mig en Sæddel paa Bronn ved Siden af Telegrafan, ligesom den Sporvognskuskene sad paa. Jeg maatte under ingen Omstændigheder staa. Det ^{helt} var vist meget risikabelt, men det gik godt, og jeg fik Foraarsskiftningen heldig gennemført og var dermed ^{vel} inde i Forretningerne. Medens jeg var syg, havde vi en lille Oplevelse, som vi i Begyndelsen tog os nær, men som ^{dog} fik en lykkelig Udgang. Vi havde 1910 haft en Frk. F. til at hjælpe med at passe Børnene, særlig Viggo der paa det Tidspunkt kun var 2½ Aar, og vi havde aldrig været særlig fornøjede med hende. I Slutningen af September 1910 bad hun om Lov til at rejse med kort Varsel, da hun kunde faa Plads i en Forretning, hvilket Johanne gik ind paa. Nogen Tid senere vilde Johanne tage et italiensk Silkesjal, som Moder en Gang havde foræret hende, og hvori alle vore Børn var baaret til Daaben. Det var ~~der~~ ikke, hvor det skulde være. Johanne ledte, men kom derved til at opdage, at mange andre Ting savnedes, saaledes en meget smuk gammel Brystneal, der foreven havde en Stedmoderblomst af Amatyster og

og Topæder, der havde tilhørt min Bedstefader, nogle Smykker tilhørende Børnene og en Del Tøj. Vi var dengang meget bedrøvede over at have mistet disse Ting, hvoraf flere havde stor Affektionsværdi, ^{for os} men mente dog ikke, at der var Grundlag nok til at sigte Frøkenen. Men saa en Dag i Slutningen af Marts var Johanne inde i København for at besørge nogle Indkøb, og da hun kører med Sporvognen gennem Store Kongensgade ser hun tilfældigt Frk. F. med Silkesjalet paa. Hun sprang af Sporvognen inden den var standset og løb hende op og ser til sin Forbavselse, at Frk. F. havde Helenes Sølvbrosche i Brystet til at holde Sjalet sammen med. Johanne sagde Goddag til hende og spurgte, om hun ikke kunde give nogle Oplysninger, om de Ting, vi savnede. Men hun erklærede, at det kendte hun ikke noget til. "Kender De heller ikke noget til mit Silkesjal og den Brosche, som De har paa?" Saa tog Fanden ved hende og hun løb. I Trængslen tabte Johanne hende af Syne, hun maa være smuttet ind ad en Gadedør. Da Johanne kom hjem og fortalte, hvad der var hændt, mente vi, at nu var der maaske tilstrækkeligt Holdepunkt til at søge paa at faa vore Ting igen, men da vi nødig vilde gaa til at anmelde hende, blev vi enige om hellere at tale med Fader. Han kom saa ud til os Dagen efter og var først ikke helt tilfreds med, at vi ikke strax havde meddelt ham Tyveriet. Han sagde saa, at nu skulde han tænke over Sagen, og saa tænkte vi ikke mere over den Ting. En Dag i Begyndelsen af Maj kommer Fader saa og afleverer Silkesjalet, Naalen og Helenes Sølvbrosche med en vis Stolthed. Han fortalte saa, at han var gaaet til Politiassistent Jensen paa Nørregades Politistation. Han havde Fader brugt meget som Kommissionsdommer og satte Pris paa ham. Fader havde fortalt ham Sagen og spurgt, om den kunde ordnes paa en diskret Maade. Det var i sidste Øjeblik, at Fader kom til ham, da Politiassistent Jensen gik af ved Udgangen af Marts s.A. Politiassistenten overdrog Sagen til Opdagelsesbetjent Niels Andersen, en meget dygtig Politimand, det var ham der tog den berygtede Bulotti. Andersen gik til Frk. F., hjem og hørte der, at denne var rejst til Stockholm, hvor hun skulde have Bryllup i den nærmeste Fremtid. Saa satte han sig i Forbindelse med det svenske Opdagelsespoliti, fik hende opspurgt, det viste sig at være rigtigt. Saa lod han det svenske Politi gøre hende bekendt med Klagen og meddele hende, at hun vilde blive arresteret, hvis Kosterne ikke strax kom tilbage. Dette skete saa delvis, hvorefter Sagen blev standset. Om Brylluppet blev til noget, ved jeg ikke.

Medens jeg var ude paa Foraarsskiftning af Vagere med "Løvenørn" var Johanne med sin Moder en Tur i Wiesbaden fra 24 April til 2 Juni. I Juni Maaned var jeg hjemme, da Skibet skulde have aarligt Eftersyn. Da det var første Gang, var der adskilligt at gøre, bl. a. blev der indbygget Bundtanke i Skibet for at gøre det mere stabilt. I Juni Maaned meldte Helge sig til Optagelse paa Metropolitanskolen i 1 Gymnasieklasse, da den gammel-sproglige Retning, som han vilde have, ikke fandtes i Plockrose's Skole i Hellerup, hvor han hidtil havde gaaet.

1 Juli var vi færdige med Eftersynet og 3 s. M. sejlede vi til Bornholm og Christiansø efter først at have sprængt Masterne ud af et Skib, der var sunket syd for Klintholm Havn paa Møen. Johanne var med paa Turen til Bornholm og blev derefter derovre. Derefter var jeg en Tur rundt Fyen med Besøg i Svendborg, Vejle, Langøre og Odense, hvor Helge var med. Efter at have været hjemme i Slutningen af Juli var jeg 8-14 August en dejlig Tur til Limfjorden, Skagen og Mariagerfjord med Forsvarsministeren Claus Berntsen og Direktør i Ministeriet, Kommandør V. Garde. Fra Lemvig tog vi ud til Kysten for at se Kystsikringen mellem Harboøre og Bovbjerg. Om Aftenen var vi til Fest i Hotellets Have, hvor det efter en meget varm og smuk Dag efterhaanden blev lidt køligt. Næste Morgen var Claus Berntsen ikke rask. Det var Meningen, at han med Redningsdamperen "Vestkysten" skulde have gaaet gennem Tyborøn Kanal og gaaet i Land i Vorupør, medens jeg gik med Skibet til Thisted, hvor han og Følge skulde komme efter. Kommandør Garde sagde at Ministeren skulde holde sig i Sengen, saa vilde Garde besørge Aftaler med Fiskerne. Claus blev gnaven og sagde at Fiskerne ønskede at tale med ham og ikke med Garde, og det kunde han forsaavidt have Ret i. Resultatet blev, at Ministeren maatte gaa i Seng igen og lade Garde rejse. Ved Ankomsten til Thisted maatte vi hente Læge, da han havde ^{meget} temmelig høj Feber, Det gik dog hurtigt over og et Par Dage efter var han helt rask. Efter et Besøg paa Hirtsholmene, hvor der skulde mægles mellem Præsten, der var forstyrret, og Fyrmesteren, kom vi til Skagen, hvor Claus B. forlod os. ^{Medens Fru Garde var i Kom i Skibet.} Vi gik fra Skagen en Aften, var næste Morgen et kort Besøg inde paa Mariagerfjord og gik og gik saa til Kbhv. Claus Berntsen var en ualmindelig elskværdig og underholdende Gæst, der befandt sig særdeles vel ombord og altid efter den Tur har vist mig megen Venlighed.

Afslutning 1912 - 1941

Udarbejdet af
Helge Topsøe-Jensen.

Vistnok med Bedstefar som Forbillede førte Far fra 1922 en Optegnelsesbog, der rummede de vigtigste Begivenheder i hans og Familiens Liv.

Paa det første Blad har han skrevet:

Denne Bog, der indeholder Oplysninger fra mit Liv og om min Familie er et Uddrag af Optegnelser for hele Familien gjorte af Fader til kort før hans Død, suppleret med enkelte andre Oplysninger og derefter ført videre af mig selv.

Vildandegade Nr. 1, Kbhvn. 18. Juli 1922

Th. Topsøe-Jensen.

Bogen er afsluttet af Mor og Helene. Den er mindst udførlig for de ældre Aars Vedkommende. Her er kun et lille Uddrag, mest vedrørende Far selv.

Erindringerne stans^{er} med det første Aar - 1911 - af de tre gode Aar, Far var Vagerinspektør og Fører af Løvenørn, en Tid han altid med Glæde tænkte tilbage paa. Fra 1912 har han omtalt den strenge Frost i Januar-Februar, hvor Løvenørn brød Is ind til Hobro, Svendborg, Køge, Limfjorden til Thisted, Isefjorden. I Dagene 8.-25.Juli var Helge med Løvenørn. 1913 blev Far 26.Februar Medlem af den militære Straffelov-kommision, der vistnok ikke fik meget Fornøjelse af sit Arbejde. 2.-9.Maj var Mor og Sognepræst Busch fra Zions Kirke, som Far og Mor gerne hørte, en Tur med Løvenørn, 9.-23.Juli var Helge med Skibet.

Der var nu Planer om, at Far skulde afløse Kommandør Schoustrup som Chef for Flaadens Regnskabsvæsen og dermed afbryde sin militære Karriere, noget vi Børn slet ikke syntes om; det var vist en Manøvre for at skaffe Far af Vojen og Plads til andre. Far havde dog betinget sig, at han først vilde være Stabschef i Eskadren; Krigen kom i mellem, alt fornedede sig anderledes, og Schoustrup levede endnu en Aarrække. Planerne om at flytte fra Hellerup blev heller ikke til noget. Men Far frattraadte altsaa 1.April 1914 som Vagerinspektør og tiltraadte samme Dag Tjeneste ved Eskadrechefen, Kommandør J. Nyholms Stab. 19.April blev Helene konfirmeret i Hellerup Kirke af Pastor Erik Thaning. 9.-11.Maj var Far med Statsbanernes Freja til Veteranfesten paa Helgolandsdagen hos Godsejer Schou, Palsgaard ved Juelsminde. 22.Maj-24.Juni var Mor og Helene med Bedstemor ved Bad Oehnhausen og i Kassel. 3.Juli blev Helge Student og rejste 22.Juli-22.August med Studenterforeningen til Schweiz og Italien. Men i Mellemtiden var der sket store Begivenheder.

Far gik 15.Juli ombord paa Peder Skram som Stabschef. I Maa-nedens Løb forværredes den internationale Situation med rivende Hast og 1.August, da Verdenskrigen udbrød, var der delvis Mobilisering og overhængende Fare for dansk Krigsdeltagelse. Far havde sin væsentlige Part af Æren for den hurtige og effektive Klargøring af Eskadrens Skibe. Efter at Beslutningen om Mineudlægning i Bælterne var taget, deltes Eskadren 5.August; Far forblev som Stabschef for 1.Eskadre (Sundet).

Tjenesten som Stabschef afsluttedes 17. August 1915, og det var nu Fars Tur til at faa selvstændig Chefkommando. 5 September tiltraadte han som Chef for Krydseren Geiser, der efter Vagt-tjeneste i Flinterenden (efter Beskydningen af den strandede engelske U-Baad E13) afgik til 2. Eskadre i Storebælt. 5 Oktober var Far hjemme til Elses Konfirmation hos Proust Fenger i Holmens Kirke; allerede 6. November kom Geiser til Kbhvn, hvor Besætningen overførtes til Krydseren Valkyrien, som skulde sendes til Vestindien. Geiser strøg Kommando 10 November, men højste igen d. 15., indgik i 1. Eskadre og foretog i Januar 1916 en vellykket Besejlingstur i danske Farvande, bl. a. til Skagen, Frederikshavn og Aarhus. 1. Februar indgik Geiser i 2 Eskadre, 9 Maj afgik Far fra dette Skib og højste d. 16 Kommando som Chef for Skonnerten Ingolf, Skoleskib for Underofficers elever med næstældste Klasse fra Kadetskolen ombord. Sammen med Krydseren Heindal., Kommandør H. F. Kjer, dannede Ingolf en Skoledeling, og de to Skibe var Sommeren igennem den var vaad og kedelig-paa Tøgt i danske Farvande. Viggo var ombord 22. Juli-1 August; Kommandoen blev strøget 20 September. Denne Sommer blev Villaen paa A. F. Ibsensvej 16 ombygget, hvad der gav bedre Plads baade i Fars Stue og ovenpaa. 19 Oktober overtog Far Kommandoen af det lille Panserskib Skjold ved Omø; det overgik senere fra 2. til 1 Eskadre.

Under Vagttjenesten i Sundet kom Skjold i Marts i Taage paa Grund paa Middelgrund SV. Kommandør Andrup paa Herluf Trolle trak Skjold af Grunden; Skibet havde intet lidt. Kaptajn Wenck, Fars og Mors gode Ven, var Chef for Flaadens Stab, han underrettede Mor. Begivenheden gjorde stærkt Indtryk paa os, Far stod umiddelbart foran Forfremmelse, og vi frygtede for, at Grundstødningen skulde skade han. Dette blev dog ikke Tilfældet, 9 Maj udnævntes Far til Kommandør fra 14 Maj 1917, da Kommandør Vøhtz faldt for Aldersgrænsen, og 30 Juni fra-sttraadte han Tjenesten i Skjold. Allerede 3 Juli overtog han Kommandoen i Flag-skibet i 2. Eskadre, Panserskibet Olfert Fischer; Eskadreachefen i 2. Eskadre var Kommandørene Bauditz og Konow.

Viggo kom dette Aar i Østre Borgerdydsskole. 3 November blev Gudrun opereret for Blindtarmsbetændelse. 19 December fra-sttraadte Far som Chef for Olfert Fischer og overtog 31 December Kommandoen som Chef for Undervands-og Flyvebaadsdelingen efter Kapt. Rechnitzer, der blev fg. Departementschef i Marineministeriet. Far var altsaa hjemme fra Nytaar 1918; Krydseren Hekla var om-dannet til Moderskib for Flyvebaade og Undervandsbaade.

Den nye Tjeneste ved Marinens mest moderne Vaaben var interessant, men ansvarsfuld og fuld af Sindsbevægelser; dette gjaldt især Flyvevaabnet, hvor det daarlige Materiel afstedkom mange Ulykker, flere med dødelig Udgang. Far havde allerede som Stabschef været oppe at flyve med Premierløjtnant Axel Hoeck, der kort efter, 27 Juli 1915, omkom ved Nedstyrtning med Flyvebaad. Han var ogsaa nu et Par Gange oppe at flyve, bl.a. paa en Postflyvning til Stege, men heldigvis uden større Oplevelser.

23 Januar 1918 blev Far Dannebrogsmænd, hvortil Admiral Nyholm allerede 1915 havde indstillet ham; han maatte vente paa sin Tur. Else blev ansat i Justitsministeriets Udførselskontor. Far blev 27. Februar Medlem af den nye militære Rets- og Straffelovskommission, i Maj Medlem af Kommissionen ang. det militære Flyvevesen, hvor Bølgerne undertiden gik højt (Professor Hannover, som Far satte Pris paa, var Formand, den berømte Polarrejsende Oberst Koch Herrens Representant) og 15. Juni Medlem af den adskilligt fredeligere Kommission ang. Flyvemaskiners Benyttelse til Postbesørgelse. Under Efteraarets store Influenzaepidemi havde alle undtagen Mor Sygdommen; Helene og Gudrun var saaledes forhindret i at være med til Bedstefars 80 Aars Fødselsdag 17 Oktober.

27.-28. Oktober var Far paa Sjællands Odde til Indvielsen af Mindetavlen for de Faldne i Odden Kirke; Far holdt Mindetalen. Saa endte Verdenskrig I 11 November Kl. 11 med Afslutningen af Vaabenstilstanden. 19 December fejredes Hjemmets største Fest; Fars og Mors Sølvbryllup. De blev vækket af Orkester om Morgenen (Det er saa yndigt- og Holmens faste Stok); til Souperen havde Bedstefar skrevet Sang og holdt Hovedtalen; mellem de 66 Deltagere var ogsaa Husets fremtidige Svigerdatter Frøken Lily Lübbers.

14.-19. Marts 1919 var Far paa Togt med U-Baade fra Korsør til Svendborg, Thureø, Kolding, Aarhus, Ebeltoft, Helsingør; i de paagældende Marineforeninger holdt han 4 Foredrag om Olfert Fischer. 6. April blev Gudrun konfirmeret i Holmens Kirke; igen 27-28. April holdt Far Marineforeningsforedrag, denne Gang i Ribe. 2. Juli blev Else farligt kvæstet mellem to Sporvogne ved Højbro; hun blev indlagt under Overlæge P. N. Hansen paa Kommunehospitalet og blev her til 9 August. 23. Juni var Far blevet Medlem af Bombebøssens Direktion, et af de Tillidshverv, der optog ham allernest og som han ofrede sine bedste Kræfter. Imidlertid blev det Alvor med at forlade Huset; Far var udset til at afløse Kommandør Amøndsen som Ekvipagemester ved hans Afgang fra Marinen. Foreløbig underskrevet en meget gunstig Købekontrakt 4. Juli, hvorved Huset paa Ibsensvej solgtes for

90.000 Kr. til Grosserer Thaulow. Dette Aar begyndte de elskede Familieture med Kutteren Thyra; den første (25 Juli- 9. August) gik til Svendborg, Kolding, Aarhus og Ebeltoft. 15 September fratraadte Far som Chef for Undervandsbaads- og Flyvebaadsdelingen og tiltraadte 15 Oktober som Ekvipagemester paa Orlogsverftet. Far begyndte med Admiral Nyholm som Chef; Tjenesten interesserede ham i høj Grad og han stod i udmærket Forhold til sine Undergivne, Løjtnant Thostrup, Havneassistent Jensen o.s.v. Til Ekvipagemesterens Embede hørte Tjenestebolig i Vildandegade Nr. 1 med 13 Værelser; hertil flyttede Familien 27. og 28. Oktober; under Flytningen boede Helge hos Bedstefar, Else hos Mormor, Viggo hos Onkel Vilhelm. Helene og Gudrun hjalp til. 2. November fejrede Bombøbøssen 100 Aars Jubilæum. 19 November styrtede Else ud af Vinduet paa 1. Sal i Justitsministeriet; hun blev igen indlagt paa 5 Afdeling med 2 Brud paa Bækkenet, 7. og 9. Ribben brækket, 1 Fortand knækket. I flere Dage svævede hun mellem Liv og Død. Midt under alle disse Bekymringer havde Far den Glæde efter 2½ Aars Arbejde 15. December at kunne udsende hos Gyldendal: "Personalhistoriske Oplysninger om det danske Søofficerskorps 1801-1919"; til Udarbejdelsen havde Marineministeriet ydet 6000 Kr., Carlsbergfondet 3000.

Aaret 1920 begyndte med, at Else 10 Januar blev opereret for Blindtarmsbetændelse. Helge skrev i seks Uger 1. Februar-14. Marts sin store skriftlige Opgave til Magisterkonferens. 10 Februar fandt Afstemningen Sted i 1 Zone i Sønderjylland, 14. Marts i 2 Zone; Uoverensstemmelser mellem Kongen og Ministeriet førte 29. Marts til Ministeriet Zahles Afskedigelse. Paasken under Ministeriet Liebe 30. Marts-5. April var meget urolig, Revolutionen kunde ventes hvert Øjeblik. 4. April, 1. Paaskedags Aften, og den paafølgende Nat stod et større Slag paa Kongens Nytorv, i Bredgade og Store Kongensgade; en Del af Urostitferne faldt i en Fælde i Vildandegade. Far var paa Holmen, der var i højeste Alarmberedskab. Fredelige Tilstande vendte dog hurtigt tilbage. 16 Maj afsløredes Olfert Fischers Monument paa Reformert Kirkegaard; Far holdt Tal n. 4. Juni blev Helge forlovet med Lily Lübbers. Paa Genforeningsdagen 9. Juli holdt Far og Pastor Hornbeck Mindetalerne ved Krigergraven paa Holmens Kirkegaard; som naturligt var, gik Thyra-Turen dette Aar til Sønderjylland; Vejret var godt og det blev en stor Oplevelse. 18 September blev Helge Magister i alm. Litteraturhistorie og der holdtes stort Forlovelsesselskab for ham og Lily. 18. Oktober rejste han til Paris, og 1. November

blev Helene ansat i Generalstabens topografiske Afdeling.

2. April 1921 fik Far Kommandørkorset af 2.Grad. Helge kom hjem fra Paris 9. April og Else begyndte 2. Maj som Elev paa Rigshospitalets Sygeplejeelevskole, medens Gudrun 25 Juni tog Pigeskoleeksamen. 3.-15. Juli sejlede Familien med Thyra; Turen blev dette Aar afkortet, fordi Storbommen knækkede paa Mariager Fjord; vi besøgte Grenaa, Randers og Helsingør. Helge fik 16 Juli Meddelelse om, at han fra 1. August var udnævnt til Underbibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus, hvortil han rejste 31. Juli.

7 November holdt han og Lily Bryllup i Hellig Kors Kirke; Middagen stod hos Dr. Løbbers paa Aaboulevard 18 og efter en lille Bryllups^{lups}rejse til Helsingør blev Brudeparret fejret 10. November i Vildandegade ved et stort Bryllupsselskab med Slægt og Venner; 11 November, inden de nygifte rejste til Aarhus med Da mperen, var Bedstefar for sidste Gang til Middag. Han havde været i Kirken til Vielsen, men var for svag til at deltage i selve Bryllupsfesten. Allerede 24 December om Morgenen døde han efter 6 Aars Sygdom og blev begravet 29. December fra St. Matthæus Kirke. Urnen blev nedsat 30. December i det Topsøeske Familiegravsted paa Garnisons Kirkegaard; den Dag var hele Familien samlet til Frokost i Vildandegade. Far og Mor havde iøvrigt 13.-17. December været i Aarhus for at inspicere det nye Hjem og være med til at fejre Helges Bødselsdag.

Elses Kræfter slog ikke til paa Sygeplejeskolen; paa en Rekreationsrejse med Helene i Norge blev hun 15 Marts¹⁹²² forlovet med Ingeniør Otto Tuxen Bang (af Mor i Reglen omtalt som "denne Otto", af Familiens Ungdom som D.O.). De passede ikke sammen, og Forlovelsen hævedes igen 17. Juni. Thyra 4. Juli-17. Juli gik til Møns Klint, Aarhus (med Himmelbjerg-Tur), Sejro, Rørvig og Helsingør; Mor var 3 Juli rejst til Larvik. Under et fransk Flaadebesøg blev Far 26 Juli Officer af Mreslegionen; 6 August, samme Dag. Mor kom fra Norge, fødtes det første Barnebarn, Helge og Lilys ældste Datter Kirsten, der 22. August blev døbt i Mariakirken af Mors Broder, Pastor Axel Vermehren. Daabsmiddagen stod i Vildandegade. 12. September-28. September var Far og Mor paa Paris-Rejse. 20 Oktober blev Far Medlem af Kommissionen til Fastsættelse af den indbyrdes militære Rækkefølge for Hær og Søværn; han holdt Foredrag herom i Søofficersforeningen 5. December. 14. December rejste Far til Christiania, besøgte Kong Haakon og tog derefter samme Dag videre til Brevik som Udsending for det danske Søofficerskorps ved Afsløringen af en Mindestøtte for Cort Sivertsen Adler. Far boede hos Direktør Holter Dalen,

Portland Cementfabrik, lige udenfor Brevik. Afsløringen foregik Lørdag Middag. Om Aftenen var der stor Borgermiddag paa 114 Kuverter. Far talte for de fælles Minder og for den norske Sømandsstand. Søndag Morgen begyndte Tilbagereisen; Mandag 18 Morgen var han igen i København.

Else havde været Sygeplejeelev ved Aarhus Kommunehospital, men maatte opgive det af Mangel paa Kræfter og kom 2. Februar 1923 hjem til København. 25. Marts blev Viggo konfirmeret i Holmens Kirke. 31. Marts fratraadte Far Ekvipagen og tiltraadte Tjeneste som Chef for Skibs og Torpedodivisionen med Stander hejst i Olfert Fischer. 26. April var han Ordfører for Bombebøssen ved Kongeparrets Sølvbryllup og deltog den følgende Dag i det store Aftenselskab paa Fredensborg Slot. Det var Hensigten, at Far skulde være Chef for det nybyggede Panserskib "Niels Juel"; oprindeligt skulde Admiral Carstensen have været Formand for Kommissionen, der overvaagede Skibet paa Prøveturen, men herimod protesterede Far i Ministeriet, og det blev da ene overdraget ham at kontrollere Prøveturen. 22. Maj fratraadte han som Chef for Skibsdivisionen, hejste den 23. Kommando som Chef for Niels Juel. *Dagen efter blev Gudrun anlagt som blev det kgl. Teater.* Niels Juels Togt var en stor Oplevelse for Far, selv om det vistnok afslørede adskillige Mangler ved Skibet. 16.-20. Juni var det paa Isefjorden, 21.-28. Juni paa Aarhusbugten, 7.-11. Juli i Bergen, 13.-19. paa Færøerne, 21.-25. i Leith, 27. i Skagen, 28. Juli-3 August i Gøteborg, 3.-5. August i Odense, kom 6. August til Kbh., hvor Kommandoen blev strøget d. 11. Igen 28.-29. September var Far dog med Skibet til Fuldkraftprøve i Sundet. Fra 11. August overtog Far igen Posten som Chef for Skibsdivisionen. 2. Oktober betraadte Gudrun første Gang Scenen som Statist i "De Unges Forbund" November-December havde Mor et alvorligt Tilfælde af Helvedesild i Ansigtet. Efteraaret optoges af den store Diskussion om Orlogsværftets Nyordning; Far holdt 27. November i Søofficersforeningen et opsigtsvækkende meget kritisk Foredrag om Orlogsværftskommissionens Betænkning. 22. November tog Else Plads som Nurse i Paris. 29. November-5. December var Far Chef for Øvelsesdelingen, der bestod af Olfert Fischer, 5 U-Baade, 3 Torpedobaade, Grønsund og Flyvebaade. Øvelserne blev holdt i Køge Bugt og Faxe Bugt; 5 Dec. gik Kongen ombord i Helsingør og sejlede med til Kbh.; han overværede undervejs et U-Baads Angreb.

Else blev i Begyndelsen af 1924 syg i Paris, maatte forlade sin Plads og tage paa Hotel, hvor hun blev tilset af Dr. Røvsing; syg kom hun hjem 15. Februar til Kbh. 18. Februar, medens Helge var i Kbh. blev Barnebarn Nr. 2, Bodil, født; hun blev døbt 17 April i

i Aarhus, hvortil hele Familien var taget over fra Vildandegade. Far havde 2. Marts faaet Kommandørkorset af 2. Grad af den svenske Sverdorden. 19. Maj blev han efter Kommandør Sølling Formand i Direktionen for Bombebøssen. 2. Juni fratraadte han som Chef for Skibsdivisionen og tiltraadte igen som Ekvipagemester. Denne Omgang var ikke saa harmonisk som den første; Far følte sig ofte daarligt behandlet af den nye Værftschef, Admiral Scheel. En fornøjelig Begivenhed var 25-Aars Festen for Valkyriens Togt 8. Oktober. Far var Formand i Komiteen; Festdagen indledes med et Besøg paa Orlogsværftet med tilhørende Frokost; paa Kadetskolen holdtes den store Aftenfest.

23. Januar 1925 blev Gudrun fra næste Sæsons Begyndelse antaget som Skuespillerinde ved Folketeatret; 23. og 25. Maj tog hun Eleveksamen fra Det kgl. Teater. 20. Februar fejredes Mormors 80 Aars Fødselsdag med en stor Fest i Vildandegade. 31 Marts fratraadte Far som Ekvipagemester og Stabschef hos Chefen for Orlogsværftet i Anledning af Omordningen af Værftet fra 1. April.

Det skete sikkert uden Sorg. Der fulgte nu tre stille Maaneder indtil Far 1. Juli afløste Admiral Charstensen som Chef for Københavns Sødefension. Dette medførte, at Familien 29.-30. September flyttede fra Vildandegade 1 til den store Admiralslejlighed paa St. Pauls Kirkeplads Nr. 1, 2. Sal. Tjenesten som Defensionschef var yderst magelig og behagelig, men ikke særlig interessant. Af Aarets øvrige Begivenheder kan nævnes, at Viggo tog Mellemskoleeksamen 29. Juni, hvorefter han 1 August begyndte som Landvæsenselev hos Proprietær Broust, Stenkelstrup pr. Borup. At Helene og Else 30. Juni til 26. Juli besøgte Mors Fætter Hans Galle i Polen og samtidig saa Wien, Prag og Dresden og at Gudrun var i Paris.

3.-15. August tog Far og Mor sig en lille Tur til Svendborg, Drejø, ^{Hummølle} Møn, Sønderborg, Møgeltonder, Tønder, Ribe og Odense. 19. Aug. blev Helges Søn Børge født i Aarhus og døbt sst. 25 Oktober.

Gudrun debuterede 25. September paa Folketeatret som Claudinet i Pierre Decourcelles Folkekomedie "De smaa Landstrygere", som hun spillede ialt 38 Gange. 25. December døde Mors Svigerinde ^{Ingrid} Ingrid Vernehen.

De første Dage efter Nytaar var opfyldt af Spænding i Anledning af den ventede Udnævnelse til Konte^{re}admiral; den kom endelig den 6. Januar 1926 fra 15. Januar, hvor Far afløste Admiral Scheel. 28. Marts var han til Enkedronning Louises Bisættelse i Roskilde Domkirke. Dette Aar kom Thyra-Turene igang igen efter en længere Pause. 7.-20. Juli gik den til Anholt, Limfjorden, Grenaa og Aarhus; Mor, Else og Gudrun var ikke med, men Helge og Viggos

Ven Tage Fabricius paa det meste af Turen. 31. August-2. Oktober var Far fg. Chef for Flaadestationen i Stedet for Admiral Andrup. 31. Oktober rejste Viggo til Tjele som Landvæsenselev. 7. Februar 1927 blev Far Chef for Flaadestationen, som han omfattede med ganske anderledes Interesse end Københavns Sødefension, og 15. Februar blev Helge udnævnt til Underbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek fra 1. Marts; han selv boede hos Far og Mor, indtil Familien sidst i April kunde flytte fra Aarhus til Birkerød. 31. Marts optraadte Gudrun sidste Gang paa Folketeatret. Paa Thyra Turen 2.-9. Juli var Mor, Helene, Else, Gudrun med; den gik til Mariager Fjord med Besøg i Viborg og paa Daubjerg Daas; derfra til Grenaa og Helsingør. Else, der havde haft saa ondt ved at finde et blivende Sted i Verden, havde nu faaet Plads som Lærerinde hos Kolonibestyrer Vinterberg i Umanak. Hun afrejste 9. Aug. med "Hans Egede"; en meget stor Representation af Slægt og Venner fulgte hende ombord. 26. August kom hun til Umanak, og allerede 1. November endte en Tyfus hendes urolige Liv fjernt fra alle hendes Kære. Hun blev 4. November begravet paa Koloniens Kirkegaard; først 5 Marts det følgende Aar naede Budskabet om hendes Død Far og Mor. Efter Elses Afrejse tog Far og Mor 15. August-23 September paa en større Udenlandsrejse: Prag, Salzburg, Bad Gastein, Firenze, Pisa, Genua, Basel, Hamburg. Gudrun rejste 28 August som Barnefrøken til Paris. Viggo sluttede 30. Oktober paa Tjele og kom 3. November paa den Classenske Agerbrugsskole paa Næsgaard. 30. Nov. fik Far Kommandørkorset af 1. Grad. 21. December døde Familiens mangeaarige, trofaste Veninde, Kommandørinde Inger Saabye. Mærkeligt nok omtaler Far slet ikke sin 60 Aars Fødselsdag i sine Optegnelser. Den blev fejret med stort Familieselskab Lillejuleaften. Gudrun kom hjem fra Paris 17. Marts 1928. Dette Aar kom Far til Hove flere Gange. 12. Januar deltog han i Hoffesten i Anledning af Christiansborg Slots Indvielse. 16. April var han til Det kgl. Teaters Galaforestilling til Ære for Kong Albert af Belgiens Besøg; 19. April var den belgiske og danske Konge paa Orlogsværftet og besøgte Modelkamret. 9. Juni var Far til Frokost hos Kong Haakon ombord paa Panserskibet "Norge"; han fik ved denne Lejlighed St. Olavs Ordenens Storkors, en Dekoration, han satte megen Pris paa. Thyra Turen, den sidste Far kom paa, gik til Bornholm 3.-17. Juli. 26. Juli døde Fars Broder Carl paa Kolding Sygehus efter et Besøg hos sin Datter og Svigersøn i Alminde Præstgaard. Denne Sommer bragte Kulminationen af Fars Karriere som Officer, idet han var Chef for Øvelseseskadren med Kommandør Godfred Hansen som Stabschef, Kommandørkaptajn Bonde som Souschef

og senere Viceadmiral Vedel som Eskadreadjudant. Togtet var kun kortvarigt, men Eskadren omfattede ikke mindre end 21 Enheder: Flagskibet Niels Juel (Kommandør Gad), Olfert Fischer (Kommandør la Cour), Krydseren Heimdal (Orlogskaptajn Barfoed), Mineskibet Lossen, 2 Minekraner, Værkstedsskibet Henrik Gerner, 6 U-Baade, 6 Torpedobaade, Willemoes, Fenris og 4 Flyvebaade. Det var et højtideligt Øjeblik at staa paa Langelinie og se Admiralen gaa ombord under 13 Skuds Salut, der besvaredes, saasnart Admiralsflaget var gaaet til Top, lettede Eskadren, der laa opankret paa Redden. Togtet ~~var~~^{varede} fra 30. Juli - 16 August, Eskadren besøgte Aarhus (hvor vi fra Kallundborgdamperen saa den opankret) og Kolding, Kongen og Dronningen var ombord til Frokost i Niels Juel og Far holdt Tale for Kongen. Et smukt personligt Brev fra Kongen vidner om hans Tilfredshed med Besøget. 27. August holdt Far 40 Aars Jubilæum som aktiv Officer; Viceadmiral Amdrup havde indbudt ham og Kommandør Saabye til Souper hos Nimb. 6. Oktober drog Gudrun paa Tourneé med Arne Jensens Teaterselskab i danske Provinsbyer for at spille i "Den gamle Præstegaard" og "Landeværn". 10. Okt. staar der i Fars Bog: "Johanne, Helene, Clara og jeg i Roskilde for at se Gudrun i Den gamle Præstegaard. Smørrebrød paa Prinsens Ing. Rechendorff var med. Hjem i Bil". Gudrun var samme Dag blevet forlovet, d. 15. ringede hun det hjem. Ved Proust Fengers Præstejubilæum (50 Aars) holdt Far Hovedtalen. Vinteren 1929 var en af de værste Isvintre, begyndte for Alvor i Februar. Gudrun var paa Tourneé i Jylland, Viggo afsluttede 26. Marts sin Eksamen paa Næsgaard og blev 8. April indkaldt som Vernepligtig til Søværnet, den følgende Sommer var han med Niels Juel i Middelhavet med Kommandør Gad som Chef. 25 April holdt Gudrun Bryllup i Holmens Kirke, Pastor Rechendorff videde selv Parret og bagefter var der stor Middag paa St. Pauls Kirkeplads. 5. Juni havde Far den tyske Gesant v. Hassel og hans Frue til Frokost. Han deltog senere i Sammelsværgelsen mod Hitler og blev henrettet paa barbarisk Maade. 29. Juli var Far og Mor med til Indvielsen af Riddersalen paa Kronborg. Baade Far og Mor ønskede meget at besøge Elses Grav og lære de Mennesker at kende, hun havde tilbragt sine sidste Dage iblandt. Med Orlov fra Flaadestationen rejste Far derfor med Mor og Helene 1. August til Grønland med Dampskibet Hans Egede. 14. August anløb Skibet Godthaab, d. 16-17. Egedesminde, d. 18. Kutdlitsat. 19.-24. August var de i Umanak, besøgte Graven, Kolonibestyrer^{en} og Præstefamilien, overalt venligt modtaget. Meget interessant var en Uflugt med Geodæterne i Motorbaad 21.-22. August til Isbræen. 25.-26. Aug. besøgte Egedesminde paa Hjemturen. Ud for Kap Farvel møtte Skibet en orkanagtig Storm og maatte ligge

underdrejet i 8 Dage. Hjemkomsten efter denne mindeværdige Rejse fandt Sted 16.Sept. Kl.9.Forniddag. Gudrun og Aage, der havde haft deres første Hjem i en gammel primitiv Lejlighed i St. Hansgade, flyttede 12.Oktb. til Inspektørboligen paa det tidligere Marinehospital i Prinsessegade. Viggo havde dette Efteraar Plads som Foderelev hos Proprietær Larsen, Holmerødgaard i Frerslev ved Hillerød. Saa nærnede Fars Afsked fra Søetaten sig. 16 December var han i Afskedsaudiens hos Kongen, 21.December paa Afskedsbesøg i Marineministeriet. Han sagde Farvel til alle Subalterne paa Flaadestationen, d. 23.var han paa Afskedsvisit hos Viceadmiralen og den kommanderende General, tog om Eftermiddagen Afsked med sine nærmeste Medarbejdere paa Holmen. Kl. 3 gik han under Honnør ombord i sin Baad og forlod Orlogsværftet. 24.December, paa sin 62 Aars Fødselsdag, fik han sin Afsked fra Marinen.

Afskedens første Konsekvens var, at Familien allerede 16.-17. Januar flyttede fra Kirkepladsen til Vester Voldgade 110,4.Sal, en smuk og herskabelig Lejlighed med en skøn Udsigt over Byens Taar-ne. Her fejredes 20.Februar Bedstemor Vernehrens 85 Aars Fødselsdag, hun var da legemlig rask, men aandeligt svækket. Men allerede 26. Marts døde hun, vistnok af Levertkræft, stille og roligt; 1.April blev hun bisat fra Marmorkirken og begravet paa Solbjerg Kirkegaard. Viggo der 6.Februar var begyndt hos Gaardejer Olsen, Ishøj, blev 27.Febr. paa Motorcykle kørt ned paa Algade i Roskilde; Cyklen knustes, men han selv kom ikke noget videre til. 10.Marts noterer Far: "Johanne og jeg begyndte at arbejde paa mit store Værk om det danske Søofficerskorps, efter at jeg i 6 Uger havde prøvet lidt paa at skrive om Niels Juel". Siden den Dag var Far travlt beskæftiget; han gik i Kompagni om Arbejdet med Arkivar Marquard og havde i en Aarrække sin faste Arbejdsplads paa Rigsarkivet og sin faste Arbejdstid. 10.Maj blev Helene Konventualinde i Gisselfeld adelige Jomfrukloster. 8.Juni fødtes Helges og Lilys yngste Datter Inger; hun blev døbt 12.Oktb. i Birkerød Kirke. To Gange var Far og Mor udenlands dette Aar: 6.Juli-7.August i Badgastein; 1.-13.November med Viggo paa en Tysklandstur til Hildesheim, Eisenach, Rothenburg, Nürnberg, Dresden, Berlin. 13.Sept. var Far blevet Formand for Bestyrelsen af Kong Georg I.s Legat. 24.November begyndte den uhyggelige Arvesag, som en Aarrække satte Splid i Familien.

Til det store Søofficersværk kom et nyt Arbejde, der optog Far til hans Død, idet han 19 Januar 1931 blev Medarbejder ved Dansk biografisk Leksikon. Han skrev alle Artikler om Søofficerer til og med Bogstav U, har medvirket ved de 24 af Leksikonets 27 Bind og kommer ind som Nr. 11 af de over 400 Medarbejdere med Hensyn til

Antallet af Artikler. Viggo, der fra Februar til Maj havde været Forvalter hos Propr. Beck, Vilhelmsdal, Guldborg F., opgav nu Landvæsenet og blev 23 Maj antaget hos Isenkramfirmaet Baadh & Winther. 5. Juli fejredes ved en stor Familiefest 50-Aars Jubilæet for Bedstefars Landsted Lavelille paa Sletten, som nu tilhørte Fars Svoger Fabrikant Chr. Petri. 9. Juli fik Aage Rechendorff Ansættelse som Ingeniør under Stadsarkitekten i Kbh.; 10. Juli fejredes Onkel Huusoms og Moster Annas Sølvbryllup paa Skydebanen. 21. Juli-22 August var Far og Mor i Badgastein, Innsbruck, Partenkirchen, München. Aaret endte med, at Far fik Aarebetændelse efter at have været fri herfor i 20 Aar.

Dette medførte i 1932 at længere Ophold paa Militærhospitalet (21 Febr.-24. April). I Juli rejste Far og Mor til Dalarna og Stockholm; Helene var dette Aar i Tyrol, Aage og Gudrun i Tyskland. Helge og Viggo paa Sejltur med "Bergenus" til Vestnorge og retur. Viggo rejste 5 August paa Handelsskole i Leipzig, forlovede sig der med Irma List fra Erfurt; 25 Oktober kom de til Kbhv; Viggo blev ^{afdeling} kst. Afdelingschef i Baadh & Winthers Udstyrsforretning.

22. Marts 1933 var Far til Mindefest paa Sjællands Odde i Anledning af 125 Aars Dagen for Slaget. 7. April flyttede Gudrun og Aage til en bedre Lejlighed i Torvegade. 11. Oktober blev Viggo Disponent og købte Hus paa Fortgaards Alle 22 i Kastrup. 19. Dec. fejredes Fars og Mors 40 Aars Bryllupsdag; vi var 31 tilbords. Aaret 1934 var Far stadig plaget af Aarebetændelse. 2. Marts blev Viggo og Irma viet i Holmens Kirke; Bryllupsmiddagen talte 46 Gæste; Udenlandsrejsen gik det Aar, 2.-29. August til Tyrol og München. 17. September holdt Far Foredrag ved 150-Aars Festen for Sø-Lieutenantselskabets Stiftelse.

24. Januar ¹⁹³⁵ blev Viggos og Irmas Søn Flemming født paa St. Josephs Hospital; han blev døbt 3. Marts i Holmens Kirke; Daabsselskabet stod hos Far og Mor. 18. Febr. fik Far fra Alfred Goods personalhistoriske Fond en Understøttelse paa 8000 Kr. til Søofficersværket Siden 1926 havde Far været Medlem af Holmens Kirkes Menighedsraad, nu -21. Febr.-nedlagde han sit Mandat. 16. Maj til 5. Juni var Helge og Lily paa Rejse i Tyskland paa Kommunelæge Eilschou-Holms Rejselegat; 8. Juli var der Rejsegilde paa Gudrun og Aages Hus paa Bregnerødvej 18 i Birkerød. 28. s.M. døde Fars rare og muntre Svoger, Sognepræst til Godthaabskirken Hans Christian Krog pludselig af et Hjerteslag, og 20 November gik Mors Svoger, Amtsforvalter Rudolph Blum bort efter flere Aars Svaghed. Den Misstemning, der var opstaaet mellem de to Familier i Anledning af Arvesagen, var heldigvis ved Fars personlige Henvendelse til Onkel Rudolph i Julen 1933 blevet fuldstændig udslettet, og det gamle, meget værdifulde

Venskab var blevet genoprettet, inden det var for sent. En Uge før Onkel Rudolph døde af Kæft, var Far begyndt paa den Kur for Hæshed (13. Novb.) der i Virkeligheden var en Halskræft, der knap seks Aar senere lagde ham i Graven. 2. Dec. udkom Fars og Marquards store 2-Binds Værk: "Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 og den danske Søetat 1814-1932", som længst vil bevare hans Navn. Udgivelsen blev fejret ved en pæn Middag, hvor Marquard mærkelig nok ikke var indbudt.

Fars Aarebetændelse og de mange Trapper op til 4. Sal i Vester Voldgade gjorde nu, at han og Mor tænkte paa at flytte. Denne Sommer⁽¹⁹³⁶⁾ boede de i Helges Hus i Birkerød, medens Familien var i Rørvig. 1. Oktober købtes Rækkehuset paa Agavevej 11 i Hellerup og Flytningen foregik d. 29. og 30. Sidste festlige Begivenhed paa Vester Voldgade var Konfirmationsfrokosten for det ældste Børnebarn, Kirsten, der 18. Oktb. blev konfirmeret i Holmens Kirke af Gunnar Engberg. Saa sad Far og Mor efter 17 Aars Fravær igen i Hellerup, denne Gang i den smukkeste Del af Byen og i et moderne, velindrettet Hus. De færdedes igen paa de kendte Veje, sad igen i Hellerup Kirke, hvor Pastor Nørup-Nielsen kom til at betyde meget for dem, og de fik her nogle gode Aar. Der var kun kort Vej til Onkel Johannes i Klampenborg og til Onkel Vilhelm i Gentofte, og der var gamle Venner og Kammerater i Nærheden som Speerschneiders, Malte-Bruuns og Kommandør Schous. Børnene gik det godt, Børnebørnene voksede sig store og nye kom til. 1. Apr. 1937 fødtes Torben Rechendorff, døbt i Birkerød Kirke 5 September, 14. Juni Maria-Louise Topsøe-Jensen, døbt i Kildevælds Kirke 29 Aug. (med Frokost paa Agavevej). Ved Kongens Regeringsjubilæum 17. Maj var Far og Mor til den store Kur; en Film fra denne Dag, taget af Irma, viser dem begge raske og glade. I Oktober solgte Viggo Huset i Kastrup og købte Rækkehus paa Henriettevej i Ordrup, saa ogsaa dem fik Far og Mor i Nærheden. 19. Dec., paa 44 Aars Bryllupsdagen, fejredes Fars 70 Aars Fødselsdag med en stor fin Fæst hvor vi var 31 tilbords.

En Slags Andendagsgilde for den yngre Del af den store Slægt holdtes 8. Januar 1938. Dette Aar blev den europæiske Situation mere og mere truende. Helene, som 4. September var rejst til Italien, blev telegrafisk hjemkaldt paa Grund af Krigsfaren og var hjemme igen d. 16. München-Mødet skabte dog endnu en kort Frist, inden Krigen udbrød. 2. Oktb. blev Bodil konfirmeret i Birkerød Kirke. 17. Oktb. fejredes den største og stateligste Familiefæst, nemlig Bedstefars 100 Aars-Dag i Domus medica (der under Krigen blev ødelagt af Tyskerne); der var 65 Deltagere, deriblandt det gamle Hjems to Hjelpepare gennem over 40 Aar: Karen Marie og Marie Mortensen, f. Stühr. To Oldbørn, Kirsten og Bodil, var med.

26. Oktbr. var Far i Privataudiens paa Amalienborg hos Kong Haakon, hvem han saa for sidste Gang; Brevvekslingen fortsattes til Vinteren 1940.

14. Januar 1939 døde Prins Valdemar. Far holdt en udmærket smuk Mindetale over ham i Radioen, som han høstede megen Anerkendelse for; han fik 150 Kr. i Honorar, hvilket dengang var fint. 30 Marts døde Mors gamle Onkel, Møller Olaf Høyer. I April-Maj var Aage og Gudrun i Paris; Aage fortsatte paa Studierejse til Zürich.

14. Juni døde Karen Marie Nielsen, 86 Aar gl.; d. 18. blev hun under stor Deltagelse begravet fra Asminderød Kirke; en Højesteretsdommer og to Admiraler var med til at bære Kisten. 3-15. Juli var Far og Mor paa deres sidste Rejse; de havde Moster Louise med; Turen gik til Oslo, Lillehammer, ^{Åndalsnes} ~~Åndalsnes~~, ^{Tromsø} ~~Tromsø~~, hvor Familiens gode Ven Kommandør Bergersen holdt stor Middag, Storlien, Aare, Stockholm og hjem. To Dage før Hjenkomsten var Helene kommet alvorligt til Skade ved Fald ned af en udvendig Kældertrappe; hun kom paa Amtssygehuset med åbent Benbrud.

10 August blev Hans Rechendorff født; han blev døbt 26. Dec. 1939.

1 September 1939 var den anden Verdenskrig brudt ud; efter Nytaar 1940 satte en frygtelig Vinter ind, og 9 April 1940 kom Tyskerne.

Far oplevede kun Krigens tungeste Aar, fulgte den med stor Interesse, men tvivlede vistnok ikke paa det endelige Resultat, som han ikke skulde opleve. Juni bragte dog et Par gladelige Begivenheder. 22. Juni blev det ældste Barnebarn, Kirsten, Student; d. 25. var der Doktormiddag med 27 tilbords i Anledning af Helges Disputats. 23. December fik Aage Rechendorff fast Ansættelse som Ingeniør under Magistraten. Men ellers begyndte det at gaa tilbage.

11. September - 11. Oktober blev Far behandlet paa Finsen-Institutet hos Dr. Jens Nielsen for Fortykkelse af Stemmebaandet;

Høsheden blev værre og værre.

Vinteren 1941 blev ikke mindre haard end Forængereren og Foråret kom sent. Det blev en sørgelig Sommer. 1. Maj døde Fars Kusine Caroline Topsøe, som stod os alle meget nær. Far var ikke rask, saa han kom ikke til hendes Begravelse i Sorø. 9. Maj fik han selv Lungebetændelse og 13. Maj Mor; Mor var temmelig syg paa sin 70 Aars Fødselsdag, hvor alle forberedte Festligheder var opgivet; 20. Maj blev de begge indlagt paa Amtssygehuset, hvor de befandt sig godt. Far blev udskrevet d. 8 Juni og kom paa Rekreation paa Hornbækhus; Mor blev udskrevet 17. Juni og kom ^{og saa} til Hornbæk. 28. Juni vendte de hjem; Far var meget sløj og rastløs; 1. Juli fik han Tilbagefald med Feber, og fra nu gik det rask ned ad Bakke. Fra 25. Juli kom Far til Behandling hos Overlæge Blegvad, som han var bange for; han ældedes synlig og blev

stadig svagere. Men han var oppe til det sidste; Tante Ellen er den sidste, der har besøgt ham. 15. September Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Morgen døde Far; til Halskræften stødte et Hjerteslag, som sparede ham for de sidste Lidelser. Efter hans eget Ønske foregik Bisættelsen i Stilhed, maatte ikke engang averteres; skønt der var stor Deltagelse med Repræsentant for Kongen (Kommandør Barfod), havde mange sikkert ønsket at være tilstede, som nu ikke fik Lejlighed til det. Begravelsen foregik fra Hellerup Kirke, hvor Pastor Nørup-Nielsen talte, til Hellerup Kirkegaard; Vejret var sommerligt og skønt. Mor samlede Slægten til Middag i det gamle Hjem. Fars Død var ventet, men et frygteligt Slag for Børnene var det, at Mor ganske kort efter begyndte at skramte. Til Gudruns og Aages Kobberbryllup 25. Oktober var hun sidste Gang, meget syg, i Birkerød. 9. November blev hun indlagt paa Amtssygehuset, hvor man hurtigt konstaterede en uhelbredelig Mavekræft; 30. November Kl. 4 om Morgenen døde vor elskede Mor efter store Lidelser. 4. December blev hun begravet fra Hellerup Kirke af Pastor Nørup-Nielsen. Huset blev solgt i Løbet af December, Indboet delt, og dermed lukkedes vort Barndomshjem for bestandig.

ooooo00000ooooo